

PLAN URZĄDZENIA LASU

OGÓLNY OPIS LASÓW

NADLEŚNICTWA STUPOSIANY

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE

wg stanu na dzień 1 stycznia 2015 r.

WYKONAWCA:

Przemyśl 2015 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemyślu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemyśl, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

PLAN URZĄDZENIA LASU

sporządzony na lata od 2015 do 2024

dla Nadleśnictwa Stuposiany

w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie

na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2015 r.

I. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI według stanu na 1 stycznia 2015 r.

I.1. POWIERZCHNIA OGÓLNA NADLEŚNICTWA – ha,

	9	4	4	4	2	7
--	---	---	---	---	---	---

w tym według obrębów leśnych:

1) Stuposiany

	9	4	4	4	2	7
--	---	---	---	---	---	---

--	--	--	--	--	--	--

2)

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

I.2. POWIERZCHNIA LASÓW – ha,

	9	2	6	0	4	2
--	---	---	---	---	---	---

w tym:

a) według pełnionych funkcji:

- lasów stanowiących rezerwaty przyrody

				5	2	5
--	--	--	--	---	---	---

- lasów uznanych za ochronne

	9	0	6	8	2	6
--	---	---	---	---	---	---

- pozostałych lasów (lasów gospodarczych)

	1	8	6	9	1	
--	---	---	---	---	---	--

b) według grup kategorii użytkowania:

- gruntów zalesionych

	8	8	5	5	7	8
--	---	---	---	---	---	---

- gruntów niezalesionych

	2	7	3	5	4	
--	---	---	---	---	---	--

w tym: do odnowienia

				0	0	0
--	--	--	--	---	---	---

- gruntów związanych z gospodarką leśną

	1	3	1	1	0	
--	---	---	---	---	---	--

I.3. POWIERZCHNIA POZOSTAŁYCH GRUNTÓW

	1	8	3	8	5	
--	---	---	---	---	---	--

(GRUNTÓW NIELEŚNYCH) – ha,

w tym: przeznaczonych do zalesienia

				0	0	0
--	--	--	--	---	---	---

II. ZESTAWIENIE ZADAŃ NA LATA OD 2015 DO 2024

II.1. POZYSKANIE DREWNA W ILOŚCI NIE WIĘKSZEJ NIŻ:

	6	0	5	1	7	0
--	---	---	---	---	---	---

 m³ grubizny netto, w tym:

a) obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębny

	4	3	9	1	9	1
--	---	---	---	---	---	---

 m³ grubizny netto

b) powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym – ha o orientacyjnej miąższości

|| 2 | 7 | 6 | 6 | 3 | 2 ||

|| 1 | 6 | 5 | 9 | 7 | 9 || m³ grubizny netto

II.2. PIELEGNOWANIE LASU NA POWIERZCHNI - ha,

|| 4 | 5 | 6 | 1 | 0 | 5 ||

w tym:

a) pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw

|| 3 | 8 | 9 | 9 | 4 ||

b) pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników

|| 1 | 6 | 8 | 1 | 2 | 7 ||

c) trzebieże

|| 2 | 4 | 8 | 9 | 8 | 4 ||

II.3. POZOSTAŁE ZADANIA OKREŚLONE KIERUNKOWO:

II.3.1. Zadania dotyczące zalesień i odnowień:

a) zalesienia gruntów przeznaczonych do zalesienia - ha

|| 0 | 0 | 0 ||

b) odnowienie halizn, płazowin i zrębów - ha

|| 0 | 0 | 0 ||

c) orientacyjna powierzchnia odnowień drzewostanów przewidzianych do użytkowania rębego – ha, w tym zrębami zupełnymi

|| 5 | 6 | 5 | 9 | 2 ||

|| 0 | 0 | 0 ||

d) orientacyjna powierzchnia podsadzeń i dolesień - ha

|| 0 | 0 | 0 ||

e) orientacyjna powierzchnia poprawek i uzupełnień - ha

|| 0 | 0 | 0 ||

f) orientacyjna powierzchnia wprowadzenia podszytów - ha

|| 0 | 0 | 0 ||

g) orientacyjna powierzchnia melioracji – ha, w tym wodnych - ha

|| 5 | 3 | 8 | 5 | 2 ||

|| 0 | 0 | 0 ||

II.3.2. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu (w tym ochrony przeciwpożarowej) przedstawione opisowo oraz na mapach przeglądowych

II.3.3. Kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej przedstawione opisowo oraz na mapie przeglądowej

II.3.4. Kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej przedstawione opisowo

SPIS TREŚCI

Strona

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW, A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA.....	11
1.1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego Nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny	11
1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów Nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym....	11
1.1.2. Krótki rys historyczny urządzanego Nadleśnictwa	15
1.1.3. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania	19
1.1.4. Podział powierzchniowy.....	22
1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska	23
1.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego.....	23
1.2.2. Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych	24
1.2.3. Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego.....	24
1.2.4. Wykaz gruntów Nadleśnictwa wyłączonych z produkcji.....	25
1.2.5. Wykaz gruntów Nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	26
1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez Nadleśnictwo z uwzględnieniem innych lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa.....	26
1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczo leśnej i mezoregionów.....	26
1.3.2. Położenie geograficzne	26
1.3.3. Rzeźba terenu	26
1.3.4. Warunki klimatyczne	28
1.3.5. Warunki wodne.....	29
1.3.6. Warunki glebowe.....	30
1.3.7. Charakterystyka typów siedliskowych lasu.....	31
1.3.8. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych.....	34
1.3.9. Przyjęte przez KZP typy drzewostanów i orientacyjne składy upraw.....	34
1.3.10. Ocena walorów genetycznych lasu, w tym bazy nasiennej	38
1.3.11. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego.....	41
1.3.11.1. Funkcje lasu i kategorie ochronności.....	41
1.3.11.2. Walory przyrodnicze	42
1.3.11.3. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	43
1.4. Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego.....	44
1.4.1. Syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych w granicach zasięgu działania Nadleśnictwa	44
1.4.1.1. Ocena ekonomiczna regionu.....	44

1.4.1.2. Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna	47
1.4.1.3. Charakterystyka pozostałych czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych nadleśnictwa	48
1.4.2. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej (tabela XIX).....	48
1.4.3. Prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego.....	50
1.5. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza stanu zasobów drzewnych	
Nadleśnictwa.....	51
1.5.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu na podstawie zestawień końcowych tabel klas wieku (II - VIII).....	51
1.5.1.1. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów w klasach wieku	52
1.5.1.2. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów wg gatunków panujących oraz rzeczywistego ich udziału w składzie drzewostanów	55
1.5.1.3. Przeciętne bonitacje gatunków panujących.....	65
1.5.1.4. Struktura gatunkowa w ramach grup funkcji lasu.....	66
1.5.1.5. Struktura gatunkowa w ramach typów siedliskowych lasu	67
1.5.1.6. Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących	68
1.5.1.7. Stan lasu według zwarcia i zadrzewienia	70
1.5.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TD	71
1.5.2.1. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów	71
1.5.2.2. Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem drzewostanu	73
1.5.2.3. Przebudowa drzewostanów niezgodnych z celami gospodarki leśnej i przemiana struktury drzewostanów	74
1.5.3. Ocena jakości hodowlanej oraz technicznej drzewostanów	74
1.5.3.1. Ocena młodników i drzewostanów, dla których w trakcie prac urzędzeniowych określono jakość hodowlaną	74
1.5.3.2. Ocena jakości technicznej gatunków panujących w drzewostanach starszych, dla których określono jakość techniczną oraz w KO i KDO i przeznaczonych do przebudowy	75
1.5.4. Określenie rodzajów powierzchni leśnej nie zalesionej.....	76
1.5.5. Zasoby drewna martwego	77
1.5.6. Ocena stanu zasobów drzewnych.....	78
2. WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU URZĄDZENIA LASU	81
2.1. Analiza gospodarki leśnej w minionym okresie – referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany	82
2.2. Koreferat wykonawcy planu	117
2.3. Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu	125
2.4. Ocena Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych	139
2.5. Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych	143

3. OPIS ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ	153
3.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych.....	153
3.1.1. <i>Ogólne cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej</i>	153
3.1.2. <i>Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych.....</i>	156
3.1.2.1. <i>Podział na gospodarstwa.....</i>	156
3.1.2.2. <i>Określenie wieków rębności głównych gatunków drzew w Nadleśnictwie oraz wieków dojrzałości rębnej w drzewostanie.....</i>	158
3.1.2.3. <i>Podział lasu na ostępy oraz jednostki kontrolne</i>	158
3.1.3. <i>Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego</i>	159
3.1.3.1. <i>Etat użytkowania rębnego.....</i>	159
3.1.3.1.1. <i>Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu</i>	159
3.1.3.1.2. <i>Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu</i>	160
3.1.3.1.3. <i>Łączny etat cięć użytkowania rębnego</i>	161
3.1.3.2. <i>Etat użytkowania przedrębego.....</i>	161
3.1.3.2.1. <i>Etat użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym. 161</i>	
3.1.3.2.2. <i>Orientacyjny etat użytkowania przedrębego w wymiarze miąższościowym</i>	162
3.1.3.3. <i>Etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych).....</i>	164
3.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa	165
3.2.1. <i>Sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych wraz z mapą przeglądową cięć rębnych</i>	165
3.2.2. <i>Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębego i przedrębego)</i>	166
3.2.2.1. <i>Zestawienie łączne użytków głównych i ich omówienie wg kategorii cięć</i>	166
3.2.2.2. <i>Przewidywane wielkości użytkowania głównego (w tym w zakresie przebudowy) w perspektywie dłuższej niż najbliższe 10 lat.</i>	168
3.2.2.3. <i>Analiza pożądanego kierunku rozwoju drzewostanów oraz pożądanego docelowego stanu zasobów drzewnych.....</i>	168
3.2.3. <i>Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu</i>	170
3.2.3.1. <i>Zadania z zakresu hodowli lasu.....</i>	170
3.2.3.2. <i>Problematyka bazy nasiennej nadleśnictwa</i>	171
3.2.4. <i>Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz hodowli lasu według leśnictw.....</i>	172
3.2.5. <i>Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z mapami przeglądowymi</i>	172
3.2.5.1. <i>Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu.....</i>	172
3.2.5.2. <i>Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej.....</i>	175
3.2.6. <i>Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej wraz z mapą przeglądową gospodarki łowieckiej..</i>	178
3.2.6.1. <i>Użytkowanie uboczne.....</i>	178
3.2.6.2. <i>Gospodarka łowiecka</i>	178
3.2.7. <i>Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji.....</i>	181
3.2.7.1. <i>Budowa i remonty dróg oraz urządzeń melioracyjnych</i>	181

3.2.7.2. Wykonanie i utrzymanie szlaków technologicznych	183
3.2.7.3. Budowa i remonty siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych	183
3.2.7.4. Budowa i konserwacja zbiorników małej retencji	183
3.2.7.5. Wytyczne w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego	184
4. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY	186
5. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO	187
6. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH	188
6.1. Prace przygotowawcze	188
6.1.1. Prace geodezyjne, ewidencyjne i klasyfikacyjne	188
6.1.2. Prace glebowo-siedliskowe i fitosocjologiczne	188
6.2. Prace urządzeniowe	188
6.2.1. Prace terenowe	188
6.2.2. Prace kameralne	190
6.3. Zestawienie składników planu urządzenia lasu	190
7. KRONIKA	193
8. ZAŁĄCZNIKI	205
9. TABELLE	313

SKOROWIDZ TABEL

Numer tabeli	TYTUŁ	Strona
I	Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni zgodnie z podziałem administracyjnym kraju	315
II	Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji	323
III	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących	325
IV	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących	328
Va	Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu	331
Vb	Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu	334
VI	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności	337
VIIIa	Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy	339
IX	Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem	88
X	Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami	99
XI	Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych	103
XII	Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych	105

Numer tabeli	T Y T U Ł	Strona
XIII	Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu i w prognozie	114
XIV	Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego	159
XV	Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach	166
XVI	Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku	340
XVII	Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć	342
XVIII	Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu	343
XIX	Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej	48
XX	Orientacyjna prognoza spodziewanych efektów ekonomicznych	50
XXI	Zestawienie miąższości drewna martwego	77

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW, A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

1.1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego Nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny

1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów Nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym

Nadleśnictwo Stuposiany usytuowane jest w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego na obszarze powiatu bieszczadzkiego w gminie Lutowiska. Składa się z jednego obrębu leśnego: Stuposiany.

Pod względem organizacyjnym Nadleśnictwo Stuposiany podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Stuposiany (oddz. 75d).

Powierzchnię ogólną Nadleśnictwa Stuposiany zestawiono poniżej.

Nadleśnictwo Stuposiany	Grunty leśne				Grunty nieleśne	Ogółem
	Zalesione	Niezalesione	Związane z gosp. leśną	Razem		
	Powierzchnia [ha]					
	8855,78	273,54	131,10	9260,42	183,85	9444,27

Nadleśnictwo sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi Lasów Państwowych:

- ◆ od północnego zachodu i zachodu z Nadleśnictwem: Lutowiska;
- ◆ od wschodu z granicą państwową z Ukrainą;
- ◆ od południowego zachodu i północnego wschodu z Bieszczadzkim Parkiem Narodowym.

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany do opracowania planu przyjęto zasadę zachowania dotychczasowego podziału powierzchniowego i numeracji oddziałów.

Poniżej przedstawiono wykaz leśnictw, ich powierzchnię i wchodzące w ich skład oddziały oraz powierzchnię zasięgu terytorialnego poszczególnych leśnictw.

Lp.	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia leśnictw /ha/	Powierzchnia zasięgu / km ² /
Obręb leśny Stuposiany				
1.	Czereszka	1-5, 5A, 6, 6A, 7-16, 16A, 16B, 17, 17A, 17B, 18-19, 19A	1365,47	13,95
2.	Dźwiniacz	59-61, 61A, 62-66, 134, 141-143, 143A, 147-157, 157A, 158-164	1398,04	14,04
3.	Muczne	37-42, 54-57, 135-140, 140A, 144-146, 213, 215-216, 216A, 217-221	1463,31	16,02
4.	Procisne	67-77, 77A, 78-90	1315,66	13,61
5.	Sokoliki	258-263, 265, 265A, 266-270, 272-282, 282A, 283-287	1438,50	14,42
6.	Tarnawa	222-235, 237-240, 242-247, 249-250, 252-254, 254A, 255-257	1452,73	14,50
7.	Widelki	20-28, 91-101	1010,56	10,31
Razem Nadleśnictwo Stuposiany			9444,27	96,85

Lokalizację Nadleśnictwa przedstawiono na zamieszczonej mapie sytuacyjnej w skali 1:250 000.

Zestawienie powierzchni lasów w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa Stuposiany -wzór nr 7

Gmina (część gminy) powiat województwo,	Powierzchnia ogólna w km ²	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa			Lasy współ- własności Skarbu państwa i osób fizycznych	Ogółem (7+10+11)	Lesistość (12:2)
		w zarządzie LP		pozostałe		razem	własność osób fizycznych	własność osób prawnych	razem			
		urządzone nadleśnictwo	sąsiednie nadleśnictwa	parki narodowe	inne							
		powierzchnia lasów- ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Lutowiska	96,85	9260,42				9260,42	22,46		22,46		9282,88	95,84
Bieszczadzki	96,85	9260,42				9260,42	22,46		22,46		9282,88	95,84
podkarpackie	96,85	9260,42				9260,42	22,46		22,46		9282,88	95,84
Ogółem	96,85	9260,42				9260,42	22,46		22,46		9282,88	95,84
<i>w tym: lasy nadzorowane przez Nadleśnictwo Stuposiany</i>							21,46		21,46			

Odległości od ważniejszych siedzib urzędów zestawiono w poniższej tabeli.

Odległość siedziby Nadleśnictwa od:		/km/
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie		108
Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie		143
Starostwa Powiatowego w Ustrzykach Dolnych		29
Urzędu Gminy:	Lutowiska	11

Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych powierzyło Nadleśniczemu Nadleśnictwa Stuposiany w drodze porozumienia nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa o powierzchni 21,62 ha.

1.1.2. Krótki rys historyczny urządzanego Nadleśnictwa

Lasy Nadleśnictwa Stuposiany stanowiły uprzednio własność prywatną drobnych indywidualnych gospodarstw wiejskich miejscowych górali - tzw. Bojków oraz większych majątków i spółek leśnych (np. Spółka Leśna „Stuposiany”, majątek Dźwiniacz Górny, majątek Tarnawa). W lasach włościńskich gospodarowano indywidualnie na podstawie obowiązujących wówczas przepisów i zarządzeń, natomiast lasy większych własności musiały posiadać plany gospodarcze.

Do Spółki Leśnej „ Stuposiany ” należała czynna do roku 1932 kolejka leśna łącząca miejscowości Ustrzyki Górne - Berehy i Sokoliki Górskie. Kolejka ta miała za zadanie udostępnienie szerszych terenów dla eksploatacji drewna, co było głównym celem założonej spółki.

Całość gospodarki leśnej tych terenów nastawiona była prawie wyłącznie na pobór masy przynoszący doraźne korzyści materialnie.

W latach 1939 - 1944 Bieszczady znajdowały się pod okupacją niemiecką. Latem 1944 roku wyzwolone zostały tereny Bieszczadów Zachodnich, które stały się terenem działania nacjonalistów ukraińskich (Ukraińska Powstańcza Armia). Stan ten trwał do roku 1947. W 1947 roku przeprowadzono akcję „Wisła”, w wyniku której ludność bojkowską wysiedlono na Ziemię Odzyskane i do byłego Z.S.R.R. Zniszczone zostały wszystkie wsie na terenie Nadleśnictwa Stuposiany.

Na podstawie dekretu P.K.W.N. z dnia 6.IX.1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R.P. nr 3, poz. 13 z 1945 r.), dekretu P.K.W.N. z dnia 12.XII. 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność państwa (Dz. U. R.P. nr 15 poz. 82 z 1945 r.) włączone zostały do A.L.P. drogą upaństwowienia wszelkie lasy większej własności (jak np. lasy majątku Dźwiniacz Górny).

Grunty będące własnością drobnych posiadaczy zostały upaństwowione na podstawie dekretu z 5.IX. 1947 r. (Dz. U. R.P. nr 59 póź. 318 z 1947 r.) - o przejęciu na własność państwa nieruchomości po przesiedleniu do Z.S.R.R. oraz na podstawie ustawy z dnia 27. VII. 1949 r. (Dz. U. nr 46 póź. 339 z 1949 r.) - o przejęciu na własność państwa, nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego.

Podczas prowizorycznych prac urzędzeniowych w 1953 r. na terenie Bieszczadów przeprowadzonych przez Sekcję Urządzania Lasu OZLP w Krakowie

i Radomiu zaprojektowano w porozumieniu z OZLP w Przemyśle, podział na jednostki administracyjne: Nadleśnictwo Stuposiany i Nadleśnictwo Tarnawa, dla których sporządzono odrębne plany urządzeniowe.

Nadleśnictwo Stuposiany zostało obsadzone administracyjnie w 1956 r., przy czym w 1959 r. został przydzielony do tego Nadleśnictwa adiunkt, którego zadaniem było opiekowanie się Nadleśnictwem Tarnawa (nie obsadzonego administracyjnie do roku 1971). W początkowej fazie istnienia Nadleśnictw nie prowadzono w nich żadnych czynności gospodarczych. Nadleśnictwa te administracyjnie podlegały Rejonowi Lasów Państwowych w Ustrzykach Dolnych. Z chwilą wybudowania szosy łączącej Ustrzyki Dolne z miejscowością Czarna, a później z miejscowościami Smolnik, Stuposiany i Ustrzyki Górne, stworzono realne możliwości zagospodarowania tych terenów.

W ślad za udostępnieniem terenów leśnych przez wspomniany szlak komunikacyjny, następuje proces osadnictwa leśnego i w miarę dostępu do poszczególnych masywów górskich, stopniowe zagospodarowanie terenów leśnych.

W latach 1971-1986 r. sukcesywnie postępuje dalsze udostępnienie terenu przez wybudowanie dolinowych i stokowych dróg leśnych przebiegających przez teren lasów Nadleśnictwa. Są to drogi: Stuposiany-Tarnawa, Tarnawa-Bukowiec, Nr 1, Nr 4, Nr 6, Nr 7, Nr 8, Nr 19.

Prowizoryczny plan urządzenia gospodarstwa leśnego dla Nadleśnictwa Stuposiany i Nadleśnictwa Tarnawa został sporządzony na okres od 01.1.1954 r. do 31.XII. 1963 r.

W Nadleśnictwie Tarnawa, począwszy od roku 1947 oraz w czasie obowiązywania prowizorycznego planu u.l., nie prowadzono żadnych czynności gospodarczych.

W roku 1961 został opracowany plan definitywnego urządzenia gospodarstwa leśnego dla obu Nadleśnictw na okres od 1.X.1961 r. do 30.IX.1971 r.

Według tych planów powierzchnia Nadleśnictwa Stuposiany wynosiła 10917,14 ha, natomiast Nadleśnictwa Tarnawa - 9910,59 ha.

Na wniosek Dyrektora OZLP w Przemyśle Naczelny Dyrektor Z.L.P. w Warszawie polecił utworzyć z dniem 01.1.1972 r. Nadleśnictwo Stuposiany przez połączenie dotychczasowego Nadleśnictwa Tarnawa i Stuposiany. W związku z tym opracowano jeden urządzeniowy plan gospodarczy dla nowo utworzonej jednostki gospodarczej Nadleśnictwa Stuposiany na okres od 1.X.1971 r. do 30.IX.1981 r.

Z dniem 4.VIII.1973 r. zostaje powołany Rozporządzeniem Rady Ministrów Bieszczadzki Park Narodowy, do którego z Nadleśnictwa Stuposiany odeszła powierzchnia 3991,20 ha.

Następny plan urządzenia gospodarstwa leśnego opiewał na okres od 01.1.1983 r. do 31.XII. 1992 r.

W roku 1991 została przekazana do Bieszczadzkiego Parku Narodowego powierzchnia 8580,53 ha lasów z Nadleśnictwa Stuposiany (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25.01.1991 r. Dz. U. Nr 11 poz. 38, 39).

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany w III rewizji został opracowany na lata 1995 – 2014 i zatwierdzony Zarządzeniem nr 96 z dnia 3 lipca 1997 r. Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Decyzją Ministra Środowiska z dnia 22.01.2004 r. Zn. Spr. D.L.lp – 611 – 5/04 zwiększono etat miąższościowy użytków głównych o 15 000 m³. Powierzchnia Nadleśnictwa

wg stanu na dzień 01.01.1995 r. wynosiła 9495,66 ha w tym powierzchnia leśna 9161,13 ha. W latach 1995 – 2003 Nadleśnictwo przyjmowało grunty od AWRSP, kupowało grunty od prywatnych właścicieli i przekazywało grunty do Bieszczadzkiego Parku Narodowego, dla Straży Granicznej i Nadleśnictwa Lutowiska.

Plan IV rewizji był sporządzony na lata 2005-2014. Powierzchnia Nadleśnictwa Stuposiany na dzień 1 stycznia 2005 r. wyniosła 9482,09 ha. Prowadzenie gospodarki leśnej w tym okresie przedstawiono w rozdziale „Analiza gospodarki przeszłej”.

Obecnie opracowany plan urządzenia lasu (V rewizji) obejmuje okres od 01.01.2015 r. do 31.12.2024 r.

W tabeli zamieszczono okresy obowiązywania poszczególnych planów urządzeniowych.

Nazwa planu	Nadleśnictwo Stuposiany	Nadleśnictwo Tarnawa
	okres obowiązywania planu	
1. Plan gospodarczy prowizorycznego urządzania lasów	od 1.01.1954 r. do 31.12.1963 r.	od 1.01.1954 r. do 31.12.1963 r.
2. Definitywny plan u.g.l.	od 1.10.1961 r. do 30.09.1971 r.	od 1.10.1961 r. do 30.09.1971 r.
	Nadleśnictwo Stuposiany	
3. Plan pierwszej rewizji u.g.l.	od 1.10.1971 r. do 30.09.1981 r.	
4. Plan drugiej rewizji u.g.l.	od 1.01.1983 r. do 31.12.1992 r.	
5. Plan trzeciej rewizji u.l.	od 1.01.1995 r. do 31.12.2004 r.	
6. Plan czwartej rewizji u.l.	od 1.01.2005 r. do 31.12.2014 r.	
7. Plan piątej rewizji u.l.	1.01.2015 r. - 31.12.2024 r.	

Ważniejsze dane dotyczące gospodarki leśnej na terenie obecnego Nadleśnictwa Stuposiany przedstawiono w kolejnej tabeli.

Podstawowe dane z kolejnych cykli urzędzeniowych

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Stuposiany					
	Definitywne 1961	I rewizja 1971	II rewizja 1983	III rewizja 1995	IV rewizja 2005	V rewizja 2015
1	2	3	4	5	6	7
Powierzchnia ogółem	20082,18	22326,96	18076,19	9495,66	9482,09	9444,27
Grunty leśne	16880,36	20407,03	16680,26	9161,13	9251,13	9260,42
Grunty związane z gospodarką leśną				164,16	145,38	131,10
Grunty nieleśne	3201,82	1919,93	1395,93	334,53	230,96	183,85
Grunty sporne, współwłasność						
Lasy ochronne	1767,29	20407,03	16680,99	8996,97	9068,67	9068,26
Rezerwy		24,05	34,00	19,37	5,25	5,25
Strefa uszkodzenia przemysłowego I strefa / II strefa				1145,52		-
Powierzchnia Parków Krajobrazowych				9495,66	9482,09	9444,27
Powierzchnia Obszaru Chronionego Krajobrazu						
Zapas na powierzchni leśnej	3771653	4349007	4763941	2422359	2384131	2898169
Średni zapas na 1 ha powierzchni leśnej	222	224	286	294	275	318
Średni wiek	71	71	78	76	84	84
Wiek rębności:						
So		100	80	80	80	80
Md		100	110	100	100	100
Św	80	100	80	110	110	80
Jd	120	120	130	130	120	120
Bk	120	120	130	130	120	120
Js				140	120	100
Gb			80	80	80	80
Brz			80	80	80	80
Os				50	50	60
Olsz	30	30	30	30	40	40
Etat roczny użytków rębnych:						
<u>plan</u>						
wykonanie				<u>3217,85</u>	<u>4494,20</u>	<u>5117,03</u>
powierzchnia - ha	197,90	355,81	762,01	2552,00	<u>3297,13</u>	<u>439191</u>
masa netto - m ³	25887	68078	46949	<u>209099</u>	<u>364834</u>	<u>439191</u>
Etat roczny użytków przedrębnych:						
<u>plan</u>						
wykonanie				<u>5280,20</u>	<u>3372,59</u>	<u>2766,32</u>
powierzchnia - ha	760,76	998,12	848,63	3786,00	<u>2161,18</u>	<u>165979</u>
masa netto - m ³	2246	7547	16817	<u>142080</u>	<u>91371</u>	<u>165979</u>
Roczny plan odnowień i zalesień:						
<u>plan</u>	<u>439,49</u>	<u>476,59</u>	<u>329,61</u>	<u>120,00</u>	<u>1127,82</u>	<u>565,92</u>
wykonanie	198,45	201,77	125,00	56,40	<u>847,34</u>	

1.1.3. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania

Do planu u.l. przyjęto granice i powierzchnie działek i użytków oraz rodzaje użytków z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Uzgodnienie stanu posiadania Nadleśnictwa z danymi powszechnej ewidencji gruntów i budynków zostało dokonane przez Dział Geodezji BULiGL Oddział w Przemyślu.

Grunty Nadleśnictwa Stuposiany składają się z 293 działek ewidencyjnych, z których wszystkie poza jedną działką Nr 32 mają uregulowany stan prawny i założone księgi wieczyste.

Szczegółowe zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa Stuposiany, według grup i rodzajów użytków, kategorii użytkowania oraz przynależności administracyjnej, przedstawiono w Tabeli nr I z dokładnością do m². Wykazana powierzchnia ogólna Nadleśnictwa, według stanu na dzień 01.01.2015 r., wynosi 9444,27 ha (9444,2845 m²).

Powierzchnia	Nadleśnictwo Stuposiany
m ²	9444,2845
ha	9444,27
Różnica	-0,0145

Różnice pomiędzy tabelą I, a zestawieniami przedstawionymi w planie urzędzenia lasu wynikają z zaokrążeń do arów powierzchni ewidencyjnej wykazanej w m² w ramach poszczególnych działek ewidencyjnych oraz wydzieleń.

Zestawienie gruntów Nadleśnictwa, w rozbiciu na rodzaje użytków, na podstawie bazy danych opisu taksacyjnego przedstawiono poniżej.

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania.	Nadleśnictwo i obręb Stuposiany	%
	Powierzchnia /ha/	
1. Lasy - razem	9260,42	98,05
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	8 855,78	93,77
1) drzewostany	8 855,78	93,77
2) plantacje drzew - razem		
<i>w tym:</i>		
- plantacje nasienne		
- plantacje drzew szybkorosnących		
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	273,54	2,89
1) w produkcji ubocznej - razem	161,02	1,70
<i>w tym:</i>		
- plantacje choinek		
- plantacje krzewów		
- poletka łowieckie	161,02	1,70
2) do odnowienia - razem		
<i>w tym:</i>		

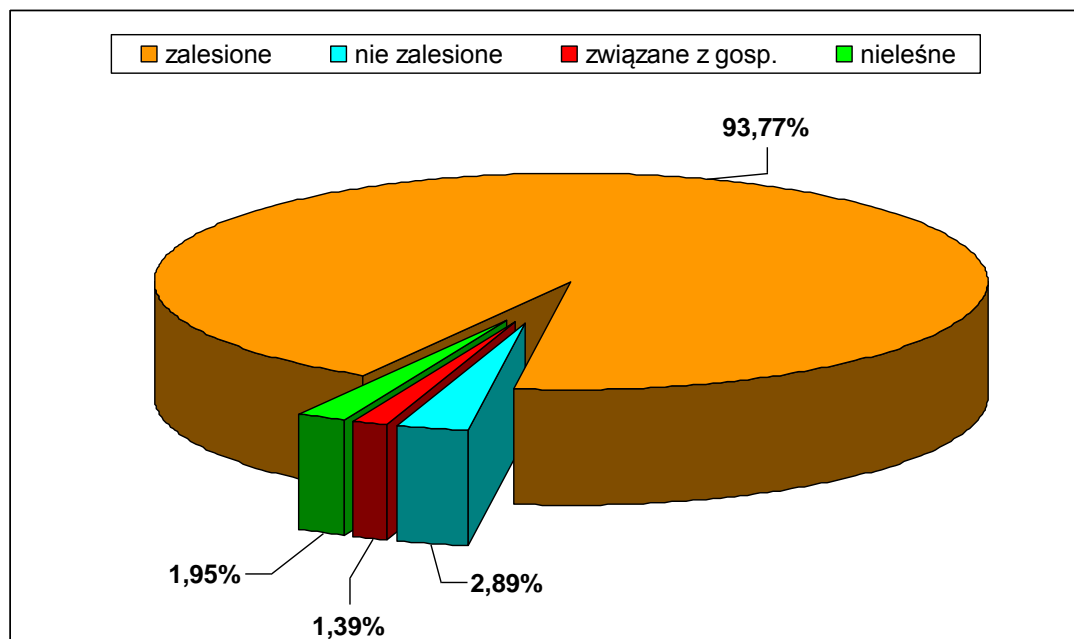
Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania.	Nadleśnictwo i obręb Stuposiany Powierzchnia /ha/	%
- halizny		
- zręby		
- płazowiny		
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	112,52	1,19
<i>w tym:</i>		
- przewidziane do naturalnej sukcesji	82,30	0,87
- objęte szczególnymi formami ochrony	30,22	0,32
- przewidziane do małej retencji		
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji		
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	131,10	1,39
<i>w tym:</i>		
1) budynki i budowle	3,33	0,04
2) urządzenia melioracji wodnych	18,16	0,19
3) linie podziału przestrzennego lasu	32,41	0,34
4) drogi leśne	41,47	0,44
5) tereny pod liniami energetycznymi	16,45	0,17
6) szkółki leśne		
7) miejsca składowania drewna	18,32	0,19
8) parkingi leśne		
9) urządzenia turystyczne	0,96	0,01
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	13,93	0,15
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	9274,35	98,20
3. Użytki rolne - razem	163,88	1,74
3.1. Grunty orne - razem	9,28	0,10
<i>w tym:</i>		
1) role	7,36	0,08
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornych	1,92	0,02
3) ugory, odłogi		
3.2. Sady		
3.3. Łąki trwałe	68,88	0,73
3.4. Pastwiska trwałe	82,38	0,87
3.5. Grunty rolne zabudowane	2,28	0,02
3.6. Grunty pod stawami rybnymi	1,06	0,01
3.7. Grunty pod rowami rolnymi		
4. Grunty pod wodami - razem		
<i>w tym:</i>		
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi		
5. Użytki ekologiczne - razem		
6. Tereny różne - razem		
<i>w tym:</i>		
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult		
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego		

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania.	Nadleśnictwo i obręb Stuposiany	
	Powierzchnia /ha/	%
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)		
4) różne inne		
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	5,11	0,05
<i>w tym:</i>		
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,33	0
7.2. Tereny przemysłowe		
7.3. Tereny zabudowane inne	2,49	0,03
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane		
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem		
<i>w tym:</i>		
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne		
2) tereny zabytkowe		
3) tereny sportowe		
4) ogrody zoologiczne i botaniczne		
5) tereny zieleni nieurządzonej		
7.6. Użytki kopalne		
7.7. Tereny komunikacyjne - razem	2,29	0,02
<i>w tym:</i>		
1) drogi	2,29	0,02
2) tereny kolejowe		
3) inne tereny komunikacyjne		
8. Nieużytki - razem	0,93	0,01
<i>w tym:</i>		
1) bagna		
2) piaski		
3) utwory fizjograficzne		
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	0,93	0,01
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	183,85	1,95
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia		
OGÓLEM (1-8)	9444,27	100

Główne grupy użytków w Nadleśnictwie Stuposiany zestawiono w poniższej tabeli i przedstawiono na diagramie.

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Nadleśnictwo Stuposiany	
	powierzchnia /ha/	%
I Lasy	9260,42	98,05
1. Grunty leśne zalesione	8855,78	93,77
2. Grunty leśne nie zalesione	273,54	2,89
Leśna zalesiona i nie zalesiona	9129,32	96,66
3. Grunty związane z gospodarką leśną	131,10	1,39
II Grunty nie zaliczone do lasów	183,85	1,95
Ogółem	9444,27	100,00

Struktura użytkowania gruntów w Nadleśnictwie Stuposiany

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Stuposiany dominującą formą użytkowania są lasy – zajmują 98% powierzchni wszystkich gruntów. Pozostałą część terenu zajmują grunty nieleśne, z pośród których największy udział mają użytki rolne 1,7%.

W stanie posiadania Nadleśnictwa Stuposiany nie ma gruntów spornych, natomiast znajduje się jedna działka Nr 48 pozostająca we współwłasności Skarbu Państwa i osób fizycznych o powierzchni 0,65 ha.

Granice gruntów Nadleśnictwa są w przeważającej części możliwe do identyfikacji w terenie. Dokładny opis granic gruntów Nadleśnictwa Stuposiany został uwidoczniony na mapach gospodarczych i przeglądowych.

Długość zewnętrznych granic gruntów własności Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Stuposiany wynosi 99,20 km.

1.1.4. Podział powierzchniowy

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany do opracowania planu przyjęto zasadę zachowania dotychczasowego podziału powierzchniowego i numeracji oddziałów. Podział powierzchniowy ma charakter typowy dla terenów górskich. Oparto go przeważnie na grzbietach i potokach, a częściowo na istniejących liniach sztucznych. Linie projektowane występują na krótkich odcinkach, na przedłużeniu biegnących potokami i drogami linii istniejących.

Numeracja w Nadleśnictwie Stuposiany przedstawia się następująco:
oddziały: 1-5, 5A, 6, 6A, 7-16, 16A, 16B, 17, 17A, 17B, 18-19, 19A, 20-28, 37-42,
54-57, 59-61, 61A, 62-77, 77A, 78-101, 134-140, 140A, 141-143, 143A, 144-157,
157A, 158-164, 213, 215-216, 216A, 217-235, 237-240, 249-254, 254A, 255-263,
265, 265A, 266-270, 272-282, 282A, 283-287.

W poniższej tabeli zostały zawarte niektóre dane charakteryzujące podział
powierzchniowy Nadleśnictwa Stuposiany.

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Stuposiany
Liczba oddziałów	196
Średnia powierzchnia oddziału	48,19
Maksymalna powierzchnia oddziału	92,76
Minimalna powierzchnia oddziału	18,89
Liczba pododdziałów	1095
Średnia powierzchnia pododdziału	8,55
Liczba pododdziałów na powierzchni leśnej	958
Średnia powierzchnia pododdziału na powierzchni leśnej	9,57
Liczba pododdziałów na powierzchni nieleśnej	136
Średnia powierzchnia pododdziału na powierzchni nieleśnej	1,35
Liczba pododdziałów liniowych	242

1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska

1.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

Ustalenia planu urządzenia lasu w największym stopniu wiążą się
z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Stuposiany jednie wieś Procisne
w gminie Lutowiska, posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
zatwierdzony Uchwałą nr XXVI/145/2013 z dnia 08.05.2013 r.

1.2.2. Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych

Wspólną cechą rozwoju miast, gmin i powiatów jest utrzymanie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne i proekologiczne gospodarowanie zasobami zieleni nie urządzonej i terenami nie zainwestowanymi. Teren działania Nadleśnictwa Stuposiany obejmuje jeden powiat – bieszczadzki, który posiada opracowany Program ochrony środowiska oraz Strategię rozwoju. Jednak dokumenty te w swych celach strategicznych nie dotyczą bezpośrednio gruntów Nadleśnictwa Stuposiany, jedynie ogólne założenia tych opracowań odnoszą się do zrównoważonego rozwoju lasów w ramach wieloletnich planów urządzenia lasu.

1.2.3. Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego

W **Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego** (zał. nr 1 do Uchwały Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013 r.) wyróżniono 4 główne obszary strategiczne, wokół których będzie skupiał się jego rozwój. Są to:

- konkurencyjna i innowacyjna gospodarka,
- kapitał ludzki i społeczny,
- sieć osadnicza,
- środowisko i energetyka.

Jednym z celów strategicznych jest racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów województwa z poszanowaniem środowiska naturalnego, w tym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na konieczność zabezpieczenia ciągłości lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji

W **Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego** z 2002 roku (załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.) ustalono w zakresie gospodarki leśnej i zalesień konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem.

Zasady zagospodarowania na terenie lasów i gruntów leśnych:

- 1) na terenie lasów i gruntów leśnych obowiązują zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych (w szczególności ustawy o lasach i ochronie przyrody) oraz w planach urządzenia lasów i programach ochrony przyrody nadleśnictw,
- 2) dopuszcza się lokalizację inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz tras przebiegu infrastruktury technicznej (w szczególności uznanej za cel publiczny) w przypadkach braku innych rozwiązań omijających kompleksy leśne, pod warunkiem zachowania obszarów skupisk roślinności

- o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych, występowania skupisk gatunków chronionych, korytarzy ekologicznych, ostoi zwierząt, zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 3) działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych,
 - 4) należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę,
 - 5) należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów jako narzędzi wzorcowej zrównoważonej gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach środowiska w województwie.

Zakres zalesień i zadrzewień:

- 1) na podstawie studiów programowo-przestrzennych, mając na uwadze zachowanie różnorodności biologicznej, przewiduje się pod zalesienia i zadrzewienia:
 - a) obszary nieprzydatne dla gospodarki rolnej,
 - b) obszary w obrębie korytarzy ekologicznych,
 - c) obszary źródliskowe,
 - d) strefy ochronne i obszary głównych zbiorników wód podziemnych,
 - e) obszary osuwiskowe,
 - f) obszary zdegradowane.
- 2) pod ograniczone ilościowo zalesienia i zadrzewienia przewiduje się:
 - a) obszary gospodarki rolnej (zadrzewienia śródpolne),
 - b) doliny cieków wodnych - z priorytetem zadrzewień w ramach renaturyzacji rzek,
 - c) obszary towarzyszące szlakom komunikacyjnym (właściwy dobór materiału do nasadzeń), zgodnie z przepisami szczególnymi.

W dokumencie tym ujęta jest również propozycja nowego rezerwatu przyrody: „Las bukowy pod Obnogą” (gmina Lutowiska, grunty leśnictwa Tarnawa – oddz. 223-232).

1.2.4. Wykaz gruntów Nadleśnictwa wyłączonych z produkcji

W Nadleśnictwie Stuposiany brak jest gruntów wyłączonych z produkcji.

1.2.5. Wykaz gruntów Nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Jedyny istniejący Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla wsi Procisne nie przewiduje gruntów Nadleśnictwa Stuposiany do zalesienia.

1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez Nadleśnictwo z uwzględnieniem innych lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczo leśnej i mezoregionów

Na podstawie „Regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski 2010”, opracowanej przez Zielony R., Kliczkowska A. (CILP 2012), lasy Nadleśnictwa Stuposiany położone są w granicach wyszczególnionych jednostek:

Krainie: VIII - Karpackiej
Mezoregionie: 8-17 - Bieszczadów Niskich
Mezoregionie: 8-18 - Bieszczadów Wysokich

1.3.2. Położenie geograficzne

Według podziału Polski na jednostki fizyczno-geograficzne (J. Kondracki „Geografia regionalna Polski”, PWN, Warszawa 2002), obszar Nadleśnictwa położony jest w obrębie następujących jednostek:

Megaregion:	Karpaty	5
Prowincja:	Karpaty Wschodnie z Podkarpaciem	52
Podprowincja:	Beskidy Wschodnie	522
Makroregion:	Beskidy Lesiste	522.1
Mezoregion:	Bieszczady Zachodnie	522.12

1.3.3. Rzeźba terenu

Obszar Nadleśnictwa to teren typowo górski z charakterystycznymi długimi pasmami biegnącymi z północnego zachodu na południowy wschód, z kulminacją w części południowej. Najwyższe szczyty w granicach Nadleśnictwa to Kudriawyński Wierch (1026 m n.p.m.) i Widełki (1015 m n.p.m.). Najwyżej (1075 m n.p.m.) sięgają oddziały 157A, 227, 230, 232 leżące na stokach Kopy Bukowskiej i Bukowego Berda, natomiast najniżej położony punkt znajduje się w korycie potoku „Wołosaty” w rejonie wsi Procisne i wynosi 536 m n.p.m.

Rozkład wybranych elementów przedziałów wysokości w m n.p.m. w leśnictwach
Nadleśnictwa Stuposiany

Lp.	Nazwa l-ctwa	Przedział najniższy		Przedział najwyższy		Przedział najliczniejszy		Wysokość średnia
		Wartość	% pow. l-ctwa	Wartość	% pow. l-ctwa	Wartość	% pow. l-ctwa	
1.	Czereszka	535-550	3,8	750-800	1,7	550-600	42,9	616
2.	Dźwiniacz	600-650	0,2	1050-11000	0,4	750-800	23,9	798
3.	Muczne	550-600	0,8	1000-105	0,1	700-750	22,3	738
4.	Procisne	535-550	3,8	950-1000	0,8	600-650	19,9	709
5.	Sokoliki	650-700	0,4	1050-1100	0,2	750-800	34,0	788
6.	Tarnawa	650-700	8,2	1050-1100	0,8	700-750	24,7	809
7.	Widelki	550-600	5,7	950-1000	1,3	700-750	20,2	728

Wzniesienie nad poziom morza średnio w Nadleśnictwie wynosi 742 m. Udział powierzchniowy wzniesień n.p.m. w przedziałach co 50 m przedstawia poniższa tabela :

Przedział (m n.p.m.)	% powierzchni
536-550	1,05
551-600	8,89
601-650	10,89
651-700	12,96
701-750	19,71
751-800	18,77
801-850	13,70
851-900	7,05
901-950	4,00
951-1000	2,01
1001-1050	0,78
1051-1100	0,21
Razem:	100,00

Omawiany obszar wykazuje niezbyt skomplikowaną budowę geologiczną ukształtowaną podczas fałdowań alpejskich. Jest zaliczony do jednostki tektonicznej Karpat fliszowych, których wschodni odcinek cechuje rozwój trzeciorzędowych wapienistych piaskowców i łupków marglistych, zwanych warstwami krośnieńskimi.

1.3.4. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem według Romera (S. Bac, M. Rojek 1981) obszar Nadleśnictwa Stuposiany leży w strefie klimatu górskiego i podgórskiego.

Charakteryzuje się on długimi zimami, sporą ilością opadów, dużymi dobowymi amplitudami temperatur powietrza. Region ten charakteryzuje się także wyższymi opadami - w półroczu chłodnym przeważnie śnieżnymi, oraz częstymi mgłami i zachmurzeniem, niskimi średnimi temperaturami powietrza.

Miesiącem najzimniejszym jest tu styczeń (średnia miesięczna $-2,7\text{ }^{\circ}\text{C}$), a najcieplejszym lipiec ($18,6\text{ }^{\circ}\text{C}$). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi $8,1\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Okres wolny od mrozu (o temperaturze wyższej od $0\text{ }^{\circ}\text{C}$), trwa średnio od połowy marca do końca listopada. Okres wegetacyjny (o średniej dobowej temperaturze ponad $5\text{ }^{\circ}\text{C}$), wynosi w piętrze umiarkowanie ciepłym od 200 do 214 dni, a w umiarkowanie chłodnym 192-199 dni. Zaczyna się zwykle w drugiej dekadzie kwietnia i trwa do drugiej połowy października. Temperatury powietrza w poszczególnych dniach w roku wykazują dużą zmienność. Największe wahania zachodzą w styczniu, lutym i maju oraz jesienią - we wrześniu i październiku.

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany występują niekorzystne dla wegetacji przymrozki wiosenne i wczesnojesienne. Wyraźnie negatywnie oddziaływanie mają przymrozki późne – wiosenne

Średnie roczne sumy opadów wykazują duże zróżnicowanie. Zależne są od ukształtowania terenu, wysokości nad poziom morza oraz przeważających kierunków wiatrów.

W przebiegu rocznym zaznacza się zdecydowana przewaga opadów letnich nad zimowymi (miesięczna średnia opadów z danych wieloletnich to: VI – $105,6\text{ mm}$, VII – $142,3\text{ mm}$, II - $38,4\text{ mm}$, XII – $31,4\text{ mm}$. Z rozkładu miesięcznego wynika, że nasilenie opadów przypada na czerwiec i lipiec, zaś najmniejsze opady obserwuje się w lutym i grudniu.

Liczba dni z pokrywą śnieżną w ciągu roku waha się od 93 do 103 w szerszych dolinach. Największą grubość osiąga w lutym i marcu.

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany przeważają wiatry z kierunków: południowego, zachodnio-północnego, południowo-wschodniego i północno-zachodniego. Największe prędkości wiatru obserwuje się w zimie, najmniejsze zaś w lecie.

Średnie roczne prędkości wiatrów na omawianym obszarze nie są duże (średnia wieloletnia dla Leska to $9,3\text{ km/h}$).

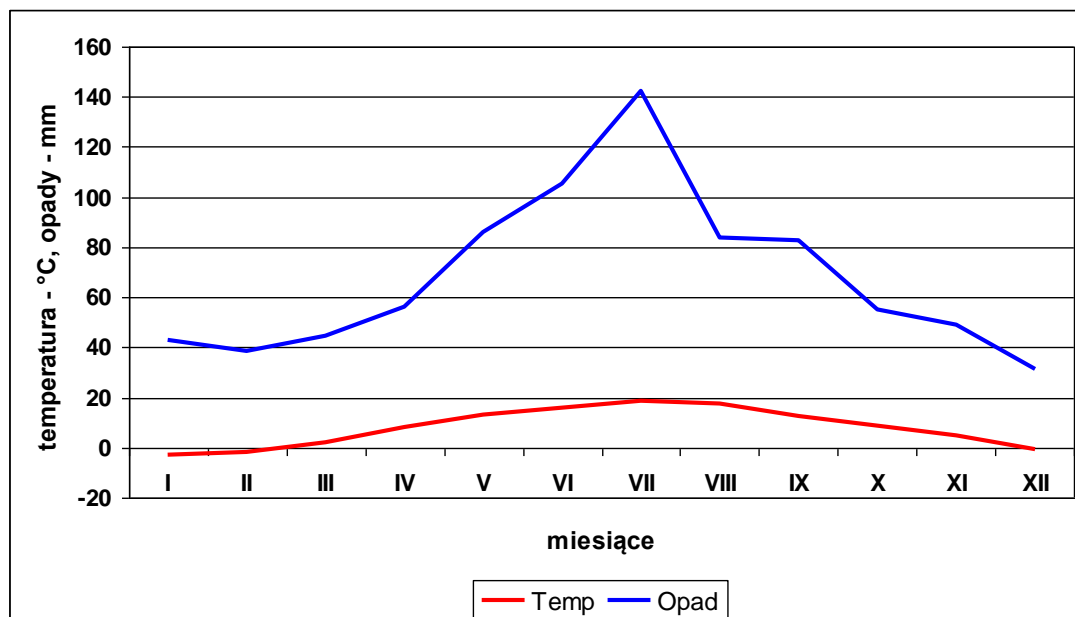
*Średnie miesięczne i roczna wartość temperatury powietrza w $^{\circ}\text{C}$
oraz średnie miesięczne i roczne sumy opadów za okres 2000-2013*

M-C	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
$^{\circ}\text{C}$													
TEMP.	-2,7	-1,8	2,1	8,3	13,4	16,1	18,6	17,7	12,7	8,8	5,0	-0,7	8,1
mm													
OPAD.	42,7	38,4	44,6	56,3	86,0	105,4	142,3	83,8	82,7	55,0	49,0	31,4	817,5

Wys. n.p.m. : Lesko – 422m

Źródło: <http://www.ogimet.com/gsynres.phtml.en>

Powyższe dane przedstawiono graficznie na diagramie:

1.3.5. Warunki wodne

Cały obszar Nadleśnictwa należy do zlewni Morza Bałtyckiego. Podział na poszczególne zlewnie (wg rzędów) przedstawia się następująco:

Zlewnia I rzędu: rzeka Wisła,

Zlewnia II rzędu: rzeka San (jej lewobrzeżna część)

Zlewnia III rzędu:

- potok Wołosaty z licznymi ciekami szczegółowymi,
- potok Muczny z ciekami szczegółowymi: Czerwony, Jamiczny, Bystry, Sucha, Hnyła,
- potok Hłuboki,
- potok Rosochaty,
- potok Czerwony,
- potok Mytrowiec,
- potok Roztoki,
- potok Fedkowski,
- potok Litmirz (Łytmar) z ciekami szczegółowymi: Roztoczka,
- potok Żołobinka,
- potok Halicz (Haliczka) z ciekami szczegółowymi: Wołowiec, Sikawiec i Krywy.

Charakterystyczną cechą układu hydrologicznego Nadleśnictwa jest gęsta sieć rzeczna głównego ciek - Sanu, którego kratowo-widlasty przebieg nawiązuje wybitnie do budowy litologiczno-tektonicznej obszaru. San charakteryzuje się

ponadto asymetrią dorzecza: jego prawobrzeżne dopływy są krótkie, o niewielkich zlewniach, natomiast dopływy lewobrzeżne odwadniają znaczne obszary sięgające aż po pasmo Połonin.

Wezbrania wód występują w dwóch porach roku – na wiosnę z topnienia pokrywy śnieżnej i latem z deszczów. Dominują wezbrania wiosenne. Gwałtowne i wysokie wezbrania opadów występują w połowie czerwca i lipca.

Źródła wypływają ze szczelin skalnych, bądź z pokryw zwietrzelinowych, a ich wydajność jest mała i bardzo zmienna.

1.3.6. Warunki glebowe

Powierzchnię i udział procentowy typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie Stuposiany, zestawione na podstawie bazy opisowej programu TAKSATOR, zamieszczono w poniższej tabeli.

Gleby		Nadleśnictwo Stuposiany	
Typ gleby	Podtyp gleby	Pow. leśna zalesiona i niezalesiona [ha]	%
Gleby inicjalne	Gleby inicjalne rumoszone	3,29	0,04
Gleby brunatne	Gleby brunatne właściwe	281,57	3,08
	Gleby brunatne kwaśne	2228,35	24,41
	Gleby brunatne wyługowane	6275,64	68,74
Gleby gruntowoglejowe	Gleby gruntowoglejowe próchniczne	13,09	0,14
	Gleby gruntowoglejowe murszowe	1,86	0,02
	Gleby gruntowoglejowe mułowe	20,86	0,23
Gleby opadowoglejowe	Gleby opadowoglejowe właściwe	132,67	1,45
Gleby torfowe	Gleby torfowe torfowisk niskich	34,88	0,38
	Gleby torfowe torfowisk wysokich	5,25	0,06
Mady rzeczne	Mady rzeczne właściwe	12,91	0,14
	Mady rzeczne brunatne	116,59	1,28
Gleby deluwialne	Gleby deluwialne brunatne	2,36	0,03
Ogółem		9129,32	100,00

Przeważają tutaj gleby brunatne, które zajmują 96,2% powierzchni, a ich łączny areal wynosi 8785,56 ha. Występują głównie w podtypie gleb brunatnych kwaśnych (6275,64 ha, 68,7%) oraz w podtypie brunatnych wyługowanych (2228,35 ha, 24,4%), znacznie rzadziej zaś brunatnych właściwych (281,57 ha, 3,1%).

Niewiele ponad 3,3% powierzchni Nadleśnictwa zajmują gleby związane z wysokim poziomem wód opadowych i gruntowych, powodujące w wielu miejscach zabagnienie terenu. Reprezentują je typy gleb: opadowoglejowe (1,5%), mady rzeczne (1,4%) oraz gleby gruntowoglejowe (0,4%). Występują na całym

obszarze Nadleśnictwa głównie w strefach źródłiskowych potoków, nieckach osuwiskowych, spłaszczeniach i miejscach załamania stoków oraz w dnach dolin charakteryzując się w ciągu roku stałym, wysokim poziomem wód gruntowych w profilu.

Niewielką powierzchnię zajmują gleby torfowe (40,13 ha, 0,4%), w tym szczególnie cenne prawidłowo wykształcone torfy wysokie wyniesione ponad współczesne koryto rzeczne terasie w zakolu Sanu, dla ochrony których utworzono rezerwat torfowiskowy „Zakole” na powierzchni 5,25 ha.

Znikomą część powierzchni leśnej Nadleśnictwa (2,36 ha) zajmują gleby pochodzenia deluwialnego w podtypie gleb deluwialnych brunatnych, oraz gleby inicjalne rumoszowe (3,29 ha).

1.3.7. Charakterystyka typów siedliskowych lasu

Poniżej zestawiono powierzchnię i udział procentowy siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Stuposiany (na podstawie danych bazy opisu taksacyjnego) i tabel:

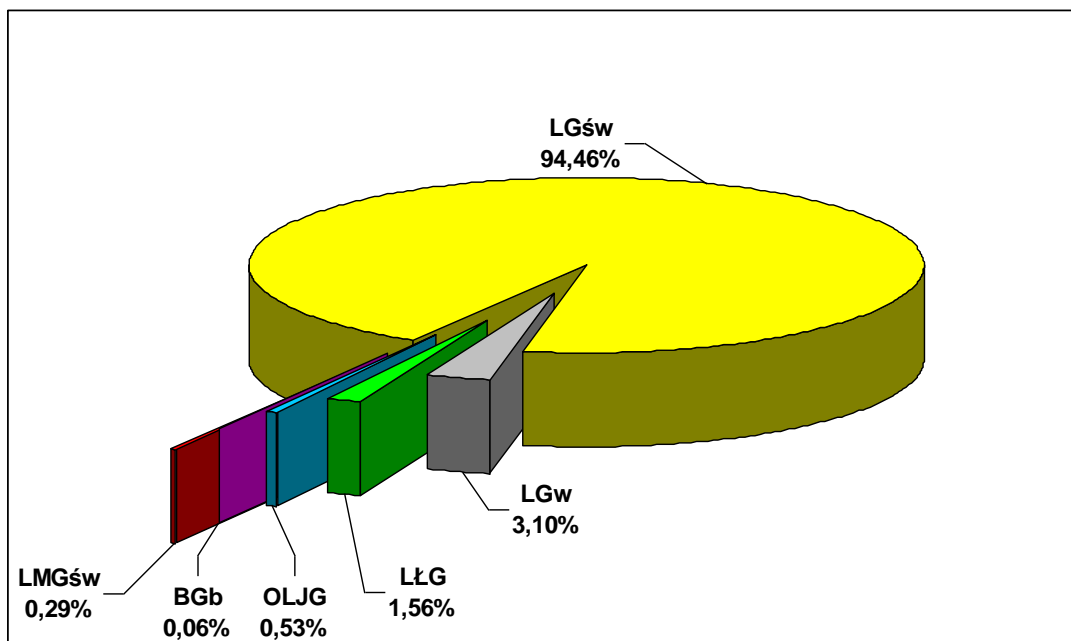
Tabela II – Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji.

Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych i gatunków panujących.

Zestawienie siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Stuposiany

Siedliskowy typ lasu	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Plan V rewizji u. l.	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona ha	%
1	2	3
BGb	5,25	0,06
LMGśw	26,08	0,29
LGśw	8624,05	94,46
LGw	282,89	3,10
LŁG	142,42	1,56
OLJG	48,63	0,53
Razem	9129,32	100,00

Zestawienie siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Stuposiany

Na terenie Nadleśnictwa wyróżniono 6 typów siedliskowych lasu: bór górski bagienny (BGb), las mieszany górski świeży (LMGśw), las górski świeży (LGśw), las górski wilgotny (LGw), las łąkowy górski (LŁG) i ols jesionowy górski. Ich udział powierzchniowy zobrazowano na wykresie.

Dominujący udział powierzchniowy posiada siedlisko lasu górskiego świeżego (LGśw), zajmując 94,5% powierzchni. Udział pozostałych wyszczególnionych w powyższej tabeli siedlisk stanowi łącznie 5,5%. W ujęciu wilgotnościowym siedliska świeże zajmują 94,8%, zaś siedliska wilgotne, bagiennie oraz łąkowe pozostałe 5,2%.

Siedlisko boru bagiennego górskiego wyróżniono w jednym wyłączeniu w rezerwacie „Zakole” na powierzchni 5,25 ha.

Klimat, gleby i siedliska stwarzają optymalne warunki przyrodnicze dla wzrostu i rozwoju właściwym danym siedliskom gatunków drzew, szczególnie dla jodły, buka i jaworu, a na łąkach olszy szarej.

Stan siedlisk

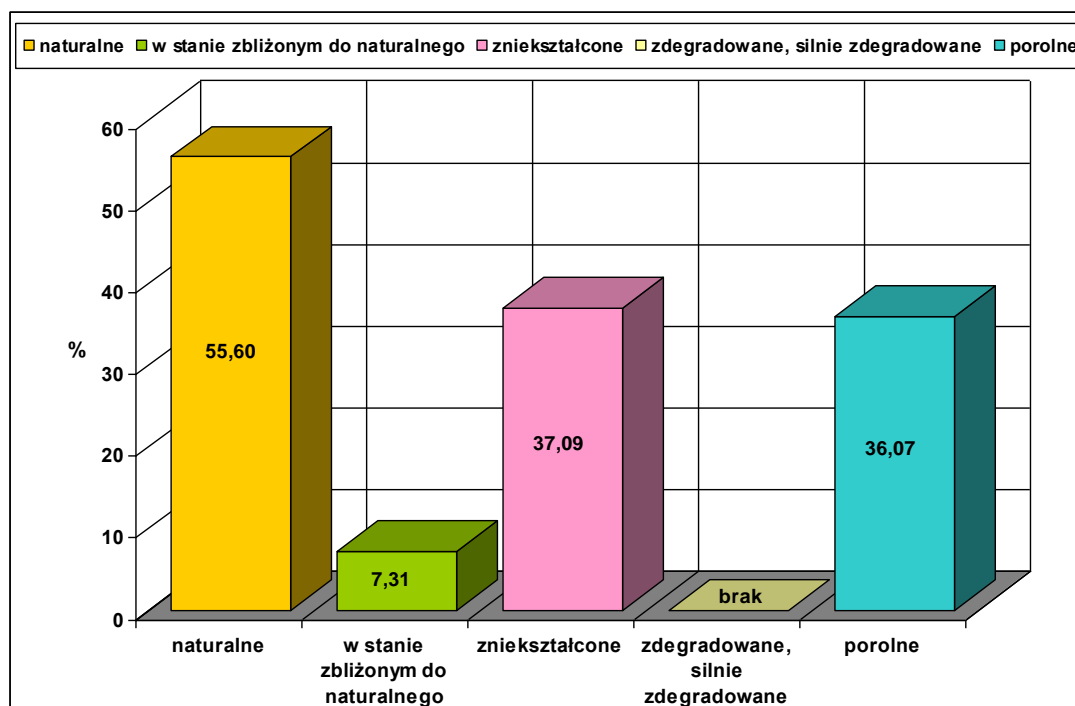
Stan siedlisk	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	%
naturalne	5076,21	55,60
w stanie zbliżonym do naturalnego	667,21	7,31
znieszczone	3385,90	37,09
zdegradowane	-	-
Razem	9129,32	100
w tym: siedliska porolne	3292,59	36,07

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany największy udział mają siedliska w stanie naturalnym, które zajmują łącznie 55,6% powierzchni leśnej. Siedliska w stanie zbliżonym do naturalnego stanowią 7,3%.

Największe powierzchnie siedlisk w stanie naturalnym i w stanie zbliżonym do naturalnego przypadają na las górski świeży LGśw oraz las górski wilgotny LGw. Bardzo wysoki stopień naturalności, cechuje siedlisko lasu łęgowego górskiego LŁG.

Znaczny udział mają siedliska znieszczone, które łącznie zajmują 3385,90 ha, co stanowi 37,1% powierzchni ogólnej siedlisk. Znieszczenia obejmują głównie świerczyny na gruntach porolnych porastające żyzniejsze siedliska leśne. Wśród siedlisk znieszczonych największą powierzchnię znieszczeń odnotowano w siedlisku lasu górskiego świeżego LGśw. Brak jest siedlisk zdegradowanych i silnie zdegradowanych.

Stan siedlisk leśnych

1.3.8. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych

Obecnie badania stref uszkodzenia przemysłowego nie przeprowadzono, ze względu na brak obowiązującej metodyki.

Z analizy rozkładu stężeń podstawowych zanieczyszczeń powietrza oraz oceny jakości powietrza przeprowadzonych w 2012 r. przez WIOŚ w Rzeszowie wynika, że stan czystości powietrza atmosferycznego na gruntach Nadleśnictwa oraz w terytorialnym zasięgu jego działania jest w pełni zadowalający i poziom koncentracji wszystkich ocenianych substancji [tj. dwutlenek azotu (NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen (As)], nie przekraczał wartości dopuszczalnych stężeń. Tak pozytywna ocena wynika z dużej lesistości omawianego obszaru, niskiego stopnia zurbanizowania, słabego nasycenia gospodarki infrastrukturą techniczną i brakiem przemysłu, stąd emisja zanieczyszczeń powietrza jest niewielka.

Podstawowymi źródłami pyłów i gazów jest emisja niezorganizowana pochodząca z indywidualnych palenisk domowych.

Ogólnie stan czystości powietrza na omawianym obszarze należy więc uznać za bardzo dobry.

1.3.9. Przyjęte przez KZP typy drzewostanów i orientacyjne składy upraw

Cele perspektywiczne gospodarki leśnej wyrażone w postaci typów drzewostanów w ramach poszczególnych typów siedliskowych lasu, ustaliła dla Nadleśnictwa Stuposiany KZP (protokół z dnia 22 sierpnia 2012 r.). Ustalono tam również rodzaje rębni oraz okresy odnowienia (uprzątnięcia) dla poszczególnych gatunków panujących. W/w elementy zestawiono w poniższej tabeli.

Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy odnowień	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
1	2	3	4	5
LGŚw	Bk	Bk – 80%, Jd, Jw i inne – 20%	IV	20
	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
	Bk-Jd	Jd – 50%, Bk – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	50
	Jd	Jd – 70%, Bk, Jw, Św i inne 30%	IV	50
	Jw-Bk	Bk – 60%, Jw 20%, Jd i inne 20%	IV	20
	Św-Jd*	Jd – 50%, Św 30%, Bk, Jw, Kl i inne 20%	IV	50
LGw	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
	Bk-Jd	Jd – 50%, Bk – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
	Jd	Jd – 70%, Jw, Wz, Bk, Św 30%	IV	50
LMGŚw	Bk	Bk – 80%, Jd, Jw i inne – 20%	IV	20
	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
LLG	Olsz	Olsz – 80%, Js, Jw i inne 20%	-	-
OLJG	Olsz	Olsz – 80%, Js, Jw i inne 20%	-	-

* Na podstawie weryfikacji terenowej zaproponowano dodatkowe typy drzewostan, przyjęte przez NTG.

Udział powierzchniowy przyjętych w trakcie taksacji typów drzewostanów zestawiono w poniższej tabeli.

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Nadleśnictwo Stuposiany	
		Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	%
1	2	3	4
LGŚW	BK	36,22	0,40
	BK JD	1528,79	16,76
	JD	225,50	2,47
	JD BK	338,45	3,71
	ŚW JD	894,99	9,80
LGW	BK JD	9,92	0,11
	JD	232,14	2,54
	JD BK	3,15	0,03
LLG	OL.S	76,15	0,83
OLJG	OL.S	15,89	0,17
Razem		3361,20	36,82

Siedliska leśne zajmują 36,8% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Przeważa cel hodowlany określony Bk-Jd typem drzewostanu, głównie w obrębie siedliska LGŚw na 16,9% powierzchni. Na podstawie prac glebowo-siedliskowych oraz prac terenowych nad projektem Planu przyjęto dodatkowo Św- Jd typ drzewostanu w obrębie siedliska LGŚw na 9,8% powierzchni.

Typy drzewostanu – siedliska przyrodnicze

Dla siedlisk przyrodniczych ustalono przyrodnicze typy drzewostanów wraz z orientacyjnymi docelowymi składami gatunkowymi drzewostanów na Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany w dniu 22 sierpnia 2012 roku.

Propozycje docelowych składów gatunkowych i typów drzewostanów (TD) dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w Nadleśnictwie Stuposiany w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w Lasach Państwowych w 2007 r., po weryfikacji przeprowadzonej w ramach prac nad projektem planu urządzenia lasu przedstawiono w poniższej tabeli.

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu /TD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
9110	Kwaśna buczyna górska	LMGśw, LMGw, LGśw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	40
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20% Jw i inne 10%	IV	40
			Jd	Jd 90%, Bk i inne 10%	IV	50
			Bk-Jd	Jd 70%, Bk 20%. Jw i inne 10%	IV	50

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu /TD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
9130	Żyzna buczyna górska	LMGśw, LMGw, LGśw, LGw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	40
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20%, Jw i inne 10%	IV	40
			Bk-Jd	Jd 50%, Bk 30%, Jw i inne 20%	IV	50
			Jd	Jd 70%, Bk, Jw i inne 30%	IV	50
			Jw-Bk	Bk 60%, Jw 20%, Jd i inne 20%	II	20
9170	Grąd subkontynentalny (typowy)	LG, LGśw, LGw	Gb-Db	Gb 50%, Db 30%, Bk, Jd i inne 20%	IV	30
			Db-Gb	Dbb 50%, Gb 20%, Bk 20%, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10%	IV	30
			Bk-Gb	Gb 50%, Bk 20%, Jd, Kl, Jw i inne 30%	IV	30
9180	Jaworzyny zboczowe	LG, LGśw, LGw	Jw	Jw 80%, Jrz, Wzg i inne 20%	-	-
			Jd-Jw	Jw 70%, Jd 20%, Wzg i inne 10%	-	-
			Bk-Jw	Jw 70%, Bk 20%, Jd i inne 10%	-	-
91EO	Nadrzeczna olszyna górska	LLG	Olsz	Olsz 90%, Wbp, Wbk, Jw i inne 10%	-	-
91DO	Podmokła i torfowiskowa świerczyna górska	BGb	So	So 90%, Brzom, Św i inne 10%	-	-
			Św	Św 90%, So, Brzom i inne 10%	-	-
			Jd-Św	Św 70%, Jd 20%, So, Brz, Jrz i inne 10%	-	-
9410	Dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy	LMG, LMGśw, LMGw	Jd	Jd 80%, Św, Bk i inne 20%	IV	50
			Jd-Św	Św 50%, Jd 30%, Bk i inne 20%	IV	40

Udział powierzchniowy przyjętych typów drzewostanów w leśnych siedliskach przyrodniczych zestawiono w poniższej tabeli.

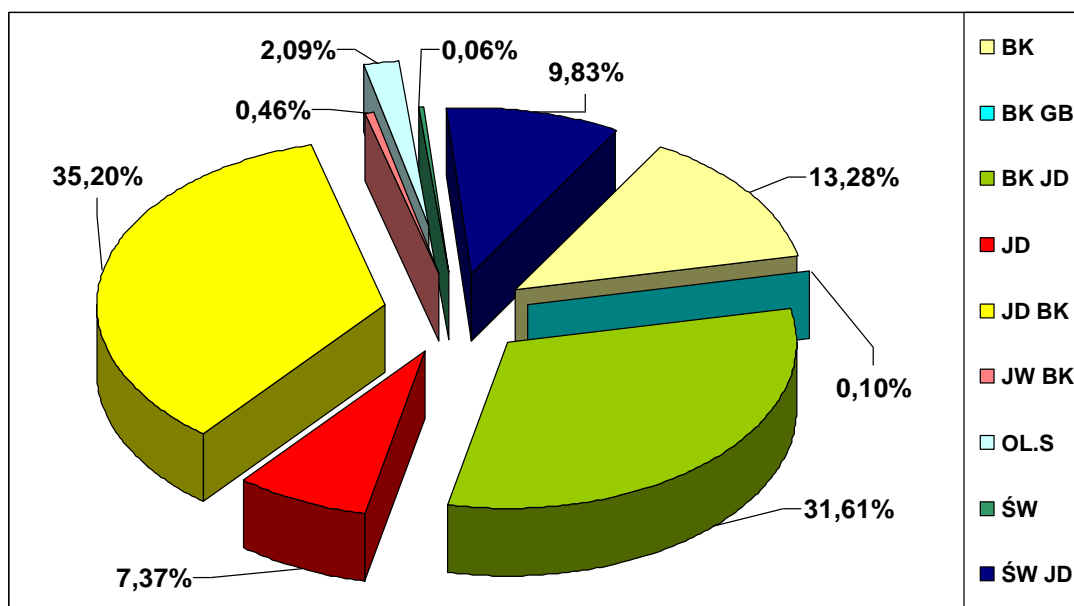
Siedlisko przyrodnicze /kod/	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Nadleśnictwo Stuposiany	
			Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	%
1	2	3	4	5
9110	LMGŚW	BK	21,42	0,23
		JD BK	4,66	0,05
	LGŚW	BK	26,99	0,30
		BK JD	245,44	2,69
		JD	51,36	0,56
		JD BK	172,51	1,89
Razem	9110		522,38	5,72
9130	LGŚW	BK	1121,77	12,29
		BK JD	1100,15	12,05
		JD	127,65	1,40
		JD BK	2688,37	29,45
		JW BK	41,36	0,45
	LGW	JD	34,86	0,38
		JW BK	0,30	0,00
Razem	9130		5114,46	56,02
9170	LGŚW	BK GB	7,93	0,09
	LGW	BK GB	0,87	0,01
Razem	9170		8,80	0,10
91D0	BGB	ŚW	5,25	0,06
Razem	91D0		5,25	0,06
91E0	LLG	OLS	67,68	0,74
	OLJG	OLS	32,74	0,36
Razem	91E0		100,42	1,10
Ogółem			5751,31	63,00

Ponad to na powierzchni leśnej niezalesionej znajduje się siedlisko przyrodnicze nieleśne:

Siedlisko przyrodnicze /kod/	Typ siedliskowy lasu	Przyrodniczy typ drzewostanu	Nadleśnictwo Stuposiany	
			Powierzchnia leśna niezalesiona /ha/	%
1	2	3	4	5
6510	LGŚW	BK	5,88	0,06
		BK JD	2,85	0,03
		JD BK	6,43	0,07
	LGW	JD	1,65	0,02
Razem	6510		16,81	0,18

Leśne siedliska przyrodnicze zajmują ogółem 5751,31 ha, to jest 63,0% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Dominuje wśród nich żyzna buczyna (5114,46 ha – 56,0% pow. leśnej) i związany z tym siedliskiem przyrodniczy typ lasu: JD-BK – 2865,54 ha powierzchni leśnej. Przyjęta została bardzo szeroka paleta typów drzewostanów, w zależności od rodzaju siedliska i rosnącego na nich drzewostanu.

Udział Typów Drzewostanów

1.3.10. Ocena walorów genetycznych lasu, w tym bazy nasiennej

Nadleśnictwo Stuposiany znajduje się w 806 regionie pochodzenia leśnego materiału podstawowego. Realizowany „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991 – 2010” wykonano niemal w całości. Jedynie nie stwierdzono w terenie żadnego drzewostanu świerkowego nadającego się do uznania za GDN. Gospodarka nasienna jest realizowana poprzez selekcję populacyjną i indywidualną na bazie wymienionych poniżej składników.

Bazę nasienną Nadleśnictwa stanowią:

- wyłączony drzewostan nasienny (WDN) – jego powierzchnia obejmuje 8,43 ha w leśnictwie Czereszka, oddz. 19f;
- gospodarcze drzewostany nasienne (GDN) – ich powierzchnia obejmuje 275,86 ha;
- jeden drzewostan zachowawczy – jego powierzchnia obejmuje 51,25 ha;
- uprawy pochodne, które obejmują 50 ha upraw jodłowych oraz 69,57 ha upraw pochodnych świerkowych (64,57 ha w bloku, 5 ha poza blokiem);
- 13 jodeł jako drzewa mateczne.

Obiekty bazy nasiennej zestawiono w tabeli.

Typ obiektu	Nadleśnictwo Stuposiany	
	szt.	pow.(ha)
Wyłączone drzewostany nasienne	1	8,43
Gospodarcze drzewostany nasienne	10	275,86
Drzewostan zachowawczy	1	51,25
Uprawy pochodne	-	119,57
Drzewa mateczne	13	-

Nadleśnictwo posiada opracowany „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 – 2021”.

Wyłączone drzewostany nasienne

Zestawienie WDN w Nadleśnictwie Stuposiany zamieszczono w poniższej tabeli.

Lp.	Nr KRLMP BNL	Oddział	Gatunek	Powierzchnia /ha/
1	MP/2/31226/05	19f	Jd	8,43
<i>Razem</i>				8,43

Gospodarcze drzewostany nasienne

Zestawienie GDN w Nadleśnictwie Stuposiany zamieszczono w poniższej tabeli.

Lp.	Nr KRLMP BNL	Oddział	Gatunek	Powierzchnia /ha/
1	MP/1/25055/05	83a, 83c	Jd	16,28
2	MP/1/25053/05	18b	Jd	43,02
3	MP/1/25052/05	3f	Jd	19,69
4	MP/1/25061/05	249f, 247b	Jd	24,36
<i>Razem Jd</i>				<i>103,35</i>
5	MP/1/25054/05	81a	Bk	25,38
6	MP/1/25059/05	159b	Bk	34,93
7	MP/1/25058/05	156b	Bk	38,64
8	MP/1/25057/05	140a	Bk	16,86
9	MP/1/25056/05	138d	Bk	17,93
10	MP/1/25060/05	220c	Bk	38,77
<i>Razem Bk</i>				<i>172,51</i>
<i>Ogółem Nadleśnictwo</i>				<i>275,86</i>

Lokalizację i ilość gospodarczych drzewostanów nasiennych przyjęto do planu u.l. zgodnie z Programem zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych.

Uprawy pochodne

W Nadleśnictwie Stuposiany znajdują się dwa bloki upraw pochodnych – świerka i jodły. Wszystkie pochodzą z właściwych dla regionu nasiennego WDN.

Lp.	Nr Bloku	Oddział, wyłączenie	Gatunek uprawy	Powierzchnia /ha/
1	I	282a, 282Ab, 283b	Jd	50,00
2	II	255a	Św	64,57
3	poza blokiem	75l	Św	2,50
4	poza blokiem	287a	Św	2,50
Razem				119,57

Drzewa mateczne

Znajduje się tu również 13 jodłowych drzew matecznych według lokalizacji zawartej w tabeli.

Nr KRLMP BNL	Lokalizacja
MP/3/34935/05	19Aa
MP/3/34936/05	19f
MP/3/34937/05	19f
MP/3/34938/05	247b
MP/3/34939/05	247b
MP/3/34941/05	266c
MP/3/34942/05	266c
MP/3/34943/05	266c
MP/3/34944/05	266c
MP/3/34945/05	266c
MP/3/34946/05	266c
MP/3/34947/05	266c
MP/3/34948/05	266c

Nadleśnictwo posiada opracowany „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 – 2021”.

W ramach tego programu Nadleśnictwo zamierza uznać gospodarczy drzewostan nasienny jodłowy w oddz. 63d leśnictwa Dźwiniacz oraz część drzewostanu bukowego w oddz. 100c leśnictwa Widelki o powierzchni 15 ha oraz sześć drzew matecznych jodły. Dodatkowo Nadleśnictwo przewiduje założenie 10 ha upraw zachowawczych, co pozwoli na zachowanie wartości genetycznych około 150 letniego drzewostanu zachowawczego Jd położonego w oddz. 266c leśnictwa Sokoliki. W Programie nie zaplanowano poszerzania bloków upraw pochodnych i nie zaproponowano do uznania nowych WDN ze względu na ich brak w terenie.

Gospodarka szkółkarska

Nadleśnictwo nie prowadzi własnej gospodarki szkółkarskiej, a materiał sadzeniowy do odnowień i zalesień pochodzi ze szkółek z sąsiednich nadleśnictw w granicach RDLP Krosno.

1.3.11. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego

1.3.11.1. Funkcje lasu i kategorie ochronności

Rezerваты

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany znajduje się jeden rezerwat przyrody:

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. leśna n-zal. /ha/	Ogółem /ha/
Stuposiany				
„Zakole”	1d	-	5,25	5,25

Lasy ochronne i gospodarcze

Zasięg i lokalizację lasów uznanych za ochronne przyjęto zgodnie z Zarządzeniem Nr 124 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 kwietnia 1995 r.

Zestawienie powierzchni lasów ochronnych wg kategorii ochronności w Nadleśnictwie Stuposiany.

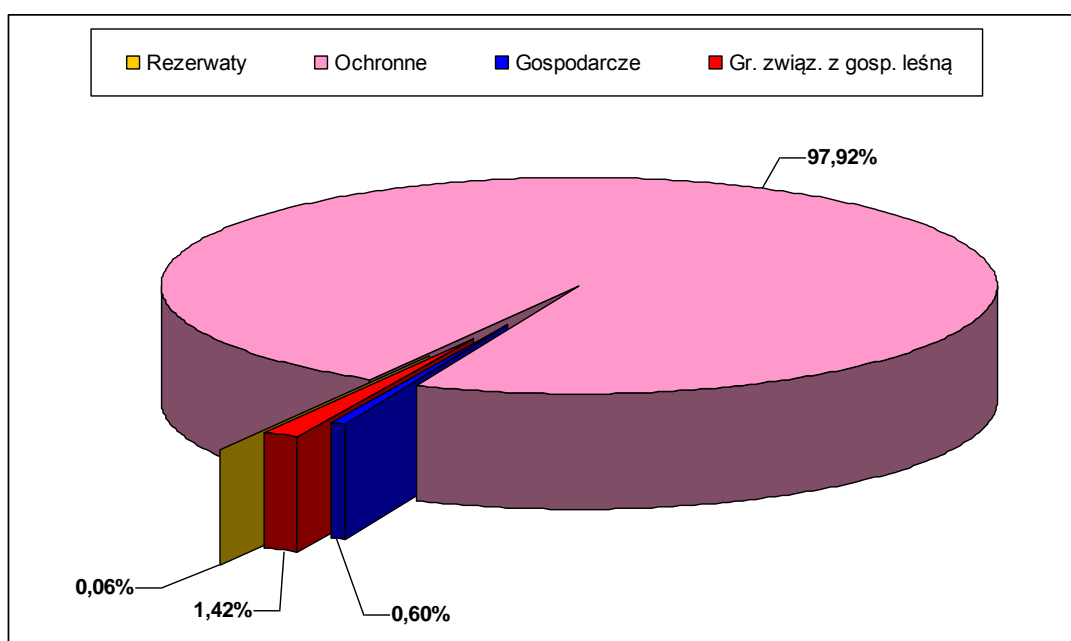
Kategoria ochronności	NADLEŚNICTWO	
	ha	%
1	2	3
Lasy glebochronne	320,75	3,54
Lasy wodochronne	8739,08	96,37
Lasy stanowiące drzewostany nasienne	8,43	0,09
LASY OCHRONNE RAZEM	9068,26	100,0
<i>LASY OCHRONNE wg Zarządzenia nr 124 MOŚZNiL z dnia 14 kwietnia 1995 r.</i>	9069,00	100,0
Różnica	-0,74	

Różnica w powierzchni lasów ochronnych, między określoną w aktach prawnych a wykazaną w planie u.l. V rewizji wynika z zmian powierzchniowych wynikających z modernizacji ewidencji obrębów ewidencyjnych.

Zestawienie powierzchni leśnej wg głównych funkcji lasu w Nadleśnictwie Stuposiany.

Główne funkcje lasu	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Pow. leśna	
	ha	%
Lasy rezerwatowe	5,25	0,06
Lasy ochronne	9068,26	97,92
Lasy gospodarcze	55,81	0,60
Grunty zw. z gospodarką leśną	131,10	1,42
LASY – ogółem	9260,42	100,00

Procentowy udział głównych funkcji lasu w Nadleśnictwie Stuposiany.

1.3.11.2. Walory przyrodnicze

Tutejsze lasy stanowią wartościową ostoję puszczańskiej fauny niespotykaną w innych regionach kraju, a nawet i w Europie. Szczególne znaczenie mają zwierzęta drapieżne, których w tak dużej liczbie nie spotyka się w żadnym innym regionie Polski. Osobliwości faunistyczne wyróżnia wiele gatunków rzadkich i okazałych, jak: niedźwiedź brunatny, drapieżne koty: ryś oraz skrajnie zagrożony żbik oraz wprowadzony tu żubr, którego można podziwiać w specjalnie do tego przygotowanej zagrodzie w Muczmem. Stałymi mieszkańcami tego terenu są: jeleń, wilk, dzik i sarna. Bogata jest również awifauna. Obszar Nadleśnictwa jest miejscem gniazdowania wielu ciekawych i bardzo rzadkich w kraju gatunków ptaków.

Szata roślinna Nadleśnictwa wyróżnia się wysokim stopniem naturalności zbiorowisk leśnych i obecnością wielu cennych elementów florystycznych. Wśród zbiorowisk leśnych dominuje zespół żywej buczyny karpackiej w formie regłowej z przeważającym udziałem buka i jodły. Flora ma charakter

górski ze znacznym udziałem gatunków typowych dla puszczy karpackiej. Zwraca uwagę występowanie obok siebie gatunków zachodniokarpackich i wschodniokarpackich. Na obszarze Nadleśnictwa stwierdzono występowanie 61 gatunków chronionych, w tym 18 objętych ochroną ścisłą. Do najbardziej interesujących należą: lilia złotogłów, gółka długoostrogowa, gnieźnik leśny, podkolan biały i inne. Licznie są tu reprezentowane rzadkie górskie paprotniki, jak jęczyznik zwyczajny i podrzeń żebrowiec.

Szczególnie cenne osobliwości dendrologiczne objęto ochroną w formie pomników przyrody ożywionej. W omawianej grupie znalazło się: 8 jodeł, 17 jaworów, 3 buki zwyczajne, 1 kasztanowiec zwyczajny, 4 jesiony wyniosłe, 3 dęby szypułkowe, 1 lipa drobnolistna i 1 wiąz górski. Szczególnie ciekawym pomnikiem przyrody nieożywionej jest jaskinia zwana „Dydiowską Jamą” położona w masywie Kiczery Dydiowskiej w Leśnictwie Muczne w oddz. 39c. Ma ona 26 metrów długości i sporą jak na warunki bieszczadzkie głębokość – 15 m. Stanowi ona miejsce hibernacji wielu gatunków nietoperzy.

Na terenie Nadleśnictwa utworzono jeden rezerwat przyrody „Zakole” o powierzchni 5,25 ha celem zachowania pierwotnej roślinności torfowiskowej. Projektowane są również dwa inne rezerwaty przyrody: „Las bukowy pod Obnogą” o powierzchni 354,39 ha oraz „Przełom Wołosatego” o powierzchni 144,92. Pierwszy z nich przylega bezpośrednio do BPN i stanowi wspólną oprawę dla położonych wyżej połonin Krzemienia, Kopy Bukowskiej i Halicza. „Przełom Wołosatego” obejmuje szczególnie malowniczy i krajobrazowy odcinek przełomowej doliny potoku Wołosaty między miejscowościami Bereżki i Widełki, gdzie odnotowano jedyne w Polsce naturalnego stanowiska endemitu wschodniokarpackiego - smotrawy okazałej.

Teren całego Nadleśnictwa leży w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Sanu. Grunty Nadleśnictwa Stuposiany znajdują się w całości w obszarze Natura 2000 Bieszczady PLC180001, który jest jednocześnie obszarem specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz obszarem o znaczeniu dla Wspólnoty.

Nadleśnictwo Stuposiany jest też częścią Leśnego Kompleksu Promocyjnego LKP „Lasy Bieszczadzkie”. Z punktu widzenia przyrodniczego i gospodarczego Nadleśnictwo Stuposiany ma ogromne walory dydaktyczne i poznawcze dla profesjonalistów i miłośników przyrody.

Szczegółowy opis walorów przyrodniczych zawiera Program ochrony przyrody, stanowiący integralną część niniejszego planu urządzenia lasu.

1.3.11.3. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Stan poszczególnych komponentów środowiska w zasięgu działania Nadleśnictwa Stuposiany jest zróżnicowany, jednak na ogół charakteryzuje się małym, w odniesieniu do województwa i kraju stopniem degradacji i zanieczyszczenia. Odnosi się to w szczególności do:

- wysokiej różnorodności przyrodniczej (krajobrazowej, siedliskowej i gatunkowej),
- występowania wielu ekosystemów naturalnych i półnaturalnych,
- niskiego stopnia zanieczyszczenia gleb i dobrej jakości powietrza.

Zachowaniu tych walorów służy m.in.:

- stała poprawa infrastruktury służącej ochronie środowiska,
- objęcie całego terenu Nadleśnictwa różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu,
- niski poziom chemizacji środowiska,
- niski stopień urbanizacji i niewielka gęstość zaludnienia,
- dotychczasowa polityka ochrony środowiska prowadzona w zasięgu działania Nadleśnictwa.

Obecnie zasoby przyrodnicze Nadleśnictwa nie są narażone na negatywne oddziaływania, co jest związane z prowadzoną proekologiczną gospodarką leśną, niskim zaludnieniem i dostępnością kompleksów. Pewne zagrożenie dla środowiska stanowi droga wojewódzka nr 896 (tzw. wielka obwodnica), szczególnie w okresie letnim, kiedy to bardziej wzmożony ruch samochodowy powoduje większy hałas i zanieczyszczenia powietrza. Ponadto w części utrudnia swobodną migrację niektórych gatunków zwierząt.

Potencjalne zagrożenie dla przyrody i krajobrazu w sąsiedztwie lasów Nadleśnictwa może powodować stale zwiększająca się liczba obiektów rekreacyjnych i mieszkalnych bez skutecznych urządzeń ochrony środowiska.

Degradująco na estetykę krajobrazu mogą wpływać: zabudowa nie dopasowana do krajobrazu oraz napowierzchnie linie elektroenergetyczne i maszty telefonii komórkowej. Niekorzystne dla różnorodności biologicznej są zmiany na skutek zaniku mozaiki krajobrazowej, spowodowane zaniechaniem tradycyjnego rolnictwa. Inne potencjalne zagrożenia krajobrazu to zakłócenia osi widokowych, zabudowa przedpola widokowych, czy samoistna sukcesja leśna.

1.4. Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego

1.4.1. Syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych w granicach zasięgu działania Nadleśnictwa

1.4.1.1. Ocena ekonomiczna regionu

Nadleśnictwo Stuposiany leży w południowo-wschodniej części Polski, w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie bieszczadzkim, w gminie Lutowiska.

Grunty Nadleśnictwa, stanowiące jeden duży i dwa małe kompleksy leśne, usytuowane są na obszarze 96,85 km². Teren Nadleśnictwa Stuposiany ma kształt wydłużony w kierunku z południowego wschodu na północny zachód, gdzie odległość w linii prostej między najdalej wysuniętymi punktami wynosi 21,3 km.

Poniżej przedstawiono charakterystykę regionu pod względem lesistości i zaludnienia.

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogólna ha	Lasy ogółem ha	Lesistość %	Ludność /ilość osób/	Gęstość zaludnienia /ilość osób na km ² /
1	2	3	4	5	6
Województwo podkarpackie	1784576	674428,9	37,79	2128921	119,3
Powiat bieszczadzki	113907	79445,3	69,75	22380	19,6
Gmina Lutowiska	47563	38777,1	81,53	2148	4,5
Nadleśnictwo Stuposiany	9444,27	9282,88	95,84	-	-

Źródło: www.stat.gov.pl/ 2012 r.

Omawiany obszar charakteryzuje się bardzo wysokim w skali kraju wskaźnikiem lesistości – 96%, przy bardzo niskim wskaźniku zaludnienia - 4,5 osób na 1 km² w gminie Lutowiska.

Największym pracodawcą w regionie jest Nadleśnictwo Stuposiany, które zatrudnia 36 osób, jak również współpracuje z 8 Zakładami Usług Leśnych, które w pełni realizują zadania z zakresu gospodarki leśnej.

Rynek odbiorców drewna i popyt na drewno są w znacznym stopniu ustabilizowane. Odbiorcami drewna są duże i średnie zakłady drzewne, w niewielkim stopniu drobni odbiorcy indywidualni. Liczba odbiorców drewna jest znaczna i zależy od ogólnej koniunktury gospodarczej, kondycji finansowej firm oraz możliwości zbytu wyrobów drzewnych.

Ważniejsi odbiorcy surowca drzewnego (powyżej 1000 m³) w Nadleśnictwie Stuposiany to (dane z ostatnich dwóch lat):

- Kronospan Mielec (rynek krajowy),
- Fibris S.A. Przemysł (rynek regionalny),
- Dankros (rynek regionalny),
- PP-H-U Halina Podyma (rynek lokalny),
- ZPD Rusinek Marta Ustrzyki Dolne (rynek lokalny),
- PPH GRILL Krzysztof Graboń Stuposiany (rynek lokalny).

Ze względu na położenie i bezpośrednie sąsiedztwo Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Nadleśnictwie Stuposiany ważną rolę odgrywa ochrona przyrody i krajobrazu, będąca obok gospodarki leśnej jednym z ważniejszych atutów tego terenu i to o znaczeniu międzynarodowym.

Dokonując oceny ekonomicznej regionu należy zauważyć że lasy Nadleśnictwa Stuposiany stanowią jedną z ważniejszych w Europie ostoj dużych zwierząt puszczańskich, jak niedźwiedź brunatny, żubr, wilk, ryś, żbik oraz jelen. Szata roślinna cechuje się wysokim stopniem różnorodności i naturalności, obejmując liczne zespoły leśne, zaroślowe i łąkowe z niezwykle bogatą florą roślin naczyniowych. Ta różnorodność znajduje swoje odzwierciedlenie w ilości form ochrony przyrody, jakimi objęto całość gruntów Nadleśnictwa.

Poza gospodarką leśną aktualne użytkowanie gospodarcze jest niewielkie. Ogranicza się do lokalnego wykaszania łąk w ramach dopłat unijnych. Uprawa roli jest sporadyczna, głównie ogródki warzywne w obrębie zabudowy. Główną funkcją rozwijającą się na tym terenie powinna być i jest turystyka. Do końca 2015 roku planowane jest zakończenie modernizacji „Hotelu Muczne” na bazie którego powstanie Centrum Promocji Leśnictwa Bieszczadzkiego w Mucznej. Obiekt ma dysponować salą wykładową, pawilonem muzealnym, siłownią, sauną oraz częścią gastronomiczną i hotelową na około 145 miejsc noclegowych, co pozwoli znacząco rozszerzyć skromną bazę noclegową na tym terenie, zwłaszcza że zagrodę pokazową dla żubrów odwiedza około 100 tysięcy osób w ciągu roku. W warunkach Nadleśnictwa Stuposiany ważna jest również gospodarka łowiecka. Jelenie pozyskiwane w całych bieszczadzskich lasach należą do najokazalszych w Polsce. Wagi wieńców byków przekraczają często wagę 10 kilogramów. W sezonie łowieckim przyjmowanych jest średnio 25 myśliwych polujących na ogół za pośrednictwem Biura Polowań Bieszczady RDLP w Krośnie.

Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych powierzyło Nadleśniczemu Nadleśnictwa Stuposiany w drodze porozumienia nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa o powierzchni 21,62 ha.

Gospodarce leśnej sprzyjają:

- korzystna struktura wiekowa drzewostanów: duży udział drzewostanów rębnych i bliskorębnych,
- przewaga drzewostanów zgodnych z siedliskiem (59%) umożliwiająca wykorzystanie odnowień naturalnych w hodowli lasu,
- popyt na produkty drzewne na rynku regionalnym, pozwalający na uzyskiwanie wysokiej ceny za wyrabiane sortymenty.

1.4.1.2. Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna

Poniżej zestawiono liczbę i powierzchnię kompleksów gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Stuposiany.

Wielkość kompleksów	Nadleśnictwo Stuposiany		
	szt.	ha	%
do 1,00 ha	-	-	-
1,01 do 5,00 ha	1	2,17	0,02
5,01 do 20,00 ha	1	6,71	0,07
20,01 do 100,00 ha	-	-	-
100,01 do 200,00 ha	-	-	-
200,01 do 500,00 ha	-	-	-
500,01 do 2000,00 ha	-	-	-
ponad 2000,00 ha	1	9435,39	99,91
Razem	2	9444,27	100,00

Niemal całość gruntów Nadleśnictwa (99%) skupiona jest w jednym dużym kompleksie leśnym o powierzchni 9435,39 ha, a jedynie 8,88 ha stanowią dwa małe oderwane kompleksy.

Charakterystyka sieci dróg

Obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Stuposiany charakteryzuje się stosunkowo słabo rozwiniętą siecią drogową, która w kontekście ich przydatności do potrzeb transportowych drewna układa się niekorzystnie głównie ze względu na ograniczenia tonażowe. Nadleśnictwo posiada słabo rozwiniętą sieć własnych dróg o łącznej długości 80,1 km (0,85 km/100 ha). W tym długość dróg o nawierzchni twardej wynosi 61,4 km. Pozostałe to drogi gruntowe w złym stanie wymagające odbudowy i remontów.

Z ważniejszych drogowych szlaków komunikacyjnych przebiegających w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wymienić należy:

Droga wojewódzka:

896 Ustrzyki Dolne – Czarna - Ustrzyki Górne.

Droga powiatowa:

2307R Stuposiany – Tarnawa.

Droga gminna:

17 obręb Żurawin.

Poza wymienionymi głównymi drogami, Nadleśnictwo Stuposiany okresowo korzysta z sieci dróg należących do Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Drogi te są ważne dla płynnego transportu drewna w Nadleśnictwie.

Nadleśnictwo posiada opracowaną „Ekspertyzę optymalizacji i rozwoju infrastruktury drogowej”, która stanowi podstawę do odbudowy i remontów dróg.

1.4.1.3. Charakterystyka pozostałych czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych nadleśnictwa

Na efektywność ekonomiczną gospodarki leśnej wpływają ujemnie następujące czynniki:

- słabo rozwinięta sieć dróg leśnych (0,85 km/100 ha),
- ograniczone możliwości wywozu drewna z niektórych uroczysk leśnych,
- konieczność zabezpieczania młodego pokolenia przed zwierzyną,
- ochronny charakter lasów oraz pełnienie przez nie szeregu funkcji środowiskowych i społecznych (98%).

1.4.2. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej (tabela XIX)

Wskaźniki ekonomiczne ustalono na podstawie wyników inwentaryzacji lasu, wykonanych i planowanych wielkości pozyskania drewna oraz danych zebranych w Nadleśnictwie i RDLP Krosno.

Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej. Tabela XIX

Lp.	Wyszczególnienie	Ubiegły okres gospodarczy	Plan na bieżący okres gospodarczy	
1	2	3	4	
1	Powierzchnia leśna ¹ (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu ul) - ha	9105,75	9129,32	
2	Zasoby drzewne na powierzchni leśnej (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu ul) - m ³	2384131	2898169	
3	Zasobność drzewostanów (stan na 1.01. pierwszego roku obowiązywania planu ul) - m ³ /ha	275	318	
4	Wartość majątku Nadleśnictwa	wartość drzewostanów (wg tablic) - tys. zł.		
		wartość gruntów leśnych (20% wartości drzewostanów) - tys. zł.		
		wartość środków trwałych - tys. zł.		
	Razem	tys. zł.		
5	Etat 10. letni (grubizna netto)	użytki rębne - m ³ netto	364834	439191
		użytki przedrębne – m ³ netto	91371	165979
		razem użytki główne - m ³ netto	456205	605170
		udział użytków przedrębnych - %	20,03	27,43
6	Okresowy przyrost w 10. leciu ²	m ³	1045796	593100
		przeciętnie m ³ /ha/rok	11,49	6,50

Lp.	Wyszczególnienie		Ubiegły okres gospodarczy	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2		3	4
7	Wskaźniki gospodarki zasobami (grubizna brutto)	użytkowanie rębne: m ³ /ha pow. leś/rok	4,59	5,52
		użytkowanie przedrębne: m ³ /ha pow. leś/rok	1,25	2,27
		użytkowanie główne m ³ /ha pow. leś/rok	5,84	7,79
		użytkowanie główne % zasobów/rok	2,23	2,45
		użytkowanie główne % przyrostu/rok	5,08	11,99
8	Przeciętne roczne przychody nadleśnictwa (z ostatnich trzech lat, bez dopłat z Funduszu Leśnego) - tys. zł.		7800,2	X
	w tym ze sprzedaży drewna - tys. zł.		6993,7	X
9	Przeciętne roczne koszty nadleśnictwa ogółem (z ostatnich trzech lat, bez Funduszu Leśnego) - tys. zł		10993,4	X
	w tym podatek leśny - tys. zł.		162,9	X
10	Przeciętny roczny wynik finansowy - tys. zł. (netto)		90,8	X
11	Wskaźnik rentowności (10:9) - %		0,83	X
12	Udział powierzchni prawnie wyłączonych z użytkowania rębnego - % (udział w powierzchni leśnej)		-	-
13	Udział lasów ochronnych - % (udział w powierzchni leśnej)		99,59	97,92
14	Udział gospodarstwa przebudowy - % (udział w powierzchni leśnej)		X	X
15	Powierzchnia lasów nadzorowanych - w ha		3,45	21,62
	% udziału w powierzchni lasów nadleśnictwa		0,04	0,24

¹ - powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona, bez gruntów związanych z gospodarką leśną,

² - wg wzoru $V_k - V_p + U$, gdzie V_k - zapas na końcu okresu, V_p - zapas na początku okresu,
 U - pozyskanie w okresie obowiązywania planu (miąższość netto x 1,25).

Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej w porównaniu z ubiegłym okresem gospodarczym wykazują wzrost powierzchni leśnej o 23,94 ha oraz wzrost wskaźników:

- zasobów drzewnych o 514038 m³,
- zasobności o 43 m³/ha,
- etatu użytków głównych o 148965 m³ netto.

1.4.3. Prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego

Orientacyjną prognozę spodziewanych efektów ekonomicznych gospodarki leśnej Nadleśnictwa Stuposiany w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu przedstawiono w tabeli XX.

Lp	Wielkość pozyskania drewna oraz ważniejsze wskaźniki kosztów i przychodów	Jednostka miary	Przeciętnie rocznie za ostatnie 3 lata	Według etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w planie u.l.	Według orient. etatu potencjalnego z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych
1	2	3	4	5	6
1.	Przeciętna roczna ilość pozyskiwanego drewna	m ³	45322	60517	43876
2.	Koszty administracyjne	zł	4518700	4518700	4518700
3.	Koszty ochrony lasu	zł	490385	490385	490385
4.	Koszty nasiennictwa i selekcji	zł	6912	6912	6912
5.	Koszty odnowień i zalesień	zł/ha	5583,17	5583,17	5583,17
6.	Przeciętna roczna ilość odnowień i zalesień	ha	60,49	56,59	56,59
7.	Koszty pielęgnowania upraw i młodników	zł/ha	968,04	968,04	968,04
8.	Przeciętna roczna ilość pielęgnowanych upraw i młodników	ha	409,74	179,47	179,47
9.	Koszty pozyskania i zrywki drewna	zł/m ³	75,62	75,62	75,62
Suma kosztów (k)		zł	7691700	10081979	8823586
10.	Przychody ze sprzedaży drewna	zł/m ³	155,21	155,21	155,21
Suma przychodów (p)		zł	7800200	9392843	6809994
Wskaźnik udziału kosztów w przychodach (k/p)		zł	0,99	1,07	1,29

Przyjęty etat użytkowania przedstawiony w powyższej tabeli prognozuje ujemny wynik ekonomicznego nadleśnictwa na przyszły okres gospodarczy.

1.5. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza stanu zasobów drzewnych Nadleśnictwa

1.5.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu na podstawie zestawień końcowych tabel klas wieku (II - VIII)

Tabele, na podstawie których oceniono możliwości produkcyjne drzewostanów znajdują się w Załącznikach na końcu elaboratu. Są nimi:

Tabela nr II	Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji;
Tabela nr III	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych funkcji lasu i gatunków panujących;
Tabela nr IV	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących;
Tabela nr Va	Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
Tabela nr Vb	Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
Tabela nr VI	Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności;
Tabela nr VIIa	Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy.

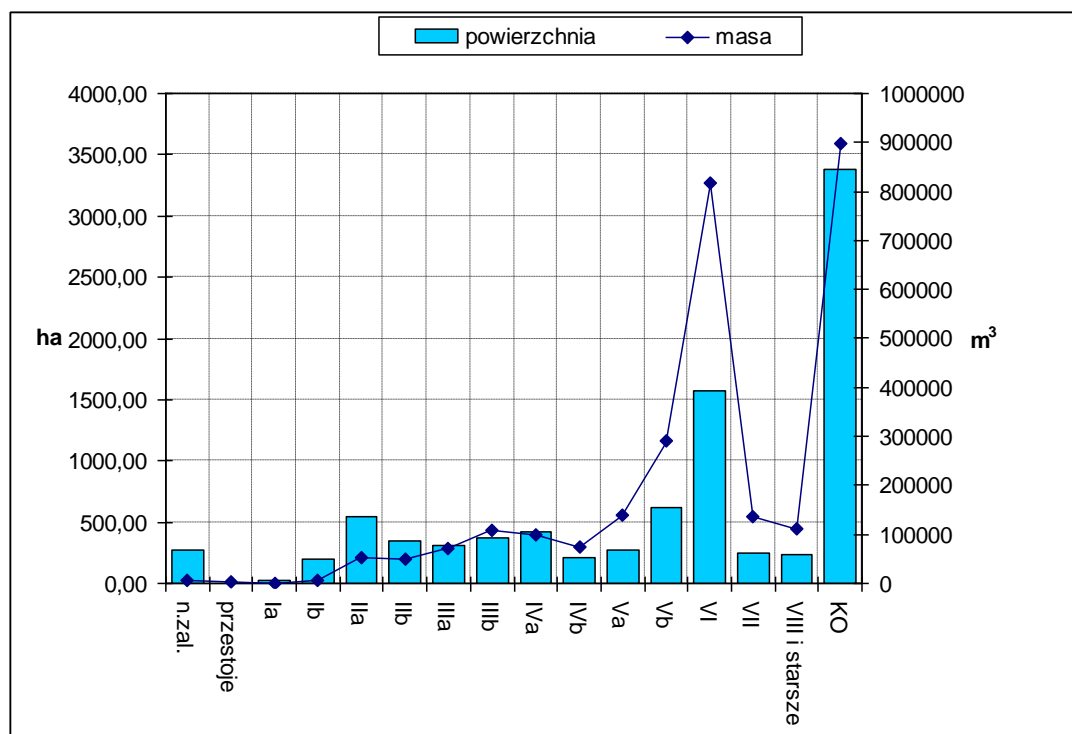
1.5.1.1. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów w klasach wieku

Rozkład powierzchni i zapasu produkcyjnego drzewostanów w klasach i podklasach wieku w Nadleśnictwie Stuposiany przedstawiono w poniższej tabeli i na diagramach.

Udział powierzchniowy i miąższościowy w klasach i podklasach wieku w Nadleśnictwie Stuposiany.

Klasa wieku	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Powierzchnia /ha/ Zasobność /m ³ /	%
płazowiny	-	-
	-	-
zręby, halizny	-	-
	-	-
w produkcji ubocznej	161,02	1,76
	2119	0,07
pozostałe	112,52	1,23
	3272	0,11
przestoje	4088	0,14
Ia	26,43	0,29
	90	0,00
Ib	194,75	2,13
	5125	0,18
IIa	550,82	6,03
	51090	1,76
IIb	353,00	3,87
	49485	1,71
IIIa	309,04	3,39
	70285	2,43
IIIb	368,25	4,03
	109400	3,77
IVa	415,99	4,56
	97635	3,37
IVb	213,30	2,34
	74415	2,57
Va	268,28	2,94
	138580	4,78
Vb	618,78	6,78
	292120	10,08
VI	1542,78	16,90
	805900	27,81
VII	243,86	2,67
	134750	4,65
VIII i starsze	255,90	2,80
	121770	4,20
KO	3377,31	37,00
	894220	30,86
KDO	117,29	1,28
	43825	1,51
Razem	9129,32	100
	2898169	100

Struktura wiekowa drzewostanów w Nadleśnictwie Stuposiany.

Drzewostany Nadleśnictwa Stuposiany odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Udział powierzchniowy i miąższościowy drzewostanów w przedziale wiekowym od 21 do 90 lat rozkłada się niemal równomiernie. Powierzchniowo i miąższościowo dominują drzewostany w klasie odnowienia. Znaczący jest również udział, zwłaszcza masowy VI klasy wieku (drzewostany ponad stuletnie). Wyraźnie widoczny jest niedobór młodszych i średnich klas wieku oraz znaczny udział drzewostanów w klasie odnowienia.

Struktura wiekowa w Nadleśnictwie odpowiada stosowanemu sposobowi zagospodarowania rębniami złożonymi z średnim i długim okresem odnowienia. Rozkład zapasu w poszczególnych podklasach wieku oraz duży udział drzewostanów w klasie odnowienia nie stwarza zagrożenia dla trwałości lasu i ciągłości użytkowania zasobów drzewnych.

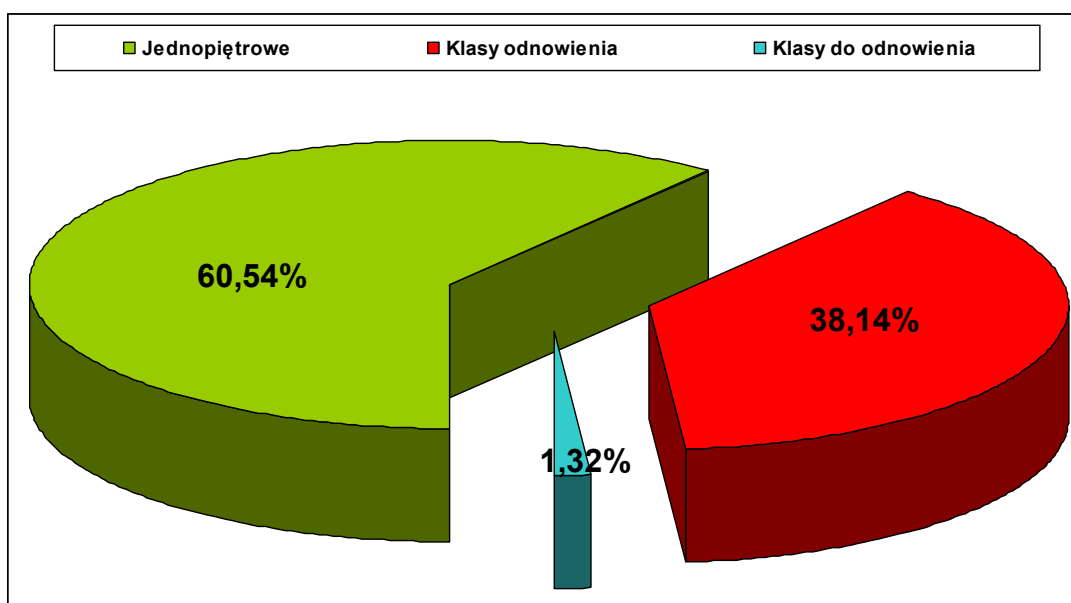
Nadmierny udział VI klasy wieku i drzewostanów w KO sugerują wyższy etap użytkowania rębego na najbliższy okres gospodarczy.

Charakterystykę drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany uzupełnia przedstawiona poniżej struktura piętrowa.

Drzewostany	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Powierzchnia /ha/	%
Jednopiętrowe	5361,18	60,54
Dwupiętrowe	-	-
Klasy odnowienia	3377,31	38,14
Klasy do odnowienia	117,29	1,32
Razem	8855,78	100,00

Z powyższych danych wynika, że w Nadleśnictwie Stuposiany przeważającą powierzchnię zajmują drzewostany o strukturze jednopiętrowej – 60,5% powierzchni. Wysoki procent stanowią drzewostany w klasie odnowienia (KO) – 38,1% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe, trzypiętrowe, wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej nie występują. Znikomy jest udział drzewostanów w klasie do odnowienia.

Struktura piętrowa drzewostanów

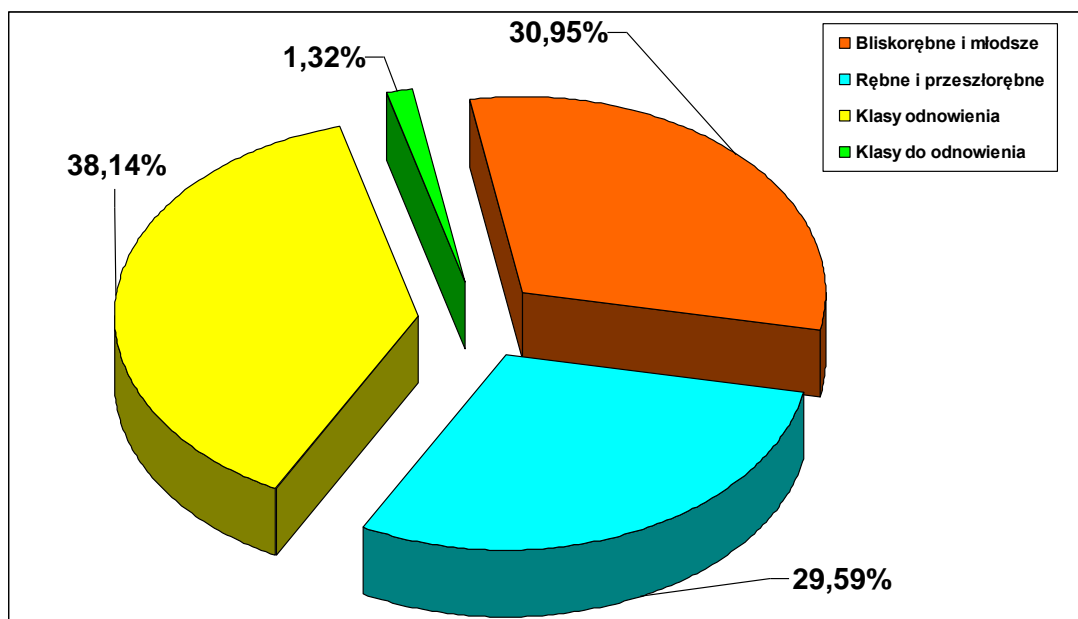

Ze względu na dojrzałość rębną udział poszczególnych kategorii drzewostanów w Nadleśnictwie jest następujący:

Drzewostany	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Pow. /ha/	%
Bliskorębne i młodsze	2740,66	30,95
Rębne i przeszłorębne	2620,52	29,59
Klasy odnowienia	3377,31	38,14
Klasy do odnowienia	117,29	1,32
Razem	8855,78	100,00

Z powyższego zestawienia wynika, że 69,1% drzewostanów Nadleśnictwa osiągnęło dojrzałość rębną. Udział kategorii drzewostanów pod względem dojrzałości rębnej przedstawia poniższy diagram.

Udział kategorii drzewostanów pod względem dojrzałości rębnej

1.5.1.2. Powierzchniowy i miąższościowy udział drzewostanów wg gatunków panujących oraz rzeczywistego ich udziału w składzie drzewostanów

Struktura gatunkowa drzewostanów

W poniższych tabelach i na diagramach przedstawiono powierzchniowy i miąższościowy udział gatunków panujących i rzeczywisty udział gatunków w drzewostanach tworzących Nadleśnictwo Stuposiany.

Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących w drzewostanach Nadleśnictwa Stuposiany.

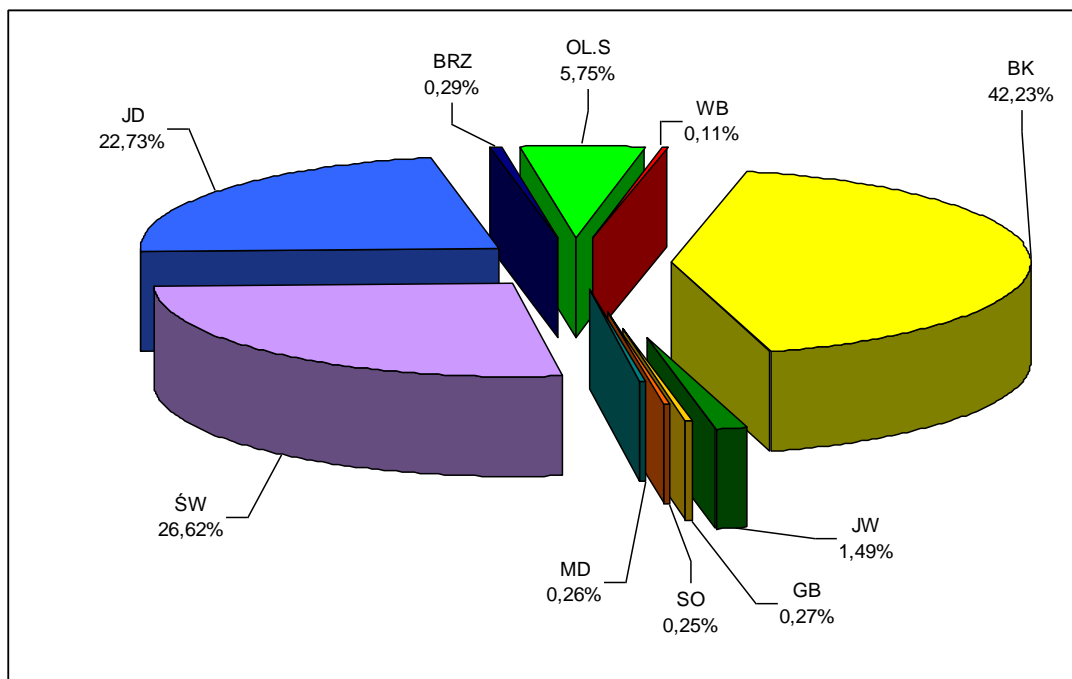
Gatunek	J.m.	Nadleśnictwo Stuposiany	
		$\frac{ha}{m^3}$	%
		Powierzchnia drzewostanów	
SO	ha	22,52	0,25
	m^3	6085	0,21
MD	ha	23,82	0,26
	m^3	4700	0,16
ŚW	ha	2425,23	26,62
	m^3	404790	13,97
JD	ha	1976,10	22,73
	m^3	824793	28,51
BK	ha	3749,97	42,23
	m^3	1553745	53,68
JW	ha	135,81	1,49
	m^3	20410	0,70

Gatunek	J.m.	Nadleśnictwo Stuposiany	
		$\frac{\text{ha}}{\text{m}^3}$	$\frac{\%}{\%}$
		Powierzchnia drzewostanów	
GB	ha	24,69	0,27
	m^3	4660	0,16
BRZ	ha	26,54	0,29
	m^3	1980	0,07
OL.S	ha	460,62	5,75
	m^3	70730	2,51
WB	ha	10,48	0,11
	m^3	885	0,03
Razem	ha	8855,78	100,00
	m^3	2892778*	100,00

*łącznie z przestojami na powierzchni zalesionej

Głównymi gatunkami lasotwórczymi w Nadleśnictwie, w ujęciu gatunków panujących, są: buk (42,2% powierzchni, 53,7% miąższości), świerk (26,6% i 14,0%), jodła (22,7% i 28,5%) oraz w mniejszym udziale olsza szara (5,8% i 2,5%). Nieznacznie powyżej 1% powierzchni przekraczają drzewostany z panującym jaworem (1,5% miąższości). Udział powierzchniowy i miąższościowy pozostałych gatunków panujących (sosny, modrzewia, graba, brzozy i wierzby) jest znikomy i nie przekracza łącznie 2,8% powierzchni.

Udział powierzchniowy gatunków panujących w Nadleśnictwie Stuposiany.

Rzeczywisty powierzchniowy udział gatunków w drzewostanach Nadleśnictwa Stuposiany zestawiono w tabeli i na diagramie.

Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków rzeczywistych
w drzewostanach Nadleśnictwa Stuposiany.

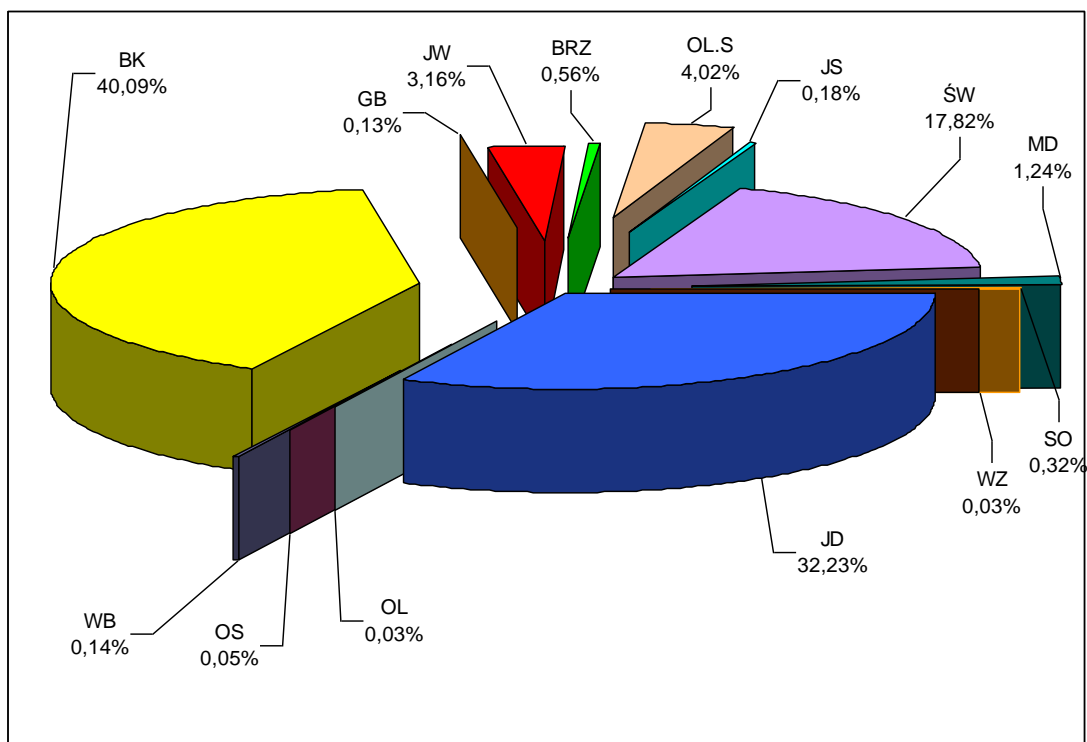
Gatunek	J.m.	Nadleśnictwo Stuposiany	
		ha m ³	% %
		Powierzchnia i miąższość drzewostanów	
SO	ha	28,47	0,32
	m ³	7460	0,26
MD	ha	109,66	1,24
	m ³	24540	0,85
ŚW	ha	1578,14	17,82
	m ³	365835	12,66
JD	ha	2853,88	32,23
	m ³	1028500	35,60
BK	ha	3550,09	40,09
	m ³	1312290	45,44
JW	ha	280,21	3,16
	m ³	83900	2,90
WZ	ha	2,34	0,03
	m ³	245	0,01
JS	ha	15,73	0,18
	m ³	830	0,03
GB	ha	11,50	0,13
	m ³	1760	0,06
BRZ	ha	49,64	0,56
	m ³	11425	0,40
OL	ha	2,35	0,03
	m ³	350	0,01
OLS	ha	356,05	4,02
	m ³	48670	1,68
OS	ha	4,68	0,05
	m ³	1185	0,04
WB	ha	12,84	0,14
	m ³	1650	0,06
LP	ha	0,20	0,00
	m ³	50	0,00
Razem	ha	8855,78	100,00
	m ³	2888690	100,00

Według rzeczywistego udziału, podobnie jak wg gatunków panujących, w składzie drzewostanów całego Nadleśnictwa wyraźnie dominuje buk (40,1% powierzchni i 45,4% miąższości) i jodła (odpowiednio 32,2%, 35,6%). Zwraca uwagę wyraźnie niższy udział świerka, w porównaniu z udziałem wg gatunków panujących. Kolejne gatunki mają udziały wyraźnie niższe. Są to: olsza szara (odpowiednio 4,0% powierzchni i 1,7% masy), jawor (3,2% powierzchni i 2,9% masy) oraz modrzew (odpowiednio 1,2% i 0,9%).

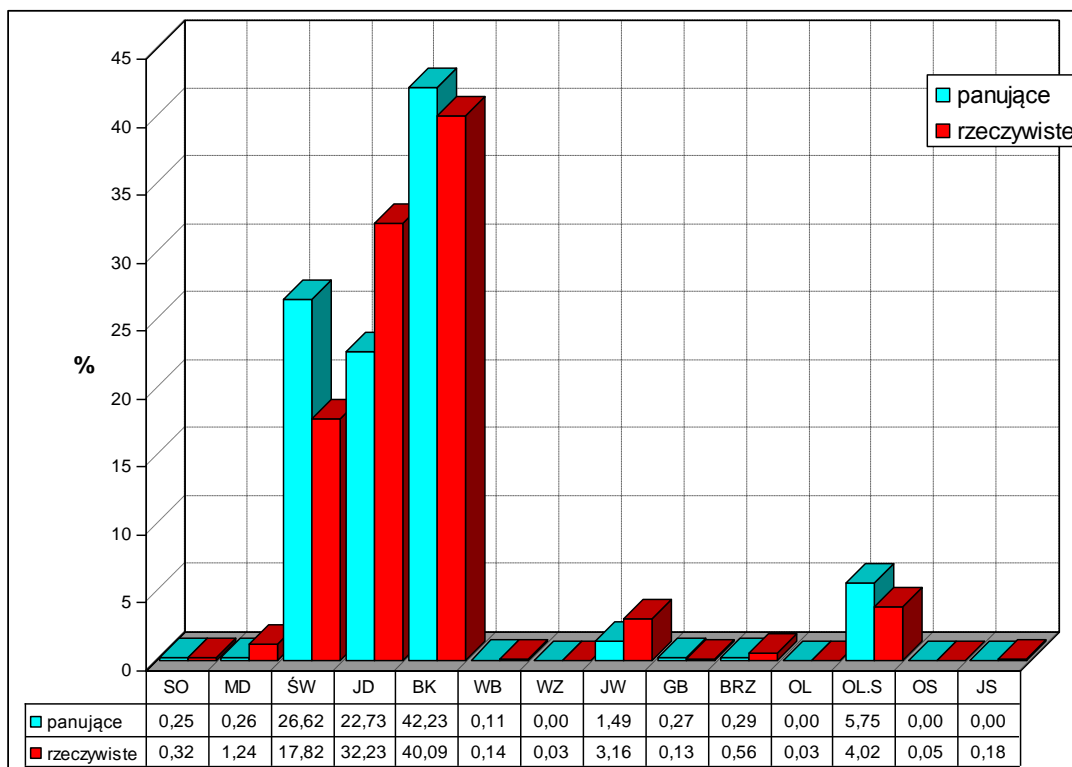
Ponadto w ujęciu gatunków rzeczywistych skład drzewostanów uzupełnia również jesion, wiąz, olcha, osika, lipa oraz wierzba.

Udział gatunków iglastych (52,9%) i liściastych (47,1%) w składzie drzewostanów rozkłada się niemal po połowie.

Rzeczywisty udział powierzchniowy gatunków w drzewostanach Nadleśnictwa Stuposiany.

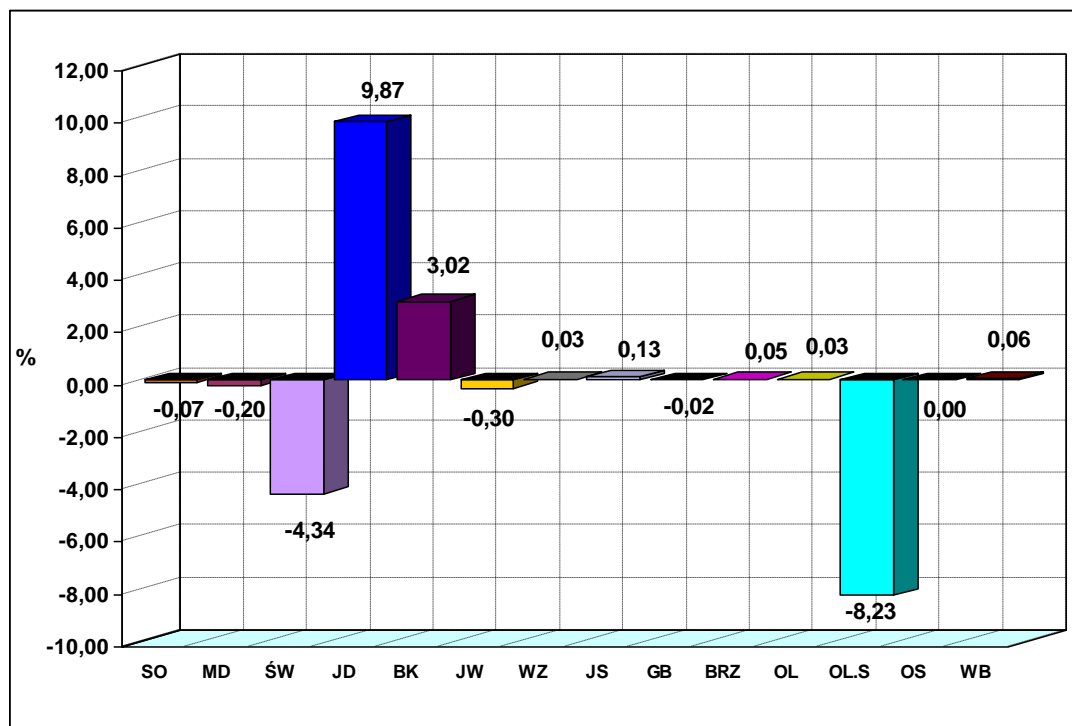

Porównanie rzeczywistego udziału poszczególnych gatunków z ich udziałem jako gatunków panujących w drzewostanach, w skali całego Nadleśnictwa Stuposiany, przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wyraźnie widoczny jest większy rzeczywisty udział powierzchniowy jodły (o 9,5%) i jawora (o 1,7%), oraz w mniejszym stopniu sosny, modrzewia, wierzby i brzozy. Mniejszy jest rzeczywisty udział świerka (o 8,8%), nieznacznie mniejszy jest rzeczywisty udział buka, grabu i olszy szarej. Gatunki, które budują skład drzewostanów, ale w nich nie panują to: jesion, osika, wiąz, olcha, lipa oraz wierzba.

Porównanie procentowego powierzchniowego udziału gatunków rzeczywistych z poprzednią rewizją planu u.l.

Jak wynika z przedstawionych danych na wykresie i w tabeli, w ostatnim okresie gospodarczym znacząco zmalała powierzchnia drzewostanów olszowych i świerkowych głównie w wyniku przebudowy na korzyść jodły i buka.

Porównanie udziału powierzchniowego gatunków rzeczywistych między V a IV rewizją planu u.l. przedstawiono w poniższej tabeli.

Gatunek	Powierzchnia wg gatunków rzeczywistych w ha		
	IV rewizja	V rewizja	Różnica
SO	35,02	28,47	-6,55
MD	127,99	109,66	-18,33
ŚW	1974,73	1578,14	-396,59
JD	1993,09	2853,88	+860,79
BK	3304,06	3550,09	+246,03
JW	308,74	280,21	-28,53
JS	4,33	15,73	+11,40

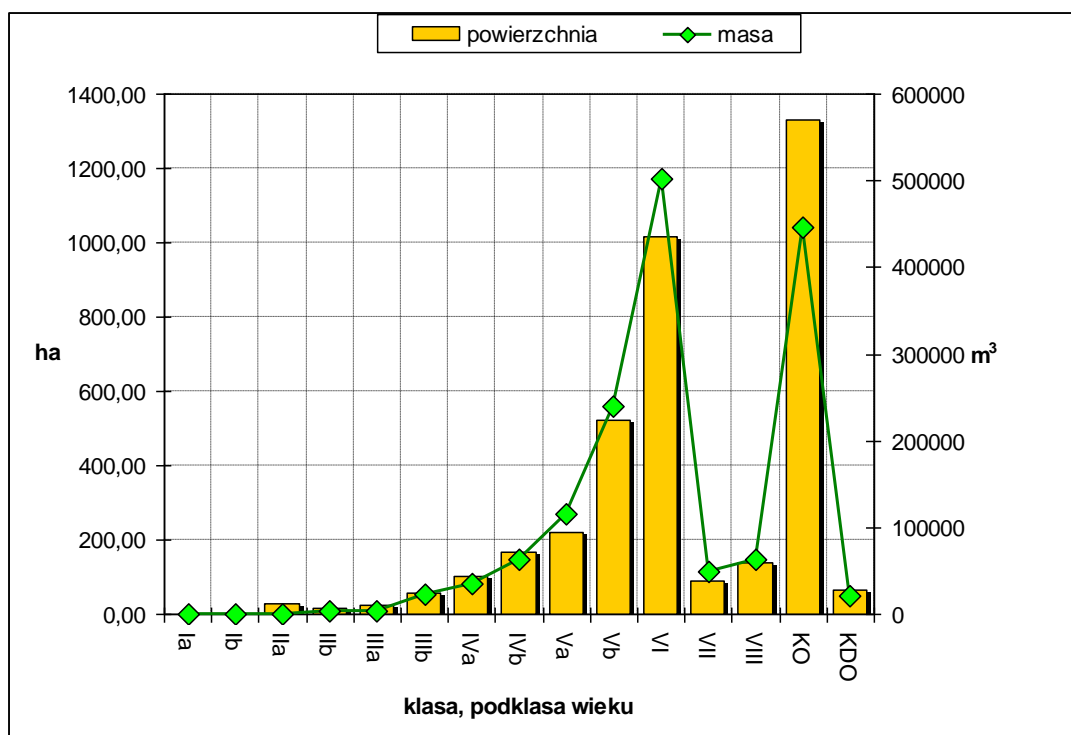
Gatunek	Powierzchnia wg gatunków rzeczywistych w ha		
	IV rewizja	V rewizja	Różnica
GB	13,14	11,50	-1,64
BRZ	45,02	49,64	+4,62
OL.S	1091,67	356,05	-735,62
OS	4,61	4,68	+0,07
WB	5,34	10,92	+5,58

Wzrosła nieznacznie powierzchnia drzewostanów z udziałem jesionu, brzozy i wierzby, zmalała natomiast tych z udziałem jawora, modrzewia, sosny i grabu. Generalnie kierunek zmian udziału gatunkowego drzewostanów, będący efektem kontynuacji użytkowania rębego i prowadzonych cięć pielęgnacyjnych, należy ocenić jako prawidłowy, zmierza bowiem do dostosowania składów gatunkowych do warunków siedliskowych.

Poniżej scharakteryzowano strukturę wiekową dla poszczególnych głównych gatunków panujących w Nadleśnictwie Stuposiany:

Buk jest wraz z świerkiem i jodłą głównym gatunkiem panującym w drzewostanach Nadleśnictwa. Zajmuje 42,2% powierzchni leśnej i posiada 53,7% udziału w masie drzewostanów. Osiąga wysoką bonitację we wszystkich klasach wieku. Charakteryzuje się dobrą jakością techniczną oraz wysokim przyrostem. Jest gatunkiem ekspansywnym i w warunkach Nadleśnictwa dobrze się odnawia. Jego udział systematycznie wzrasta.

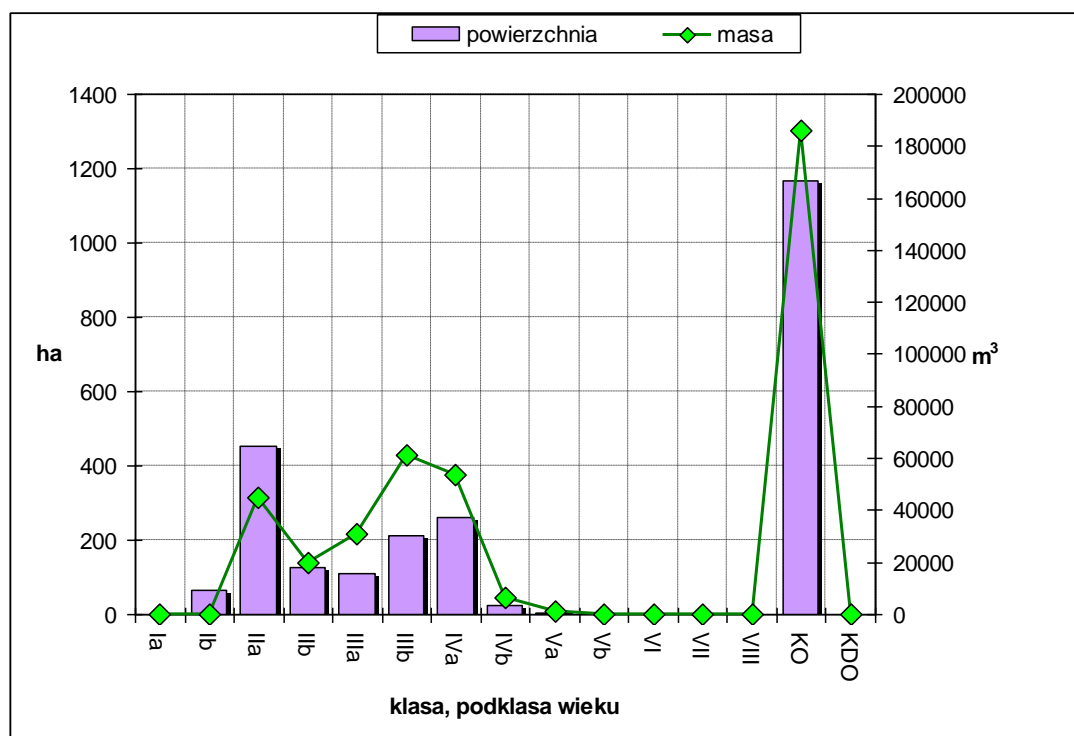
Struktura wiekowa buka.

Największy udział powierzchniowy i zarazem masowy mają drzewostany IV klasy wieku i w klasie odnowienia. Wysokim udziałem masowym i powierzchniowym wyróżnia się dodatkowo Vb podklasa wieku. Niewielki jest udział najmłodszych klas, zwłaszcza I i II klasy.

Świerk zajmuje 26,6% powierzchni leśnej i posiada 14,0% udziału w masie drzewostanów. Występuje głównie w leśnictwach Sokoliki, Tarnawa i Czereszenka. Został on wprowadzony sztucznie na gruntach porolnych, gdzie w młodym wieku osiąga szybki wzrost i rozwój. Osiąga wysoką bonitację i charakteryzuje się średnią jakością techniczną i znacznym przyrostem. Jego udział systematycznie maleje w wyniku przebudowy na drzewostany właściwe dla występujących tu siedlisk, zwłaszcza na korzyść jodły.

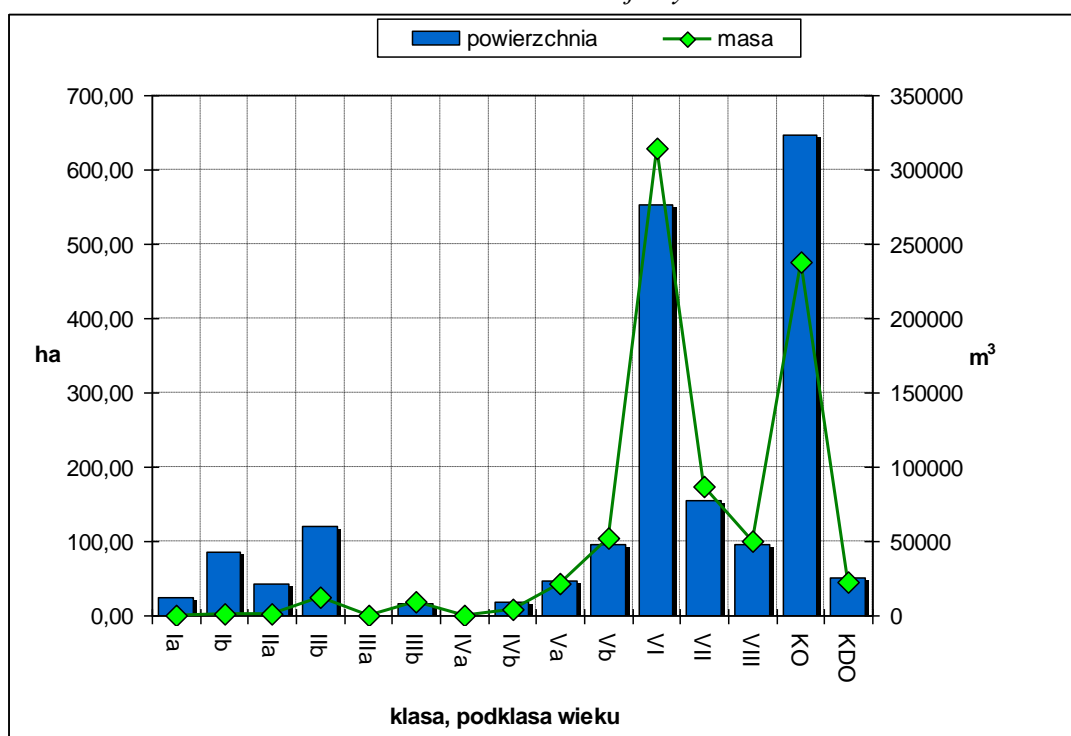
Struktura wiekowa świerka.

Drzewostany świerkowe największy udział powierzchniowy i masowy mają w klasie odnowienia. Udział starszych klas wieku jest znikomy. Powodem takiej struktury wiekowej jest ciągły proces przebudowy drzewostanów świerkowych wprowadzonych sztucznie na grunty porolne.

Jodła zajmuje 22,7% powierzchni leśnej Nadleśnictwa i posiada 28,5% udziału w masie drzewostanów. Osiąga średnią i wysoką bonitację, charakteryzuje się dobrą jakością techniczną i bardzo wysokim przyrostem. W lasach omawianego Nadleśnictwa znajduje dogodne warunki wzrostu i rozwoju. Docelowo jej udział powinien wzrosnąć w efekcie przebudowy drzewostanów świerkowych.

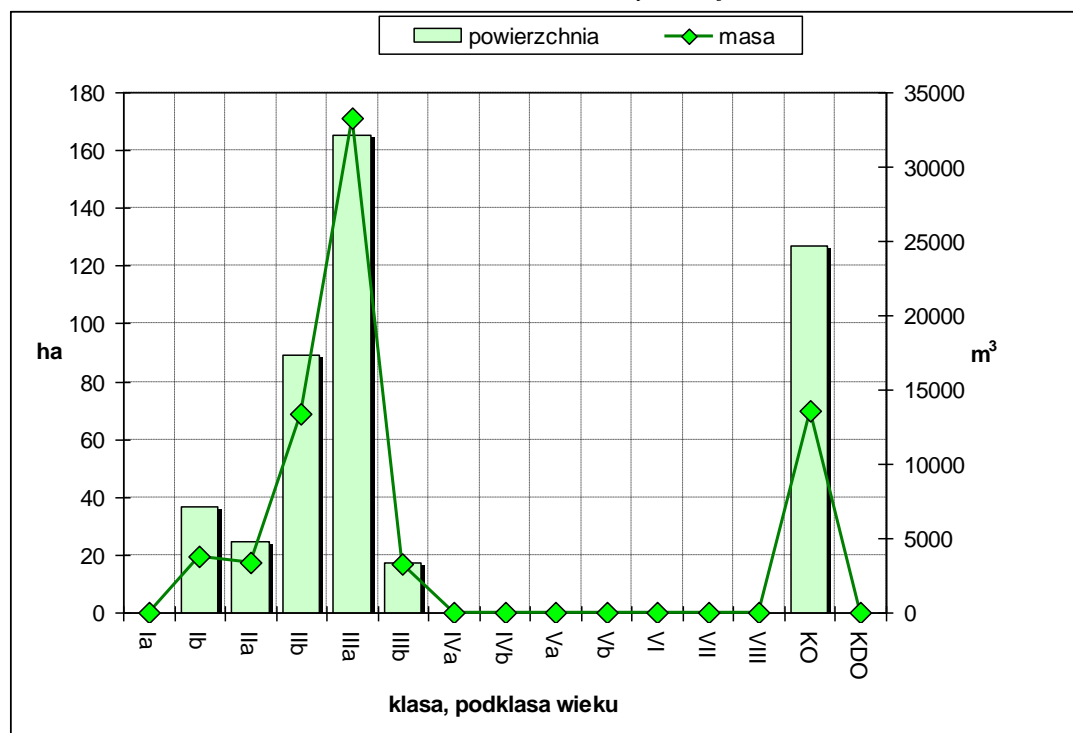
Struktura wiekowa jodły.

Powierzchniowo dominują drzewostany w klasie odnowienia, a masowo VI klasa wieku. W strukturze wiekowej jodły zwraca uwagę zupełny brak IIIa i IVa podklasy wieku. Powoli, ale wyraźnie zaznaczają swój udział najmłodsze klasy wieku z udziałem jodły.

Olsza szara zajmuje 5,8% powierzchni leśnej i posiada 2,5% udziału w masie drzewostanów. Stanowi ona naturalny składnik łągów i olsów jesionowych górskich, lecz większość powierzchni porośniętej olszą szarą stanowią grunty porolne. Wpływa tam korzystnie na przekształcenie środowiska glebowego z rolnego na leśne.

Struktura wiekowa olszy szarej.

Największy udział powierzchniowy i masowy mają drzewostany IIIa podklasy wieku. Wysoki udział mają ponadto IIb podklasy wieku oraz klasa odnowienia.

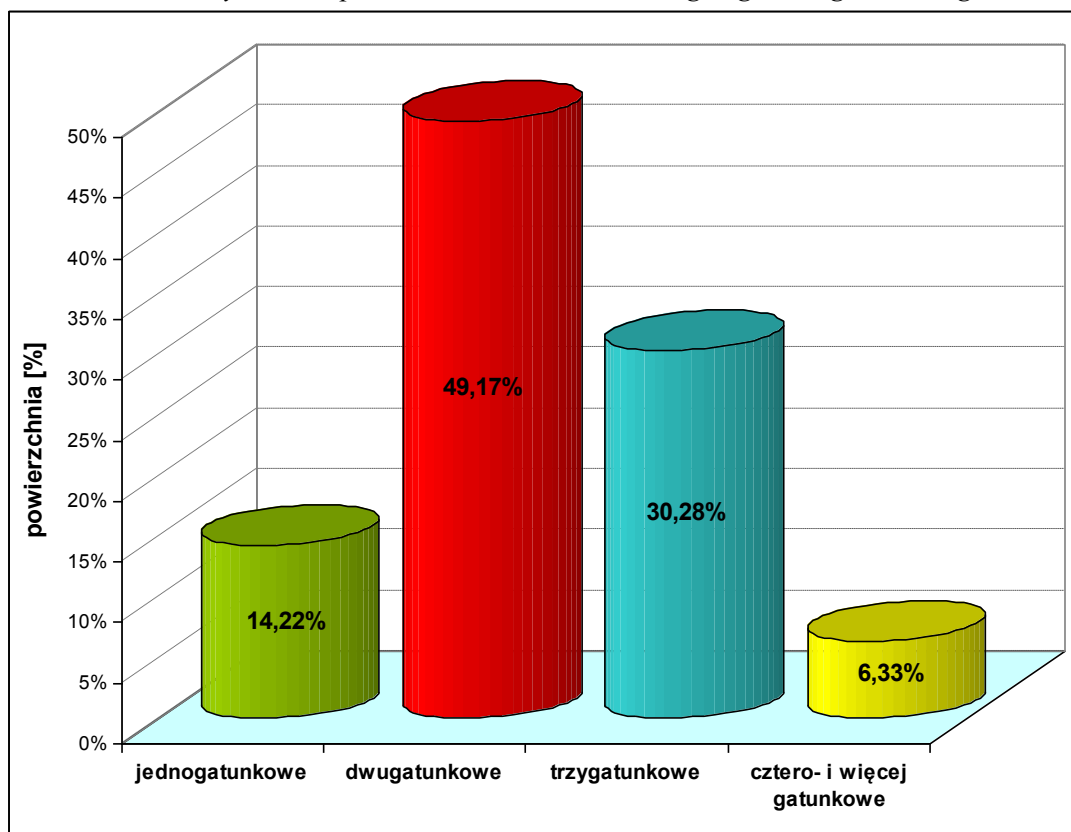
Drzewostany Nadleśnictwa Stuposiany są znacznie rozbudowane pod względem składu gatunkowego.

Poniżej zestawiono powierzchniowy udział drzewostanów pod względem liczby tworzących je gatunków.

Drzewostany		Nadleśnictwo Stuposiany	
Struktura gatunkowa	Liczba gatunków	Pow. /ha/	%
Jednogatunkowe	1	1259,11	14,22
	2	4354,62	49,17
Wielogatunkowe	3	2681,12	30,28
	4 i więcej	560,93	6,33
Razem		8855,78	100,00

Drzewostany Nadleśnictwa odznaczają się złożoną budową gatunkową. Największy udział powierzchniowy mają bowiem drzewostany dwu i trzygatunkowe – łącznie 79,5%. Znaczący jest również udział drzewostanów cztero- i więcej gatunkowych – 6,3%. Drzewostany jednogatunkowe zajmują 14,2% powierzchni.

Procentowy rozkład powierzchni drzewostanów wg bogactwa gatunkowego.

Aby pogłębić charakterystykę struktury drzewostanów przedstawiono poniżej powierzchnię zredukowaną i skład młodego pokolenia i podszytu.

Młode pokolenie

Powierzchnię zredukowaną młodego pokolenia, na podstawie danych z inwentaryzacji lasu, zestawiono w poniższej tabeli.

Młode pokolenie	Nadleśnictwo Stuposiany
	powierzchnia zredukowana /ha/
Nalot	402,36
Podsadzenia	195,90
Podrost	1638,83
Razem	2237,09

Młode pokolenie zajmuje 25,3% powierzchni zredukowanej drzewostanów Nadleśnictwa, a przeważa w nim jodła, buk i świerk, oraz w niewielkim udziale występuje również jawor. Powierzchnia młodego pokolenia (nalot + podrost + podsadzenia), z pokryciem do 20% wynosi 874,13 ha, od 21-50% - 921,01 ha, natomiast z pokryciem powyżej 50% - 441,95 ha. Powierzchnia drzewostanów z młodym pokoleniem wynosi 2237,09 ha.

Podszyt

Podszyt zajmuje 1784,43 ha powierzchni zredukowanej, co stanowi 20,1% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa. Przeważają w nich leszczyna, buk i świerk, ale występują również: kruszyna, jarzębina, czeremcha, tarnina, a także wszystkie gatunki drzew obecne w drzewostanach.

1.5.1.3. Przeciętne bonitacje gatunków panujących

Charakterystykę bonitacji panujących gatunków drzew zawiera:

Tabela II – Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji.

Zestawienie łączne bonitacji dla głównych gatunków tworzących lasy omawianego Nadleśnictwa zestawiono w poniższej tabeli.

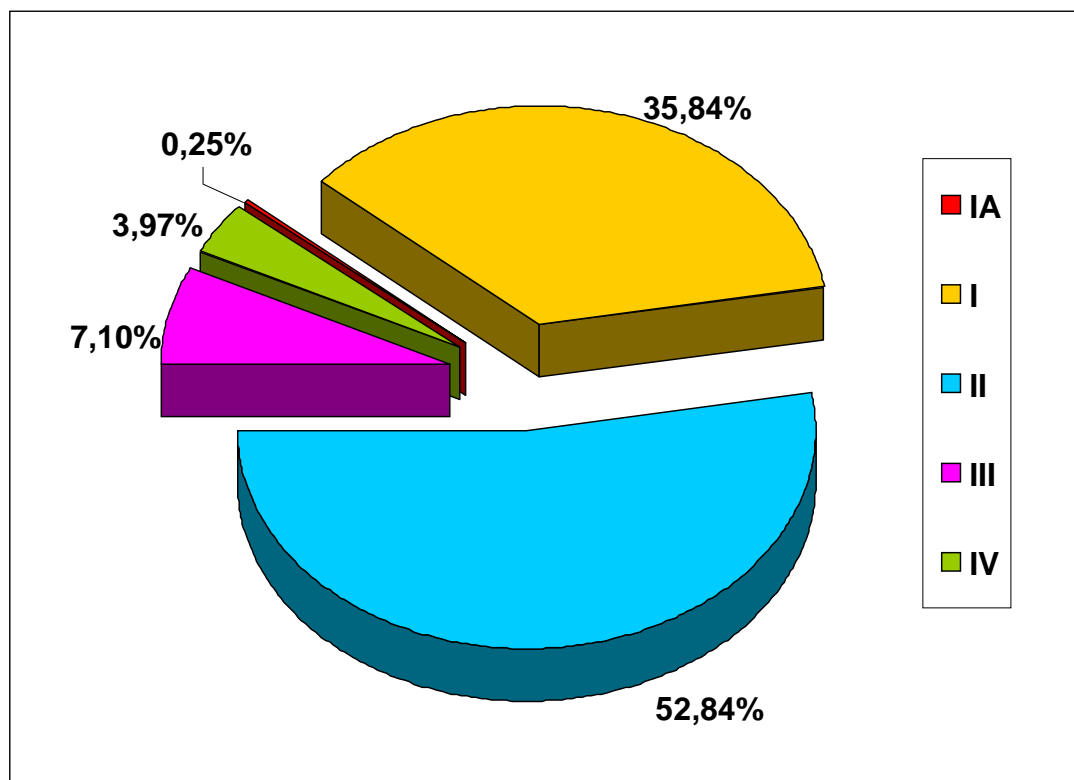
Gatunek	So	Św	Jd	Bk	Jw	Ol.s	Pozostałe
Bonitacja	Powierzchnia /ha/						
Wszystkie siedliska							
Ia	22,52	-	-	-	-	-	-
I	-	1560,31	937,01	550,83	82,52	-	40,61
II	-	861,54	1032,34	2710,35	40,85	3,51	31,59
III	-	2,33	6,75	486,95	12,44	117,45	2,85
IV	-	-	-	1,85	-	339,66	10,48
R-m	22,52	2424,18	1976,10	3749,98	135,81	460,62	85,53

Ogólnie w Nadleśnictwie Stuposiany gatunki panujące w drzewostanach osiągające poszczególne bonitacje mają podaną niżej powierzchnię i udział procentowy:

Klasa bonitacji	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
IA	22,52	0,25
I	3173,73	35,84
II	4678,77	52,84
III	628,77	7,10
IV	351,99	3,97
Razem	8855,78	100,00

Generalnie poszczególne gatunki drzew w drzewostanach Nadleśnictwa osiągają przeciętnie wysoką bonitację, co wynika głównie z wysokiego stopnia dostosowania składów gatunkowych do warunków siedliskowych. Niską bonitację osiąga tylko olsza szara na terenach zabagnionych oraz buk w partiach przyszycytowych.

Bonitacja panujących gatunków drzew

1.5.1.4. Struktura gatunkowa w ramach grup funkcji lasu

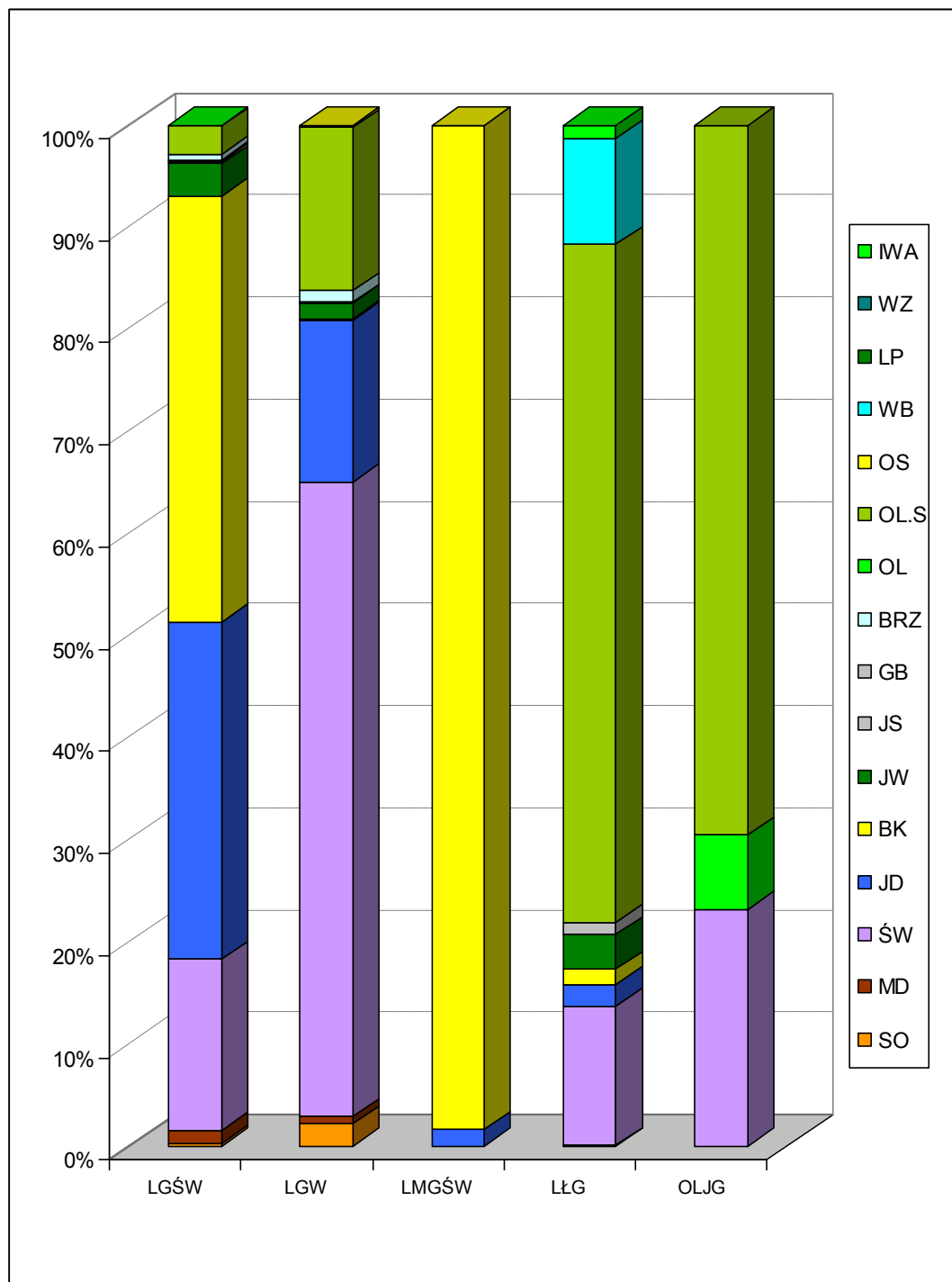
Udział powierzchni według gatunków panujących w grupach funkcji lasu w Nadleśnictwie Stuposiany przedstawia poniższa tabela.

Gatunek panujący	Rezerваты		Lasy ochronne		Lasy gospodarcze		Łącznie	
	Powierzchnia leśna zalesiona							
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sosna	-	-	21,64	0,24	0,88	8,66	22,52	0,25
Modrzew	-	-	23,82	0,27	-	-	23,82	0,27
Świerk	-	-	2417,61	27,33	7,62	75,00	2425,23	27,39
Jodła	-	-	1975,16	22,33	0,94	9,25	1976,10	22,31
Buk	-	-	3749,97	42,39	-	-	3749,97	42,34
Jawor	-	-	135,81	1,54	-	-	135,81	1,53
Grab	-	-	24,69	0,28	-	-	24,69	0,28
Brzoza	-	-	25,82	0,29	0,72	7,09	26,54	0,30
Olsza szara	-	-	460,62	5,21	-	-	460,62	5,20
Wierzba	-	-	10,48	0,12	-	-	10,48	0,12
Razem	-	-	8845,62	100,00	10,16	100,00	8855,78	100,00

Lasy ochronne zajmują 99,9% powierzchni drzewostanów, tak więc udział gatunkowy tej grupy oddaje charakter lasów całego Nadleśnictwa. Lasy gospodarcze budują przede wszystkim takie gatunki jak: świerk, modrzew i olsza szara.

1.5.1.5. Struktura gatunkowa w ramach typów siedliskowych lasu

Rozkład gatunków wg rzeczywistego udziału w poszczególnych typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Stuposiany przedstawiono na poniższym diagramie.

Struktura gatunkowa wymaga niewielkiej korekty na siedlisku LGw (3,1% powierzchni nadleśnictwa), gdzie należy ograniczyć udział świerka na korzyść jodły w ramach kontynuacji użytkowania rębego, szczególnie w klasach odnowienia oraz regulacji składu gatunkowego w trakcie cięć pielęgnacyjnych.

W leśnych siedliskach przyrodniczych, gdzie postawiono nieco odmienne cele hodowlane, sukcesywnie eliminowane powinny być gatunki obce geograficznie i siedliskowo.

Udział gatunków panujących na poszczególnych typach siedliskowych lasu zawiera Tabela nr IV, a wg ich rzeczywistego udziału - Tabela nr Va.

1.5.1.6. Spodziewany bieżący przyrost roczny wg gatunków panujących

Wielkości spodziewanego przyrostu zawiera Tabela nr VIIIa.

Spodziewany bieżący przyrost roczny brutto przedstawia poniższa syntetyczna tabela spodziewanego przyrostu rocznego – przyrost tabelaryczny wg gatunków panujących w Nadleśnictwie Stuposiany.

Gatunek	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Przyrost /m ³ /rok/	%
SO	195	0,33
MD	160	0,27
ŚW	20855	35,16
JD	10545	17,78
BK	24150	40,72
JW	630	1,06
GB	135	0,23
BRZ	50	0,08
OL.S	2575	4,34
WB	15	0,03
Razem	59 310	100,00

Największy spodziewany przyrost bieżący roczny wg gatunków panujących odłoży się w buku (41,72%), świerku (35,16%) i jodle (17,78%) co odpowiada udziałowi tych gatunków w składzie drzewostanów. Niewielki przyrost odłoży się również w drzewostanach z olszą szarą łącznie 2575 m³ na rok. Przyrost pozostałych gatunków nieznacznie przekracza wartość 2%. Spodziewany przyrost w drzewostanach nie planowanych do użytkowania rębego wynosi 32115 m³/ 1 rok.

Spodziewany bieżący przyrost roczny wg klas i podklas wieku przedstawia poniższa syntetyczna tabela spodziewanego przyrostu rocznego – przyrost tabelaryczny wg klas i podklas wieku w Nadleśnictwie Stuposiany.

Klasa wieku	Nadleśnictwo Stuposiany	
	masa /m ³ brutto/rok	%
Ia	15	0,03
Ib	540	0,91
IIa	7255	12,23
IIb	4130	6,96
IIIa	3045	5,13
IIIb	3530	5,95
IVa	2610	4,40
IVb	1460	2,46
Va	2495	4,21
Vb	4595	7,75
VI	10395	17,53
VII	1495	2,52
VIII i st.	1290	2,18
KO	15860	26,74
KDO	595	1,00
Razem	59310	100,00

Z powyższej tabeli wynika, że największego przyrostu można spodziewać się w KO – 15860 m³. Znaczny przyrost odłoży się w VI – 10395 m³ i IIa klasie wieku - 7255 m³ oraz Vb podklasie – 4595 m³ brutto rocznie.

Rzeczywisty przyrost jaki odłożył się w ostatnim okresie gospodarczym, wynosi:

$$(Z = V_k - V_p + U), (2898169 - 2384131 + 570247) = \underline{\underline{1084285 \text{ m}^3 \text{ brutto}}}.$$

gdzie:

- Z – przyrost,
- V_k – zapas na końcu okresu,
- V_p – zapas na początku okresu,
- U – wykonanie pozyskania głównego.

Analiza tabelarycznego przyrostu (593 100 m³ brutto) i przyrostu rzeczywistego (1084285 m³ brutto), który odłożył się w drzewostanach omawianego Nadleśnictwa w ostatnim 10 leciu, sugeruje, że nastąpi wyższy przyrost spodziewany niż to wynika z wyliczeń w programie Taksator.

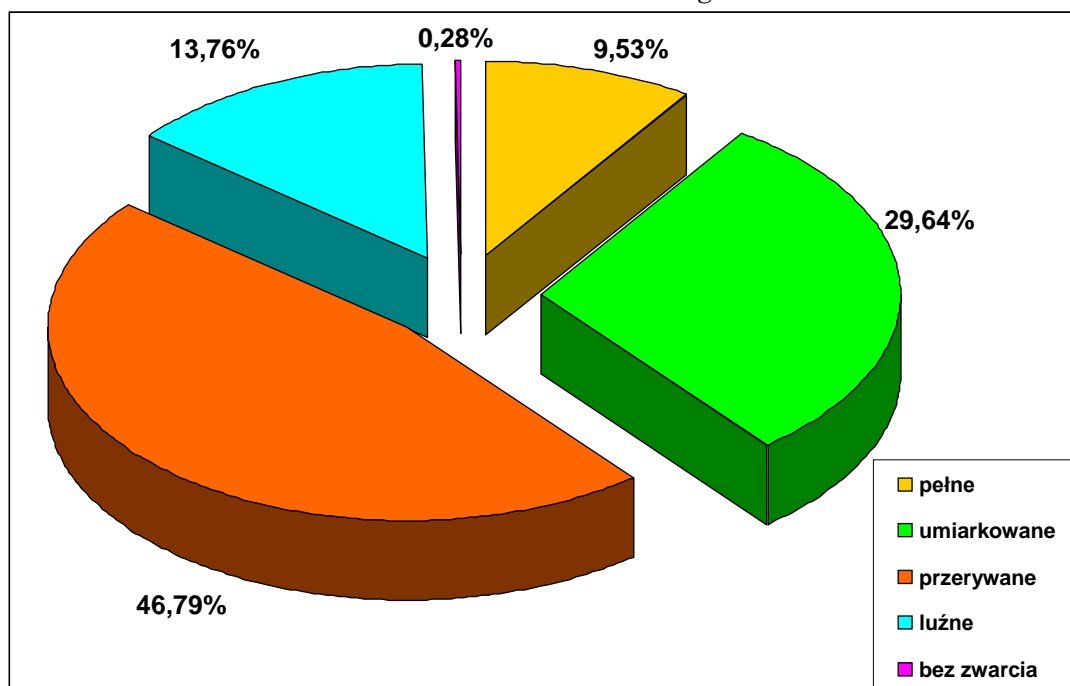
1.5.1.7. Stan lasu według zwarcia i zadrzewienia

Poniżej zestawiono powierzchnię drzewostanów według zwarcia i zadrzewienia.

Wskaźnik	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Pow. /ha/	%
zwarcie		
pełne	844,27	9,53
umiarkowane	2624,62	29,64
przerywane	4143,87	46,79
luźne	1218,21	13,76
bez zwarcia	24,81	0,28
zadrzewienie		
bardzo duże />1,0/	1129,95	12,76
duże /0,9-1,0/	1378,39	15,56
średnie /0,7-0,8/	2793,52	31,55
słabe /0,5-0,6/	1757,16	19,84
bardzo słabe /<0,5/	1796,76	20,29

Wśród drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany przeważają te o zwarcu przerywanym (46,8%) nad mającymi zwarcie umiarkowane (29,6%). Zwarcie pełne (9,5%) obejmuje głównie młodsze klasy wieku, a zwarcie luźne (13,8%) dotyczy drzewostanów w klasie odnowienia. Zadrzewienie duże i bardzo duże 0,9 i wyżej obejmuje 28,3% drzewostanów, natomiast największą powierzchnię (31,6%) zajmują drzewostany o zadrzewieniu 0,7 do 0,8. Drzewostany o zadrzewieniu 0,6 i niżej stanowią 40,1% powierzchni.

Powierzchnia drzewostanów według zwarcia

1.5.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TD

1.5.2.1. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów

Na podstawie ustaleń Komisji Założeń Planu zinwentaryzowano uszkodzenia we wszystkich klasach wieku.

Główny sprawca uszkodzenia	Rodzaj uszkodzenia	Stopień uszkodzenia			Razem
		nieistotne ≤ 20%	istotne 21-50%	silne > 51%	
		Powierzchnia uszkodzeń /ha/			
Zwierzyzna	zgryzanie	6,25	-	-	6,25
	spalowanie	196,28	20,12	-	216,40
	razem	202,53	20,12	-	222,65
Klimat	okiść śnieżna	-	2,03	-	2,03
Grzyby - choroby	system korzeniowy	1108,69	530,89	-	1639,58
	pni	1411,67	122,43	-	1534,10
	razem	2520,36	653,32	-	3173,68
Owady - szkodniki	pierwotne	-	-	-	-
	wtórne	31,00	-	-	31,00
	razem	31,00	-	-	31,00
Łącznie		2753,89	675,47	-	3429,36

Uszkodzonych w różnym stopniu jest 39,7% powierzchni wszystkich drzewostanów, w tym uszkodzenia nietrwale pierwszego stopnia powstały na powierzchni 2753,89 ha, natomiast uszkodzenia trwałe drugiego stopnia objęły łącznie 675,47 ha drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany i dotyczą głównie drzewostanów jodłowych opanowanych przez raka jodły.

Zagrożenia biotyczne

Zagrożenia od zwierzyny

Szkody od zwierzyny stanowią znaczną część wszystkich uszkodzeń i występują głównie w młodszych klasach wieku oraz w podkapowych podsadzeniach i podrostach. Występują na powierzchni 222,65 ha, co stanowi blisko 6,5% wszystkich zinwentaryzowanych uszkodzeń. Obejmują one zgryzanie młodego pokolenia drzew, spalowanie oraz wydeptywanie upraw, których głównym sprawcą jest jelen.

Zagrożenia od chorób grzybowych

W trakcie prac terenowych najczęściej odnotowywane choroby grzybowe dotyczyły raka jodły, przede wszystkim w jedlinach średnich i starszych klas wieku w różnym stopniu opanowania. Coraz częściej pojawiający się na jodełkach w uprawach, nalotach i podrostach rak jodły stanowi coraz większy problem. Corocznie Nadleśnictwo prowadzi mechaniczne zwalczanie poprzez wycinanie porażonych drzewek lub ich części na powierzchni ok. 200 ha. W starszych drzewostanach bukowych sporadycznie pojawiają się huby pniowe (huba pospolita oraz obrzeżona). Na szkody od huby korzeniowej i opieńki narażone są drzewostany świerkowe na gruntach porolnych. Według danych Nadleśnictwa za 2013 r. choroby grzybowe wystąpiły na powierzchni 606 ha.

W drzewostanach z udziałem jesionu (15,73 ha) ciągle groźne jest zamieranie drzew we wszystkich klasach wieku będące wynikiem patologicznej działalności grzyba *Chalara fraxinea*. W starszych drzewostanach przybiera postać choroby wieloczynnikowej, a możliwości działań ochronnych przed tą chorobą są w dalszym ciągu bardzo ograniczone.

Zagrożenia od owadów

Na terenie Nadleśnictwa nie notuje się zagrożeń ze strony szkodników pierwotnych i dlatego w porozumieniu z ZOL nie są prowadzone jesienne poszukiwania na stałych partiach kontrolnych. Niewielkie jest również zagrożenie przez szkodniki wtórne. Mając jednak na uwadze szkodliwość tej grupy owadów, prowadzony jest bieżący monitoring drzewostanów w tym zakresie. Pewien niepokój może budzić obiałka korowa jodły, która co prawda powoli, ale jednak stopniowo zwiększa swoją liczebność.

Zagrożenia abiotyczne

Uszkodzenia od czynników abiotycznych powodowane są przede wszystkim przez silne wiatry, okiść śnieżną i niskie temperatury. W Nadleśnictwie Stuposiany z tego powodu pozyskuje się średniorocznie 3800 m³. Największą ilość drewna w ramach użytków przygodnych powstałych w wyniku okiści i wiatru, pozyskano w latach 2009 - 2011 r. (17,7 tys. m³). Spośród innych zagrożeń natury abiotycznej należy zwrócić uwagę na erozję powierzchniową.

Zagrożenia antropogeniczne

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany szkody powodowane przez czynniki pochodzenia antropogenicznego to: zaśmiecanie lasu wzdłuż ścieżek, dróg leśnych oraz w miejscach postojowych, dzikie rajdy a także uszkodzenia młodników (nielegalne pozyskanie stoiszu i choinek), kradzieże i niszczenie mienia (drewno i infrastruktura).

1.5.2.2. Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem drzewostanu

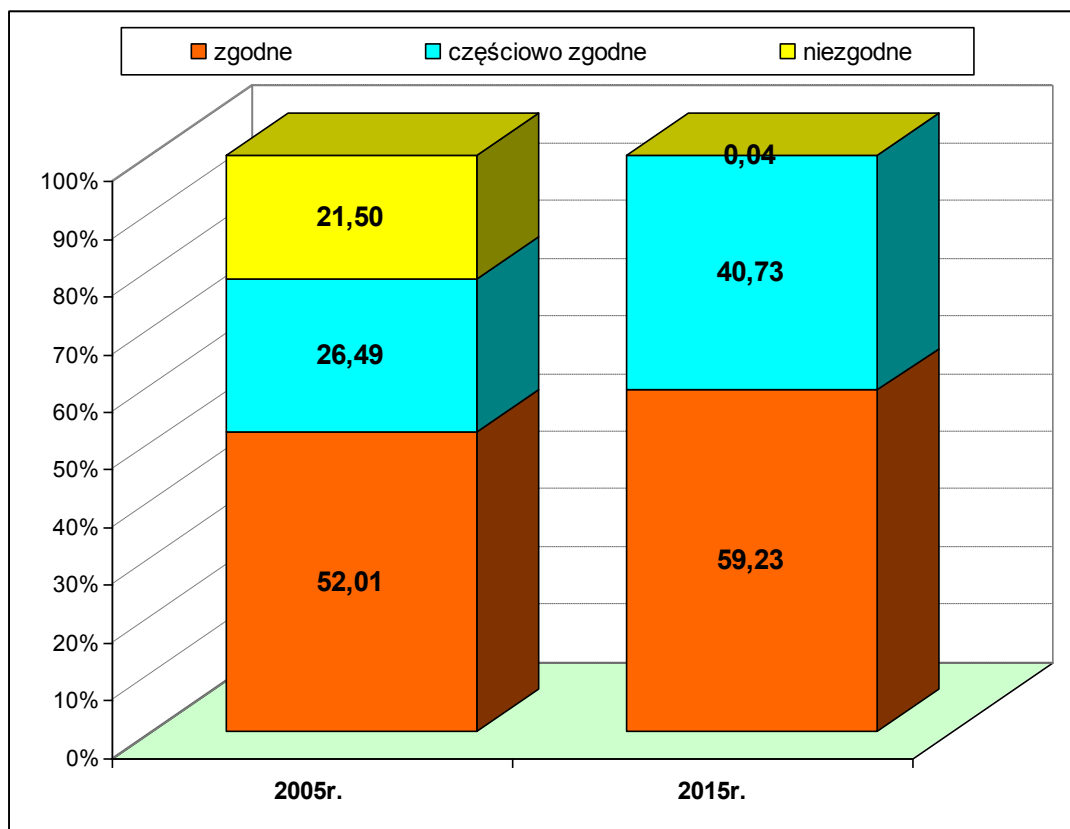
Poniżej przedstawiono powierzchnię i udział procentowy drzewostanów według stopni zgodności składu gatunkowego, a właściwie z typem drzewostanu.

Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu (TD)

Stopień zgodności składu gatunkowego z TD	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Powierzchnia drzewostanów /ha/	%
- zgodne	5245,35	59,23
- częściowo zgodne	3607,22	40,73
- niezgodne obojętnie	3,21	0,04
Razem powierzchnia drzewostanów	8855,78	100,00

Drzewostany zgodne z typem drzewostanu, więc i perspektywnym celem gospodarowania, zajmują 59,2% powierzchni wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany. Znaczący jest też udział drzewostanów częściowo zgodnych, które zajmują 40,7% drzewostany niezgodne z typem drzewostanu stanowią zaledwie 3,21 ha powierzchni wszystkich drzewostanów.

Na poniższym diagramie przedstawiono porównanie zgodności składów gatunkowych z siedliskiem z poprzednią rewizją planu u.l.

Zauważalna jest znaczna poprawa zgodności składów gatunkowych drzewostanów z TD. Wynika ona ze zmiany rzeczywistego składu gatunkowego drzewostanów, szerszej kombinacji przyjętych aktualnie typów drzewostanu i zmiany metodyki oceny zgodności.

Znacząco uległa zmniejszeniu powierzchnia drzewostanów niezgodnych z siedliskiem na korzyść drzewostanów częściowo zgodnych i zgodnych.

1.5.2.3. Przebudowa drzewostanów niezgodnych z celami gospodarki leśnej i przemiana struktury drzewostanów

Wytyczne w sprawie sporządzenia wykazu drzewostanów przewidzianych do przebudowy ustalono na posiedzeniu Komisji Założeń Planu. Do pilnej przebudowy pełnej w ramach użytkowania rębego przewidziano 377,37 ha drzewostanów świerkowych i z olszą szarą. Szczegółowy wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy zawiera wzór nr 3 załączony do wykazu projektowanych cięć rębnych.

1.5.3. Ocena jakości hodowlanej oraz technicznej drzewostanów

1.5.3.1. Ocena młodników i drzewostanów, dla których w trakcie prac urzędzeniowych określono jakość hodowlaną

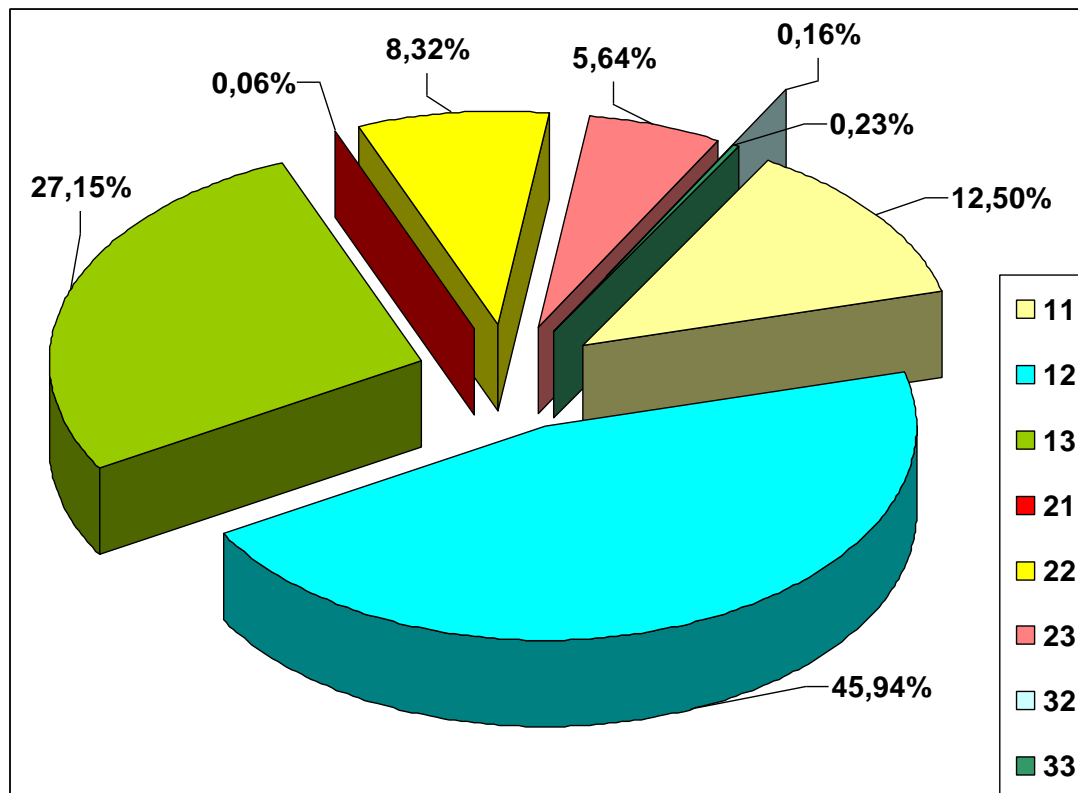
Jakość hodowlaną określono dla drzewostanów o powierzchni 1805,21 ha, co stanowi 20,4% wszystkich drzewostanów.

Jakość hodowlana młodników i drzewostanów stanowi wypadkową cech zdrowotności oraz wzrostu i rozwoju, a jest określana jako przeciętna dla całego drzewostanu. Kombinacje wskaźników klasyfikacyjnych kształtują się następująco:

Jakość	Powierzchnia /ha/	%
11	225,68	12,50
12	829,24	45,94
13	490,21	27,15
21	1,06	0,06
22	150,24	8,32
23	101,84	5,64
32	2,84	0,16
33	4,10	0,23
Razem	1805,21	100,00

Jakość hodowlana odzwierciedlająca zdrowotność oraz cechy wzrostu i rozwoju drzewostanów jest na przeważającej powierzchni drzewostanów bardzo dobra (85,6%).

Jakość hodowlana drzewostanów

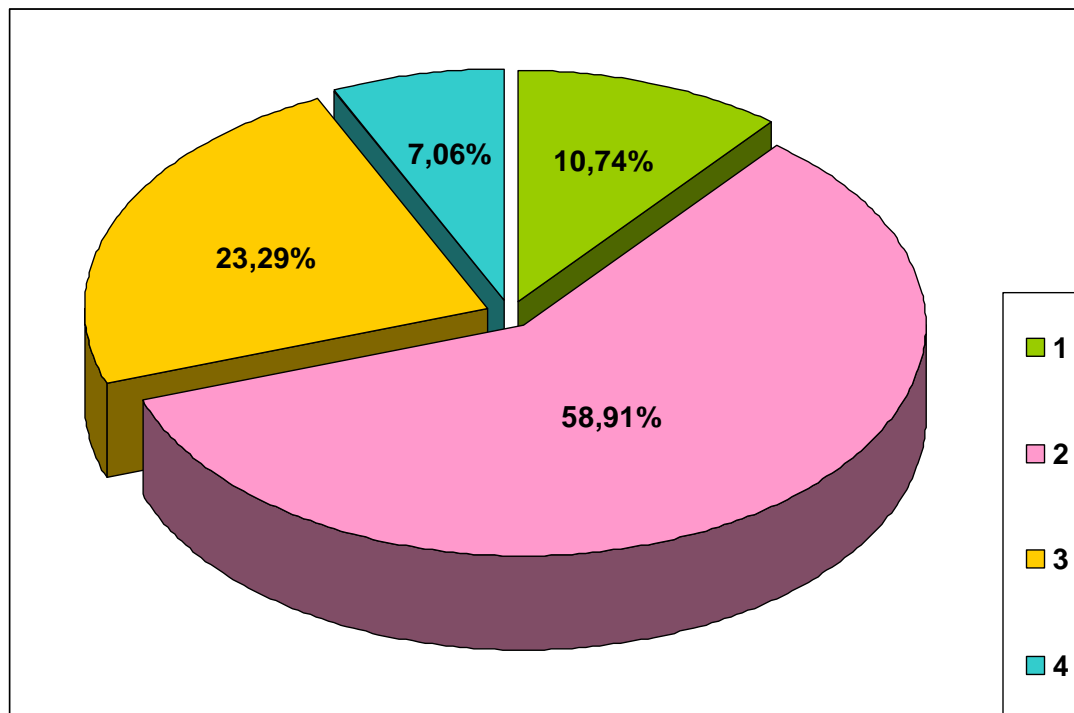

1.5.3.2. Ocena jakości technicznej gatunków panujących w drzewostanach starszych, dla których określono jakość techniczną oraz w KO i KDO i przeznaczonych do przebudowy

Jakość techniczną określono dla drzewostanów o powierzchni 7050,57 ha, czyli dla 79,6% wszystkich drzewostanów. W tej grupie ponad połowę 69,6% powierzchni stanowią drzewostany o dobrej i bardzo dobrej jakości.

Jakość	Powierzchnia /ha/	%
1	757,00	10,74
2	4153,34	58,91
3	1642,35	23,29
4	497,88	7,06
Razem	7050,57	100,00

Jakość techniczną określono dla drzewostanów

1.5.4. Określenie rodzajów powierzchni leśnej nie zalesionej

Grunty leśne nie zalesione zajmują 273,54 ha, co stanowi 2,9% gruntów w zarządzie Nadleśnictwa. Rodzaj, opis i lokalizację tych gruntów zestawiono poniżej.

Grunty leśne nie zalesione (wszystkie):

Rodzaj gruntu	Powierzchnia /ha/	Nadleśnictwo
		Lokalizacja /oddział, pododdział/
plantacje choinek	-	-
poletka łowieckie	161,02	5A -d, 5A -f, 6 -g, 6 -i, 6A -a, 6A -c, 6A -h, 6A -k, 8 -g, 8 -l, 9 -m, 15 -g, 15 -i, 15 -m, 16 -g, 16A -s, 16A -x, 16B -r, 17A -b, 17A -d, 17A -g, 17B -d, 17B -h, 26 -b, 28 -d, 38 -b, 40 -d, 55 -f, 57 -c, 61A -g, 64 -d, 68 -y, 68 -z, 69 -b, 70 -k, 71 -b, 73 -c, 77 -b, 77 -f, 77A -a, 77A -i, 84 -d, 85 -p, 85 -w, 90 -b, 97 -b, 100 -b, 100 -d, 100 -f, 100 -g, 100 -i, 134 -c, 135 -b, 135 -g, 136 -f, 138 -b, 139 -c, 143 -c, 143 -d, 143A -a, 146 -f, 147 -d, 148 -c, 148 -d, 148 -f, 149 -c, 150 -c, 151 -c, 151 -d, 151 -f, 151 -g, 151 -h, 152 -g, 153 -a, 153 -c, 154 -c, 155 -h, 156 -a, 157A -c, 157A -d, 158 -j, 159 -d, 162 -b, 164 -m, 213 -p, 216 -b, 216 -h, 216 -n, 217 -i, 225 -b, 226 -b, 227 -b, 228 -b, 229 -b, 230 -d, 231 -b, 231 -c, 232 -b, 235 -b, 235 -c, 235 -d, 235 -f, 235 -h, 235 -i, 235 -j, 240 -b, 242 -f, 244 -b, 244 -j, 245 -c, 246 -b, 249 -c, 250 -d, 250 -f, 252 -b, 254A -g, 255 -b, 257 -d, 257 -f, 259 -b, 260 -d, 260 -f, 261 -b, 262 -b, 262 -d, 262 -g, 263 -c, 265 -b, 265 -f, 265 -g, 275 -c

Rodzaj gruntu	Powierzchnia	Nadleśnictwo
	/ha/	Lokalizacja /oddział, pododdział/
zręby	-	-
do naturalnej sukcesji	82,30	3 -j, 4 -c, 4 -g, 5 -g, 5A -i, 6 -b, 6 -c, 11 -f, 13 -h, 13 -i, 13 -j, 15 -h, 16A -k, 19A -c, 22 -c, 25 -d, 54 -h, 56 -g, 57 -d, 65 -a, 67 -a, 67 -c, 68 -n, 75 -o, 77A -b, 78 -a, 82 -c, 82 -h, 83 -b, 85 -d, 89 -c, 90 -c, 101 -b, 135 -f, 136 -g, 139 -g, 140 -c, 140A -g, 140A -h, 151 -a, 164 -i, 213 -m, 216 -i, 216A -a, 255 -f, 256 -c, 283 -g
mała retencja	-	-
szczególna forma ochrony	30,22	1 -d, 1 -f, 5 -a, 8 -h, 9 -a, 11 -b, 20 -d, 39 -a, 99 -c, 141 -h, 155 -g, 156 -c, 221 -b, 249 -a, 276 -f, 282 -d

1.5.5. Zasoby drewna martwego

Pomiary drewna martwego przeprowadzono na części powierzchni próbnych kołowych zakładanych dla celów inwentaryzacji zasobów drzewnych metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo – wiekowej. Pomiaru dokonano z podziałem na: drewno martwych drzew stojących i złomów, drewno drzew ściętych i wywróconych oraz drewno stanowiące fragmenty drzew martwych.

Zestawienie miąższości drewna martwego na terenie Nadleśnictwa Stuposiany.

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia objęta inwentaryzacją (ha)	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
LGŚW	8232,81	8,67	71383,33	19,78	162884,66	28,45	234267,99
LGW	211,29	16,06	3394,05	21,61	4566,45	37,67	7960,50
LŁG	76,09	12,95	985,09	17,78	1353,22	30,73	2338,32
LMGŚW	26,08	15,99	417,03	20,69	539,69	36,68	956,71
OLJG	17,87	21,93	391,81	20,24	361,76	42,17	753,58
Ogółem Nadleśnictwo	8564,14	8,94	76571,31	19,82	169705,79	28,76	246277,10

Ogółem na terenie Nadleśnictwa miąższość drewna martwego wynosi 246277,10 m³ (brutto), co stanowi 8,5% ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów. Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących w lasach Nadleśnictwa Stuposiany wynosi 28,8 m³/ha, przy 5,2 m³/ha dla średniej kraju w zarządzie LP i 15,8 m³/ha dla województwa podkarpackiego (WISL 2005-2009, BULiGL). Najwięcej drewna martwego występuje na siedliskach bagiennych, lęgowych i wilgotnych oraz w partiach przyszycytowych drzewostanu i w potokach.

1.5.6. Ocena stanu zasobów drzewnych

W poniższej tabeli zestawiono powierzchnię leśną, zapas i zasobność, ustalone na początek obowiązywania planu oraz średni wiek, w porównaniu z poprzednią rewizją u.l.

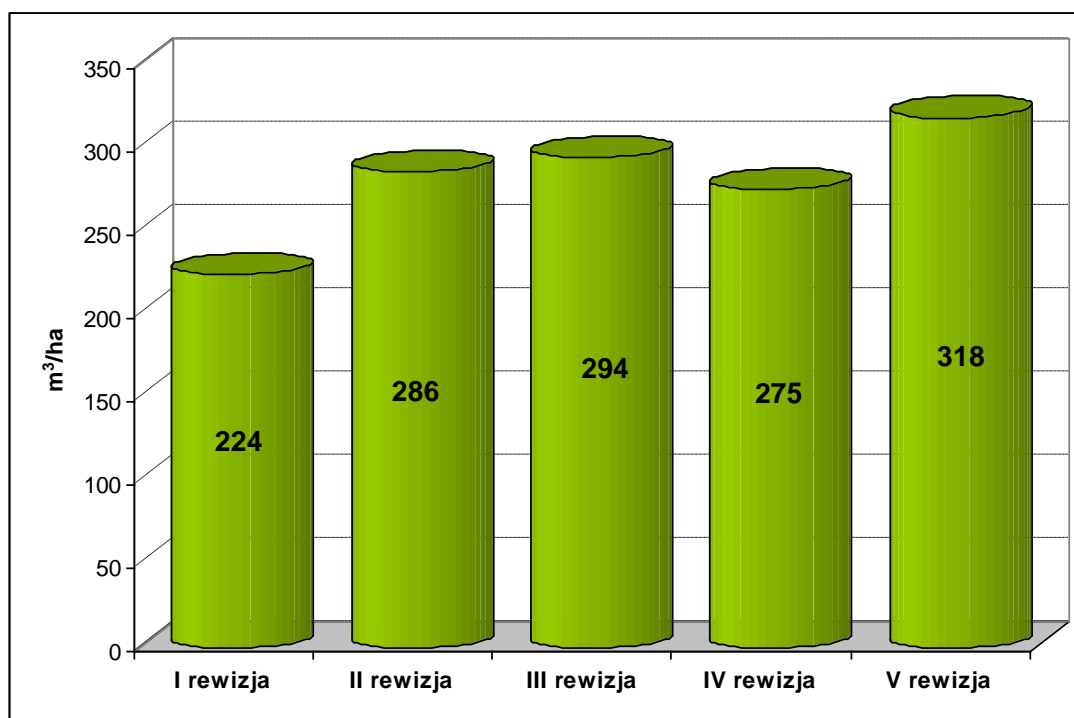
Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Stuposiany
Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	9129,32
Poprzedni plan u. l.	9105,75
Różnica	+23,57
Zapas /m ³ brutto/	2898169
Poprzedni plan u. l.	2384131
Różnica	+514038
Zasobność/m ³ /ha/	318
Poprzedni plan u. l.	275
Różnica	+43
Średni wiek	84
Poprzedni plan u. l.	84
Różnica	0

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w porównaniu z IV rewizją urządzania lasu nastąpił wzrost zasobów drzewnych o 18% przy wzroście powierzchni leśnej o 23,57 ha. Przeciętna zasobność na 1 ha wzrosła o 43m³, natomiast średni wiek utrzymał się na tym samym poziomie.

Wynika to stąd, że stan zasobów leśnych Nadleśnictwa ulega systematycznej poprawie. Prognoza na koniec okresu gospodarczego przewiduje utrzymanie tych wskaźników na podobnym poziomie.

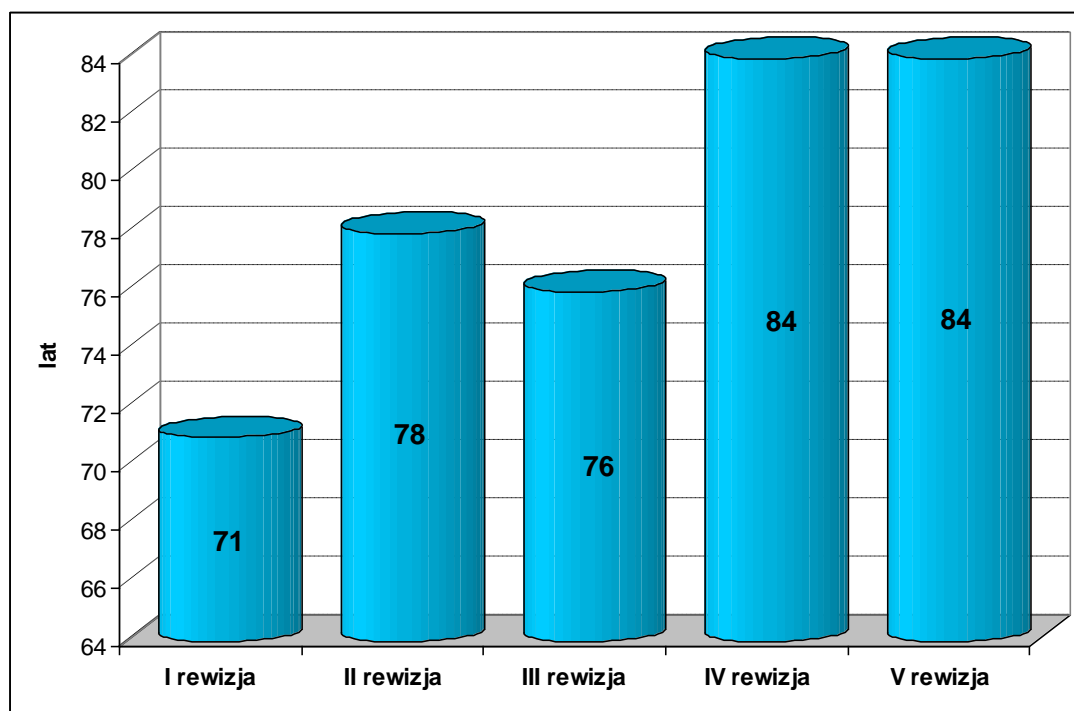
Zmiany średniej zasobności

Średnia zasobność

Zmiany średniego wieku

Przeciętny wiek

Średnia zasobność i średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany w kolejnych rewizjach urządzenia lasu systematycznie wzrastają.

Wnioski

Na podstawie przedstawionych w powyższych punktach wyników inwentaryzacji stanu lasu można stwierdzić, że opisywane Nadleśnictwo cechuje:

- występowanie żyznych, świeżych siedlisk leśnych,
- znaczna różnorodność składu gatunkowego drzewostanów,
- zróżnicowana struktura pionowa drzewostanów,
- wysoka jakość hodowlana i techniczna drzewostanów,
- bardzo dobry stan upraw i młodników,
- bardzo wysoki udział drzewostanów w klasie odnowienia,
- popyt na produkty drzewne na rynku regionalnym, pozwalający na uzyskiwanie wysokiej ceny za wyrabiane sortymenty.

Porównanie z wynikami poprzedniej rewizji planu u.l. pozwala zauważyć:

- znaczną poprawę zgodności składów gatunkowych drzewostanów z siedliskiem,
- wzrost drzewostanów w klasie odnowienia,
- utrzymanie i tak już wysokiego średniego wieku na tym samym poziomie,
- zwiększenie zapasu i zasobności drzewostanów.

Opisany w poprzednich rozdziałach stan lasu i zasobów drzewnych pozwala określić następujące przesłanki do konstrukcji planu na najbliższy okres gospodarczy:

- znaczne zwiększenie etatu użytkowania rębego wynikające z potrzeb hodowlanych,
- zwiększenie orientacyjnego wskaźnika cięć przedrębnych.

2. WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU URZĄDZENIA LASU

W rozdziale tym zostały zawarte kopie następujących dokumentów:

- Analiza gospodarki leśnej w minionym okresie – referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany
- Koreferat wykonawcy planu
- Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu
- Ocena Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
- Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych

2.1. Analiza gospodarki leśnej w minionym okresie – referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie
Nadleśnictwo Stuposiany

Analiza gospodarki leśnej
w minionym okresie 1.01.2005 r. – 31.12.2014 r.
w Nadleśnictwie Stuposiany

Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany

NADLEŚNICTWO STUPOSIANY
38-713 Lutowska
tel./fax 13 461 00 10, 13 461 01 71

NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWO STUPOSIANY
Jan Mazur

WSTĘP

Gospodarkę ubiegłego okresu prowadzono w oparciu o Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2005 – 2014. Plan ten został opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu i zatwierdzony dnia 18.04.2005 r. przez Ministra Środowiska.

Lasy Nadleśnictwa Stuposiany według Regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski położone są w VIII Krainie Karpackiej, w 2 Dzielnicy Bieszczady (mezoregion: Bieszczady).

I. STAN POSIADANIA**1. Informacje ogólne**

Zasięg działania Nadleśnictwa Stuposiany znajduje się na terenie jednego powiatu (Powiat Bieszczadzki) i na terenie jednej gminy (Gmina Lutowiska).

Nadleśnictwo Stuposiany sąsiaduje z:

- od wschodu – z granicą państwową z Ukrainą;
- od południowego zachodu oraz północnego wschodu z Bieszczadzkim Parkiem Narodowym;
- od północnego zachodu i zachodu z Nadleśnictwem Lutowiska.

Nadleśnictwo Stuposiany jest nadleśnictwem jednoobróbowym i podzielone jest na siedem leśnictw.

2. Zmiany w stanie posiadania

	Stan 01.01.2005 r.	Stan obecny	Różnica
Powierzchnia ogółem [ha]	9 482,09	9444,27	-37,82
Powierzchnia leśna łącznie [ha]	9 251,12	9260,42	+9,30
Związana z gospodarką leśną [ha]	145,32	131,10	-14,22
Powierzchnia gruntów nieleśnych [ha]	230,97	183,85	-47,12

Większość zmian powierzchniowych wyszczególnionych w powyższej tabeli wynika z przeprowadzonej przez Starostę Bieszczadzkiego modernizacji ewidencji gruntów i budynków w obrębach ewidencyjnych zawierających grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa oraz zmian w ewidencji gruntów dokonanych przez Nadleśnictwo w ramach geodezyjnych prac przygotowawczych do planu urządzenia lasu .

Dodatkowo Nadleśnictwo dokonywało czynności prawnych mających wpływ na zmiany w stanie posiadania polegających na:

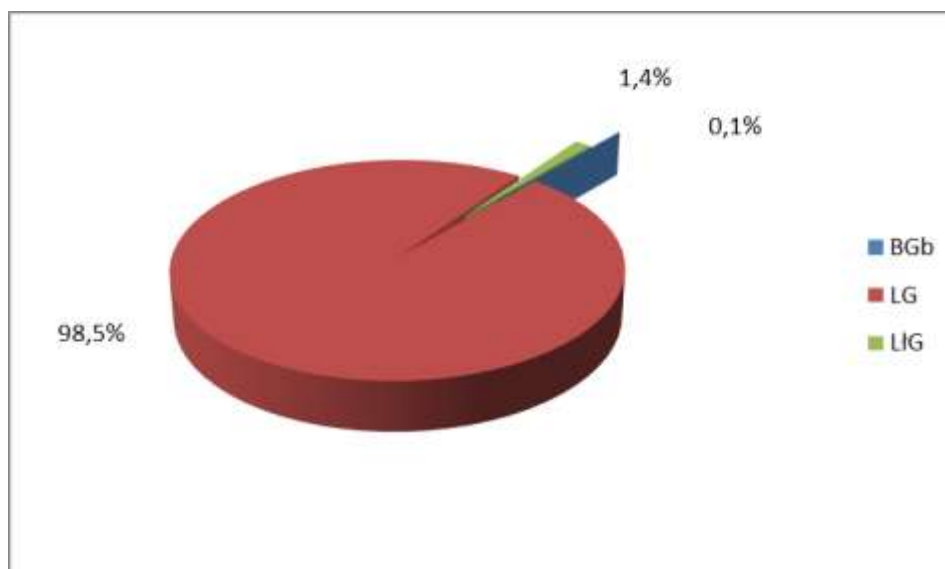
- porządkowaniu stanu prawnego nieruchomości;
- sprzedaży gruntów.

Nadleśnictwo posiada Leśną Mapę Numeryczną, która została dostosowana do standardu i zaktualizowana za rok 2013.

Ewidencja gruntów Nadleśnictwa prowadzona jest zgodnie z Zarządzeniem nr 67 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17 lipca 2001 r. w sprawie sposobu ewidencjonowania lasów, gruntów i innych nieruchomości w Lasach Państwowych.

3. Typy siedliskowe lasu

Poniżej na wykresie przedstawiono powierzchnię i udział procentowy siedliskowych typów lasu.

Udział % powierzchni wg typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Stuposiany [stan na 01.01.2005r.]

Przy planowaniu przyrodniczo-leśnym na poprzednie 10 lat wykorzystano opracowania glebowo-siedliskowe z roku 1983. Aktualnie natomiast trwają kameralne prace siedliskowe (zakończony pierwszy etap, drugi etap prac w toku), wykonywane przez BULiGL w Przemyślu, których wynikiem będą nowe opracowania.

II. PORÓWNANIE ZADAŃ GOSPODARCZYCH ZAPLANOWANYCH NA MIJAJĄCE 10-LECIE Z ICH WYKONANIEM

1. Analiza użytkowania zasobów drzewnych

1.1 Podział na kategorie ochronności

Powierzchnia leśna objęta planem urządzenia lasu wg stanu na 1 stycznia 2005r. została zaliczona do lasów ochronnych w następujących kategoriach ochronności:

Grupa lasu i kategoria ochronności	ha	%
1	2	3
I LASY REZERWATOWE	5,25	0,1
II LASY OCHRONNE	9068,67	99,6
Lasy glebochronne	329,02	3,6
Lasy wodochronne	8731,22	95,9
Lasy stanowiące drzewostany nasienne	8,43	0,1
III LASY GOSPODARCZE	31,83	0,3
OGÓŁEM	9105,75	100,0

1.2 Charakterystyka aktualnego stanu drzewostanów poprzez zestawienie niektórych wskaźników dla ważniejszych gatunków tworzących lasy Nadleśnictwa Stuposiany

Gatunek	Średnia zasobność m ³ /ha	Średni wiek lat	Przyrost m ³ /ha	Przyjęty wiek rębności lat	Przyrost bieżący roczny
1	2	3	4	5	6
So	252	45	10,79	80	10,79
Md	144	33	8,67	100	8,67
Św	130	49	7,51	110	7,51
Jd	375	108	5,27	120	5,27
Bk	352	108	5,99	120	5,99
Jw	170	60	5,20	100	5,20
Brz	114	49	3,97	80	3,97
Olsz	108	40	4,06	40	4,06
Razem	267	84	6,02	-	6,02

1.3 Cięcia rębne i pielęgnacyjne

Plan urządzenia lasu zatwierdzony na lata 2005-2014 określa zadania użytkowania głównego w wysokości 456 205 m³ grubizny netto w tym: 364 834 m³ grubizny w użytkowaniu rębnym i 91 371 m³ grubizny w użytkowaniu przedrębnym.

Zestawienie pozyskania drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i porównanie z etatem (tabela nr IX).

Rok kalendarzowy	Użytki										
	rębne				przedrębne						Ogółem
	Ha	m3	przygodne m3	razem m3	czyszczenia		trzebieże		przygodne m3	razem m3	
					ha	m3	ha	m3			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wykonanie za ubiegły okres wg lat											
2005	387,77	32266,73	2876,64	35143,37	23,01	162,20	165,54	7498,97	499,69	8160,86	43304,23
2006	430,55	37794,38	2853,45	40647,83	45,04	195,40	63,81	6158,54	1006,58	7360,52	48008,35
2007	349,93	27872,81	3122,75	30995,56	25,08	277,53	207,30	15721,79	1189,41	17188,73	48184,29
2008	386,67	33826,95	2734,60	36561,55	5,16	31,65	107,50	7577,86	1107,39	8716,90	45278,45
2009	335,94	35318,26	3137,46	38455,72	1,08	5,60	96,93	5991,67	1304,37	7301,64	45757,36
2010	222,61	28793,46	3774,93	32568,39	27,19	120,85	147,33	10038,61	2880,46	13039,92	45608,31
2011	223,32	26628,80	4038,64	30667,44	98,79	209,00	169,75	14044,79	1250,62	15504,41	46171,85
2012	287,88	30916,51	1673,76	32590,27	84,73	427,77	171,41	11093,47	582,50	12103,74	44694,01
2013	330,40	26976,16	1204,41	28180,57	94,61	288,30	253,54	15780,23	373,50	16442,03	44622,60
2014	342,06	24013,88	1761,14	25775,02	61,69	95,44	311,69	17506,44	1192,58	18794,46	44569,48
Ogółem	3297,13	304407,9	27177,78	331585,7	466,38	1813,74	1694,80	111412,4	11387,1	124613,20	456198,93
Etat na 10 lat	4494,20	364834,00	X	364834,00	622,50	303,00	2750,09	91068,00	X	91371,00	456205,00
% wykonania	73,36	83,44	X	90,89	74,92	598,59	61,63	122,34	X	136,38	100,00

1.4 Analiza użytkowania rębnego

Ustalony etat cięć w użytkowaniu rębnym został wykonany w wysokości 90,89 % zatwierdzonej wielkości. Cięcia rębne wykonywano na powierzchni manipulacyjnej 3297,13 ha co stanowi 73,36% przewidzianej planem lokalizacji cięć rębnych.

Pozyskanie mniejszej ilości drewna, niż etat użytkowania rębnego wynikało w szczególności z:

- Lokalizowania cięć rębnych w pierwszej kolejności w drzewostanach zakwalifikowanych w pul do rębnych, których stan zagospodarowania oraz faza rozwojowa drzewostanu górnego a także stopień zaawansowania procesu odnowienia, tego pilnie wymagały. Głównie w drzewostanach zaliczonych do KO (3378,71ha – 37% wzrost na przestrzeni dziesięciolecia o blisko 270%), oraz tych w których stopień odnowienia był wyższy od 20%, a które to nie zostały jeszcze zaliczone do KO (3005,05 ha – 34 %);
- Równoległego z cięciami rębnymi lokalizowania cięć w drzewostanach zaliczonych do trzebieży późnej w okresie dojrzałości drzewostanu, w których został zainicjowany proces naturalnego odnowienia (do 20 % i wyżej pokryciu w dolnym piętrze drzewostanu);
- Konieczności bieżącego porządkowania stanu sanitarnego lasu wynikającego ze stałych zjawisk szkodowych (okiść, złomy, wywroty, posusz, intensywne wydzielanie drzew w drzewostanach świerkowych II i III kl w.) przeciętnie rocznie ok. 3 800 m³.

Łącznie powierzchnia drzewostanów których w znacznym stopniu zainicjonowany jest proces odnowienia wynosi 6383,76 ha co stanowi 72,1% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

W analizowanym okresie nie wystąpiły przypadki zmiany rębni złożonych na zupełne.

1.5 Analiza użytkowania przedrębego

Powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym 3 372,59 ha o orientacyjnej miąższości 91 371,00 m³, został zrealizowany w wysokości 64,08 % tj. 2161,18 ha. W cięciach pielęgnacyjnych pozyskano 124613,21m³ tj. 136,38 % przewidywanych orientacyjnych zadań, pomimo niepełnego wykonania cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach zaliczonych do CP i TP.

Trzebieże wczesne w zasadzie zostały wykonane w zaplanowanej ilości (99,75%).

Realizacja użytkowania przedrębego:

Kategoria cięć	Etat		Wykonanie		%	
	ha	m ³	ha	m ³	ha	m ³
Czyszczenia późne	622,50	303	466,38	1813,74	74,91	598,59
Trzebieże wczesne	160,19	834	159,79	3847,59	99,75	461,35
Trzebieże późne	2589,90	90234	1535,0	107564,78	59,27	119,21
Przygodne	-	-	-	11387,10	-	-
Razem	3372,59	91371,00	2161,18	124613,21	64,08	136,38

Jak przedstawia powyższe zestawienie, w CP pozyskano aż 600% grubizny więcej niż przewidywał orientacyjny etat miąższościowy dla tej grupy, pomimo wykonania tych cięć na 75% zaplanowanej w pul powierzchni.

W trzebieżach wczesnych pozyskano aż 461% orientacyjnego etatu miąższościowego dla tej kategorii. Podobnie jak w CP, trzebieże późne TP zostały zrealizowane w 59% etatu powierzchniowego i wykonaniem etatu miąższościowego na poziomie 119%. Na uwagę zasługuje fakt przekroczenia miąższości przewidzianej w PUL dla użytkowania przedrębego o 36,4% przy jednoczesnej realizacji etatu powierzchniowego w wysokości 64,08%. Warto zaznaczyć, że kontrole funkcjonalne i instytucjonalne nie stwierdziły nieprawidłowości w projektowaniu oraz wykonaniu cięć w użytkowaniu głównym. Zasadniczy wpływ na przekroczenie etatu miąższościowego w użytkowaniu przedrębnym miała intensywność poboru miąższości z jednostki powierzchni drzewostanów uwarunkowane z potrzebami hodowlanymi stwierdzonymi na gruncie.

Ponadto podkreślić należy iż cięcia realizowane były proporcjonalnie do upływu czasu z uwzględnieniem możliwości wykorzystania etatu miąższościowego jako maksymalnej wielkości (pkt. 1.4. i 1.5.).

Intensywność wykonania cięć przedrębnych za lata 2005-2014 przedstawia się następująco:

Kategoria cięć	Plan	Wykonanie	%
	m ³ /ha	m ³ /ha	
Czyszczenia*	0,49	3,89	793,88
Trzebieże wczesne*	5,21	24,08	462,19
Trzebieże późne*	34,84	70,07	201,12
Razem przedrębne bez użytków przygodnych	27,09	52,39	193,40
Razem przedrębne z użytkami przygodnymi	X	57,66	X
Rębne	81,18	92,33	113,73

Udział użytków przygodnych w użytkowaniu ogółem:

Użytkowanie	Miąższość ogółem m ³	Miąższość przygodnych m ³	%
przedrębne	91371,00	11387,10	12,46
rębne	364834,00	27177,78	7,45
Razem	456 205,00	38564,88	8,45

Obecna struktura wiekowa, powierzchniowa oraz miąższościowa drzewostanów nadleśnictwa została ukształtowana nadmierną eksploatacją w czasach funkcjonowania spółek leśnych a następnie ograniczeniami w racjonalnym zagospodarowaniu lasu (m.in. funkcjonowanie ośrodka URM oraz brak infrastruktury drogowej). Ma to zasadniczy wpływ na możliwości planowania urządzeniowego w krótkich 10 letnich okresach. Żyzne siedlisko LG w powiązaniu z korzystnymi warunkami klimatycznymi oraz rozpoczętym przed 20 laty procesem intensywnego zagospodarowania w dużej mierze zaniedbanych dotąd drzewostanów, poprzez synergiczne oddziaływanie na ekosystem wywołało ujawnienie wysokiego potencjału odnowienia naturalnego lasu. Skutkiem jest konieczność dokonywania intensywnych i ekstensywnych cięć odnowieniowych w drzewostanach rębnych, a niekiedy

w przedrębnych. Na skutek wykonanych w poprzednim okresie cięć przygotowawczych został powszechnie zainicjowany proces naturalnego odnowienia. Wysoki udział klasy odnowienia (ok. 31%), także udział 3005,05 ha (34%) drzewostanów z dolnym piętnem nalotu, podrostu naturalnego pochodzenia oraz podsadzeń wymusił konieczność dokonywania intensywnych cięć rębnych i przedrębnych. Określony w PUL limit możliwej do pozyskania masy ograniczył możliwość wykonania w pełni powierzchni cięć pielęgnacyjnych. Niektóre z drzewostanów przewidziane do pielęgnacji nie wymagały pilnych cięć co zadecydowało o zaniechaniu przeprowadzenia w nich zabiegu na korzyść tych w których stwierdzono te potrzeby, a w szczególności konieczność ochrony nalotów i podrostów. Ogólna powierzchnia drzewostanów w których wykonanie zabiegu nie było pilne wynosi około 850 ha.

Tak rozplanowane cięcia mające uzasadnienie w bieżącej ocenie stanu lasu i stwierdzonych potrzebach hodowlanych spowodowały, że roczny przeciętny rozmiar w ujęciu miąższościowym zbliżony był do 1/10 etatu cięć ogółem (+- ok. 2 000 m³), a zadania z zakresu użytkowania głównego realizowane były proporcjonalnie do upływu czasu. Pozwoliło to na wykonanie etatu miąższościowego cięć w 100%.

1.6 Użytkowanie uboczne

W Nadleśnictwie Stuposiany użytkowanie uboczne występuje w szczątkowym rozmiarze. Podstawowym produktem użytkowania ubocznego w ubiegłym okresie gospodarczym były pozyskane choinki świerkowe i jodłowe, oraz niewielkie ilości stroiszu jodłowego. Nadleśnictwo sprzedawało średniorocznie około 15 choinek świerkowych i jodłowych pochodzących z oczyszczania pasa drogowego i spod linii teleenergetycznych.

1.7 Gospodarka łowiecka.

Analizując realizację zadań gospodarki łowieckiej w latach 2005 – 2014 należy stwierdzić, że poprzez wzorcowe zagospodarowanie obwodu można utrzymać „**optymalne stany zwierzyny**” i równocześnie mieć szkody w uprawach leśnych nieznaczne lub gospodarczo znośne. Gospodarka łowiecka oparta jest na WŁPH obowiązującym od 2006/2007 zatwierdzonym dnia 31.01.2007 r. Plan ten zmodyfikowany na podstawie „Programu rozwoju gospodarki łowieckiej” w OHZ N-ctwa Stuposiany zatwierdzonego w dniu 14.06.2004 r. pismem nr ZL-753-26/2004

przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. W związku z powyższym podjęto szereg działań mających na celu osiągnięcie wzrostu efektywności gospodarki łowieckiej tj. przede wszystkim poprawa kondycji jelenia karpackiego, utrzymanie różnorodności gatunkowej zwierzyny bytującej na terenie N-ctwa:

- poprawy naturalnych warunków bytowania zwierzyny poprzez wykaszanie 160 ha łąk dla uzyskania wartościowego potrawu w okresie jesiennym i wiosennym (Środki unijne);
- uprawa 13,2 ha poletek z roślinami wysoko białkowymi i energetycznymi w celu poprawy kondycji i masy ciała jeleniowatych na okres zimy;
- renowacja starych sadów w celu obfitego owocowania drzew (ze środków finansowych pozyskanych w ramach współpracy z WWF Polska);
- wykładanie żeru zgryzowego w postaci czubów osikowych w miesiącu styczniu i lutym pochodzących z cięć pielęgnacyjnych;
- wyremontowano 600 mb szlaków dojazdowych do miejsc zimowego dokarmiania zwierzyny;
- zwiększono ilość wykładanej karmy na okres zimy: (kiszonka z wysłodków 100 ton, kukurydza 50 ton, buraki 100 ton, marchew 15 ton, sól 5 ton);
- w okresie zimowym utrzymanie wszystkich dróg stokowych w przejezdności, co gwarantuje regularne wykładanie karmy w pkt. stałego dokarmiania.

Poprzez wzorcowe zagospodarowanie obwodu udało się osiągnąć cel zasadniczy, tj. zmniejszenie szkód w uprawach i młodnikach. Czynnikiem zasadniczo utrudniającym utrzymanie na stałym niskim poziomie szkód były warunki atmosferyczne i stały wzrost populacji niedźwiedzi. Przykładem może być rok 2013. Brak pokrywy śniegowej oraz wysokie temperatury w okresie zimy tego roku były przyczyną, że niedźwiedzie nie udały się na sen zimowy tylko regularnie korzystały z karmisk dla jeleniowatych, wymuszając tym samym żerowanie jeleni na uprawach. Analizując wyniki zawarte w tabeli można podkreślić słuszność kierunków działania w gospodarce łowieckiej.

Lp.	Rok	Stan i pozyskanie zwierzyny oraz wynik ekonomiczny								Powierzchnia uszkodzeń w ha, sarna i jeleni								Suma	Wykonanie w postaci grodzień (pow. w ha)
		Jeleń	Sarna	R-m: jednostki jeleni	Plan odstrzału jeleni	Plan odstrzału sarny	Wykonanie odstrzału jeleni	Wykonanie odstrzału saren	Wynik ekonomiczny w tys. zł.	Uprawy				Młodniki					
										Stopień uszkodzenia w %				Stopień uszkodzenia w %					
										Do 20	21- 50	>50	Razem	Do 20	21- 50	>50	Razem		
1	2005	173	76	204,2	35	6	29	5	13,4	61,45	6,40	1,00	68,85	16,72			16,72	85,57	15,05
2	2006	180	79	210,3	38	6	33	4	1,0	53,35	1,90		55,25	17,10	0,50		17,60	72,85	16,56
3	2007	203	81	230,2	47	10	40	5	0,5	29,70			29,70	8,30			8,30	38,00	14,85
4	2008	196	103	228,1	45	14	37	7	2,7	29,6			29,60	1,50			1,50	31,10	11,11
5	2009	203	108	231,9	57	12	48	7	37,7	60,35	2,00		62,35	4,89			4,89	67,24	3,000
6	2010	229	117	278,8	70	13	48	6	1,6	31,40	2,10		33,50	2,84			2,84	36,34	0,00
7	2011	235	123	272,6	70	15	57	6	3,8	34,70			34,70	1,09	1,60		2,69	37,39	0,57
8	2012	232	140	270,5	60	10	55	5	-55,1	29,94	1,5	31,44	71,35			71,35	26,47	10,30	
9	2013	240	143	270,1	66	24	52	24	0,1	74,90	2,13	77,03	40,54	17,10		57,64	134,67	9,02	
10	2014	250	106	271,2	68	14	36	12	3,1	9,10	3,0	12,1	14,49	2,03		16,52	28,62	3,67	
																		558,25	84,13

Średnia z dziewięciu lat : **+ 5,7 tys.**

- ubytki jeleni od wilków w latach 2005 – 2014 ogółem 43 szt.

- ubytki saren od wilków w latach 2005 – 2014 ogółem 26 szt.

- zabezpieczenie chemiczne – średniorocznie ok. **400** ha.

2. Analiza prac z zakresu zagospodarowania lasu.

2.1 Nasiennictwo

Nadleśnictwo Stuposiany według regionalizacji nasiennej znajduje się w 806 regionie pochodzenia leśnego materiału podstawowego. Realizowany „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991 – 2010” wykonano w całości. Nadleśnictwo posiada własną bazę nasienną, na którą składają się: gospodarcze drzewostany nasienne (GDN), wyłączone drzewostany nasienne (WDN), drzewostany zachowawcze (DRZEW IN) oraz uprawy pochodne. Gospodarka nasienne jest realizowana poprzez selekcję populacyjną i indywidualną na bazie wymienionych wcześniej składników. Zestawienie bazy nasiennej przedstawiają poniższe tabele.

Typ obiektu	szt.	pow. (ha)
Gospodarcze drzewostany nasienne	58	281,03
Wyłączone drzewostany nasienne	1	8,43
Drzewostany zachowawcze	1	51,25
Uprawy pochodne (w blokach upr. poch.)	4	119,57
Drzewa mateczne	13	-

Gatunek	Typ LMP	Powierzchnia (ha)
BK	NAS GOSP	175,30
Jd	NAS WYŁ	8,43
Jd	NAS GOSP	105,73
Jd	DRZEW IN	51,25

Gatunek	Typ LMP	Ilość (szt.)
Jd	D	13

Baza nasienne zaspokaja potrzeby Nadleśnictwa w zakresie pozyskania nasion niezbędnych do wyprodukowania odpowiedniej ilości sadzonek. Sporadycznie Nadleśnictwo tworzy zapasy nasion buka zwyczajnego i jodły pospolitej korzystając z usług LON w Dukli. Nadleśnictwo posiada opracowany „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 –

2021”. Konstrukcja programu ma zapewnić utrzymanie wydajności bazy nasiennej i zapewnić samowystarczalność Nadleśnictwa w zakresie pozyskania nasion.

2.2 Szkółkarstwo

Na chwilę obecną Nadleśnictwo nie posiada szkółek. W bieżącym dziesięcioleci zostały zlikwidowane ostatnie szkółki podokapowe o łącznej powierzchni 67 arów. Produkcja realizowana w szkółkach znajdujących się na terenie Nadleśnictwa była nieopłacalna z uwagi na duże rozdrobnienie szkótek, krótki okres wegetacyjny, częste występowanie przymrozków późnych, duże wyeksploatowanie gleby.

Nadleśnictwo zleca produkcję sadzonek szkółce kontenerowej Nadleśnictwa Oleszyce. Zaopatrzenie w niezbędne sadzonki zapewniają także szkółki Nadleśnictwa Baligród, Rymanów, Lesko oraz Ustrzyki Dolne.

2.3. Uprawy pochodne

W Nadleśnictwie Stuposiany znajdują się uprawy pochodne jodły pospolitej i świerka pospolitego. Uprawę pochodną jodłową o łącznej powierzchni 50,00 ha założono w leśnictwie Sokoliki. Uprawa pochodna świerkowa założona w leśnictwie Tarnawa zajmuje 64,57 ha. Dodatkowo za zgodą RDLP w Krośnie założono 2 bloki upraw świerkowych, jako uprawę rozproszoną poza głównym blokiem uprawy pochodnej (w Leśnictwach: Sokoliki i Procisne). Każdy z bloków rozproszonych ma powierzchnię 2,5 ha.

Łącznie zostało założonych 119,57 ha upraw pochodnych.

Zgodnie z założeniami Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2010 – 2035 nadleśnictwo z powodu trudności z doborem odpowiednich lokalizacji nie będzie zakładało kolejnych upraw pochodnych.

2.4 Analiza prac z zakresu hodowli lasu

Zestawienie zadań z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres (2005-2014) przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo
	Stuposiany
	powierzchnia /ha/
1	2
I. Odnowienia i zalesienia	1132,54
w tym: 1) odnowienia otwarte	1,78
a) halizny, płazowiny, zręby zaległe	1,78
b) grunty nieleśne	0,00
c) zręby bieżące I 10-lecia	0,00
2) Odnowienia pod osłoną	1126,04
a) przy rębni stopniowej	1097,44
b) podsadzenia produkcyjne	28,60
c) dolesienia luk	0,00
II. Poprawki i uzupełnienia:	229,56
w tym:	
1) w uprawach i młodnikach	4,36
2) na gruntach projektowanych do odnowienia i zalesienia	225,56
III. Wprowadzanie podszytu	0,00
III. Pielęgnowanie	3141,45
w tym: 1) gleby	1583,48
2) upraw (CW)	599,99
3) młodników (CP)	957,98
IV. Melioracje	1132,18
a) agrotechniczne	1132,18
b) wodne	0,00

Zadania w zakresie odnowień i zalesień ustalone zostały w planie UL IV rewizji w łącznej wysokości 1099,22 ha. Rozmiar ten został wykonany w ilości 847,34 ha, co stanowi 77,09 %. Nie wykonanie pełnego rozmiaru zaplanowanych w PUL prac odnowieniowych wynika z dwóch głównych przyczyn. Po pierwsze zbyt schematycznie zostały zaplanowane zadania w tym zakresie, jako pochodna przewidywanego poboru masy z drzewostanów przewidzianych do użytkowania

rębny. W praktyce w wielu drzewostanach rębnych po pierwszym cięciu nie powstaje żadna, lub dużo mniejsza od planowanej w PUL powierzchnia do odnowienia. Drugą przyczyną, to niepełne wykonanie rozmiaru powierzchniowego cięć rębnych związana z niedoszacowaniem podczas prac urządzeniowych masy na pniu. Dodatkowo do powierzchni odnowionej nie można zaliczyć fragmentów drzewostanów, na których wykonano przygotowanie gleby pod odnowienia naturalne, a w obecnej chwili powstały samosiew nie spełnia jeszcze kryteriów uznania. Odnowienia te otoczone odpowiednią uwagą naszych pracowników, wchodzi w skład nowo tworzonych opisów taksacyjnych na kolejną, V rewizję PUL.

Tabela X: Wykonanie prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres (2005-2014)

Wyszczególnienie	Odnowienia i zalesienia (w tym naturalne)				Doleśnienia luk	Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie			Melioracje	
	Otwarte		Pod osłoną					gleby	upraw	młodników	nawożenie	agrotechniczne
	płatowiny, halizny, zręby zaległe i bieżące	grunty nieleśne	przy rębni stopniowej	posadzenia produkcyjne								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Plan	1,78	-----	1097,44	28,60	-----	229,56	-----	1583,48	599,99	957,98	-----	1132,18
Wykonanie	1,78	-----	845,56	16,12	-----	37,35	-----	672,12*	640,35*	937,32*	-----	395,45
								2598,82	680,86	1187,49		
% wykonania	100	-----	77,05	56,36	-----	16,27	-----	42,45	106,73	97,84	-----	34,93

* - pow. jednokrotnego zabiegu w minionym 10-leciu

Rok	Odnowienia i zalesienia (w tym naturalne)				Dolesienia luk	Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie			Melioracje	
	Otwarte		Pod osłoną					gleby	upraw	młodników	nawożenie	agrotechniczne
	płatowiny, halizny, zręby zaległe i bieżące	grunty nieleśne	przy rębni stopniowej	posadzenia produkcyjne								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2005	1,78	-----	57,10	-----	-----	7,20	-----	296,44	36,73	68,87	-----	19,30
2006	-----	-----	60,46	-----	-----	5,00	-----	49,75	74,01	159,01	-----	38,74
2007	-----	-----	54,27	-----	-----	2,70	-----	54,32	59,50	131,50	-----	44,75
2008	-----	-----	52,40	-----	-----	7,26	-----	47,77	69,36	138,74	-----	69,80
2009	-----	-----	49,80	5,00	-----	2,32	-----	58,00	30,25	22,57	-----	41,20
2010	-----	-----	59,70	4,10	-----	4,00	-----	30,74	80,91	124,98	-----	14,50
2011	-----	-----	81,20	7,00	-----	4,88	-----	31,15	59,10	119,78	-----	56,80
2012	-----	-----	79,50	-----	-----	1,35	-----	30,00	75,63	66,38	-----	57,50
2013	-----	-----	73,70	0,02	-----	1,07	-----	48,20	87,85	23,40	-----	39,66
2014	-----	-----	277,43	-----	-----	1,57	-----	25,75	67,01	82,09	-----	13,2
Razem:	1,78	-----	845,56	16,12	-----	37,35	-----	672,12	640,35	937,32	-----	395,45

2.4.1 Odnowienia na powierzchniach otwartych

Powierzchnia założonych upraw na powierzchniach otwartych została wykonana w 100 % - odnowiono 1,78 ha płazowiny powstałej na skutek rozpadu drzewostanu świerkowego.

2.4.2 Odnowienia po rębniach złożonych

Odnowienie po rębniach złożonych zostało wykonane w 77,05 % - 845,56 ha w tym 575,68 ha to uznane odnowienia naturalne. Były one efektem wykonania cięć przygotowawczych i obsiewnych, po których wykorzystano również istniejące podrosty i naloty. Jakość tych odnowień jest dobra.

Wprowadzanie II piętra wykonano w 56,36 %. Często zabieg wprowadzenia II piętra wymagał zmiany klasyfikacji na przebudowę drzewostanów z racji na postępujący rozpad górującego drzewostanu świerkowego.

2.4.3 Poprawki i uzupełnienia

Poprawki i uzupełnienia zostały wykonane na powierzchni 37,35 ha, tj. w 16,27% wielkości zaplanowanej. Bardzo wysoka udatność upraw wynikająca z zastosowania sadzonek z zakrytym systemem korzeniowym oraz szczegółowej selekcji materiału tradycyjnego pozwoliła ograniczyć rozmiar tego zabiegu.

2.4.4 Pielęgnowanie gleby

Pielęgnowanie gleby przy uwzględnieniu jednokrotnych zabiegów kształtuje się na poziomie 42,45% w stosunku do planu operatowego. Uwzględniając wielokrotne zabiegi, pielęgnowanie gleby wykonano na powierzchni 2598,82 ha, tj. 164,12%. Prace te były planowane i wykonywane zgodnie z potrzebami upraw w tym zakresie.

2.4.5 Czyszczenia wczesne

Czyszczenia wczesne przy uwzględnieniu jednokrotnych zabiegów wykonano na poziomie 106,73% w stosunku do planu. Uwzględniając wielokrotne zabiegi pielęgnowanie upraw wykonano na powierzchni 680,86 ha, tj. 113,48%. Zabieg czyszczeń był wykonywany zgodnie z potrzebami upraw w tym zakresie.

2.4.6 Pielęgnowanie młodników

Pielęgnowanie młodników odnotowane w hodowli zostało wykonane w wysokości 97,84 %. Uwzględniając dwukrotne zabiegi czyszczenia późne wykonano na powierzchni 1187,49 ha (123,96%). Przy wykonywaniu zabiegów czyszczeń kierowano się faktycznymi potrzebami hodowlanymi młodników.

III. Ocena wpływu wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu

3.1 Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych, w tym ich zgodność z typami siedliskowymi lasu.

Na podstawie tabeli XI dokonano oceny upraw i młodników na powierzchniach otwartych.

Stan upraw i młodników na powierzchnia otwartych, w obrębie Stuposiany w ilości 1,62 ha. Stan na 01.01.2015.

Wyszczególnienie	pow. (ha)	udział (%)
Zgodne ze składem pożądanym	1,62	100
Częściowo zgodne ze składem pożądanym	0,00	0
Niezgodny ze składem pożądanym	0,00	0

3.2 Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.

Powierzchnia upraw dobrych i bardzo dobrych wynosi 3753 ha, co stanowi 98,1% wszystkich odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych. Uprawy i młodniki odznaczają się w większości dobrą jakością hodowlaną. W okresie 10 lat nie zarejestrowano upraw przypadłych.

Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Tabela nr XII

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna
1	2	3	4	5	6	7
KO	LGŚW	9110	BK	54,67	37,3	22
		9130		75,58	45,2	11
	LGŚW	9130	JD	1371,15	47,5	12
		9110		1296,14	51,8	12
	LGŚW	9130		94,02	64,7	12
		9110	ŚW	465,5	51,6	12
	LGW	9110	JD	8,97	40,0	22
		9130		3,18	30,0	13
				9,5	40,0	12
Razem				3378,71	49,9	12
KDO	LGŚW	9130	BK	43,33	12,7	12
	LGŚW	9130	JD	9,31	10,0	12
Razem				52,64	12,2	12
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	LGŚW		BK	4,27	70,0	13
		9130		12,27	70,0	12
	LGŚW	9110	JD	206,32	77,8	12
		9130		13,37	91,5	12
				33,84	80,2	12
	LGŚW		ŚW	122,82	80,2	12
Razem				392,89	78,9	12
Ogółem				3824,24	52,4	12

Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych wg stanu na 01.01.2014

W okresie ostatnich 10 lat zwiększyła się dwuipółkrotnie powierzchnia w KO (z 1243,69 na 3378,71 ha). Jest to wynik zaawansowania w procesie przebudowy drzewostanów Ol i Św. W drzewostanach KDO w poprzednim operacie było 78,89 a obecnie 52,64 ha (powierzchnie cięte w ostatnich latach obowiązywania planu). Uprawy i młodniki po rębniach złożonych było 58,23 a jest 392,89 ha. Jest związane głównie z odnowieniem naturalnym oraz cięciami prowadzonymi w sposób i w odpowiednim czasie tak, aby preferować taki sposób odnowienia tj., cięcia przygotowawcze, inicjujące i odslaniające.

3.3 Wielkość zasobów drzewnych wg najważniejszych gatunków

Zmiany zasobności najważniejszych gatunków lasotwórczych przedstawia tabela poniżej:

Gatunek	IV rewizja	V rewizja
	Zasobność [m ³ /ha]	
Jd	336	396
Md	15	144
So	156	252
Św	145	130
Bk	375	352
Jw	152	170
Olsz	152	108
Brz	163	114

IV. STAN ZDROWOTNY I SANITARNY LASU

4.1 Prognozowanie występowania owadów

W celu monitorowania występowania szkodliwych owadów jak i ich zwalczania stosowano następujące środki i przedsięwzięcia:

- wykładanie pułapek feromonowych na szkodniki:
 - ✓ pierwotne:
 - Brudnica mniszka (przeciętnie 12 szt./ rok)
 - ✓ wtórne:

- Drwalnik paskowany (przeciętnie 20 szt./ rok)
- Kornik drukarz (przeciętnie 210 szt./ rok)
- Rytownik pospolity (przeciętnie 20 szt./ rok)

Działania te są działaniami prewencyjnymi, wykonywanymi w celu monitorowania populacji szkodliwych owadów.

4.2 Zwalczanie owadów

Na terenie Nadleśnictwa zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych jest znikome i dlatego w porozumieniu z ZOL nie są prowadzone jesienne poszukiwania na stałych partiach kontrolnych. Prowadzony jest jedynie bieżący monitoring drzewostanów w tym zakresie. Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, (jak np. pojawienie się ogniska obiałki pędowej), było na bieżąco uzgadniane z ZOL w Krakowie.

Niewielkie jest również zagrożenia przez szkodniki wtórne.

W związku z powyższym Nadleśnictwo nie prowadzi zwalczania chemicznego owadów. Wykładane są pułapki feromonowi na brudnicę mniszkę i szkodniki wtórne (ilości w pkt. 4.1).

4.3 Szkody spowodowane przez owady

4.3.1 Szkodniki korzeni

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany nienotowane jest zagrożenie upraw od szkodników korzeni. Pomimo tego, mając na uwadze szkodliwość tej grupy owadów, prowadzona jest i będzie bieżąca obserwacja, zwłaszcza w zakresie ewentualnie mogących się pojawić zagrożeń dla upraw leśnych.

4.3.2 Szkodniki upraw młodników

Pośród upraw i młodników nie notuje się zagrożeń ze strony szkodników pierwotnych.

4.3.3 Szkodniki pierwotne starszych drzewostanów

Na terenie Nadleśnictwa nie prowadzi się kontroli występowania szkodników pierwotnych sosny na stałych powierzchniach kontrolnych. Pewien niepokój może

budzić obiałka korowa jodły, która co prawda powoli, ale jednak stopniowo zwiększa swoją liczebność.

4.3.4 Szkodniki wtórne

Stan sanitarny drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany należy uznać za dobry. W roku 2013 pozyskano 899,11 m³ posuszu oraz 1731,49 m³ złomów i wywrotów. W roku 2012 pozyskano 619,50 m³ posuszu i 2481,42 m³ złomów i wywrotów.

Czynnikami wpływającymi na powstawanie użytków przygodnych były szkody powodowane przez wiatr i okiść. Pozyskanie drzew posuszowych jak również użytków sanitarnych i przygodnych prowadzone było na bieżąco i ograniczało warunki rozrodu owadów kambiofagicznych.

Pozyskanie posuszu w poszczególnych latach przedstawia tabela poniżej:

Rok	Posusz	Złomy i wywroty	Razem
	m ³	m ³	m ³
2005	2 434,71	1 912,23	4 346,94
2006	2 336,93	2 669,66	5 006,59
2007	1 069,66	4 422,47	5 492,13
2008	1 953,08	3 221,60	5 174,68
2009	1 433,47	5 150,18	6 583,65
2010	991,05	6 987,61	7 978,66
2011	821,52	5 609,36	6 430,88
2012	619,50	2 481,42	3 100,92
2013	899,11	1 731,49	2 630,60
2014	1 076,87	3 014,26	4 091,13
Razem	13 635,90	37 200,28	50 836,18

Na wyraźny spadek ilości pozyskiwanego posuszu miały trzy podstawowe czynniki: coraz lepsza kondycja zdrowotna jodły, stopniowo malejący udział świerka w składzie gatunkowym drzewostanów, oraz zmiana podejścia (wraz z wprowadzeniem nowej IOL) do ilości drewna martwego, jakie powinno pozostać w drzewostanie do naturalnego rozkładu.

4.4 Szkody spowodowane przez grzyby patogeniczne i inne czynniki chorobotwórcze

W drzewostanach na gruntach porolnych, projektowanych do przebudowy występują choroby korzeni powodowane przez grzyby opieńkowi i huba korzeniowa.

Najczęstszymi chorobami grzybowymi na terenie Nadleśnictwa jest rak jodły, w jedlinach średnich i starszych klas wieku oraz występujące w drzewostanach bukowych, huby- pospolita i obrzeżona.

Coraz częściej pojawiający się na jodełkach w uprawach, nalotach i podrostach rak jodły stanowi coraz większy problem. Corocznie Nadleśnictwo prowadzi mechaniczne zwalczanie poprzez wycinanie porażonych drzewek lub ich części na powierzchni ok. 200 ha.

4.5 Szkody spowodowane przez ssaki roślinożerne

Szkody wyrządzone w uprawach przez ssaki roślinożerne, głównie jelenie i sarny są jednym z ważniejszych problemów ochrony lasu w Nadleśnictwie Stuposiany. Wyniki inwentaryzacji szkód od zwierzyny w poszczególnych latach przedstawiają się następująco:

Rok	Powierzchnia uszkodzeń w ha, sarna i jeleni								Suma
	Uprawy				Młodniki				
	Stopień uszkodzenia w %				Stopień uszkodzenia w %				
	do 20	21-50	>50	Razem	do 20	21-50	>50	Razem	
2005	61,45	6,40	1,00	68,85	16,72			16,72	85,57
2006	53,35	1,90		55,25	17,10	0,50		17,60	72,85
2007	29,70			29,70	8,30			8,30	38,00
2008	29,6			29,60	1,50			1,50	31,10
2009	60,35	2,00		62,35	4,89			4,89	67,24
2010	31,40	2,10		33,50	2,84			2,84	36,34
2011	34,70			34,70	1,09	1,60		2,69	37,39
	21-40		>40	Razem	21-40		>40	Razem	Suma
2012	29,94		1,50	31,44	71,35			71,35	26,47
2013	74,90		2,13	77,03	40,54		17,10	57,64	134,67
2014	9,10		3,00	12,10	14,49		2,03	16,52	28,62
									558,25

W celu ograniczenia szkód Nadleśnictwo wykonywało następujące zabezpieczenia upraw:

- grodzenie siatką:

Rok wykonania grodzenia	Pow. w ha
2005	15,05
2006	16,56
2007	14,85
2008	11,11
2009	3,00
2010	0,00
2011	0,57
2012	10,30
2013	9,02
2014	3,67
Razem	84,13

- zabezpieczenie chemiczne – średniorocznie ok. **400** ha.

Powyższe zabiegi były wystarczająco skuteczne i pozwalały na „wyprowadzenie” upraw do stanu ich naturalnego zabezpieczenia. Nie mniej w roku 2013 nastąpił znaczący wzrost szkód.

4.6 Szkody spowodowane przez pożary

Lasy Nadleśnictwa zgodnie z zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 6 września 1993 r. zostały zaliczone do III kategorii zagrożenia pożarowego.

Nadleśnictwo Stuposiany posiada opracowany i corocznie aktualizowany w uzgodnieniu z Komendą Powiatową Straży Pożarnej w Ustrzykach Dolnych „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru”.

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się zbiorniki wodne naturalne i sztuczne, które przystosowane są do możliwości pobierania wody do gaszenia pożarów. Główna baza sprzętu p.poż znajduje się w siedzibie Nadleśnictwa i jest wyposażona zgodnie z wymogami zawartymi w *Instrukcji Ochrony Przeciwożarowej Lasu* z 2012 r.

4.7 Szkody spowodowane przez wiatr śnieg i inne czynniki abiotyczne

Uszkodzenia od czynników abiotycznych powodowane były przede wszystkim przez wiatr i okiść śnieżną. W Nadleśnictwie Stuposiany z tego powodu pozyskuje się średniorocznie 2000 m³. Największą ilość drewna w ramach użytków przygodnych powstałych w wyniku okiści i wiatru, pozyskano w latach 2009 - 2011 r. (17,7 tys. m³). Spośród innych zagrożeń natury abiotycznej należy zwrócić uwagę na erozję powierzchniową.

4.8 Zagrożenia antropogeniczne

Szkody antropogeniczne powstają w wyniku dużej presji ludności aglomeracji miejskich na las, ze względu na duże oddalenie od wielkich miast nie jest ono duże. Z grupy czynników antropogenicznych niekorzystnie wpływającymi na stan lasów, najgroźniejsze są śmieci, zaśmiecanie lasu wzdłuż ścieżek, dróg leśnych oraz w miejscach postojowych, quady, dzikie rajdy a także uszkodzenia młodników (nielegalne pozyskanie stroiszu i choinek), kradzieże i niszczenie mienia (drewno i infrastruktura).

V. WYKONANIE ZADAŃ Z OCHRONY PRZYRODY I EDUKACJI LEŚNEJ

5.1 Ochrona przyrody

Działania z zakresu ochrony przyrody realizowane są w oparciu o zapisy Ustawy o lasach, Ustawy o ochronie przyrody, oraz Programu Ochrony Przyrody.

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany znajdują się liczne formy ochrony przyrody:

- rezerwat: „Zakole” (5,25 ha), Rezerwat utworzony został na podstawie zarządzenia Nr 191 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10.XII.1970 r. (MP Nr 3 poz. 20 z 1971 r.). Powierzchnia rezerwatu wg zarządzenia o utworzeniu rezerwatu i wg planu urządzenia lasu na lata 2005 – 2014 (BULiGL w Przemysłu 2003) wynosi 5,25 ha. W minionym dziesięcioleciu nie były prowadzone żadne prace.
- park krajobrazowy: Park Krajobrazowy Doliny Sanu. Cała powierzchnia Nadleśnictwa znajduje się w parku.

- pomniki przyrody: 25 obiektów przyrody ożywionej (drzewa) – leśnictwa: Czereszenka, Dźwiniacz, Muczne i Procisne, oraz pomnik przyrody nieożywionej - jaskinia zwana „Dydiowską jamą” w leśnictwie Muczne
- Nadleśnictwo Stuposiany leży w granicach proponowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO), wyodrębnionego na podstawie Załącznika I i II Dyrektywy Siedliskowej (dyrektywa Rady 1992/43/EWG zmodyfikowana dyrektywą 97/62/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) pod nazwą Bieszczady (kod PLC 180001). Teren Nadleśnictwa położony jest także w zasięgu obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO), wyznaczonego na podstawie Załącznika I do Dyrektywy Ptasiej (dyrektywa Rady 79/409/EWG zmodyfikowana dyrektywą 94/24/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków), również o nazwie Bieszczady, o identycznym kodzie (PLC 180001) i powierzchni jak powyższy (ich granice w całości się pokrywają). Został on zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

W ramach ww. form ochrony przyrody chronione są najcenniejsze zbiorowiska roślinne, cenne ekotypy drzew leśnych, poszczególne gatunki roślin i zwierząt oraz unikalna wychodnia skalna.

5.2 Analiza skutków realizacji postanowień planu urządzenia lasu w obszarach Natura 2000

Obszar „Bieszczady” PLC180001 obejmuje m.in. całą powierzchnię Nadleśnictwa, dla którego zaplanowane były w pul zabiegi.

Dla plan pul została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko na lata 2010-2014.

W okresie realizacji planu urządzenia lasu Nadleśnictwo nie otrzymywało do wykonania zleconych zadań z zakresu ochrony przyrody w wymienionych obszarach Natura 2000.

5.3 Edukacja leśna

Edukacja leśna w Nadleśnictwie Stuposiany prowadzona jest według „Programu edukacji leśnej społeczeństwa” opracowanego na lata 2005-2014. Stała i powszechna edukacja leśna ma na celu:

- Upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej;
- Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu;
- Budowanie zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników.

Cele edukacji leśnej realizowane są w oparciu o następujące treści:

- Budowa i funkcjonowanie ekosystemów leśnych;
- Produkcyjne i poza produkcyjne znaczenie lasów;
- Zagrożenie i ochrona lasów;
- Ochrona przyrody;
- Rola leśników w gospodarowaniu zasobami przyrody.

Edukacja leśna społeczeństwa w Nadleśnictwie Stuposiany prowadzona jest już od wielu lat. W tym typowo leśnym środowisku ludność chętnie korzysta z walorów leśnych kompleksów. W celu podkreślenia tych walorów, przybliżenia wiedzy o nich i udostępnienia możliwości ich odwiedzania podejmowano szereg działań. Na obszarze Nadleśnictwa Stuposiany znajdują się następujące obiekty edukacji przyrodniczej:

- Zagroda Pokazowa Żubrów w Mucznej, miejsce bytowania 10 żubrów linii białowiesko – kaukaskiej. Jak wielkim cieszy się ona zainteresowaniem, może świadczyć fakt, że przez ostatnie dwa lata żubry odwiedziło około 120 tys. osób.
- Ścieżki przyrodniczo - leśne wyposażone w tablice dydaktyczne: „Krutylówka”, „Brenzberg”, „Jodła”, „Wokół Mucznej”, „Za domkiem myśliwskim”, „Stare Procisne”. W 2013 roku oszacowano liczbę uczestników wycieczek na około 1500 osób,
- Wiata edukacyjna przy domku myśliwskim w Mucznej, i „Zielona klasa” – obydwie obiekty bogate w informacje o tematyce przyrodniczej.
- Tarasy widokowe: „Wilcza Góra” i „Pichorów” z przepiękną panoramą Bieszczadów.

Pracownicy Nadleśnictwa uczestniczą również w lekcjach i pogadankach w okolicznych szkołach i przedszkolach, współorganizują konkursy i angażują się w kampanie ogólnopolskie takie jak: „Czysty Las”, „Dzień Ziemi”, „Europejski Tydzień leśny”. Corocznie Nadleśnictwo bierze udział w organizacji i realizacji następujących wydarzeń: Biegu narciarskiego „Tropem Żubra”, „Wiosny z Nadleśnictwem Stuposiany”, „Majówki z żubrami”, „Dnia Rodziny”, „Dnia Żubra”. Podczas imprez plenerowych prezentowana jest ekspozycja przyrodniczo-leśna Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie”, a pracownicy Nadleśnictwa chętnie odpowiadają na pytania zainteresowanych nią uczestników oraz przeprowadzają konkursy wiedzy dotyczące zagadnień z zakresu gospodarki leśnej, ochrony przyrody, zasobów leśnych Polski. Uczestnictwo w tego typu wydarzeniach sprzyja promocji Nadleśnictwa, przybliża społeczeństwu pracę leśników oraz przyczynia się do poszerzania wiedzy przyrodniczo-leśnej społeczeństwa.

VI. PORÓWNANIE POWIERZCHNI LEŚNEJ I ZASOBÓW DRZEWNYCH W KOLEJNYCH PLANACH URZĄDZENIA LASU (według tabeli XIII)

6.1 Wielkość zasobów drzewnych na 1 ha i na całej powierzchni

NADLEŚNICTWO STUPOSIANY								
Lp.	Wskaźnik	Jedn.	wg stanu na:					
			1971	1982	1995	2005	2015	prognoza
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	20407,03	16680,26	8996,97	9105,75	9129,69	9129,69
2	Zasoby miąższości	m ³	4349007	4763941	2422359	2385589	2902059	2772782
3	Przeciętna zasobność drzewostanów							
	II a	m ³	69	85	79	61	93	26
	II b	m ³	95	140	164	122	138	174
	III a	m ³	183	190	189	164	227	226
	III b	m ³	206	320	226	189	297	301
	IV a	m ³	361	384	283	283	235	351
	IV b	m ³	438	437	356	313	349	289
	V a	m ³	315	401	378	378	517	369
	V b	m ³	300	423	377	394	472	525
	VI	m ³	332	399	393	376	523	504
	VII i starsze	m ³	274	345	394	385	513	468
	Klasa odnowienia	m ³	203	255	199	180	266	286
	Klasa do odnowienia	m ³	275	287	244	238	375	227
	D-stany o strukturze przerębowej	m ³	-	-	-	-	-	-
4	Przeciętna zasobność na 1 ha	m³	223	294	275	267	318	304

5	Przeciętny wiek	lat	71	78	76	84	84	92
6	Spodziewany bieżący roczny przyrost d- stanów na 1 ha - tablicowy	m ³	3,15	3,82	3,60	6,71	6,50	6,36
7	Spodziewany bieżący roczny przyrost d- stanów na 1 ha – zredukowany	m ³	3,15	3,82	6,42	6,02	-	-
8	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha	m ³	1,49	2,30	1,94	1,98	4,57	5,54
9	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha	m ³	0,14	0,56	1,62	2,09	1,25	1,93
10	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³		9,96	1,66	3,27	10,92	6,07

Przeciętna zasobność w Nadleśnictwie Stuposiany wzrosła o 19 % (wzrost nastąpił we wszystkich klasach wieku oprócz IVa).

Przeciętny wiek drzewostanu utrzymuje się na takim samym poziomie i wynosi 84 lata. Porównując przeciętny wiek drzewostanów do połowy orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów obserwujemy znaczne odstępstwo gdyż różnica wynosi 34 lata, należy dążyć do korekty tych proporcji w kierunku stanu pożądanego, gdy różnica nie przekracza +/- 5 lat.

Handwritten signature and blue stamp of the Forest Management Office in Stuposiany.

2.2. Koreferat wykonawcy planu

KOREFERAT

Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu

do „Analizy gospodarki leśnej w minionym okresie 1.01.2005r.-

31.12.2014r. w Nadleśnictwie Stuposiany”

1. Zmiany w stanie posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Stuposiany wg stanu na 01.01.2005 r. wynosiła 9482,09 ha. W latach 2005-2014 zmalała ona o 37,82 ha i aktualnie wynosi 9444,27 ha.

Poniżej przedstawiono zestawienie zmian powierzchniowych w Nadleśnictwie w minionym okresie gospodarczym.

Stan według	Powierzchnia /ha/			
	Ogółem	Leśna	Związana z gospodarką leśną	Nieleśna
IV rewizji ul	9482,09	9105,75	145,38	230,96
V rewizji ul	9444,27	9129,32	131,10	183,85
Różnica	-37,82	+23,57	-14,28	-47,11

Przyczyny zmian powierzchniowych przedstawił Nadleśniczy w „Referacie...”. Zwiększyła się powierzchnia leśna, zmniejszeniu uległy natomiast powierzchnia związana z gospodarką leśną oraz nieleśna, w dużym stopniu w wyniku ujęcia w V rewizji planu u.l. części tych gruntów jako gruntów leśnych.

2. Ocena użytkowania głównego

2.1. Użytkowanie rębne

Rozmiar wykonanego użytkowania rębego i przedrębego w ubiegłym okresie gospodarczym i porównanie go z planem u.l. zawiera tabela nr IX zamieszczona w „Referacie...”. Zakres wykonania planu użytków rębnych przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Stuposiany
	% wykonania
Etat powierzchniowy	73,4
Etat masowy (bez użytków przygodnych)	83,4
Etat masowy (z użytkami przygodnymi)	90,1
Udział użytków przygodnych	8,2

Nadleśniczy w referacie wyjaśnił przyczyny nie wykonania etatu miąższościowego użytkowania rębego.

Rozmiar masowy użytkowania rębego za 10 lat został zrealizowany w 90%. Z zaplanowanej masy 364834 m³, pozyskano 331586 m³, w tym 27178 m³, tj. 8%, stanowiąc użytki przygodne.

W wyniku prowadzonych cięć rębnych:

- został utrzymany dobry stan zdrowotny i sanitarny w tej grupie drzewostanów,
- znacząco zwiększyła się powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia,
- zmniejszyła się powierzchnia drzewostanów w klasie do odnowienia.

Potrzeby hodowlane drzewostanów dojrzałych, szczególnie w klasie odnowienia, są aktualnie wysokie, stąd wynika potrzeba zwiększenia etatu cięć rębnych na najbliższy okres gospodarczy.

2.2. Użytkowanie przedrębne

Wykonanie planu użytków przedrębnych wg kategorii cięć przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Stuposiany
	% wykonania
Czyszczenia późne CPP	
Etat powierzchniowy	74,9
Etat masowy	598,6
Trzebieże wczesne i późne (TW + TP)	
Etat powierzchniowy	61,6
Etat masowy (bez użytków przygodnych)	122,3
Razem użytki przedrębne	
Etat powierzchniowy	64,1
Etat masowy (z użytkami przygodnymi)	136,4
Udział użytków przygodnych	9,1

W poprzednim planie urządzenia lasu został przyjęty maksymalny wskaźnik intensywności – równy wyliczonemu wg połowy przyrostu tabelarycznego. Etat powierzchniowy cięć przedrębnych został wykonany na poziomie 64%. Główne powody przekroczenia etatu masowego cięć przedrębnych wynikają z dużej ilości pozyskanej masy w użytkach przygodnych, oraz zwiększonej intensywności poboru miąższości podyktowanej potrzebami hodowlanymi stwierdzonymi na gruncie. Na powierzchni objętej cięciami pielęgnacyjnymi został utrzymany zarówno dobry stan sanitarny lasu jak i dobra jakość hodowlana drzewostanów. Warto zauważyć, że etat powierzchniowy trzebieży wczesnych został wykonany w całości.

Uzyskana wydajność cięć pielęgnacyjnych wskazuje na potrzebę zwiększenia wskaźnika cięć pielęgnacyjnych w przyszłym okresie gospodarczym.

2.3. Użytki główne

Pozyskanie użytków głównych w Nadleśnictwie, ustalone w planie u.l. na 10-lecie 2005-2014, zostało zrealizowane w 100%, przy udziale użytków przygodnych wynoszącym 8,4%.

Kierunki działań Nadleśnictwa w zakresie realizacji planu użytkowania głównego, należy ocenić pozytywnie, bowiem w ramach tych prac uzyskano:

- wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia o 2133,62 ha,
- wzrost upraw i młodników po rębni złożonej o 254,09 ha,
- dobry stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów,
- poprawę struktury gatunkowej drzewostanów,
- poprawę stopnia zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

Należy jednak mieć na uwadze konieczność wzrostu zadań w użytkowaniu rębnym, z powodu:

- wzrostu zapasu drzewostanów,
- starzenia się drzewostanów,
- konieczności dalszej przebudowy drzewostanów nie zapewniających realizacji założonych celów hodowlanych.

3. Ocena zagospodarowania lasu

3.1 Hodowla lasu

Szczegółowe wykonanie zadań z zakresu hodowli obrazuje tabela X zamieszczona w „Referacie ...”.

Ogółem na plan 10-lecia w zakresie odnowień i zalesień wynoszący 1132,54 ha, wykonano 847,34 ha, tj. 74,8% planu. Niepełna realizacja upraw zakładanych pod osłoną przy rębniach złożonych, spowodowana została między innymi brakiem pełnej realizacji cięć rębnych.

Z danych porównujących tabelę XII z poprzedniej i obecnej rewizji planu urządzenia lasu wynika wzrost powierzchni zredukowanej odnowień o 1346 ha przy planowanych 1133 ha.

Kategoria	IV rewizja			V rewizja			Różnica V-IV ha
	ha	%	ha	ha	%	ha	
Drzewostany w klasie odnowienia	1243,69	48	596,97	3377,31	50	1688,66	
Drzewostany w klasie do odnowienia	78,89	20	15,78	52,64	12	6,32	
Uprawy i młodniki po rębni złożonej	58,23	82	47,75	395,34	79	312,32	
Razem	1380,81		660,50	3825,29		2007,30	+1346,80

Sugeruje to możliwości w uznawaniu większej powierzchni odnowień naturalnych.

Pielęgnowanie gleby, upraw i młodników wykonano na powierzchni 2247,91 ha (pow. jednokrotnego zabiegu w 10-leciu), co stanowi 71,6% planu wynoszącego 3141,45 ha.

Zadania z zakresu poprawek i uzupełnień wykonano na powierzchni 37 ha, tj. w 16,2% przy wielkości planowanej 229,56 ha i miały związek z wysoką udatnością upraw, co pozwoliło ograniczyć rozmiar tych zabiegów.

Znaczna powierzchnia uznanych odnowień naturalnych miała wpływ na wykonanie mniejszego zakresu melioracji agrotechnicznych.

3.2. Baza nasienna i szkółkarstwo.

Nadleśnictwo zrealizowało „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991 – 2010” w całości.

Produkcję szkółkarską Nadleśnictwo zleca szkółce kontenerowej Nadleśnictwa Oleszyce.

3.3. Ocena zmian stanu i wielkości zasobów drzewnych

W wyniku prowadzonej w minionym 10-leciu gospodarki leśnej nastąpiła poprawa najważniejszych parametrów odnoszących się do stanu i wielkości zasobów leśnych Nadleśnictwa, to jest :

- wzrosła przeciętna zasobność drzewostanów – z 275 m³/ha na 318 m³/ha,
- średni wiek drzewostanów utrzymał się na tym samym poziomie – 84 lata,
- wzrósł całkowity zapas drzewostanów - z 2385589 m³ brutto na 2898169 m³ brutto,
- nastąpił znaczny wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia (z 1243,69 ha na 3377,31 ha),
- postępuje dalsza poprawa struktury gatunkowej drzewostanów w kierunku lepszego dostosowania do siedliska.

3.4. Jakość upraw i młodników

Uprawy i młodniki po rębni złożonej oraz na powierzchniach otwartych założono na powierzchni 396,96 ha. Ich jakość należy uznać za bardzo dobrą, podobnie jak zgodność składu gatunkowego z pożądanym. Stopień pokrycia młodego pokolenia w drzewostanach w klasie odnowienia i do odnowienia, zestawiono poniżej.

Wyszczególnienie	KO	KDO
Powierzchnia [ha]	3377,31	52,64
Przeciętne pokrycie[%]	49,9	12,2
Przeciętna jakość hodowlana	12	12

Stan upraw i młodników po rębni złożonej:

Wyszczególnienie	Uprawy i młodniki po rębni złożonej
Powierzchnia	395,34
Przeciętne zadrzewienie [%]	78,9
Przeciętna jakość hodowlana	12

Stan i jakość odnowień podokapowych oraz upraw i młodników należy uznać za bardzo dobry.

W toku prac urządzeniowych stwierdzono:

- brak upraw przypadłych,
- bardzo dobry stan odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych, co jest również wynikiem stosowania skutecznych metod zabezpieczeń upraw i młodników przed szkodami od zwierzyny płowej,
- znaczny udział odnowień naturalnych w ogólnej powierzchni odnowień,
- znaczny udział młodego pokolenia lasu w ogólnej powierzchni drzewostanów.

4. Stan zdrowotny i sanitarny lasu

Stan sanitarny i zdrowotny lasów Nadleśnictwa Stuposiany jest dobry. W ostatnim okresie gospodarczym, wystąpiły uszkodzenia drzewostanów powodowane przez czynniki abiotyczne, których skutki zostały usunięte.

Metody zapobiegania i ochrony drzewostanów przed szkodliwym działaniem czynników biotycznych stosowane przez Nadleśnictwo okazały się skuteczne.

Dalszego specjalnego traktowania wymagają drzewostany świerkowe na gruntach porolnych. Specjalnego podejścia wymagają drzewostany będące miejscem ostoi zwierzyny płowej.

5. Ochrona przeciwpożarowa

Podobnie jak w poprzednim okresie gospodarczym, lasy Nadleśnictwa Stuposiany zaliczono do III kategorii zagrożenia pożarowego. W okresie 2005 – 2014 nie odnotowano pożarów.

6. Gospodarka łowiecka oraz użytkowanie uboczne

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany funkcjonuje Ośrodek Hodowli Zwierzyny stanowiący obwód łowiecki nr 220 pk rejonu hodowlanego nr 1 „Bieszczady Wschodnie”. Zagadnienia dotyczące gospodarki łowieckiej zostały szczegółowo omówione w „Referacie...”.

Z puli użytków rolnych pozostających w stanie posiadania, Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę na powierzchni 160 ha. W ramach użytkowanie ubocznego pozyskuje się w niewielkiej ilości choinki świerkowe i jodłowe oraz stroisz jodłowy, stosownie do lokalnych potrzeb.

7. Ocena wykonania zadań wynikających z programu ochrony przyrody

Nadleśnictwo realizowało wytyczne zawarte w „Programie ochrony przyrody” oraz podejmowało działania z zakresu ochrony przyrody realizowane w oparciu o zapisy Ustawy o lasach i Ustawy o ochronie przyrody. Szczegóły omówione zostały w „Referacie Nadleśniczego...”.

8. Wnioski

Ubiegły okres gospodarczy w Nadleśnictwie Stuposiany cechuje:

- kontynuacja regulacji i zmiany składu gatunkowego drzewostanów, w ramach użytkowania rębego i przedrębego,
- skutecznie prowadzone zadania z zakresu: hodowli lasu, ochrony lasu, ochrony przeciwpożarowej, ochrony przyrody i edukacji leśnej społeczeństwa.

Na podstawie inwentaryzacji lasu i zasobów drzewnych stwierdzono:

- znaczny wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia,
- wzrost powierzchni upraw i młodników po rębni złożonej,
- bardzo dobry stan upraw i młodników,
- poprawę zgodności składów gatunkowych drzewostanów z siedliskiem,
- dobry stan sanitarny i zdrowotny lasów,
- utrzymanie średniego wieku drzewostanu,
- wzrost zapasu i średniej zasobności drzewostanów.

Aktualny stan zasobów drzewnych daje podstawy do :

- zwiększenia zadań z zakresu użytkowania rębego (wyższy etat z potrzeb hodowlanych) oraz podniesienia dotychczasowej intensywności użytkowania przedrębego,
- utrzymania wielofunkcyjnego charakteru lasów i ochrony walorów przyrodniczych.

Opracował:

Kierownik Pracowni
Urządzenia Lasu KU Nr 3
G. Gniewek
mgr inż. Henryk Gniewek

2.3. Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu

Zespół Ochrony Lasu
w Krakowie

LASY PAŃSTWOWE
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
w Warszawie
ZESPÓŁ OCHRONY LASU
31-159 Kraków, Al. Słowackiego 17a
fax (012) 623-71-44, tel. 633-54-33 w.280
tel. (012) 63-05-280, -283, -278
zn.krakow lasy.gov.pl

Referat

Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie
na Naradę Techniczno Gospodarczą / NTG /
dla Nadleśnictwa Stuposiany dotyczący projektu
Planu Urządzenia Lasu na lata 2015- 2024

K r a k ó w październik 2014

Stuposiany 27.10.2014r.

I. Przyrodnicza charakterystyka lasu.

Pod względem klimatycznym obszar Nadleśnictwa Stuposiany leży w strefie klimatu pochodzenia atlantyckiego, w rejonie klimatycznym górskim i podgórskim. Okres wegetacyjny trwa od kwietnia do października i wynosi 190 dni. Klimat jest chłodny przy średniej rocznej temperaturze dobowej powietrza od +5 do +7°C. Ilość opadów atmosferycznych waha się od 800 -1000 mm rocznie a w najwyższych partiach gór do 1200 mm. Częste przymrozki wiosenne utrudniają prowadzenie prac odnowieniowych jak również powodują uszkodzenia młodych pędów.

Ogólna powierzchnia nadleśnictwa wynosi 9129,69 ha w tym powierzchnia lasów założonych na gruntach porolnych 3290,5 ha.

Na podstawie regionalizacji przyrodniczo- leśnej Polski lasy nadleśnictwa położone w VIII Krainie Karpackiej w Mezoregionie Bieszczadów Wschodnich i Bieszczadów Niskich. Obszar nadleśnictwa jest typowo górski, najwyższe wzniesienia to Grandysowa Czuba 1026 m.n.p.m, Widełki 1019 m n.p.m. i Bukowe Berdo 1311 m n.p.m.

Występujące gleby brunatne kwaśne, gleby brunatne wylugowane i gleby brunatne właściwe sprzyjają powstawaniu żyznych siedlisk leśnych. Podstawowe znaczenie ma siedlisko Lasu Górskiego świeżego zajmujące 94,45 % i Lasu Górskiego wilgotnego 3,1 %. W ujęciu wilgotnościowym siedliska świeże zajmują 94,7 zaś siedliska wilgotne , bagienne i łąkowe 5,2 %. Siedliska naturalne i zbliżone do naturalnego zajmują 62,94 %. Wysoki udział siedlisk w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego przypada na siedliska Lasu Górskiego świeżego i LG wilgotnego. Duży stopień naturalności cechuje również siedlisko Lasu Łęgowego górskiego. Siedliska zniekształcone o powierzchni 3383,8 ha stanowiące 37,1 % ogólnej powierzchni siedlisk obejmują świerczyny na gruntach porolnych, których udział ma wpływ na stan sanitarny lasów nadleśnictwa.

W drzewostanach gatunkami panującymi są buk, jodła, świerk i olcha szara, które w układzie powierzchniowym zajmują odpowiednio 42,23%, 22,73 %, 26,61 % i 5,76 % , w układzie miąższościowym 53,67 %, 28,5 %, 13,98% oraz 2,51 %. W ostatnich latach zmalała powierzchnia drzewostanów olchowych i świerkowych na korzyść bukowych i jodłowych.

W składzie gatunkowym drzewostany dwu i trzygatunkowe zajmują łącznie 79,4 % udział drzewostanów czterogatunkowych stanowi 6,4 % a jednogatunkowych 14,2 %. Gatunki iglaste stanowią 52,9 % a liściaste 47,1 %.

Drzewostany Nadleśnictwa Stuposiany charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Powierzchniowo dominują drzewostany w klasie odnowienia stanowiące 37,1 %, znaczący jest udział drzewostanów VI klasy wieku których udział wynosi 16,9 %, V klasy wieku 11,56%. Niższy udział posiadają drzewostany młodszych klas wieku.

A. Uszkodzenia natury abiotycznej

Czynnikami wpływającymi na zagrożenie drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Stuposiany w analizowanym okresie były: wiatr, okiść śnieżna, opady atmosferyczne i niskie temperatury. Amplituda wahań w układzie czynników abiotycznych miała wpływ na stan zagrożenia drzewostanów. Corocznie powstawały szkody od wiatru i okiści, w latach 2005- 2013 pozyskano łącznie 34 374 m³ złomów i wywrotów.

W układzie rocznym w drzewostanach iglastych pozyskiwano od 993 m³ złomów i wywrotów w roku 2013 do 3615 m³ w roku 2010 natomiast w drzewostanach liściastych od 616 m³ w roku 2006 do 5049 m³ w roku 2010. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 1. Masa złomów i wywałów pozyskanych w latach 2005-2013.

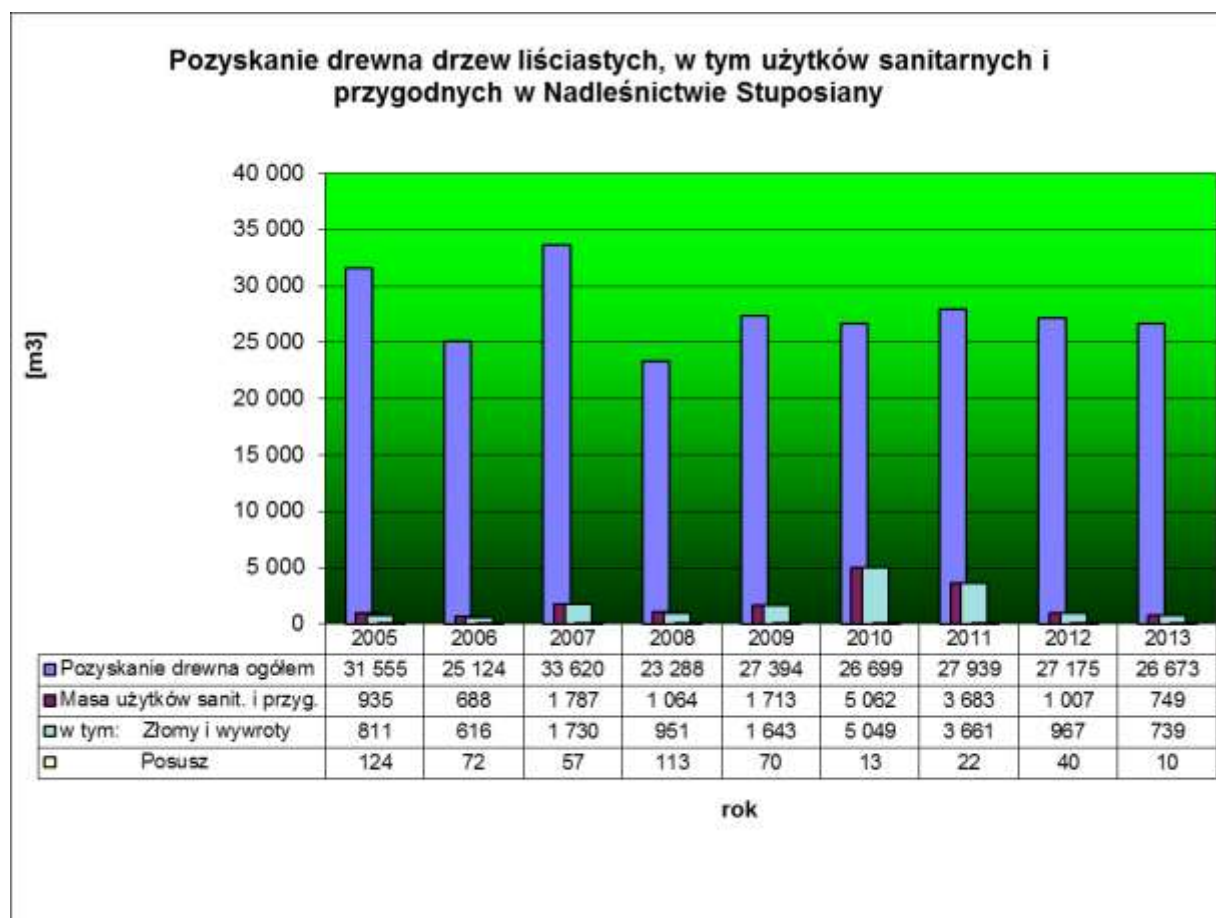
Rok	Drzewostany iglaste Masa w m ³	Drzewostany liściaste Masa w m ³
2005	1340	811
2006	1376	616
2007	3527	1730
2008	1646	951
2009	1939	1643
2010	3615	5049
2011	2256	3661
2012	1515	967
2013	993	739
Ogółem	18207	16167

Przeciętnie w okresie roku pozyskiwano 3816 m³ złomów i wywrotów w przeliczeniu na powierzchnię jednego hektara w skali nadleśnictwa wynosi to 0,41 m³. W roku 2009, w miesiącu październiku w drzewostanach młodszych klas wieku na powierzchni 56 ha wystąpiły szkody od okiści śnieżnej. W starszych drzewostanach uszkodzenia zanotowano na powierzchni 382 ha. (Tab. 3). Obfite opady śniegu wystąpiły w okresie pełnego ulistnienia drzew powodując przyginanie drzew oraz łamanie wierzchołków jak również wywalanie drzew. Znalazło to wyraz w wielkości pozyskania użytków sanitarnych i przygodnych w roku 2010, które wynosiły 3615 m³ w drzewostanach iglastych i 5049 m³, w liściastych. Drzewostany uszkodzone przez okiść porządkowano również w roku 2011.

W drzewostanach liściastych w latach 2005 – 2013 pozyskano 16 167 m³ użytków sanitarnych i przygodnych, stanowiło to 6,48 % ogólnego pozyskania drewna liściastego. Masa pozyskanego posuszu wynosiła zaledwie 521 m³ co stanowi 0,21% ogólnego pozyskania w skali roku.

Pozyskanie drewna drzew liściastych w tym użytków sanitarnych i przygodnych oraz posuszu przedstawia ryc. nr 1.

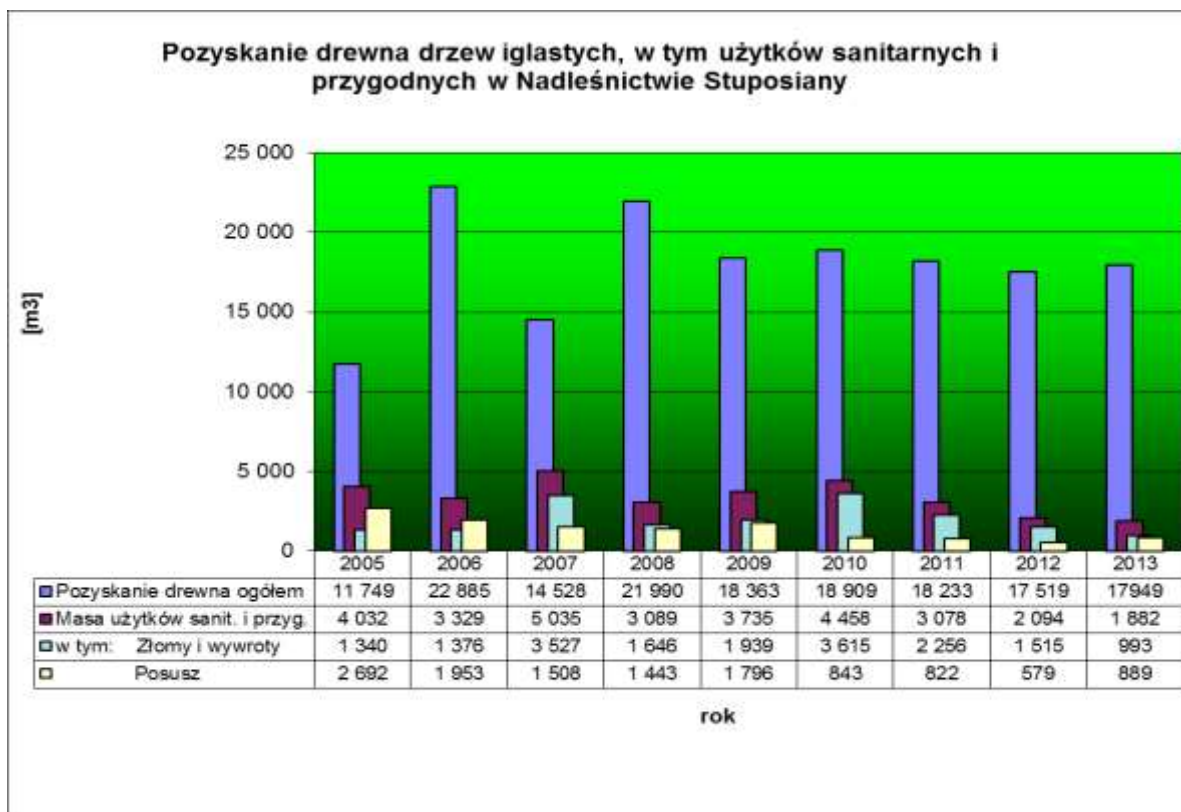
Ryc.1

W drzewostanach iglastych w analizowanym okresie pozyskano 30 732 m³ użytków sanitarnych i przygodnych, stanowiło to 18,9 % ogólnego pozyskania. Przeciętnie w skali roku pozyskiwano 3414,7 m³ użytków sanitarnych i przygodnych. Przeprowadzona szczegółowa analiza w układzie poszczególnych gatunków drzew iglastych, wykazała, że dominujący udział pozyskanych użytków sanitarnych i przygodnych miał miejsce w przypadku drzewostanów świerkowych, pozyskano ogółem 20082 m³. Ich udział w zrealizowanym pozyskaniu świerka wynosił od 65 % w latach 2005 i 2007. W latach 2005 – 2013 pozyskano łącznie 10 983 m³ posuszu świerkowego, jego udział w użytkach sanitarnych i przygodnych dochodził do 72,1 % w roku 2004 i 73,4 % w roku 2005.

Słabość drzewostanów świerkowych w warunkach Nadleśnictwa Stuposiany powodowana jest sztucznym wprowadzeniem świerka na grunty porolne, obecnością grzybów patogenicznych będących sprawcami chorób korzeni oraz licznym występowaniem owadów z grupy szkodników wtórnych. Zestawienie pozyskania drewna drzew iglastych z uwzględnieniem użytków sanitarnych i przygodnych w tym złomów i wywrotów oraz posuszu przedstawiono graficznie na ryc. 2

.Ryc.2

Możliwości szkodliwych wpływów układu czynników meteorologicznych w warunkach nadleśnictwa, w analizowanym okresie nie powodowały pogorszenia stanu zdrowotnego drzewostanów bukowych i jodłowych. Terminowe usuwanie drzew uszkodzonych korzystnie wpływało na stan sanitarny drzewostanów, ponieważ w zdecydowany sposób ograniczało bazę rozrodu owadów kambiofagicznych i nie powodowało wzrostu zagrożenia od tej grupy szkodników. Potwierdzeniem jest niewielki udział drzew posuszowych jodły i buka.

W sztucznych drzewostanach świerkowych stwierdzono wzrost zagrożenia od opieńkowych chorób korzeni oraz zwiększoną predyspozycję chorobową ekologicznie obcych świerczynach.

II. Występowanie szkodliwych owadów i chorób grzybowych.

A. Owady szkodniki pierwotne

Drzewostany Nadleśnictwa Stuposiany w niewielkim stopniu zagrożone są przez szkodliwe gatunki owadów z grupy szkodników pierwotnych. W analizowanym okresie ze względu na brak zagrożenia od gatunków objętych jesiennymi poszukiwaniami, kontrole ich występowania nie były prowadzone. Nadleśnictwo Stuposiany zwolnione zostało z prowadzenia jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny.

W roku 2013 na powierzchni 5,65 ha stwierdzono występowanie brudnicy mniszki w stopniu ostrzegawczym. Na podstawie znowelizowanej w 2012 roku Instrukcji Ochrony Lasu do przygotowania prognozy występowania brudnicy mniszki pomimo braku obszarów gradacyjnych zaleca się prowadzenie jej obserwacji w drzewostanach świerkowych i sosnowych w wieku powyżej 20 lat w kompleksach powyżej 200 ha .

Do odłowu samców brudnicy mniszki oraz kontroli przebiegu rójki wykorzystywane będą pułapki feromonowe w ilości 2 sztuk dla leśnictwa posiadającego drzewostany świerkowe i sosnowe w kompleksach o powierzchni minimum 200 ha. Prognoza przygotowywana będzie w oparciu o transekty.

**Tab.2 Powierzchnia występowania owadów powodujących uszkodzenia
oraz powierzchnia zagrożona przez ssaki**

Lp.	Gatunek owada	Powierzchnia występowania (ha) w latach 2005 - 2013
1	Chrabąszczowate	2,0
2	Obiałka pędowa	0,85
3.	Obiałka korowa	0,80
4.	Brudnica mniszka	5,65
5.	Obnażacz brzoźówka	40,00
6.	Ochojniki	2,30
7.	Piędzik przedzimka	0,5
Ssaki powodujące szkody		
5.	Jeleniowate	258,3
6.	Gryzonie –drobne	4,2
7.	Bóbr	8,3

B. Owady szkodniki upraw i młodników.

Gatunki owadów powodujące uszkodzenia w uprawach i młodnikach nie posiadają znaczenia gospodarczego. W latach 2005-2007 stwierdzono występowanie uszkodzeń od chrabąszczowatych na łącznej powierzchni 2,0 ha. W zdecydowanej większości przypadków szkody występowały na terenie szkółki leśnej. Zwalczania nie prowadzono.

Prowadzone na wniosek Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie kontrole w uprawach i młodnikach jodłowych wykazały w roku 2013 na powierzchni 0,85 ha występowanie uszkodzeń od obiałki pędowej oraz obiałki korowej na powierzchni 0,8 ha.

W młodnikach świerkowych na powierzchni 2,3 ha stwierdzono obecność uszkodzeń od ochojników.

Na brzozie w roku 2004 na powierzchni 40,0 ha wystąpiły uszkodzenia powodowane przez obnażacza brzoźwkę natomiast na powierzchni 0,5 ha na buku przez piędzika przedzimka. (Tabela 2).

C. Choroby grzybowe.

W szkółce występowały uszkodzenia od grzybów patogenicznych z rodzaju Fusarium i Cylindrocarpon oraz przez Botritis cinerea. W roku 2006 uszkodzenia

sadzonek jodły powodowała bawełnica jodłowa, do ochrony zastosowano dezynsekcje preparatem Durban 480 EC. W uprawach i młodnikach jodłowych stwierdzono obecność *Phomopsis* spp., grzybów powodujących zamieranie pędów.

Z chorób grzybowych mających największy wpływ na stan lasu należy wymienić grzyby opieńkowe i hubę korzeni. Szkodliwość tych patogenów jest dotkliwa w drzewostanach świerkowych natomiast w zdecydowanie mniejszym stopniu dla jodły i buka. Opieńkową zgniliznę korzeni stwierdzano corocznie na powierzchni 86 ha natomiast uszkodzenia od huby korzeni na 306 ha. (Tab. 3).

W roku 2004 w następstwie niekorzystnych warunków atmosferycznych zaobserwowano zamieranie buka w starszych klasach wieku. W starszych drzewostanach jodłowych czynnikiem wpływającym na obniżenie stanu zdrowotnego mają uszkodzenia powodowane przez sprawcę raka jodły. Powierzchnia występowania raka jodły w drzewostanach powyżej 20 lat wynosiła 460 ha natomiast w uprawach i młodnikach w okresie 2005-2013 dotyczyło to powierzchni 1605,7 ha. Rocznie wykazywane są uszkodzenia od sprawcy raka jodły na powierzchni od 115 ha w roku 2005 do 209 ha w roku 2013. Wraz ze wzrostem powierzchni występowania jodły narasta problem porażania pędów i strzałek młodych drzewek jodłowych.

Dla ograniczenia szkodliwości raka jodły w uprawach i młodnikach prowadzone jest, zalecane przez ZOL w Krakowie mechaniczne usuwanie porażonych pędów. Czynnikiem sprzyjającym rozprzestrzenianiu się choroby jest obecność czarcich mioteł na starych jodłach jak również obecność roślin z rodziny goździkowatych jako drugiego gospodarza sprawcy raka jodły.

Na terenie całego nadleśnictwa obserwuje się zamieranie jesionów. Ze względu na niewielki udział tego gatunku drzewa w składzie gatunkowym, nie stanowi to problemu o znaczeniu gospodarczym. W roku 2009 zamieranie jesionu wykazano z powierzchni 0,1 ha. Do czasu rozpoznania przyczyn choroby jesionu, zaleca się odstąpienie od jego wprowadzania do składu gatunkowego nowych upraw.

Tabela 3.

Występowanie uszkodzeń od czynników abiotycznych oraz od patogenów grzybowych.

Lp.	Czynnik abiotyczny	Powierzchnia występowania w latach 2005- 2013 w ha
1.	Śnieg w młodszych klasach	56,00
	Śnieg w starszych drzewostanach	382,00
2.	Zmrożenia i przymrozki	130,15
Patogeny grzybowe		
1.	Rdza na igłach	3,0
2.	Zamieranie pędów jd	5,05
3.	Zamieranie buka	700,00
4.	Zamieranie jesionu	0,10
5.	Opieńkowa zgnilizna korzeni	86,00
6.	Huba korzeni	306,00
7.	Rak jodły - starsze klasy wieku	460,00
	Rak jodły –uprawy i młodniki	86,00

D. Owady szkodniki wtórne.

Prowadzone przez pracowników Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie terenowe lustracje jak również otrzymywane z nadleśnictwa materiały potwierdzają dobry stan sanitarny drzewostanów za wyjątkiem świerczyn powstałych na gruntach porolnych. W warunkach nadleśnictwa Stuposiany dobrą żywotnością cechują się główne gatunki lasotwórcze, którymi są buk i jodła. Żywotność i stan zdrowotny jodły uległ w ostatnich latach zdecydowanej poprawie. W drzewostanach jodłowych w okresie 2005-2013 pozyskano jedynie 1519 m³ posuszu z czego większość stanowiły drzewa bez oznak zasiedlenia przez owady z grupy szkodników wtórnych. Masa posuszu zasiedlonego wynosiła 504 m³. Wraz z poprawą żywotności jodły średnich i starszych klas wieku zmniejszył się udział drzew zasiedlonych przez gatunki kambiofagiczne. Posusz zasiedlony stanowił w analizowanym okresie około 10 %. Przy obecnym stanie zdrowotnym jodły, trwałość drzewostanów jodłowych nie jest zagrożona.

Złym stanem zdrowotnym i sanitarnym cechują się drzewostany świerkowe powstałe na gruntach porolnych w ramach zalesień prowadzonych w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Największe zagrożenie stanowi wiatr, opieńkowa zgnilizna korzeni oraz huba korzeni. Ograniczona żywotność świerka, liczna obecność drzew o przerzedzonym i przebarwionym aparacie asymilacyjnym oraz drzew osłabionych, stwarza korzystne warunki dla rozwoju i rozrodu owadów z grupy szkodników wtórnych. Szczególnie groźnymi są kornik drukarz i rytownik pospolity. Za przyczyną licznej obecności obu gatunków owadów w stopniu silnym zmniejsza się udział świerka w składzie gatunkowym drzewostanów. W aktualnej sytuacji zaleca się kontynuowanie bieżącej kontroli wydzielania się drzew posuszowych oraz systematycznego wyszukiwania drzew zasiedlonych przez kornika drukarza i gatunki towarzyszące. Szczególny nacisk należy położyć na wyznaczanie drzew trocinkowych, które obecnie częściej mogą występować w przerzedzonych drzewostanach oraz na ich obrzeżach. W przypadku wystąpienia trudności w terminowym wywozie z lasu zasiedlonego drewna zaleca się jego korowanie.

Korzystnym jest dążenie do utrzymania istniejącego świerka i wykorzystanie jego obecności w trwającym procesie przebudowy. W przebudowywanych drzewostanach świerkowych poprawie ulega stan sanitarny.

E. Szkody od zwierzyny łownej.

Szkody powodowane przez zwierzynę płową wystąpiły w analizowanym okresie na powierzchni 258,3 ha. Uszkodzenia powodowane są głównie przez jelenia europejskiego. W ostatnich latach szkody w postaci spałowania wystąpiły na powierzchni 12,1 ha z czego na powierzchni 3,0 ha w stopniu powyżej 40 %. Spałowanie w młodnikach stwierdzono na powierzchni 16,52 ha w tym jedynie na 2,03 ha w stopniu powyżej 40 %.

Szkody od drobnych gryzoni występowały na powierzchni 4,2 ha a od bobra na 8,3 ha. (Tab. 2).

Ważnym zadaniem w prowadzonej w OHZ gospodarce łowieckiej staje się w dalszym ciągu utrzymanie stanu ilościowego zwierzyny na poziomie zapewniającym realizację zamierzonego celu hodowlanego, utrzymanie właściwej struktury zwierzyny oraz kontynuowanie zabezpieczania upraw stosownie do występujących szkód i koncentracji zwierzyny.

III. Wytyczne z zakresu ochrony lasu

Siedliska naturalne oraz w stanie zbliżonym do naturalnego stanowią w nadleśnictwie 62,9 %. Powierzchnia siedlisk zaliczonych do zniekształconych wynosi 3383,8 ha, stanowią one łącznie 37,1 % ogólnej powierzchni. Są to na ogół drzewostany świerkowe na gruntach porolnych.

Zaplanowane na lata 2015-2024 czynności gospodarcze związane z przebudową świerka, zmierzają do zwiększenia zgodności składu gatunkowego z siedliskiem. Działania te przyczynią się do poprawy stanu zdrowotnego i sanitarnego lasów.

Przygotowane i proponowane wskazania dotyczące ochrony lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany wynikają z aktualnego stanu drzewostanów oraz potencjalnych zagrożeń.

A. Działania dla ograniczenia szkód od czynników abiotycznych

- dostosowywanie składu gatunkowego upraw do warunków siedliskowych,
- regulowanie składu gatunkowego upraw i młodników w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych,
- wprowadzanie gatunków domieszkowych wzmacniających stabilność drzewostanów,
- w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych usuwać drzewa zahubione oraz osobniki z objawami uszkodzenia przez choroby korzeni,
- ochrona drzewostanów przed szkodami powodowanymi przez owady, grzyby patogeniczne oraz uszkodzeniami od jeleni,
- wykorzystywanie prowadzonej przebudowy i zabiegów pielęgnacyjnych dla kształtowania stref ekotonowych.

B. Monitorowanie stanu lasu

a. Przed chorobami grzybowymi

- ochrona siewek i sadzonek przed grzybami patogenicznymi,
- do czasu określenia skutecznej metody ochrony jesionów przed ich zamieraniem w uprawach gatunek ten zastępować np. Wz, Ol, Mdrz.

-
- prowadzenie kontroli zagrożenia lasu przez czynniki biotyczne i abiotyczne oraz ich rejestrowanie zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu,
 - sygnalizowanie do ZOL zjawisk chorobowych wymagających rozpoznania.

b. Przed uszkodzeniami powodowanymi przez owady

- na powierzchniach z występującymi szkodami od chrabąszczy zaleca się prowadzenie kontroli zagrożenia od szkodników korzeni,
- kontrola występowania szkodników w uprawach i młodnikach,
- w uprawach i młodnikach jodłowych prowadzić kontrolę występowania obiałki pędowej,
- zgodnie z zaleceniami przygotowanymi przez RDLP w Krośnie i ZOL w Krakowie, prognozowanie brudnicy prowadzone będzie na transeptach w przypadku zaobserwowania jej występowania,
- prowadzenie inwentaryzacji uszkodzenia drzewostanów przez owady liściożerne w przypadku wystąpienia defoliacji powyżej 60 % dla sosny, modrzewia i gatunków liściastych oraz powyżej 30 % dla świerka i jodły.

c. Ochrona drzewostanów przed owadami szkodnikami wtórnymi.

- terminowe porządkowanie drzewostanów uszkodzonych przez czynniki abiotyczne,
- terminowe usuwanie drzew zasiedlonych przez gatunki kambiofagiczne,
- stałe kontrolowanie drzewostanów świerkowych, - wyszukiwanie drzew zasiedlonych przez kornika drukarza i gatunki towarzyszące oraz ich terminowe usuwanie,
- korowanie zasiedlonego drewna w przypadku trudności z jego wywozem,
- monitorowanie wydzielającego się posuszu, którego ilość nie może powodować wzrostu zagrożenia drzewostanów od gatunków kambiofagicznych.

d. Ochrona lasu przed szkodami od zwierzyny łownej

- doskonalenie metod inwentaryzacji zwierzyny dla zwiększenia wiarygodności wyników,
- plany hodowlane przygotowywać w oparciu o rzeczywiste stany zwierzyny,
- przestrzegać pełnej realizacji zatwierdzonych łowieckich planów,
- utrzymywanie stanu ilościowego zwierzyny umożliwiającego realizację zadań

z hodowli lasu,

- utrzymywanie właściwej struktury wiekowej i płciowej zwierzyny płowej,
- prowadzenie zabezpieczania upraw stosownie do występujących szkód i koncentracji zwierzyny,
- w warunkach zimowych, szczególnie trudnych dla zwierzyny, dopuszcza się wykładanie drzew wierzby i osiki z zadaniem ochrony upraw i młodników jodłowych przed uszkodzeniem.

e. Ochrona pożytecznej fauny.

W celu kształtowania właściwej odporności biologicznej drzewostanów w ramach ochrony pożytecznej fauny zaleca się:

- ochronę mrowisk,
- wspieranie owadożernego ptactwa poprzez pozostawianie drzew dziuplastych stanowiących naturalne miejsca gniazdowania, w uzasadnionych przypadkach korzystać ze skrzynek lęgowych,
- przysposabianie schronów i miejsc do zimowania nietoperzy,
- biologiczne wzbogacanie obrzeży lasu i linii podziału powierzchniowego poprzez kształtowanie stref ekotonowych,
- w celu ograniczania liczebności myszowatych, na uprawach zaleca się stosowanie zwyżek dla ptaków drapieżnych.

LASY PAŃSTWOWE
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
w Warszawie
ZESPÓŁ OCHRONY LASU
31-159 Kraków, Al. Słowackiego 17a
fax (012) 623-71-44, tel. 633-54-33 w.280
tel. (012) 63-05-280, -283, -278
z0.krakow lasy.gov.pl

Alfred Król
Zespół Ochrony Lasu
w Krakowie

Stuposiany 27.10.2014r.

Kierownik
Zespołu Ochrony Lasu
w Krakowie
dr inż. Alfred Król

2.4. Ocena Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych

O C E N A

gospodarki leśnej prowadzonej w latach 2005 – 2014 przez Nadleśnictwo Stuposiany dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Z przedstawionej przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany analizy gospodarki leśnej wynika, że zadania ustalone w planie urządzenia lasu na lata 2005 – 2014, zrealizowano w następującej wysokości:

- ✓ cięcia rębne wykonano masowo w 91%,
- ✓ zadania z zakresu pielęgnowania lasu wykonano powierzchniowo w wysokości:
 - pielęgnowanie upraw 42 %,
 - pielęgnowanie młodników 98 %,
 - trzebieże 66 %,
- ✓ odnowiono 2 ha powierzchni leśnych niezalesionych.

Z referatu przedstawionego przez Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie na Naradę Techniczno-Gospodarczą wynika, że znaczenie gospodarcze miały szkody wywołane przez czynniki abiotyczne, a w szczególności przez okiść śnieżną, która wystąpiła w miesiącu październiku 2009 r. Obfite opady śniegu występujące przy pełnym ulistnieniu spowodowały łamanie wierzchołków i wywalanie całych drzew. Usuwanie szkód okiści prowadzone przez dwa kolejne lata po jej wystąpieniu i związany z tym wzrost pozyskanej masy w użytkach przygodnych miał wpływ na niepełną realizację zadań w ramach użytkowania głównego określonego w PUL. Szkody od zwierzyny łownej, które w minionym okresie gospodarczym były zarejestrowane na łącznej powierzchni około 258 ha, z racji wzorcowo prowadzonej gospodarki łowieckiej na terenie OHZ można uznać jako gospodarczo znośne. Niemniej jednak w dalszym ciągu ważnym zadaniem w prowadzonej gospodarce łowieckiej pozostaje utrzymanie odpowiedniej liczebności jak również struktury wiekowej i płciowej jelenia europejskiego, który jest głównym sprawcą szkód. Na uwagę zasługuje pogarszający się stan zdrowotny świerczyn w szczególności powstałych na gruntach porolnych. Z racji niewielkiego udziału w składzie gatunkowym drzewostanów, obserwowana na terenie całego nadleśnictwa choroba zamierania jesionu nie stanowi problemu o znaczeniu gospodarczym. Szkody od zwierząt objętych całoroczną ochroną, tj. żubra, niedźwiedzia i bobra są ograniczone

do miejsc występowania tych gatunków i nie stanowią problemu gospodarczego. Poza wymienionymi, szkody od czynników abiotycznych i biotycznych, występowały na terenie Nadleśnictwa Stuposiany w niewielkim zakresie.

Z zainwentaryzowanego stanu lasu przedstawionego przez Wykonawcę projektu planu urządzenia lasu wynika, że w Nadleśnictwie Stuposiany:

- ✓ zainwentaryzowane uprawy i młodniki po rębniach złożonych oraz odnowienia podokapowe są dobrej jakości;
- ✓ wzrasta udział powierzchniowy gatunków właściwych dla siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie, co można zauważyć na przedstawionych wynikach inwentaryzacji wg gatunków rzeczywistych;
- ✓ wzrasta powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia,
- ✓ wzrasta zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów nadleśnictwa.

Uwzględniając wyżej przedstawione wyniki oraz uznając argumentację dotyczącą wyjaśnienia niepełnej realizacji zadań za wystarczającą, oceniam prowadzoną gospodarkę leśną w Nadleśnictwie Stuposiany pozytywnie.

Z przeprowadzonej oceny oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko wynika, że realizacja zaprojektowanych przez Wykonawcę na lata 2015 – 2024 zadań gospodarczych nie wpłynie negatywnie na obszar Natura 2000 PLC180001 Bieszczady.

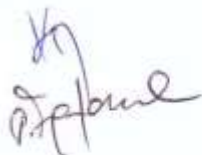
Dla siedlisk przyrodniczych w projekcie planu urządzenia lasu zostały przyjęte typy drzewostanów uwzględniające składy gatunkowe dla tych siedlisk, co pozwoli na sukcesywne przekształcanie istniejących drzewostanów w zbiorowiska typowe dla wykazanych siedlisk. Siedliska łągowe zgodnie z ustaleniami KZP zostały wyłączone z użytkowania rębego.

Przy wykonywaniu cięć rębnych należy pozostawiać fragmenty nienaruszonego drzewostanu, o łącznej powierzchni do 5%, do naturalnego rozpadu oraz drzewa dziuplaste, obumarłe i martwe o ile ich usunięcie nie jest konieczne ze względów bezpieczeństwa.

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, zarządzeniem nr 28 z dnia 2 grudnia 2014 roku wprowadził do stosowania wytyczne, przeznaczone dla służb terenowych, w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP Krosno, w których wskazano specjalne sposoby postępowania w miejscach występowania lub miejscach potencjalnego występowania gatunków chronionych.

W celu utrzymania pożądanego kierunku rozwoju oraz pożądanego stanu docelowego zasobów drzewnych Nadleśnictwa, biorąc pod uwagę wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia, zaprojektowano użytkowanie w wysokości 120 % bieżącego przyrostu. Przyjęte rozwiązania z zakresu użytkowania rębego nie zagrażają trwałości i stabilności lasów Nadleśnictwa.

Na 2010 – 2014 była sporządzona dla Nadleśnictwa Stuposiany prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko. Z porównania stanu lasu, przedstawionego w wynikach załączonego do oceny monitoringu, dokonanego na dzień 1 stycznia 2010 i dzień 1 stycznia 2015 roku wynika, że wykonane w tym okresie zadania gospodarcze nie wpłynęły negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

Z up. DYREKTORA
Z Nadleśnictwa
dla gospodarki leśnej
mgr inż. Marek Marecki

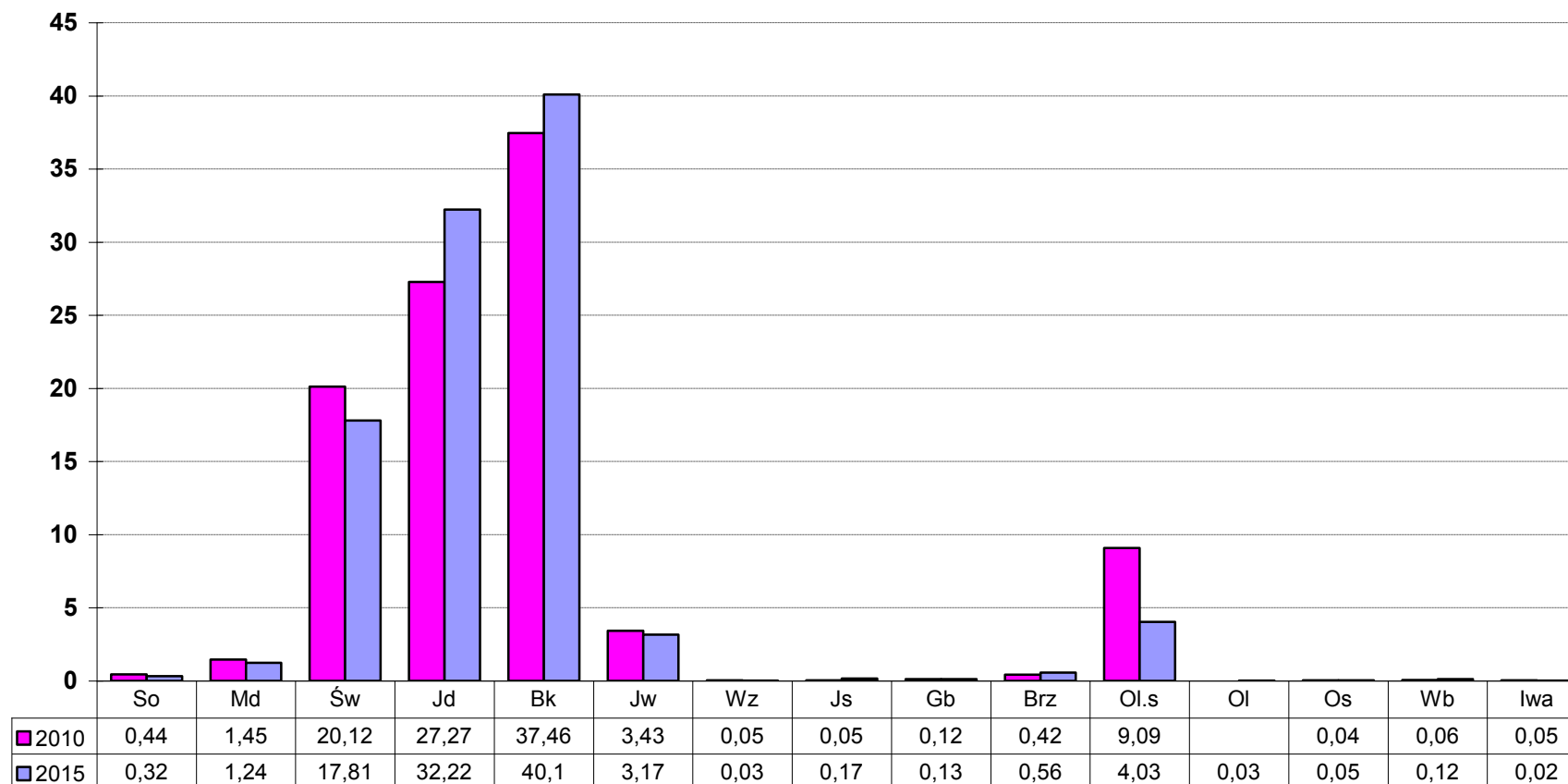
2.5. Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie

**Monitoring skutków realizacji zadań gospodarczych,
zawartych w planie urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Stuposiany
w latach 2010 – 2014, tj. okresie objętym prognozą
oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko
i obszary Natura 2000**

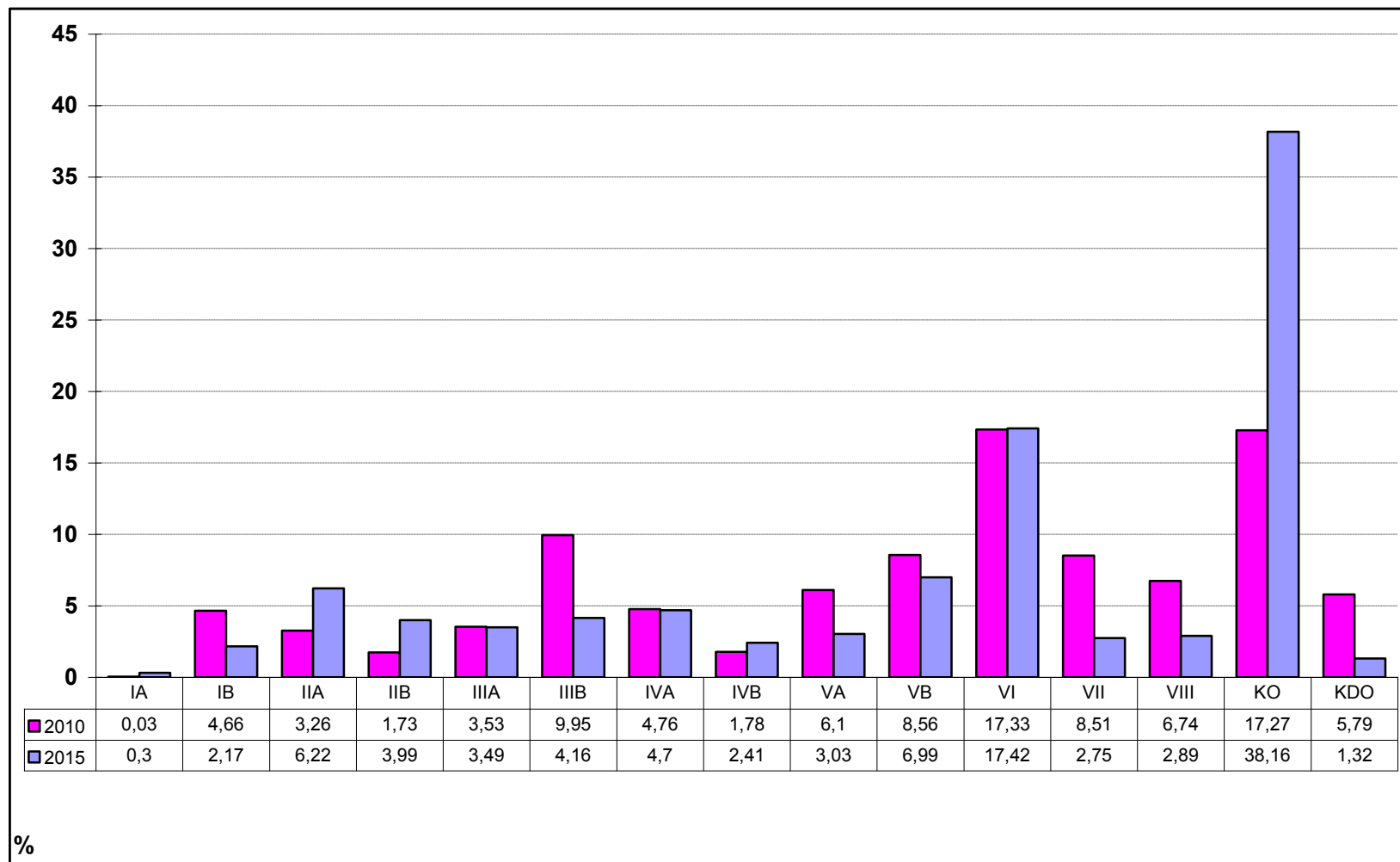
1. Analiza powierzchni lasów wg rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000.

Procentowy udział powierzchniowy drzewostanów wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLC180001 Bieszczady

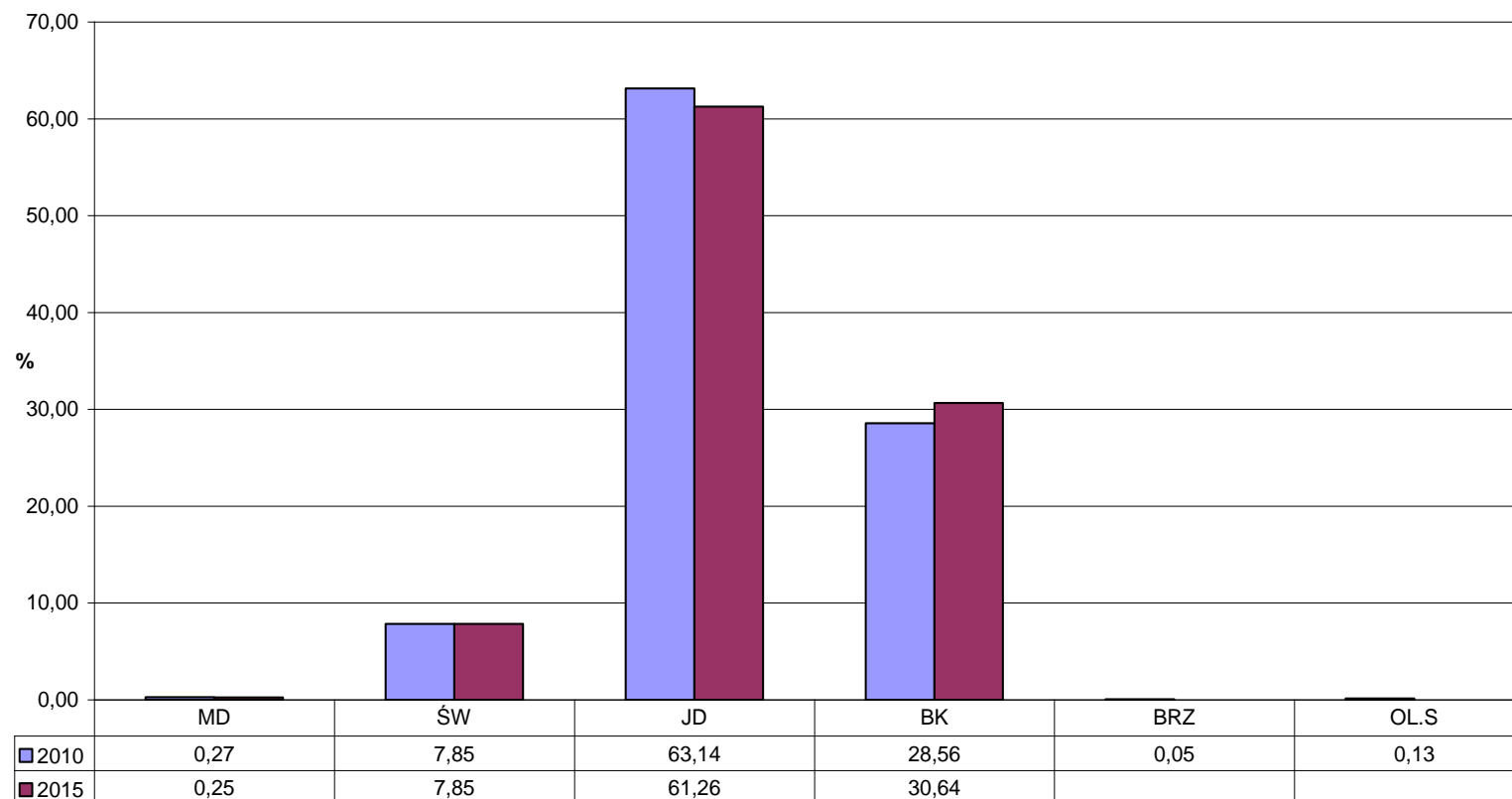
%

Procentowy udział powierzchniowy drzewostanów wg rzeczywistych klas wieku w obszarze PLC180001 Bieszczady

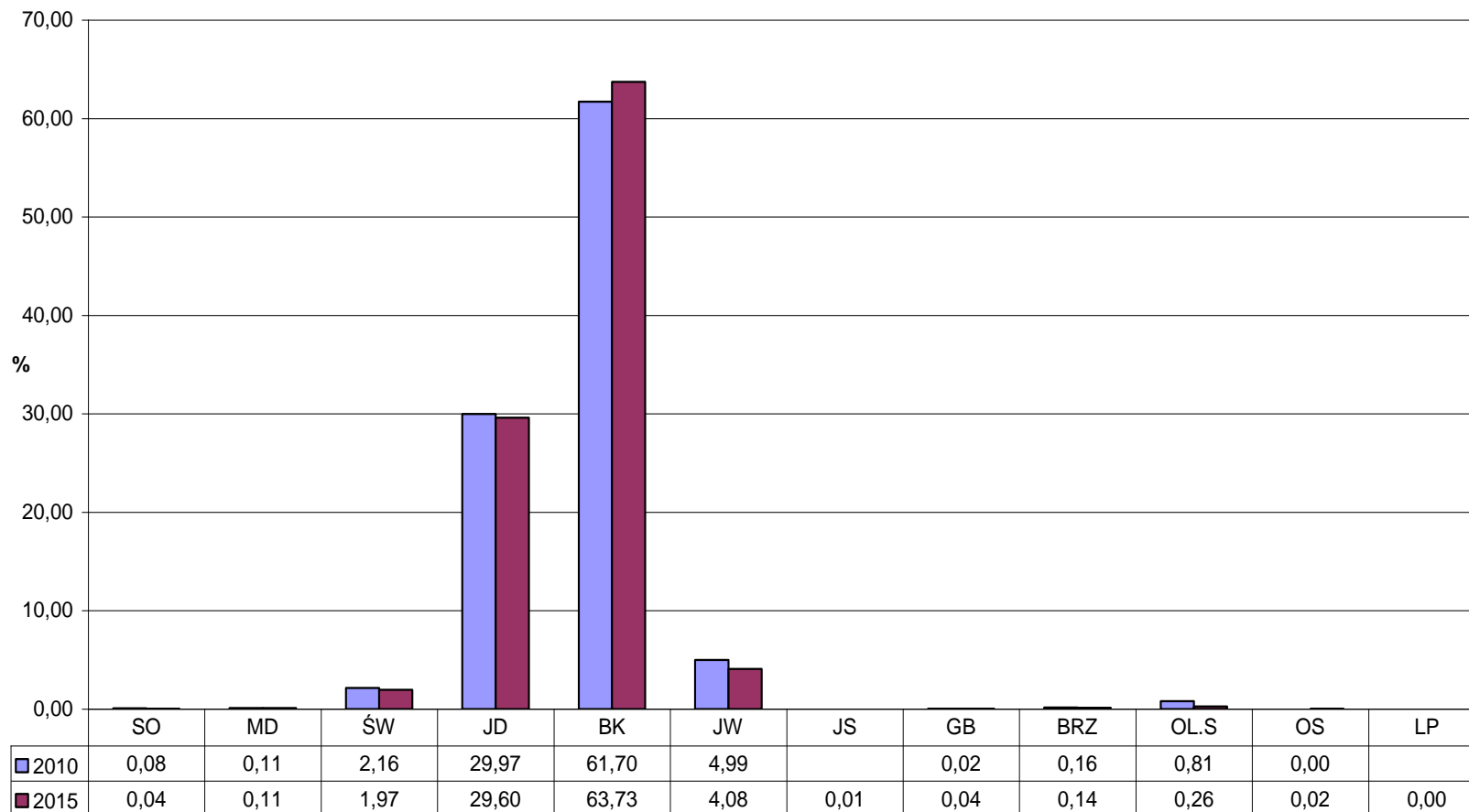

Analiza powierzchni lasów wg rzeczywistych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarze Natura 2000 PLC180001 „Bieszczady”.

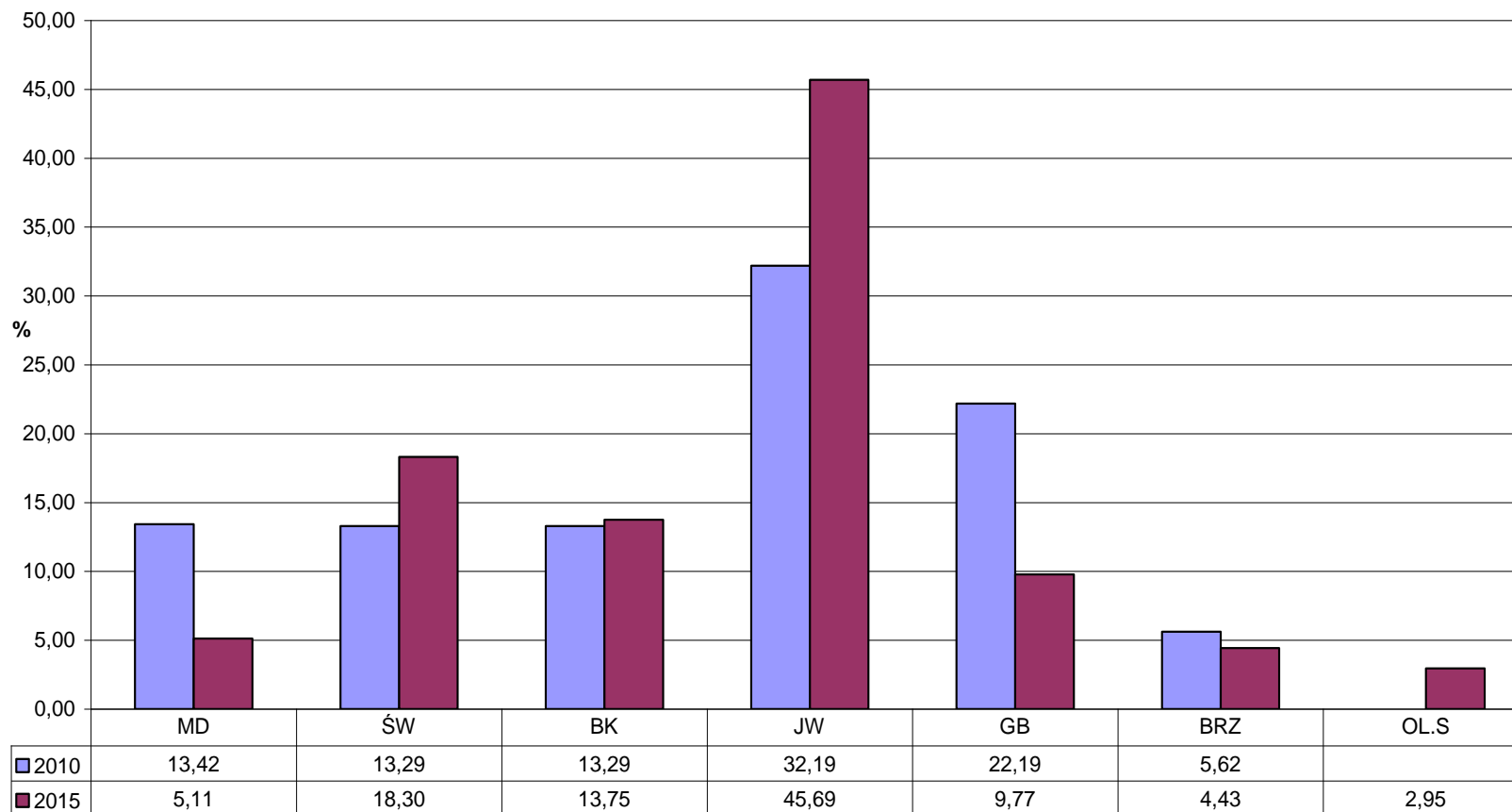
Kwaśne buczyny (9110)

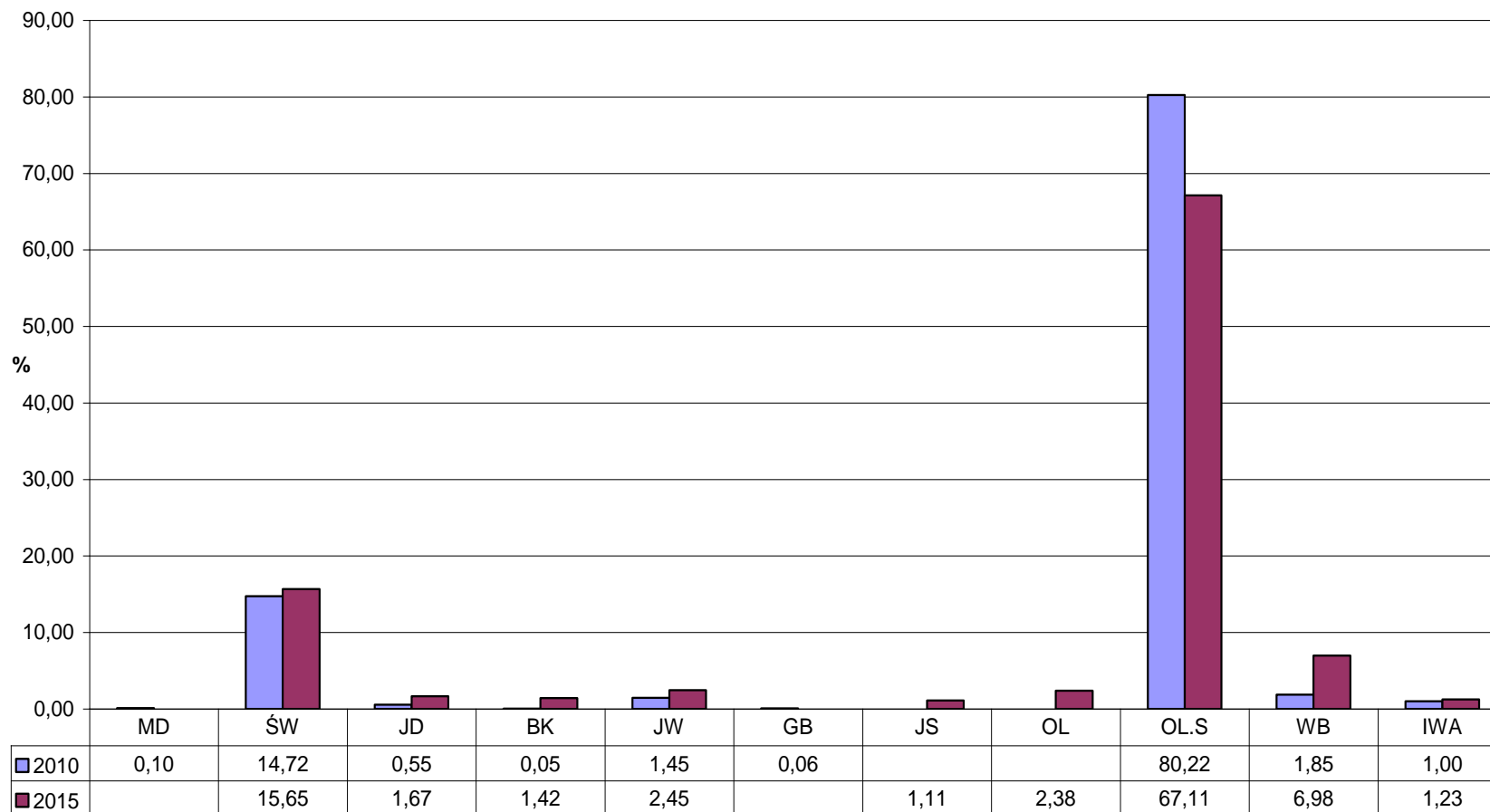
Żyzne buczyny (9130)

Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne (9170)

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0)

2. Realizacja zadań w wymiarze powierzchniowym w latach 2010- 2014 dla Nadleśnictwa Stuposiany, w tym dla obszarów Natura 2000

Hodowla lasu

Rok	Odnowienia i zalesienia							Poprawki i uzupełnienia	Pielęgnowanie lasu			
	Otwarte			Pod osłoną		Razem	Piel. gleby		CW	CP	Razem	
	Płazowiny, halizny, zręby zaległe	Zręby bieżące	Grunty nieleśne		Przy rębniach złoż.							Podsadzenia
razem			w tym nieużytki									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2010	0	0	0	0	59,70	4,10	63,80	4,00	30,74	80,91	124,98	236,63
2011	0	0	0	0	81,20	7,00	88,20	4,88	31,15	59,10	119,78	210,03
2012	0	0	0	0	79,50	0	79,50	1,35	30,00	75,63	66,38	172,01
2013	0	0	0	0	73,70	0,02	73,72	1,07	48,20	87,85	23,40	159,45
2014	0	0	0	0	277,43	0	277,43	1,57	25,75	67,01	82,09	174,85
Ogółem N-ctwo	0	0	0	0	571,53	11,12	582,65	12,87	165,84	370,50	416,63	
w tym PLC 180001	0	0	0	0	571,53	11,12	582,65	12,87	165,84	370,50	416,63	

Cięcia pielęgnacyjne

Rok	Użytki			
	Przedrębne			rębne
	czyszczenia późne	trzebieże	razem	
	ha	ha	ha	ha
2010	27,19	147,33	174,52	222,61
2011	98,79	169,75	268,54	223,32
2012	84,73	171,41	256,14	287,88
2013	94,61	253,54	348,15	330,40
2014	61,69	311,69	373,38	342,06
Ogółem N-ctwo	367,01	1053,72	1420,73	1406,27
w tym PLC 180001	367,01	1053,72	1420,73	1406,27

3. W latach 2010 – 2014 nie były zlecane do wykonania zadania z zakresu ochrony przyrody w obszarach Natura 2000.

Wnioski:

- 1) Z analizy powierzchni lasów wg rzeczywistych udziałów gatunków, przeprowadzonych wg stanu na 1 stycznia 2010 i 1 stycznia 2014 roku, tj. okresu objętego prognozą wynika, że dla znaczącego powierzchniowo w Nadleśnictwie Stuposiany obszaru Natura 2000 PLC180001 Bieszczady wzrasta udział gatunkowych właściwych dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, tj. Bk, Jd i Gb, maleje natomiast rzeczywisty udział takich gatunków, jak Św, które powinny występować w formie domieszki.
- 2) Z porównania udziału drzewostanów wg gatunków rzeczywistych w klasach wieku, w tym samym okresie, można zauważyć znaczny wzrost powierzchni w klasie odnowienia, kosztem starszych klas wieku, co jest wynikiem odpowiedniego prowadzenia gospodarki leśnej. Spadek powierzchni w klasie do odnowienia uznaje się za trend pozytywny, ponieważ świadczy o poprawnym zagospodarowaniu drzewostanów, w tym skuteczności zabiegów odnowieniowych w drzewostanach, w których rozpoczynane były czynności związane użytkowaniem rębny oraz odnawianiem tych drzewostanów.
- 3) Pomimo stosunkowo krótkiego okresu, jaki upłynął od daty sporządzenia strategicznej oceny na środowisko oraz niepełnej realizacji zadań zawartych w PUL, przedstawione dane świadczą o pozytywnym oddziaływaniu na stan środowiska, w tym obszary Natura 2000, gospodarki leśnej prowadzonej przez Nadleśnictwo Stuposiany w latach 2010 – 2014.

3. OPIS ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ

3.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych

3.1.1. Ogólne cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Zasoby i walory środowiska leśnego, bardzo dobry stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów, właściwie prowadzona gospodarka leśna, stanowią solidną podstawę do prowadzenia w Nadleśnictwie i promowania wśród społeczeństwa racjonalnej, nowoczesnej gospodarki zasobami leśnymi, zgodnie z zasadami ekorozwoju.

Najcenniejsze walory przyrodnicze obszaru Nadleśnictwa Stuposiany zostały objęte ochroną w postaci:

- a) rezerwatu przyrody,
- b) parku krajobrazowego,
- c) obszarów Natura 2000,
- d) pomników przyrody.

Główne założenia gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Stuposiany, to w szczególności:

- a) racjonalne wykorzystanie zasobów leśnych (przyjęcie optymalnego etatu użytkowania i wskaźnika intensywności cięć pielęgnacyjnych), umożliwiające realizację celów hodowlanych,
- b) przebudowa drzewostanów w kierunku zwiększenia zgodności biocenoz leśnych z siedliskiem (przyjęcie w planowaniu hodowlanym zróżnicowanych typów drzewostanu, a w siedliskach przyrodniczych - przyrodniczych typów drzewostanów, dostosowanych do różnorodności warunków siedliskowych, zaplanowanie cięć rębnych, sukcesji naturalnej, cięć pielęgnacyjnych),
- c) zwiększenie bioróżnorodności środowiska leśnego oraz odporności biologicznej lasów (pozostawianie pewnej liczby drzew starszych, tworzenie remiz śródleśnych, kształtowanie strefy ekotonowej wzdłuż dróg, cieków wodnych, obrzeży lasów),
- d) preferowanie biologicznych, fizycznych i mechanicznych metod ograniczenia liczebności szkodników lasów (monitorowanie występowania potencjalnych szkodliwych owadów),
- e) racjonalne gospodarowanie zasobami zwierząt łownych (kształtowanie liczebności, struktury wiekowej i płciowej zwierząt łownych, celem ograniczenia szkód),
- f) utrzymanie i ochrona zasobów wodnych (utrzymanie oraz odtwarzanie zbiorników i cieków wodnych dla zwiększenia retencyjności, poprawy witalności i zabezpieczenia przeciwpożarowego ekosystemów leśnych, zachowanie w stanie naturalnym śródleśnych bagien, zadrzewień brzegów rzek i zbiorników, zachowanie olsów i łągów w dolinach rzecznych),

- g) prowadzenie wszechstronnej akcji edukacyjnej wśród społeczeństwa, promocja zasad nowoczesnej gospodarki leśnej i ochrony lasów oraz utrzymanie i rozbudowa infrastruktury turystycznej.

Przy opracowywaniu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany uwzględniono perspektywiczne i średniookresowe cele gospodarki leśnej określone w Ustawie o lasach (art. 7 do 14 i 18) oraz w §§ 1 - 7 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu.

Realizacja celów perspektywicznych w projekcie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa polega na:

- zachowaniu zgodności planowania z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami gospodarki leśnej określonymi w § 8 ustawy o lasach, zasadami hodowli lasu oraz wytycznymi i instrukcjami obowiązującymi w Lasach Państwowych,
- przyjęciu hodowlanych celów produkcji leśnej zgodnych z warunkami przyrodniczymi i możliwościami produkcyjnymi siedlisk, wyrażonych w typach drzewostanów, a w leśnych siedliskach przyrodniczych - przyrodniczych typach drzewostanów,
- zachowaniu trwałości lasu i ciągłości użytkowania poprzez przyjęte wieki rębności i ustalony podział gospodarczy.

Cele średniookresowe to:

- regulacja rozmiaru użytkowania rębego poprzez wyliczone i przyjęte etaty użytkowania rębego oraz etat użytkowania przedrębego,
- wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego określone dla poszczególnych drzewostanów,
- zapewnienie ładów czasowego i przestrzennego w użytkowaniu,
- wskazania i wytyczne dotyczące przebudowy drzewostanów,
- wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej.

W dalszej części projektu planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy przedstawiono wytyczne gospodarowania i zestawienie zadań zmierzających do osiągnięcia przyjętych celów. Określono je na podstawie zinventaryzowanego stanu lasu i zasobów leśnych, dotychczas stosowanych sposobów zagospodarowania, roli lasów w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu, położenia w krajobrazie oraz akceptacji lokalnej społeczności dla przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W odniesieniu do kryteriów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej projekt planu zapewnia:

- zachowanie zasobów leśnych – tabela przedstawiająca udział użytków głównych w stosunku do przyrostu bieżącego zamieszczono w podrozdziale 3.1.3.3. *Etat miąższościowy użytków głównych*;
- utrzymanie zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych poprzez dążenie do uzyskania drzewostanów zgodnych z siedliskiem, przebudowa drzewostanów w ramach użytkowania rębego;
- utrzymanie i zwiększenie produkcyjnych funkcji lasu poprzez zwiększenie pozyskania o 148965 m³ (netto);
- zachowanie, odnawianie i wzbogacanie biologicznej różnorodności ekosystemów leśnych na drodze zwiększenia udziału drzewostanów w klasie odnowienia, młodników po rębniach złożonych;
- zachowanie i wzmocnienie funkcji ochronnych pełnionych przez lasy, poprzez utrzymanie powierzchni lasów uznanych za ochronne, zachowanie powierzchni siedlisk wilgotnych oraz łągowych i nie projektowanie tych ostatnich do użytkowania rębego;
- utrzymanie społeczno-ekonomicznych funkcji lasu poprzez udostępnianie lasu dla celów:
 - turystyczno-rekreacyjnych (szlaki turystyczne, urządzenia turystyczne, ścieżki rowerowe, konne itp.),
 - dydaktycznych (ścieżki przyrodnicze, lekcje przyrody w lesie itp.),
 - promowanie zrównoważonej gospodarki leśnej (program ochrony przyrody, prelekcje, foldery),oraz zwiększenie funkcji lasu jako miejsca pracy i źródła dochodów ludności, dzięki wzrostowi zadań gospodarczych.

Cele perspektywiczne, wyrażone typami drzewostanów i wiekami rębności, a dla leśnych siedlisk przyrodniczych, wyrażone przyrodniczymi typami drzewostanów zostały określone przez Komisję Założeń Planu.

Planowanie urządzeniowe uwzględnia ustalenia planowania przestrzennego, wykorzystanie walorów przyrodniczych, spełnianie przez lasy funkcji środowiskotwórczych i społecznych.

3.1.2. Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych

3.1.2.1. Podział na gospodarstwa

Uwzględniając podział na kategorie ochronności i ustalenia KZP, przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

Gospodarstwo specjalne (S), do którego zaliczono:

- rezerwat przyrody: „Zakole” oddz.1d,
- projektowane rezerwaty przyrody: „Las Bukowy pod Obnogą” oddz.: 223-232; „Przełom Wołosatego” oddz.: 28, 94,96;
- drzewostan nasienny wyłączony: oddz.19f;
- drzewostan zachowawczy: oddz. 266c;
- lasy glebochronne na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45: oddz.: 17Ak, 23b, 233c, 234d, 239b;
- lasy w ostojach zwierząt chronionych w wyznaczonych strefach: [REDACTED]
- drzewostan w zespole przyrodniczo-krajobrazowym: oddz. 16Ba;
- lasy z określonymi priorytetowymi siedliskami przyrodniczymi (91EO): oddz.: 1c, 2b, 3c, 3j, 9c, 10d, 14c, 16Bm, 28b, 75a, 77a, 92d, 93b, 94f, 99b, 138i, 152a, 152d, 153d, 155a, 156c, 216f, 217a, 217c, 276b, 276d, 276g, 281b, 282Ad, 283f, 283g,
- lasy w wyznaczonych strefach granicznika płucnika: oddz.: [REDACTED]
- lasy na siedliskach łągowych i bagiennych: oddz.: 1f, 4c, 4g, 4i, 5a, 5Ad, 8g, 8h, 9m, 11b, 11f, 13j, 13k, 15h, 16Ba, 20c, 55h, 56b, 67a, 67c, 99a, 99c, 139d, 139f, 139g, 140c, 140Ag, 140Ah, 146g, 151a, 155g, 164i, 216h, 216i, 216o, 216Aa, 255f, 265a, 276f, 282f, 282g, 286f, 287d, 5g, 5Ai, 6b, 6c,6Aa, 16h, 19Ac, 20d, 141h, 256c.

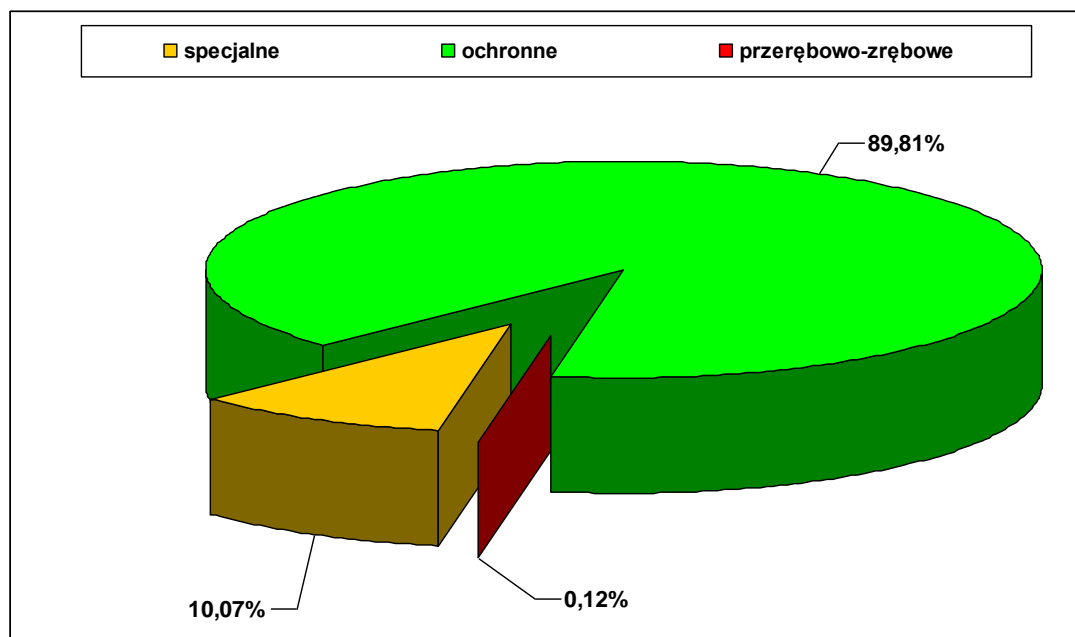
Gospodarstwo lasów ochronnych (O) – obejmuje drzewostany lasów uznanych za ochronne, a nie zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ) – obejmuje pozostałe obszary o funkcji produkcyjnej.

Powierzchnię i udział miąższościowy poszczególnych gospodarstw zestawiono poniżej.

Gospodarstwo	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Pow. leśna zalesiona /ha/	%
	Zasobność /m ³ /	%
Specjalne (S)	891,96	10,07
	366340	12,68
Lasów ochronnych (O)	7953,66	89,81
	2520815	87,27
Lasów gospodarczych (GPZ)	10,16	0,12
	1535	0,05
Ogółem	8855,78	100,00
	2888690	100,00

Udział powierzchni zalesionej w ramach gospodarstw w Nadleśnictwie Stuposiany.

3.1.2.2. Określenie wieków rębności głównych gatunków drzew w Nadleśnictwie oraz wieków dojrzałości rębnej w drzewostanie

Przeciętne wieki rębności dla panujących gatunków drzew w Nadleśnictwie zostały ustalone przez KZP. Dla pozostałych gatunków drzew przyjęto je zgodnie z poprzednim planem urządzenia lasu.

Gatunek	Wiek rębności (lat)
Jodła, buk	120
Modrzew, jesion, jawor	100
Sosna, świerk, grab, brzoza	80
Osika	60
Olsza szara	40

Wiek dojrzałości rębnej zostały określone dla poszczególnych drzewostanów podczas taksacji, w oparciu o wytyczne zawarte w § 24 i § 83 instrukcji u.l., z uwzględnieniem „Wytycznych w sprawie kryteriów i postępowania przy określaniu indywidualnego wieku dojrzałości do odnowienia drzewostanów”.

Przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu.

3.1.2.3. Podział lasu na ostępy oraz jednostki kontrolne

Podział na ostępy, ustalony podczas I rewizji planu urządzenia lasu, został w zasadzie zachowany, z uwzględnieniem zmian powierzchniowych zaistniałych w ubiegłych okresach.

Granicami ostępów są linie gospodarcze, wyznaczające w terenie szeregi ostępowe. Podział szeregów ostępowych na ostępy opiera się na liniach oddziałowych, biegnące w zasadzie grzbietami, potokami i drogami. Ład przestrzenny cięć i odnowienia jest wyznaczony przez granice transportowe i drogi wywozowe. Zgodnie z ustaleniami KZP nie tworzących jednostek kontrolnych oznaczonych jako oddziały leśne.

3.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego**3.1.3.1. Etat użytkowania rębego****3.1.3.1.1. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu**

Tabela nr XIV

Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego przedstawiono poniżej z rozbiem na gospodarstwa.

Gospodarstwo Sposób zagospodarowania	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlany na okres obowiązania planu	Etat na okres obowiązania planu
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat optymalny	Etat z potrzeb przebudowy	Etat wg okresów uprzątnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
	etaty roczne			etat 10-letni				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb leśny Stuposiany								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	368	14122	14122
W LASACH OCHRONNYCH (O)	45630	39779	27238	39779	3380	37258	463678	463678
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	0	11	40	11	7	0	X	56
OGÓLEM	45630	39790	27278	39790	3387	37626	477800	477856

Zaplanowany na I 10-lecie etat użytków rębnych dla Nadleśnictwa Stuposiany wynosi **477856** m³ brutto i jest adekwatny do stanu drzewostanów, zaawansowania odnowienia i pełnionych funkcji ochronnych. Jest to spowodowane aktualnym stanem lasów Nadleśnictwa i faktem istnienia znacznego odstępstwa (+34 lata) pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów (84 lat), a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów nadleśnictwa (50 lat). Aby skorygować istniejący stan lasu w kierunku stanu pożądanego, czyli zmniejszyć zarówno przeciętny wiek jak i zasoby drzewne na pniu, zaproponowano odpowiednio większy poziom użytkowania rębego.

Etat użytkowania rębego dla gospodarstwa specjalnego stanowi sumę miąższości projektowanych do użytkowania w 10-leciu, w oparciu o stwierdzone na gruncie potrzeby hodowlane drzewostanów uwzględniające funkcje lasów.

Etat użytkowania rębego dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych stanowi sumę miąższości drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania rębego w oparciu o potrzeby hodowlane drzewostanów oraz pełnione przez nie funkcje ochronne i jest on zbliżony do wyliczonego etatu z ostatniej klasy wieku.

Etat użytkowania rębego dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) z przerębowo-zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) stanowi sumę miąższości zaprojektowaną do użytkowania rębego w ramach pilnej przebudowy i wynika z lokalizacji cięć rębnych.

Nabór masy w użytkowaniu rębnym w poszczególnych kategoriach drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany przedstawiono poniżej w tabeli.

Kategorie drzewostanów	Zapas	Ujęto w planie cięć		Pozostaje
	m ³ brutto	m ³ brutto	% poboru	
Młodsze klasy wieku	779048	9955	1,28	98,72
Pozostałe rębne	1175685	184837	15,72	84,28
Drzewostany w KO	894220	275248	30,78	69,22
Drzewostany w KdO	43825	7806	17,81	82,19
Nadleśnictwo Stuposiany	2892778	477856	16,52	83,48

Największy procent poboru masy zaplanowano w drzewostanach w klasie odnowienia oraz w klasie do odnowienia. Etat użytków rębnych kształtuje się na poziomie 16,5% aktualnych zasobów leśnych nadleśnictwa, bez uwzględnienia spodziewanego przyrostu.

3.1.3.1.2. Użytki rębne nie zaliczone na poczet przyjętego etatu

Użytki rębne nie zaliczone na poczet etatu zaplanowano w wysokości 2209 m³ brutto (1907 m³ netto). Rodzaje tych użytków i wielkość poboru masy w m³ brutto zestawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj cięcia	Nadleśnictwo Stuposiany
	miąższość w m ³ netto/brutto
Uprzątnięcie nasienników i przestojów	1907/2209
Uprzątnięcie drzew z powierzchni zw. z gosp. leśną i nieleśnej	-
Uprzątnięcie płazowin	-
Razem	1907/2209

Zaplanowano do usunięcia 54,0% wszystkich zainwentaryzowanych przestojów.

3.1.3.1.3. Łączny etat cięć użytkowania rębego

Zestawienie zaplanowanych na I 10-lecie użytków rębnych w miąższości brutto i netto.

Użytki rębne	Nadleśnictwo	
	Stuposiany	
	masa m ³	
	brutto	netto
zaliczone na etat*	501749	437284
niezaliczone na etat	2209	1907
Razem	503958	439191

* etat netto użytków rębnych zaliczonych na poczet etatu wraz z 5% przyrostem.

Przyjęty etat użytkowania rębego w porównaniu z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego wzrasta o 17,1% (86414 m³ brutto). Jest to wynik starzenia się drzewostanów, wzrostu powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia oraz charakteru cięć (cięcia uprzątające zaplanowano na powierzchni 280,11 ha). Zwiększenie użytkowania rębego, ma na celu zahamowanie niekorzystnego procesu nadmiernego starzenia się drzewostanów i zapoczątkowanie zmian w układzie klas wieku w Nadleśnictwie.

3.1.3.2. Etat użytkowania przedrębego

W ramach użytkowania przedrębego zaplanowano czyszczenia późne i trzebieże selekcyjne. W czyszczeniach późnych uwzględniono te pozycje, w których projektowane jest pozyskanie grubizny.

Powierzchniowy rozmiar użytkowania przedrębego wyliczony został na podstawie wskazań gospodarczych, ustalonych dla każdego wyłączenia podczas prac terenowych. Wskazania dotyczące użytkowania przedrębego obejmują drzewostany, w których nie przewiduje się użytkowania rębego.

Etat powierzchniowy i miąższościowy przyjęto w oparciu o zasady zawarte w § 94 instrukcji urządzania lasu.

3.1.3.2.1. Etat użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym

Powierzchniowy etat użytkowania przedrębego wynika z potrzeb pielęgnacyjnych drzewostanów. Przedstawiono go w Tabeli nr XVI: „Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku”.

Powierzchniowy etat użytkowania przedrębego wynikający z potrzeb pielęgnacyjnych drzewostanów jest następujący:

Powierzchniowy etat użytkowania przedrębego w Nadleśnictwie Stuposiany

Kategoria cięć	Nadleśnictwo Stuposiany
	Powierzchnia /ha/
CPP	276,48
TW	446,35
TP	2043,49
Łącznie	2766,32

Dane przedstawiają powierzchnię manipulacyjną cięć przedrębnych, bez powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu.

W ostojach ścisłych zwierząt chronionych, strefach granicznika płucnika, w drzewostanach przyszycytowych nie planowano użytkowania przedrębego na najbliższy okres gospodarczy.

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębnym i przedrębnym	
Nadleśnictwo Stuposiany	Powierzchnia /ha/
	712,87

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębnym i przedrębnym stanowią 8,0% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

**3.1.3.2.2. Orientacyjny etat użytkowania przedrębego w wymiarze
miąższościowym**

Etat użytkowania przedrębego w wymiarze miąższościowym ustalono w oparciu o § 94 instrukcji u.l. Wyliczenia porównawcze etatów masowych oraz etat przyjęty zestawiono w poniższej tabelce.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe dane uzasadniające proponowany etat.

Wskaźniki	Nadleśnictwo Stuposiany
	m ³ /ha
Z wykonania cięć w ostatnim okresie gospodarczym	57,7
Przyjęty w poprzednim planie	27,0
Połowa spodziewanego przyrostu drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębnym	46,4
75% spodziewanego przyrostu bieżącego z wszystkich drzewostanów przedrębnych	69,6
Przyjęty na NTG	60

Przyjęto wskaźnik użytkowania przedrębego w wysokości 60 m³ z hektara.

Przy ustaleniu wielkości miąższościowego etatu użytkowania przedrębego uwzględniono:

- wyniki użytkowania przedrębego w całym ubiegłym okresie gospodarczym wraz z cięciami sanitarnymi i przygodnymi,
- spodziewany bieżący roczny przyrost miąższości wg gatunków panujących w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.

Do planu urządzenia lasu przyjęto następujące wielkości w użytkowaniu przedrębnym.

Etat użytków przedrębnych	Nadleśnictwo Stuposiany
Powierzchniowy /ha/	2766,32
Miąższościowy /m ³ netto/	165979

Etat miąższościowy w użytkowaniu przedrębnym został porównany ze spodziewanym przyrostem bieżącym (przyrost tabelaryczny), w grupie drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębny w okresie obowiązywania planu.

Etat użytków przedrębnych	Nadleśnictwo Stuposiany
Powierzchniowy /ha/	2766,32
Miąższościowy /m ³ netto/	165979
Miąższościowy /m ³ brutto/	207474
Przyrost	321150*
Etat/Przyrost (%)	64,60

* Przyrost tablicowy w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.

Orientacyjny etat użytków przedrębnych uwzględnia potrzeby hodowlane poszczególnych drzewostanów i stanowi 64,6% spodziewanego tabelarycznego przyrostu drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębny.

Przyjęty etat masowy użytków przedrębnych ma charakter orientacyjny i może ulec zmianie w zależności od potrzeb stwierdzonych w czasie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w poszczególnych drzewostanach.

Zdaniem wykonawcy planowana wielkość użytkowania przedrębego uwzględnia stadia rozwojowe drzewostanów i dynamikę rozwoju gatunków je budujących oraz przyjęte cele ochronne i produkcyjne.

3.1.3.3. Etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych)

Przyjęty do planu etat miąższościowy użytków głównych stanowi wielkość maksymalną w użytkowaniu rębnym i orientacyjną w użytkowaniu przedrębnym.

Etat użytkowania głównego zawiera Tabela nr XVII – „Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć”.

Zestawienie etatów wchodzących w skład etatu użytków głównych przedstawiono w poniższej tabeli, porównując je ze spodziewanym tabelarycznym przyrostem drzewostanów.

Rodzaj cięcia	Nadleśnictwo Stuposiany		
	masa /m ³ /		
	brutto	% przyrostu	netto
Rębne	503958	84,97	439191
Przedrębne	207474	34,98	165979
Razem	711432	119,95	605170
Przyrost	593100		

Przyjęty łączny rozmiar pozyskania (brutto) stanowi 119,95% spodziewanego bieżącego przyrostu tabelarycznego miąższości w dziesięcioleciu wg Tabeli VIIIa (593 100 m³ brutto), oraz 68,0% bieżącego przyrostu użytecznego uzyskanego w ostatnim dziesięcioleciu, obliczonego zgodnie z §43 IUL (1045 796 m³ brutto).

Łączny etat użytkowania głównego dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2015 – 2024 wynosi **605170 m³ grubizny netto**.

Nabór miąższości w planie użytków głównych przekracza spodziewany przyrost drzewostanów i należy się spodziewać niewielkiego spadku zapasu na koniec okresu gospodarczego w wysokości wyliczonej ze wzoru ($V_k = V_p + Z - U$), $[2892778 + 593100 - 711432 = 2774446]$ i wynoszącego -118332 m³ brutto. W odniesieniu do przedstawionych wyliczeń zaprojektowana wielkość użytkowania zachowa trwałość lasu i ciągłość użytkowania w omawianym Nadleśnictwie.

Łączny rozmiar użytkowania rębnego i przedrębnego uwzględnia potrzeby hodowlane drzewostanów wynikające ze stanu lasu oraz potrzeby pielęgnacyjne w drzewostanach Nadleśnictwa Stuposiany.

Zestawienie przyjętego etatu użytkowania głównego przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Jednostka	Nadleśnictwo Stuposiany
Zasoby ogółem brutto	m ³	2898169
Spodziewany przyrost bieżący brutto	m ³	593100
Proponowany etat netto/brutto	m ³	605170/711432
Wykonany w IV rewizji netto	m ³	531758
Relacja etatów do zasobów	%	24,55
Relacja etatów do przyrostu	%	119,95
Relacja etatów do wykonania	%	133,79

Łączny etat użytków głównych stanowi 24,6% miąższości zasobów drzewnych i 120,0% przyrostu bieżącego drzewostanów, w tym użytki rębne zajmują 85,0%, a przedrębne 35,0% tegoż przyrostu.

Jest on wyższy o 33,8% w stosunku do wykonania w poprzednim okresie gospodarczym. W odniesieniu do przedstawionych wyliczeń zaplanowana wielkość użytkowania zachowa trwałość lasu i ciągłość użytkowania w omawianym Nadleśnictwie.

3.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa

3.2.1. Sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych wraz z mapą przeglądową cięć rębnych

W celu osiągnięcia pożądaných docelowych typów drzewostanów na poszczególnych typach siedliskowych lasu oraz dla zapewnienia najkorzystniejszych warunków wzrostu i rozwoju istniejących odnowień, zastosowano sposoby użytkowania i rodzaje rębni w oparciu o ustalenia KZP i NTG oraz „Zasady Hodowli Lasu”. Rozpoczęte w poprzednich okresach gospodarczych użytkowanie rębniami złożonymi jest kontynuowane. Plan cięć użytków rębnych na 10-lecie sporządzony został w formie wykazu (Wzór nr 6), bez podziału na lata gospodarcze.

Do użytkowania rębego zakwalifikowano drzewostany w kolejności wg pilności użytkowania i potrzeb odsłaniania młodego pokolenia:

- w klasie odnowienia,
- przeszłorębne,
- rębne,
- w klasie do odnowienia,
- bliskorębne.

Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych w Nadleśnictwie Stuposiany wg rodzajów rębni w gospodarstwach (Tabela nr XV).

Gospodarstwo	Rębnie zupelne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa ¹	Ogółem
		Cięcia uprzątające	Cięcia pozostałe	Razem		
powierzchnia /ha/						
Nadleśnictwo Stuposiany						
Specjalne (S)	-	-	66,11	66,11	15,58	81,69
Lasów ochronnych (O)	-	280,11	4559,59	4839,70	194,81	5034,51
Lasów gospodarczych (GPZ)	-	-	0,83	0,83	-	0,83
Ogółem	-	280,11	4626,53	4906,64	210,39	5117,03

1 – należy zaliczyć również rębnię stopniową udoskonaloną z okresem odnowienia ponad 40 lat.

Cięciami rębnymi objęto 57,8% powierzchni drzewostanów, w tym cięcia uprzątające zaplanowano na powierzchni 280,11 ha. Ogółem w użytkowaniu rębnym zaprojektowano pozyskanie 17,4% zasobów drzewnych, z czego największy procent poboru masy i powierzchni manipulacyjnej cięć przewidziano w drzewostanach w klasie odnowienia, głównie ze względu na konieczność odślaniania młodego pokolenia.

3.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębnego i przedrębnego)

3.2.2.1. Zestawienie łączne użytków głównych i ich omówienie wg kategorii cięć

Zestawienie łączne użytków głównych zawiera tabela XVII: Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć.

Etat grupy użytków	Nadleśnictwo Stuposiany	
	ha	netto m ³
Użytki rębne zaliczone na poczet etatu	5117,03	416461
5% spodziewany przyrost	-	20823
Użytki rębne zaliczone na poczet etatu wraz z 5% spodziewanym przyrostem	5117,03	437284
Użytki rębne nie zaliczone na poczet etatu	-	1907
Razem użytki rębne	5117,03	439191

Etat grupy użytków	Nadleśnictwo Stuposiany	
	ha	netto m ³
Użytki przedrębne <i>/etat orientacyjny/</i>	2766,32	165979
Ogółem etat użytków głównych	7883,35	605170

Użytkowanie rębne stanowi 72,6% masy użytków głównych, a przedrębne pozostałe 27,4%.

Powierzchnią manipulacyjną cięć rębnych objęto 57,8% drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany.

Pobór miąższości w poszczególnych kategoriach drzewostanów dostosowano do funkcji lasów, stanu młodego pokolenia i okresu odnowienia, co pozwoli zapewnić ciągłość użytkowania i gwarantuje trwałość lasów. Należy zwracać szczególną uwagę na inicjowanie i maksymalnie wykorzystywać obsiew naturalny; dotyczy to nie tylko gatunków głównych, ale również innych gatunków właściwych siedliskom. Aby w pełni go wykorzystać, w rębniach stopniowych należy właściwie rozplanować miejsca pobierania miąższości, a także zadbać o prawidłowe wykonanie ścinki, zrywki i wywozu, celem ochrony istniejących odnowień.

W ramach użytkowania przedrębnego zaplanowano zabiegi CP-P, TW i TP na łącznej powierzchni 2766,32 ha. W wykazie drzewostanów przewidzianych do użytkowania przedrębnego sporządzonym wg oddziałów i pododdziałów w poszczególnych pozycjach podana jest tylko powierzchnia zabiegu, bez rozmiaru miąższościowego. Cięciami przedrębnymi objęto 31,2% drzewostanów. Cięcia trzebieżowe w drzewostanach o składzie gatunkowym częściowo zgodnym i niezgodnym z siedliskowym typem lasu powinny mieć charakter przekształceniowy. Charakter cięcia w użytkach przedrębnych należy przyjmować na podstawie aktualnego stanu lasu, w czasie jego wykonania. Nie planowano dwóch nawrotów cięć, ewentualna potrzeba powtórzenia zabiegu pozostanie w gestii Nadleśniczego. Zabieg CP-P wyszczególniony w wykazie drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego powtórzony jest w wykazie wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu, bowiem jest to również zabieg hodowlany.

Istotnym elementem przy realizacji użytkowania i pielęgnacji lasu jest uwzględnienie lokalizacji roślin i zwierząt chronionych oraz ich wymagań ekologicznych. W Programie Ochrony Przyrody dla gatunków roślin i zwierząt chronionych przedstawiono ich wymagania ekologiczne i zawarto wskazania dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej w sposób nie kolidujący z wymaganiami ich ochrony.

3.2.2.2. Przewidywane wielkości użytkowania głównego (w tym w zakresie przebudowy) w perspektywie dłuższej niż najbliższe 10 lat.

W następnych dwóch okresach gospodarczych (lata 2025-2044), pozyskanie główne pozostanie na podobnym poziomie (około 60 tys. m³ netto rocznie).

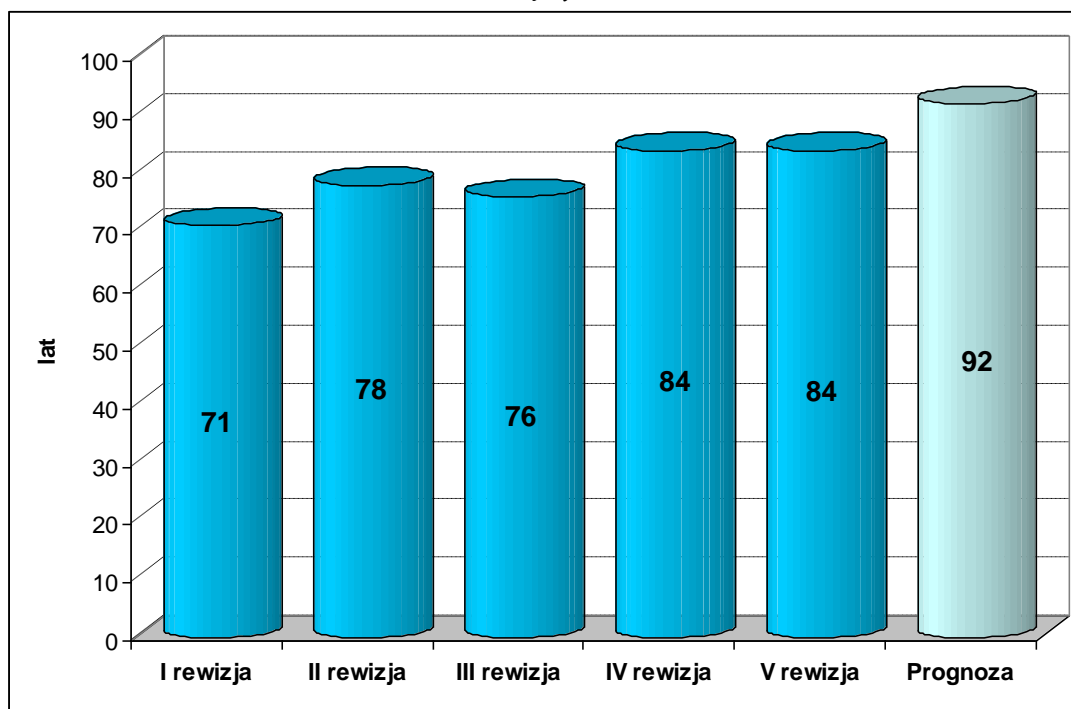
3.2.2.3. Analiza pożądanego kierunku rozwoju drzewostanów oraz pożądanego docelowego stanu zasobów drzewnych

Porównanie średniego wieku drzewostanów z połową średniego wieku drzewostanów rębnych

Wskaźniki	Nadleśnictwo Stuposiany
Spodziewany średni wiek drzewostanu /lat/	92
Połowa spodziewanego średniego wieku rębności /lat/	50
Różnica w prognozie /lat/	+42
Sentencja	Znaczne odstępstwo

W Nadleśnictwie Stuposiany kierunek zmian średniego wieku drzewostanów wykazuje znaczne odstępstwo od właściwego kierunku rozwoju przy wzroście powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia o 1475,18 ha.

Przeciętny wiek

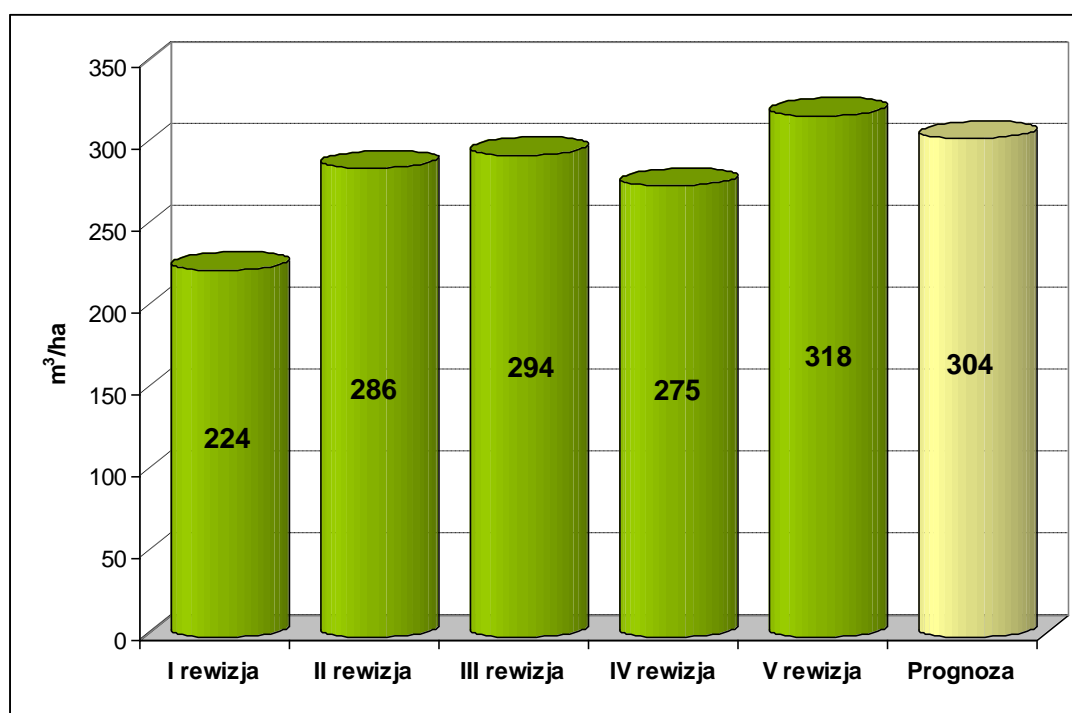

Porównanie średniej zasobności

Wskaźniki	Nadleśnictwo Stuposiany
Średnia zasobność drzewostanu /m ³ /	318
Spodziewana średnia zasobność drzewostanu (prognoza) /m ³ /	304
Różnica w prognozie/m³/	-14
Procent %/	-4,4

Spodziewany spadek zasobności nieznacznie przekroczy 4%.

Przeciętna zasobność

Porównanie przyrostu

Wskaźniki	Nadleśnictwo Stuposiany
Spodziewany w obecnym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów /m ³ /ha/rok/	6,50
Spodziewany w następnym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów /m ³ /ha/rok/	6,36
Różnica /m ³ /ha/rok/	- 0,14
Procent %/	- 2,15

Spodziewany przyrost drzewostanów na koniec okresu (po realizacji planu) powinien być niższy od spodziewanego analogicznego przyrostu w obecnym dziesięcioleciu o 2,15 %.

Wnioski:

- Średni wiek w nadleśnictwie wykaże znaczne odstępstwo (przy dużym wzroście powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia).
- Prognoza średniej zasobności wykazuje minimalny spadek – o 4%.
- Przyrost bieżący wykazuje tendencję malejącą.

3.2.3. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu**3.2.3.1. Zadania z zakresu hodowli lasu**

Rozmiar zadań z zakresu hodowli lasu wynika z przyjętego rozmiaru cięć rębnych, zinwentaryzowanego stanu lasu (w tym KO i KDO) oraz stanu odnowień i podsadzeń podokapowych. Orientacyjny rozmiar prac z zakresu hodowli lasu zawiera Tabela nr XVIII.

Przedstawiony niżej rozmiar powierzchniowy pielęgnacji lasu może być zwiększony, w miarę powstania nowych w tym zakresie potrzeb. Ilość nawrotów pielęgnowania gleby, CW, CP będzie uzależniona od potrzeb na odnowionej powierzchni (obecnie średnio zabieg hodowlany wykonywany jest ponad 2-krotnie).

Pielęgnowanie zaplanowano na powierzchni 389,94 ha zainwentaryzowanych upraw i na 1404,79 ha zainwentaryzowanych młodników. Do odnowień pod osłoną zaprojektowano pozycje wynikające z wykazu cięć rębnych o powierzchni 565,92 ha, w tym 89,90 ha w drzewostanach do przebudowy. Melioracje agrotechniczne zaprojektowano na wymagających tego zabiegu powierzchniach przeznaczonych do odnowienia.

Zestawienie powierzchni przewidzianej do zabiegów hodowlanych (wyciąg z tabeli XVIII)

Wskazanie	Nadleśnictwo Stuposiany
	powierzchnia (ha)
Odnowienia i zal. halizn, płazowin, zrębów	-
Zalesienia gruntów nieleśnych	-
Odnowienia przy rębniach złożonych	565,92
Podsadzenia	-
Dolesienia luk i przerzedzeń	-
Poprawki i uzupełnienia w istniejących uprawach i młodnikach	-
Poprawki i uzupełnienia na gruntach projekt. do odnowienia i zalesienia	-
Wprowadzanie podszytów	-
Pielęgnowanie gleby	105,38
Pielęgnowanie upraw (CW)	284,56
Pielęgnowanie młodników (CP)	1404,79
Pielęgnowanie młodników (CP-P)	276,48
Melioracje agrotechniczne	538,52

W trakcie realizacji zadań hodowlanych należy preferować odnowienia naturalne, szczególnie w drzewostanach bukowych i jodłowych. W lokalnych odmiennych warunkach mikrosiedliskowych będzie można w składach upraw zwiększyć udział gatunków światłożądnych i szybkorosnących, których wymagania ekologiczne są dostosowane do tych warunków. Jesiona, do czasu ustąpienia choroby w składach zakładanych upraw, należy zastępować gatunkami o zbliżonych wymaganiach siedliskowych (jawor, wiąz, lipa).

Rębnie złożone, należy prowadzić zgodnie z *Zasadami Hodowli Lasu*, mając na uwadze istniejące odnowienia oraz inicjowanie nowych odnowień naturalnych. W przypadkach nie uzyskania dostatecznej ilości odnowień naturalnych należy wkraczać z odnowieniami sztucznymi. Odnowienia w drzewostanach bukowych i jodłowych na powierzchni 361,80 ha należy uzyskać w sposób naturalny, a w drzewostanach świerkowych i olszowych 204,12 ha zaplanowanych odnowień sztucznych jest kontynuacją prowadzonej przebudowy.

Zadania zamieszczone w planie hodowli stanowią wielkość minimalną i mogą być zwiększane z chwilą pojawienia się nowych potrzeb hodowlanych, trudnych do przewidzenia na etapie sporządzania planu.

Wykaz wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu został sporządzony wg oddziałów i pododdziałów oraz grup zabiegów hodowlanych. Powierzchnia wszystkich zabiegów podana jest jednokrotnie, bez nawrotów.

3.2.3.2. Problematyka bazy nasiennej nadleśnictwa

Nadleśnictwo Stuposiany, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 maja 2012 r., znajduje się w 806 regionie pochodzenia leśnego materiału podstawowego.

W zakresie selekcji i zachowania zasobów genowych Nadleśnictwo będzie realizowało opracowany „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011 – 2021”.

W ramach tego programu Nadleśnictwo zamierza uznać gospodarczy drzewostan nasienny jodłowy w oddz. 63d leśnictwa Dźwiniacz oraz część drzewostanu bukowego w oddz. 100c leśnictwa Widełki o powierzchni 15 ha oraz sześć drzew matecznych jodły. Dodatkowo Nadleśnictwo przewiduje założenie 10 ha upraw zachowawczych, co pozwoli na zachowanie wartości genetycznych około 150 letniego drzewostanu zachowawczego Jd położonego w oddz. 266c leśnictwa Sokoliki. W Programie nie zaplanowano poszerzania bloków upraw pochodnych i nie zaproponowano do uznania nowych WDN ze względu na ich brak w terenie.

Zestawienia dotyczące tego zagadnienia szczegółowo ujęto w rozdziale 1.3.10.

3.2.4. Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu użytkowania głównego oraz hodowli lasu według leśnictw

Wykaz zadań na lata 2015-2024 dla poszczególnych leśnictw Nadleśnictwa Stuposiany zawiera poniższa tabela.

Nr SILP	Leśnictwo	Powierzchnia leśnictwa	Użytkowanie		Odnowienia i zalesienia
			rębne	przedrębne	
		/ha/	m ³ netto	/ha/	/ha/
1	Czereszanka	1365,47	50899	431,24	100,30
2	Dźwiniacz	1398,04	86858	281,49	106,62
3	Muczne	1463,31	91706	283,62	138,10
4	Procisne	1315,66	68063	275,86	85,60
5	Sokoliki	1438,50	41381	533,90	41,30
6	Tarnawa	1452,73	61484	559,59	44,20
7	Widelki	1010,56	38800	400,62	49,80
NADLEŚNICTWO STUPOSIANY		9444,27	439191	2766,32	565,92

3.2.5. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z mapami przeglądowymi

3.2.5.1. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu

W analizie gospodarki leśnej za okres 2005 – 2014, w rozdziale pt. „Stan zdrowotny i sanitarny lasu” omówiono istotne zagrożenia i uszkodzenia ze strony czynników abiotycznych i biotycznych, w tym również zagrożenia ze strony zwierzyny łownej.

W oparciu o materiały z ubiegłego 10-lecia, a także inwentaryzację przeprowadzoną w trakcie prac taksacyjnych, stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Stuposiany należy ocenić jako dobry, a działania Nadleśnictwa zmierzające do jego utrzymania, polegające na bieżącym pozyskaniu surowca drzewnego w ramach cięć przygodnych i sanitarnych - jako prawidłowe.

Zagrożenia oraz uszkodzenia natury abiotycznej i biotycznej zostały szczegółowo przedstawione w rozdziale 1.5.2.1.

Zadania z zakresu ochrony lasu

Zadania Nadleśnictwa w zakresie ochrony lasu na najbliższe 10-lecie winny być kontynuacją dotychczasowych. Czynności gospodarcze zaplanowane na bieżący okres obowiązywania planu urządzenia lasu, w tym szerokie zastosowanie rębni stopniowych oraz przebudowa drzewostanów świerkowych i olszowych pozytywnie wpłyną na poprawę stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu. W zakresie prognozowania zagrożeń ze strony szkodników owadzych, infekcji grzybów pasożytniczych oraz ich zwalczania, należy utrzymywać stały kontakt z Zespołem Ochrony Lasu w Krakowie i Wydziałem właściwym ds. ochrony lasu w RDLP w Krośnie.

Do podstawowych działań nadleśnictwa należeć będzie wykonywanie następujących czynności:

A. Działania dla ograniczenia szkód od czynników abiotycznych:

- dostosowywanie składu gatunkowego upraw do warunków siedliskowych,
- regulowanie składu gatunkowego upraw i młodników w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych,
- w miarę potrzeb wprowadzanie gatunków domieszkowych wzmacniających stabilność drzewostanów,
- w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych usuwanie drzew zahubionych, osłabione przez raki drzewne strzał oraz osobniki z objawami uszkodzenia przez choroby korzeni,
- ochrona drzewostanów przed szkodami powodowanymi przez owady, grzyby patogeniczne oraz uszkodzeniami od zwierzyny,
- wykorzystywanie zabiegów pielęgnacyjnych dla kształtowania stref ekotonowych.

B. Monitorowanie stanu lasu i ochrona:

a) przed chorobami grzybowymi:

- prowadzenie corocznej kontroli zagrożenia lasu przez czynniki biotyczne i abiotyczne oraz ich rejestrowanie zgodnie z zaleceniami IOL,
- sygnalizowanie do ZOL zjawisk chorobowych wymagających rozpoznania, a także wymagających ustalenia niestandardowych metod postępowania ochronnego,
- do czasu określenia skutecznej metody ochrony jesionu przed zamieraniem, w uprawach zastępowanie go innymi gatunkami np. Olsz, Wz.

b) przed uszkodzeniami powodowanymi przez owady:

- prowadzenie kontroli zagrożenia od szkodników korzeni na gruntach wskazanych w Instrukcji Ochrony Lasu,
- kontrola występowania szkodników w uprawach i młodnikach, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli występowania obiałki pędowej w uprawach i młodnikach jodłowych,
- zgodnie zaleceniami przygotowanymi przez RDLP i ZOL, prognozowanie brudnicy prowadzone będzie na transeptach w przypadku zaobserwowania jej występowania,
- wykonywanie inwentaryzacji uszkodzenia drzewostanów przez owady liściożerne w przypadku wystąpienia defoliacji powyżej 60% dla So, Md i gatunków liściastych oraz powyżej 30% dla Św i Jd.

c) przed owadami - szkodnikami wtórnymi:

- terminowe porządkowanie drzewostanów w przypadku wystąpienia szkód od czynników abiotycznych,
- terminowe usuwanie drzew zasiedlonych przez gatunki kambiofagiczne przed ich opuszczeniem przez młode pokolenie,

- stałe kontrolowanie drzewostanów świerkowych - wyszukiwanie drzew zasiedlonych przez kornika drukarza i gatunki towarzyszące oraz ich terminowe usuwanie,
- korowanie zasiedlonego drewna w przypadku trudności z jego wywozem,
- wydzielający się posusz czynny powinien być monitorowany, a jego ilość nie może powodować wzrostu zagrożenia od gatunków kambiofagicznych.

d) przed szkodami od zwierzyny łownej:

- doskonalenie metod inwentaryzacji zwierzyny dla zwiększenia wiarygodności ich wyników,
- przygotowywanie łowieckich planów hodowlanych w oparciu o rzeczywiste stany zwierzyny,
- przestrzeganie pełnej realizacji zatwierdzonych łowieckich planów,
- utrzymywanie stanu ilościowego zwierzyny umożliwiającego realizację zadań z hodowli lasu,
- utrzymywanie właściwej struktury wiekowej i płciowej zwierzyny płowej,
- prowadzenie zabezpieczania upraw stosownie do występujących szkód i koncentracji zwierzyny,
- w warunkach zimowych, szczególnie trudnych dla zwierzyny, dopuszcza się wykładanie drzew wierzby i osiki z zadaniem ochrony upraw i młodników jodłowych przed uszkodzeniem.

e) ochrona pożytecznej fauny:

W celu kształtowania właściwej odporności biologicznej drzewostanów w ramach ochrony pożytecznej fauny zaleca się:

- ochronę mrowisk,
- wspieranie owadożernego ptactwa poprzez pozostawianie drzew dziuplastych stanowiących naturalne miejsca gniazdowania, w uzasadnionych przypadkach korzystać ze skrzynek lęgowych,
- przysposabianie schronów i miejsc do zimowania nietoperzy,
- biologiczne wzbogacanie obrzeży lasu poprzez kształtowanie stref ekotonowych,
- w celu ograniczania liczebności myszowatych, na uprawach zaleca się stosowanie żywek dla ptaków drapieżnych.

Określone wyżej zadania z zakresu ochrony lasu należy realizować zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu, obowiązującą od 1 stycznia 2012 będącą załącznikiem do zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 roku.

Uzupełnieniem i poglądowym przedstawieniem omówionych zagadnień jest mapa przeglądowa ochrony lasu zawierająca:

- drzewostany uszkodzane przez zwierzynę,
- drzewostany rosnące na gruntach porolnych.

3.2.5.2. Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej**Wyliczenie kategorii zagrożenia pożarowego**

Kategorię zagrożenia pożarowego wyliczono na podstawie Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska z dnia 9 lipca 2010 r. zmieniającego Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z dnia 29 lipca 2010 r. Nr 137, poz. 923).

Pożary

Liczbę punktów odpowiadającą średniej rocznej liczbie pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadających na 10 km² powierzchni leśnej wyliczono według następującego wzoru:

$$P_p = 12,5 \log(11,2G_p + 0,725) + 1,5$$

gdzie: G_p — oznacza średnią liczbę pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadającą na 10 km² powierzchni leśnej na klasyfikowanym obszarze.

Brak pożarów w ubiegłym 10-leciu; powierzchnia leśna – 9129,32 ha

$$G_p = 0 : 9,13 = 0$$

$$P_p = 12,5 \log(11,2G_p + 0,725) + 1,5 = 12,5 \log(11,2 \times 0 + 0,725) + 1,5 = 12,5 \log(0,725) + 1,5 = (-0,246) = \mathbf{0 \text{ pkt}}$$

Siedliska leśne

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Stuposiany	
	powierzchnia (ha)	% pow. leśnej
BGb	5,25	0,06
LMGśw	26,08	0,29
LGśw	8624,05	94,46
LGw	282,89	3,10
LLG	142,42	1,56
OJG	48,63	0,53
RAZEM	9129,32	100,00
Powierzchnia drzewostanów	8855,78	-

Liczbę punktów odpowiadającą udziałowi procentowemu powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego i lasu łęgowego wyliczono się według następującego wzoru:

$$P_d = 0,1U_s$$

gdzie: U_s — oznacza sumę udziałów procentowych powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego i lasu łęgowego w całkowitej powierzchni drzewostanów na klasyfikowanym obszarze.

$$P_d = 0,1U_s = 0,1 \times 0,00 = \mathbf{0,00} = \mathbf{0 \text{ pkt}}$$

Warunki pogodowe

Liczbę punktów odpowiadającą średniej wilgotności względnej powietrza (pomiar z wysokości 0,5 m) i procentowego udziału dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godzinie 9⁰⁰, wyliczono według następującego wzoru:

$$P_k = 0,221U_{ds} - 0,59W_p + 45,1$$

gdzie: W_p — oznacza średnią wilgotność względną powietrza o godzinie 9⁰⁰,
 U_{ds} — oznacza udział procentowy dni z wilgotnością ściółki o godzinie 9⁰⁰ mniejszą od 15 %.

$$W_p = 72,134$$

$$U_{ds} = 0,22$$

$$P_k = 0,221U_{ds} - 0,59W_p + 45,1 = 0,221 \times 0,22 - 0,59 \times 72,134 = 0,048 - 42,56 + 45,1 = 2,492 = \mathbf{2 \text{ pkt}}$$

Ludność

Liczbę punktów odpowiadającą średniej liczbie mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej wyliczono według następującego wzoru:

$$P_a = 2,46 \log(0,0461G_z) + 5,16$$

gdzie: G_z — oznacza średnią liczbę mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej na klasyfikowanym obszarze.

$$G_z = 4,5 \text{ osób/km}^2 = 0,045 \text{ osób/ha}$$

$$P_a = 2,46 \times \log(0,0461G_z) + 5,16 = 2,46 \times \log(0,0461 \times 0,045) + 5,16 = 2,46 \times \log(0,0022) + 5,16 = (-6,60) + 5,16 = -1,44 = \mathbf{0 \text{ pkt}}$$

RAZEM 3 pkt (przedział ≤ 15 pkt) - III kat.

Lasy Nadleśnictwa Stuposiany zostały zaliczone do **III kategorii zagrożenia pożarowego**, czyli do lasów o najniższym zagrożeniu pożarowym.

Nadleśnictwo corocznie aktualizuje i uzgadnia z Powiatową Komendą Państwowej Straży Pożarnej w Ustrzykach Dolnych „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru”, który ujmuje sposób alarmowania i powiadamiania, środki łączności, punkty czerpania wody, bazy sprzętu przeciwpożarowego oraz organizację prowadzenia akcji gaśniczej na wypadek pożaru.

Kierunkowe zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Zapobieganie pożarom lasu polega na ograniczeniu oddziaływania czynników stwarzających to zagrożenie. Osiągnąć to należy poprzez:

- zaznajamianie społeczeństwa z przepisami dotyczącymi zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, dla zapewnienia jego czynnego udziału w zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów lasu,
- oznakowanie tablicami zakazu i nakazu dotyczącymi przepisów przeciwpożarowych, umieszczanymi przy drogach, parkingach i trasach często uczęszczanych przez turystów zmotoryzowanych i pieszych,
- utrzymywanie współpracy i określenie warunków współdziałania w zakresie zapobiegania i walki z pożarami przez jednostki organizacyjne LP z jednostkami straży pożarnej, wojskiem, policją, a w okresie wakacyjnym również z harcerzami,
- kontynuację działań w ramach sprawdzonego w warunkach Nadleśnictwa systemu zapewniającego szybkie wykrywanie i alarmowanie o pożarach oraz szybką i skuteczną interwencję,
- utrzymanie we właściwym stanie urządzeń przeciwpożarowych,
- wykonywanie zabiegów gospodarczych w lasach, zwiększających biologiczną odporność drzewostanów na powstanie i rozprzestrzenianie się pożarów,
- pociąganie do odpowiedzialności karnej osób łamiących przepisy przeciwpożarowe obowiązujące na obszarach leśnych.

Tematyka ochrony przeciwpożarowej Nadleśnictwa przedstawiona została na mapie przeglądowej ochrony przeciwpożarowej zawierającej:

- bazy sprzętu pożarniczego,
- jednostki ratownictwa gaśniczego,
- ochotnicze straże pożarne,
- miejsca czerpania wody.

3.2.6. Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej wraz z mapą przeglądową gospodarki łowieckiej

3.2.6.1. Użytkowanie uboczne

W ramach użytkowania ubocznego na bieżące 10-lecie przewiduje się pozyskanie choinek świerkowych i jodłowych oraz stroiszu iglastego, zależnie od zapotrzebowania okolicznej ludności.

Z puli użytków rolnych pozostających w stanie posiadania Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę na powierzchni 160 ha - dopłaty bezpośrednie i rolno-środowiskowe.

3.2.6.2. Gospodarka łowiecka

Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany funkcjonuje Ośrodek Hodowli Zwierzyny stanowiący obwód łowiecki nr 220 pk rejonu hodowlanego nr 1 „Bieszczady Wschodnie”.

Prowadzenie gospodarki łowieckiej w obwodzie wyłączonym z wydzierżawienia (OHZ – obwód nr 220 pk) jest realizowane na podstawie opracowanego rocznego planu łowieckiego (RPŁ), który jest opiniowany przez Dyrektora BdPN.

Istotnym elementem określającym zadania w zakresie gospodarki łowieckiej i zagospodarowania łowisk jest stan liczebny zwierzyny łownej, przedstawiony poniżej:

Nazwa	Ilość szt. według stanu na dzień 15 marca:					
	2014 r.	2013 r.	2011 r.	2009 r.	2007 r.	2005 r.
Jeleń	272	229	235	229	203	175
Sarna	106	143	123	113	81	76
Dzik	113	77	64	84	90	80
Zając	39	45	35	35	50	28
Lis	54	50	60	59	50	54
Borsuk	16	12	11	17	22	17
Jenot	4	2	2	3	1	2
Kuna	31	31	29	30	32	29
Tchórz	5	51	13	10	10	7
Dzikie kaczki	71	60	68	35	36	11
Słonka	48	47	51	48	45	47
Jarząbek	38	40	42	31	70	63
Grzywacz	82	80	76	75	70	65

Największe znaczenie łowieckie ma jeleń oraz sarna i dzik. Najważniejszym celem postawionym do realizacji w ramach wieloletniego planu łowieckiego jest osiągnięcie lepszej kondycji poszczególnych gatunków. Na tym terenie w dużej liczbie występują takie drapieżniki jak wilki, niedźwiedzie i rysie. Gatunki te w znacznym stopniu mają wpływ na prowadzenie gospodarki łowieckiej.

Poprawa naturalnych warunków bytowania zwierzyny i tworzenie bogatej bazy żerowej na terenie Nadleśnictwa polega na:

- corocznym wykaszaniu 160 ha łąk w celu uzyskania dobrego potrawu w okresie jesiennym jak również w celu uzyskania szybszego odrostu w okresie wiosennym,
- odślanianiu i przycinaniu odnalezionych w drzewostanach starych drzew owocowych w celu wydajniejszego ich owocowania,
- corocznym zakupie karmy na okres zimowy,
- utrzymaniu starych sadów owocowych na terenie dawnych wsi w dobrej produktywności,
- utrzymaniu powierzchni poletek łowieckich z uprawami wieloletnimi zabezpieczającymi żer jesienno-zimowy,
- wykładaniu żeru pędowego (czuby osikowe) w ramach prowadzonych cięć pielęgnacyjnych w zimie i na przedwiośnie,
- wykładaniu soli lizawkowej przez cały rok,
- utrzymaniu karmisk dla zwierzyny w celu ograniczenia szkód w uprawach leśnych,
- zapewnieniu zwierzynie spokoju poprzez jej ochronę i tworzenie ostoi.

Prowadzone działania pozwolą na zminimalizowanie szkód w uprawach i młodnikach do poziomu gospodarczo znośnych.

Zadania na najbliższe dziesięciolecie odnośnie gospodarki łowieckiej będą dotyczyły dalszej poprawy warunków bytowania zwierzyny, utrzymania jej liczebności na właściwym poziomie.

Działania w zakresie poprawy warunków bytowania zwierzyny będą polegały na odpowiednim zagospodarowaniu łowiska, a w szczególności na:

- poprawie naturalnych warunków pokarmowych poprzez zakładanie poletek łowieckich żerowych i zgryzowych, wysadzanie drzew dostarczających zwierzynie owoce i nasiona, wykładanie w okresie zimy drzew zgryzowych, dostosowanie terminu części cięć pielęgnacyjnych (gatunki chętnie zjadane przez zwierzynę) do okresów niedoboru pokarmu,
- uzupełnianiu pokarmu, w warunkach jego niedostatku lub niedostępności,
- właściwej lokalizacji karmisk i poletek łowieckich w stosunku do upraw i młodników leśnych,
- umożliwianiu zwierzynie dostępu do wody,
- stopniowym ograniczaniu dokarmiania dzikich zwierząt mając na uwadze cele wieloletnich łowieckich planów hodowlanych - wyjątek stanowią okresy ciężkich zim, w czasie których dostęp do naturalnych zasobów karmy występującej w lesie będzie niemożliwy np. przy wystąpieniu zmarzniętej pokrywy śnieżnej;
- lokalizację karmisk i nęcisk w odległości nie mniejszej niż 900 m od

zamieszkałych zabudowań oraz nie mniejszej niż 600 m od dróg publicznych, a także nie bezpośrednio przy drogach leśnych - za wyjątkiem ciężkich okresów zimowych, kiedy to, dostarczenie karmy do wyznaczonych karmisk i nęcisk jest niemożliwe ze względu na nieprzejezdność szlaków lub dróg, jako odstępstwo od przyjętej zasady,

- modyfikacji sposobu wykładania karmy treściwej, przede wszystkim dla dzików poprzez rozrzucanie kukurydzy z równoczesnym przysypaniem ziemią.

Działania w zakresie utrzymania liczebności zwierzyny na właściwym poziomie będą polegały na:

- corocznym określeniu liczebności zwierzyny, poprzez wybór właściwej metody inwentaryzacji zwierzyny w zależności od gatunku i poprawne jej stosowanie,
- ustaleniu w wieloletnich łowieckich planach hodowlanych właściwego zagęszczenia docelowego zwierzyny, przy którym szkody będą gospodarczo znośne,
- ustalaniu poziomu odstrzału gwarantującego osiągnięcie stanów docelowych przyjętych w wieloletnich łowieckich planach hodowlanych,
- ustalaniu liczebności i trendów zmian populacji określonych gatunków zwierzyny łownej mając na uwadze ochronę siedlisk przyrodniczych.

Przy realizacji zadań hodowlanych i ochronnych dopuszcza się następujące zmiany:

- modyfikowanie składów gatunkowych drzewostanów w kierunku zapewnienia właściwego udziału gatunków osłonowych i żerowych, przy zachowaniu wymogu utrzymania jako panującego gatunku głównego danego typu gospodarczego drzewostanu, dochowując zgodności gatunku z biotopem;
- prowadzenie cięć pielęgnacyjnych z zachowaniem równowagi w ekosystemach, utrzymując równocześnie odpowiednią wielkość bazy żerowej i osłonowej;
- wzbogacanie łowisk poprzez rewitalizację starych sadów rosnących na terenie dawnych, dziś nieistniejących wsi;
- w miejscach ochronnych (miejsca gawrowania niedźwiedzia, rozrodu wilka i rysia) nie należy lokalizować ambon myśliwskich oraz nie należy organizować polowań zbiorowych z naganką;
- przy wykonywaniu czyszczeń w uprawach i młodnikach należy stosować ogławianie oraz pozostawienie nie wyrobionych gatunków drzew o miękkim drewnie, w celu zapewnienia zwierzynie żeru pędowego.

Ponadto:

- zgodnie z art. 8 ustęp 3c ustawy prawo łowieckie należy corocznie uzyskiwać opinię Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego dla rocznego planu łowieckiego opracowywanego dla obwodu łowieckiego graniczącego z BdPN;
- należy utrzymywać ścisłą współpracę Nadleśnictwa Stuposiany z Dyrekcją Bieszczadzkiego Parku Narodowego w zakresie wspólnego powiadamiania i monitoringu występowania chorób zakaźnych zwierząt łownych i chronionych (np. gruźlica, wścieklizna i ASF);

- należy kontynuować coroczną współpracę z BdPN w zakresie ustalania liczebności populacji zwierząt łownych w ramach opiniowania rocznych planów łowieckich i inwentaryzacji zwierząt chronionych;
- w związku z ekspiracją w czasie obowiązywania pul wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego, należy nawiązać współpracę z Dyrekcją BdPN w zakresie wypracowania założeń prowadzenia gospodarki łowieckiej w obwodzie łowieckim graniczącym z BdPN, leżącym w Łowieckim Rejonie Hodowlanym nr I " Bieszczady Wschodnie " na kolejny okres planistyczny.

Realizacja określonych wyżej działań, wraz z szerokim wachlarzem czynności z zakresu ochrony i hodowli, winny przynieść efekt w postaci zmniejszenia rozmiaru szkód w uprawach leśnych oraz polepszenia jakości hodowlanej zwierzyny.

3.2.7. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji

Grunty Nadleśnictwa Stuposiany leżą o obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Sanu. Zgodnie z przepisami funkcjonowania Parku Krajobrazowego Doliny Sanu (Uchwała nr XLVIII /993/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Doliny Sanu (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego dnia 10 lipca 2014 r. Poz. 1947) zakazuje się pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów.

3.2.7.1. Budowa i remonty dróg oraz urządzeń melioracyjnych

Nadleśnictwo planuje prowadzić przebudowę oraz remonty nawierzchni istniejących dróg wraz z wymianą przepustów, a rozmiar tych zadań będzie uzależniony od wielkości posiadanych, ewentualnie pozyskanych środków finansowych. Pilnego remontu kapitalnego wymagają odcinki dróg leśnych:

- DL/01/3- odcinek 01- długość 1048 m, jest to droga o nawierzchni utwardzonej żwirowej.
- DL/02/14- odcinek 01- długość 111 m, jest to droga o nawierzchni utwardzonej tłuczniowej.
- DL/05/4- odcinek 01- długość 3355 m, jest to droga o nawierzchni utwardzonej tłuczniowej.

Wykazywany jest małe zagrożenie dla zwierząt na drogach leśnych i wywozowych ze względu na:

- małą częstotliwość przejazdu – około 5-10 samochodów dziennie;
- małą prędkość przejazdu pojazdów;
- brak ruchu transportowego po zmroku i w nocy;
- zakaz poruszania się po w/w drogach pojazdów silnikowych niezwiązanych z prowadzoną gospodarką leśną (art. 29 ust. 1 ustawy o lasach);
- brak stwierdzonych upadków zwierzyny w wyniku kolizji z pojazdami transportującymi drewno.

Odpowiednia infrastruktura techniczna pozwoli chronić ekosystemy z całym bogactwem przyrodniczym oraz wykonywać zadania z zakresu ochrony czynnej poprzez zwiększenie możliwości operacyjnych, w tym Straży Leśnej prowadzącej działania przeciwko niezgodnym z prawem wjazdom do lasu. Zmiany uwarunkowań przyrodniczych, ekonomicznych i prawnych gospodarki leśnej oraz postęp w zakresie budowy dróg publicznych i leśnych, wpływają na bieżące i perspektywiczne decyzje Nadleśnictwa dotyczące realizacji docelowej sieci dróg, umożliwiającej odpowiednie udostępnienie terenu dla potrzeb wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Należy zaznaczyć, że inwestycje realizowane na terenach leśnych podlegają wszystkim prawnym wymogom prawa budowlanego i mogą być realizowane po przeprowadzeniu stosownych postępowań administracyjnych.

3.2.7.2. Wykonanie i utrzymanie szlaków technologicznych

Szlaki technologiczne oraz ich remonty będą wykonywane w miarę zaistniałych potrzeb.

3.2.7.3. Budowa i remonty siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych

W przyszłym okresie gospodarczym w zakresie budownictwa ogólnego Nadleśnictwo planuje prowadzenie bieżących remontów istniejących budynków i budowli.

3.2.7.4. Budowa i konserwacja zbiorników małej retencji

Nadleśnictwo Stuposiany uczestniczyło w projekcie pn. „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie” realizowanego w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zadania wykonane to:

- przebudowa przepustów okrągłych na łukowe na drodze leśnej nr 4 w ilości 12 sztuk,
- zabudowa osuwiska przy drodze leśnej nr 19 w leśnictwie Tarnawa,

- wykonanie 7 nowych zbiorników retencyjnych i modernizacja istniejącego zbiornika (kałuża ekologiczna), o wielkości od 5 do 30 arów i możliwości retencjonowania wody od 500 do 3000 m³,
- zabudowa brzegu potoku Muczny na długości około 200 m,
- przebudowa szlaku zrywkowego w leśnictwie Dźwiniacz, zabudowa starego szlaku.

Ponadto w latach 2002-2005 Nadleśnictwo Stuposiany zrealizowało w ramach umów z fundacją „Ekofundusz” kilkadziesiąt niewielkich około 1,5 ara zbiorników wodnych, celem stworzenia dogodnych warunków dla rozwoju płazów i gadów, które pełnią również funkcje retencjonowania wody, a szczególnie spowalniają jej odpływ.

Zadania nadleśnictwa z zakresu małej retencji są następujące:

1. Utrzymanie i konserwacja istniejących zbiorników małej retencji.
2. Utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń przeciwdziałających erozji:
 - a) brzegosłonów (zabudów brzegowych),
 - b) wodopustów w nawierzchniach dróg leśnych i szlaków zrywkowych,
 - c) umocnienia dna cieków na stałych brodach,
 - d) zabudowy osuwisk.
3. Zapewnienie odpowiedniej ilości wody dla potrzeb ochrony przeciwpożarowej (zbiorniki przeciwpożarowe) i gospodarki łowieckiej (wodopoje).
4. Uczestnictwo w regionalnych programach małej retencji.
5. W miarę posiadanych środków budowa nowych urządzeń:
 - a) przebudowa przepustów o przekrojach kołowych na owalne lub łukowe,
 - b) odtwarzanie obiektów małej retencji na ciekach wodnych oraz w naturalnych bezodpływowych obniżeniach terenu,
 - c) budowa progów piętrzących, stopni wodnych, bystrzy, jazów, przepławek itp.

3.2.7.5. Wytoczne w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego

Pod względem turystyczno-krajobrazowym Nadleśnictwo Stuposiany swoim zasięgiem obejmuje bardzo atrakcyjny obszar. Odznacza się on wybitnymi walorami estetycznymi, prezentując krajobraz najwyższych partii Bieszczadów Wysokich. Wysoki stopień naturalności ekosystemów leśnych i bogactwo świata zwierząt decydują o bardzo wysokich wartościach przyrodniczych. Omawiany obszar stanowi naturalną otulinę Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Jest również łącznikiem między głównymi atrakcjami turystycznymi województwa podkarpackiego, jakimi są Bieszczadzki Park Narodowy i Zalew Soliński, co znacząco wpływa na turystyczny ruch tranzytowy. Warunki naturalne opisywanego terenu stwarzają doskonałe możliwości uprawiania głównie turystyki kwalifikowanej, tj. turystyki pieszej, rowerowej i konnej.

Turystyka w Bieszczadach ma charakter sezonowy, ograniczający się przede wszystkim do miesięcy letnich. Pod względem klimatycznym najkorzystniejszy okres dla turystyki w Bieszczadach to koniec zimy, wczesna wiosna i koniec lata, oraz początek jesieni. Jak wynika z opracowanych różnego rodzaju strategii, planów dla Bieszczad, rozwój turystyki należy opierać o formy małe i agroturystykę, dążąc do uzyskania miejsc całorocznych o co najmniej średnim standardzie wyposażenia.

Nadleśnictwo posiada opracowany i zatwierdzony, zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2004 r., Program edukacji leśnej społeczeństwa.

Na gruntach Nadleśnictwa znajduje się siedem ścieżek edukacyjnych, trzy miejsca postoju, z tego jedno służy jako "zielona klasa" i jest przystosowane do prowadzenia lekcji. Nadleśnictwo posiada dwa obiekty noclegowe, w miejscowości Muczne w leśnictwie Dźwiniacz. Domek myśliwski z 12 miejscami noclegowymi oraz przebudowywany obecnie dawny hotel "Muczne", na "Centrum Promocji Leśnictwa Bieszczadzkiego", które docelowo będzie głównym obiektem Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Lasy Bieszczadzkie" z około 90 miejscami noclegowymi. W Centrum będą realizowane zadanie z zakresu edukacji leśnej oraz promocji leśnictwa tego regionu.

Działania Nadleśnictwa w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego obejmą:

- utrzymanie w odpowiednim stanie istniejących urządzeń rekreacyjnych oraz obiektów edukacyjnych;
- budowę nowych urządzeń (ławki i zadaszenia przy szlakach turystycznych, tablice informacyjne);
- udostępnianie lasu dla ruchu turystycznego, szczególnie jednodniowego i weekendowego, z uwzględnieniem potencjalnej przydatności drzewostanów do rekreacji i ich ochrony;
- kanalizowanie turystyki pieszej i rowerowej, między innymi w celu odciążenia terenów położonych w Bieszczadzkim Parku Narodowym;
- w odległości dwóch średnich wysokości drzewostanu od szlaku turystycznego, wzdłuż jego przebiegu, który został wyznaczony przez różne podmioty, należy wykonywać niezbędne prace w zakresie pozyskiwania drewna w okresie I i IV kwartału, a więc w czasie zimy, gdy ruch turystyczny na szlakach jest niewielki, a dodatkowo występująca pokrywa śnieżna chroni glebę przed negatywnym oddziaływaniem zrywki oraz w uzasadnionych przypadkach należy prowadzić z wyłączeniem ciężkiego sprzętu;
- prowadzenie działalności edukacyjnej, poświęconej skutkom dokarmiania dzikich zwierząt oraz gospodarowania odpadkami i ich zabezpieczeniu, w szczególności przed niedźwiedziami.

Wszystkie elementy z zakresu zagospodarowania rekreacyjnego zostały naniesione na mapę sytuacyjno-przeładową obszarów chronionych i funkcji lasu i mapę przeładową zagospodarowania rekreacyjnego.

4. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Stuposiany został zaktualizowany w postaci odrębnego tomu wraz z częścią kartograficzną i stanowi integralną część składników planu urządzenia lasu.

Aktualizację Programu ochrony przyrody przeprowadzono z uwzględnieniem Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie z 1996 r., tomu 1 Instrukcji u.l. z 2012 r. oraz ustaleń Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

5. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO

W wyniku realizacji zaprojektowanego planu, na koniec okresu gospodarczego przewiduje się następujące zmiany stanu lasu i zasobów drzewnych w tym:

- dalszy wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia,
- niewielki spadek zapasu i przeciętnej zasobności,
- wzrost średniego wieku.

Zgodnie z zasadami określonych w § 123 instrukcji u.l. wielkość zasobów drzewnych Nadleśnictwa Stuposiany na koniec okresu gospodarczego wyliczono ze wzoru: $V_k = V_p + Z - U$, gdzie:

- V_k - suma miąższości grubizny spodziewana na koniec okresu gospodarczego,
- V_p - suma miąższości grubizny na początku okresu – 2892778 m³ brutto,
- Z - spodziewany przyrost miąższości grubizny w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu - 593100 m³ brutto,
- U - grubizna brutto drewna przewidzianego do pozyskania - 711432 m³ brutto.

$$[2892778 + 593100 - 711432 = 2774446]$$

$$\underline{V_k = 2774446 \text{ m}^3 \text{ brutto}}$$

Spadek zapasu na koniec okresu gospodarczego wyniesie **118332 m³ brutto**.

W perspektywie dalszej niż koniec okresu gospodarczego zasoby drzewne Nadleśnictwa Stuposiany będą utrzymywały się na dotychczasowym poziomie. Ciągłe starzenie się drzewostanów, powinno być zahamowane. Pożądany kierunek rozwoju oraz stan docelowy zasobów drzewnych powinien wynikać z korelacji średniego wieku drzewostanów, a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów.

6. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH

6.1. Prace przygotowawcze

6.1.1. Prace geodezyjne, ewidencyjne i klasyfikacyjne

Nadleśnictwo Stuposiany posiada numeryczną mapę ewidencji gruntów. Nadleśnictwo przekazało wykonawcy projektu planu u.l. bazę geometryczną do LMN, opracowaną zgodnie z Zarządzeniem nr 34 DGLP z dnia 20.04.2005 r. Do planu u.l. przyjęto granice i powierzchnie działek i użytków oraz rodzaje użytków zgodnie z powszechną ewidencją gruntów. Uzgodnienie stanu posiadania Nadleśnictwa z danymi powszechnej ewidencji gruntów i budynków zostało dokonane przez Dział Geodezji BULiGL Oddział w Przemyślu. Stwierdzone na gruncie różnice w zakresie rodzajów użytkowania były na bieżąco zgłaszane Nadleśniczemu, który decydował o sposobie załatwienia sprawy.

6.1.2. Prace glebowo-siedliskowe i fitosocjologiczne

W trakcie prac terenowych oraz przy planowaniu przyrodniczo-leśnym wykorzystano elaborat siedliskowy i opracowanie fitosocjologiczne dla Nadleśnictwa Stuposiany wykonane w 2014 r. przez Pracownię Siedliskową Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyślu.

6.2. Prace urzędniowe

6.2.1. Prace terenowe

Terenowe prace urzędniowe wykonała Pracownia Urządzania Lasu KU-3 BULiGL Oddział w Przemyślu w latach 2013-2014. Po zakończeniu taksacji opisy taksacyjne i wskazania gospodarcze wszystkich wydzieleń zostały przedstawione leśniczemu i Nadleśniczemu, co potwierdza notatka służbowa z dnia 27.09.2013 r. i 31.10.2013 r. W poniższej tabeli zestawiono rozmiar wykonanych prac urzędniowych.

Nadleśnictwo	Rozmiar wykonanych prac urzędniowych			
	Taksacja	Ilość oddziałów	Ilość powierzchni kołowych	Ilość wydzieleń literowanych
	ha		szt.	
Stuposiany	9444,27	196	1549	1337

Inwentaryzację zasobów drzewnych wykonano w 2013 i 2014 r. Przeprowadzono ją w trzech etapach:

- Etap I – szacowanie zasobności drzewostanów (podczas sporządzania opisu taksacyjnego), z wykorzystaniem relaskopowych powierzchni próbnych z wyboru, określenia bonitacji i zadrzewienia (na podstawie „Tablic zasobności i przyrostu drzewostanów – B. Szymkiewicz, Wyd. V, PWRiL W-wa 1986).
- Etap II – inwentaryzacja miąższości zasobów obrębu leśnego statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych na podstawie zaktualizowanej bazy Taksator.
- Etap III – wyrównanie miąższości oszacowanej w drzewostanach do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku w wyniku pomiaru miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną – w warstwach gatunkowo-wiekowych, z wykorzystaniem równań regresji.

Odbiór inwentaryzacji zasobów drzewnych w Nadleśnictwie Stuposiany wraz z testem kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych nastąpił w dniach 12-14 maja 2014 r. Test kontrolny przeprowadzono (Zespół kontrolny Wydziału Zarządzania Zasobami RDLP Krosno – protokół z dnia 14.05.2014 r.) z następującymi wynikami: błędów grubych nie stwierdzono, testowane różnice między średnimi dla pierśnicowego pola przekroju i dla wysokości drzew, przy zastosowaniu statystyki o rozkładzie normalnym $N(0;1)$ wyniosły w wartościach bezwzględnych odpowiednio 0,053 i 0,309, są one mniejsze od liczby 2, tj. obliczonej bezwzględnej wartości statystyki.

W trakcie prac taksacyjnych ustalono cechy drzewostanów. Wykaz tych cech i powierzchni drzewostanów zestawiono w tabeli. Dla niektórych drzewostanów określono kilka cech.

Wyszczególnienie	Drzewostany	
	Powierzchnia /ha/	Udział /%/
Z odnowienia naturalnego	6782,52	76,59
Z odnowienia sztucznego	2073,26	23,41
Uprawy po rębni złożonej	24,81	0,28
Młodniki po rębni złożonej	370,53	4,18
Na gruntach porolnych	2937,86	33,17
Otulina PN	8855,78	100,00
Projektowane rezerwy	477,70	5,39
Powierzchnia drzewostanów	8855,78	100,0

6.2.2. Prace kameralne

Bazę opisową do SILP wykonano w programie TAKSATOR (wersja 6.0.226), natomiast warstwy SLMN wykonano w programie ArcGIS.

Skład osobowy drużyny wykonującej plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany był następujący:

1. mgr inż. Henryk Gniewek – Taksator Specjalista – Kierownik Pracowni,
2. mgr inż. Bogdan Draguła – Taksator Specjalista – Zastępca kierownika,
3. mgr inż. Leszek Reizer – Taksator Specjalista,
4. mgr inż. Grzegorz Smętek – Starszy Taksator,
5. Stanisław Połec – Starszy Taksator,
6. Roman Kwolek – Starszy Taksator,
7. mgr inż. Marcin Górniewicz – Starszy Asystent Taksatora,
8. mgr inż. Piotr Pyzia – Starszy Asystent Taksatora,
9. Jolanta Lewandowska – Asystent Taksatora.

6.3. Zestawienie składników planu urządzenia lasu

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany obejmuje następujące części składowe:

1. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa.
2. Program ochrony przyrody.
3. Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.
4. Opisy taksacyjne.
5. Wykaz projektowanych cięć rębnych.
6. Materiały kartograficzne.

Ogólny opis lasów Nadleśnictwa (elaborat) zawiera: odpowiednie zestawienia i omówienia, stanowi oprawiony oddzielnie tom wraz z załącznikiem tabelarycznym, w którym zamieszczono:

- Tabelę nr I: Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju,
- Tabelę nr II: Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji,
- Tabelę nr III: Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących,
- Tabelę nr IV: Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących,
- Tabelę nr Va: Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- Tabelę nr Vb: Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- Tabelę nr VI: Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności,

- Tabelę nr VIIIa: Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy,
- Tabelę nr XI: Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych,
- Tabelę nr XII: Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych,
- Tabelę XIII: Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzania lasu,
- Tabelę nr XIV: Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębного,
- Tabelę nr XV: Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach,
- Tabelę nr XVI: Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębного we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku,
- Tabelę nr XVII: Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć,
- Tabelę nr XVIII: Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu,
- Wykaz obiektów bazy nasiennej.

Program ochrony przyrody stanowi oddzielnie opraciony tom z częścią kartograficzną w postaci mapy przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1 : 25 000.

Opisy taksacyjne

Sporządzone dla Nadleśnictwa, zawierają:

- opisy taksacyjne,
- wykaz stosowanych skrótów.

Wykaz projektowanych cięć rębnych

Sporządzony dla Nadleśnictwa, zawiera:

- Wykaz projektowanych cięć rębnych,
- Wykaz pozycji niezliczonych na poczet etatu,
- Wykaz drzewostanów w klasie odnowienia,
- Wykaz drzewostanów w klasie do odnowienia,
- Wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy,
- Tabelę nr XV: Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach,
- Tabelę nr XVII: Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć.

Materiały kartograficzne załączone do planu urządzania lasu:

- mapa gospodarcza w skali 1: 5 000,
- mapa przeglądowa drzewostanów w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa cięć rębnych w skali 1: 25 000

- mapa przeglądowa siedlisk leśnych - typów siedliskowych lasu w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa ochrony przeciwpożarowej w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa ochrony lasu w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa gospodarki łowieckiej w skali 1: 25 000,
- mapa przeglądowa zagospodarowna rekreacyjnego w skali 1:25 000,
- mapa przeglądowa nasiennictwa i selekcji w skali 1: 25 000,
- mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa na podkładzie mapy topograficznej w skali 1: 25 000.

Operaty dla leśniczych, zawierające w kompletach:

- operat dla leśniczego (wyciąg z opisów taksacyjnych i wykazów),
- mapę przeglądowo-gospodarczą drzewostanów z elementami cięć rębnych w skali 1: 10 000.

Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu stanowi oddzielnie opracowany tom z częścią kartograficzną w postaci mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1 : 25 000.

Opracował:

Kierownik Pracowni
Urządzania Lasu KU Nr 3
G. Gniewek
mgr inż. Henryk Gniewek

7. KRONIKA

8. ZAŁĄCZNIKI

Zarządzenie Nr 124 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 kwietnia 1995 roku.

Protokół z posiedzenia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany z dnia 22 sierpnia 2012 roku.

Protokół z wykonanego testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych kołowych w Nadleśnictwie Stuposiany.

Protokół Narady Techniczno-Gospodarczej przeprowadzonej w dniu 27 października 2014 roku dla Nadleśnictwa Stuposiany.

Opinia sanitarna o Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2015-2024 Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 22 grudnia 2015 roku.

Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie dla Nadleśnictwa Stuposiany opracowanego na lata 2015-2024, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko z dnia 1 czerwca 2015 roku.

Protokół z posiedzenia Komisji Projektu Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany, która odbyła się w dniu 25 sierpnia 2015 r. w Lutowiskach.

Uzgodnienie projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Stuposiany, w części dotyczącej otuliny Bieszczadzkiego Parku Narodowego przez Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego z dnia 16 października 2015 roku.

ZARZĄDZENIE NR 124

Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
z dnia 14 kwietnia 1995r.

w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Stuposiany.

Na podstawie art. 16 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz.444, z 1992r. Nr 21, poz.85, i Nr 54, poz.254 oraz z 1994r. Nr 1 poz.3 i Nr 127, poz.627) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Uznaje się za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej około 9069 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Stuposiany w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie położone wg stanu na dzień 01.01.1983r., w obrębie leśnym Stuposiany, w tym:

- a) lasy glebochronne, wodochronne – o powierzchni łącznej około 318 ha, w oddziałach: 13, 15, 25, 39, 76, 97, 98, 100, 143, 143A, 144, 222–224, 227, 233, 234;
- b) lasy wodochronne o powierzchni łącznej około 8747 ha, w oddziałach: 1–5, 5A, 6, 6A, 7–16, 16A, 17, 17A, 17B, 18, 19, 19A, 20–28, 37–42, 54–57, 59–61, 61A, 144–157, 157A, 158–164, 213, 215, 216, 216A, 217–235, 237–240, 242–247, 249, 250, 252–254, 254A, 255–263, 265, 265A, 266–270, 272–282, 282A, 283–287;
- c) lasy stanowiące drzewostany nasienne o powierzchni łącznej około 4 ha, w oddziale 19.

2. Szczegółową powierzchnię i lokalizację lasów ochronnych określi plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Stuposiany na lata 1995 – 2004.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 1995r.

MINISTRE

Stanisław Żelichowski

PROTOKÓŁ

posiedzenia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany
z dnia 22 sierpnia 2012 roku.

Komisji przewodniczył Z-ca Dyrektora ds. gospodarki leśnej, mgr inż. Marek Marecki
Biorący udział w posiedzeniu zgodnie z listą obecności.

Część A

1. Nadleśnictwo Stuposiany posiada opracowanie glebowo – siedliskowe z 1980 roku wykonane z zastosowaniem nomenklatury gleb z 1973 roku. Komisja ustala, że zostanie sporządzone ponowne opracowanie siedliskowe. Ponadto, ze względu na położenie w Leśnym Kompleksie Promocyjnym „Lasy Bieszczadzkie” zostaną rozpoznane i skartowane leśne zbiorowiska roślinne na podstawie rozpoznania fitosocjologicznego. Na mapę siedliskową zostaną wkartowane granice siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000, zinwentaryzowane przez Lasy Państwowe w 2007 roku, bez ich weryfikacji w terenie.
2. Ocena podstawowych założeń zagospodarowania przestrzennego regionu z terenu Nadleśnictwa Stuposiany.
Na etapie prac przygotowawczych dokonano analizy następujących dokumentów dotyczących założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu:
 - ✓ Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2015,
 - ✓ Program Ochrony Środowiska na lata 2010 – 2013 dla powiatu bieszczadzkiego z perspektywą na lata 2014 – 2021,
 - ✓ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lutowiska na lata 2005 – 2015. Gmina Lutowiska, na terenie której w całości znajduje się Nadleśnictwo Stuposiany, nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie gmina jest w okresie wykonywania studium uwarunkowań. Z dokumentów tych wynikają następujące kierunki i zasady:
 - Maksymalna ochrona i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych, z uwagi na ich znaczenie ochronne, ekologiczne i gospodarcze.
 - Dopuszcza się zwiększenie areалу gruntów leśnych oraz wzrost udziału lasów o funkcji ochronnej. Zwiększenie areálu gruntów leśnych powinno w szczególności dotyczyć terenów przyległych do istniejących kompleksów leśnych i gruntów Lz, V i VI klas bonitacyjnych oraz IV jeżeli areał nie przekracza 10 arów lub jest gruntem zdegradowanym. Zalesianie gruntów winno być zgodne z operatem granicy rolno-leśnej, w którym należy wskazać miejsca i kolejność zalesień.
 - Ochrona wód i gospodarowania wodami - brak wpływu.
 - Obrony kraju - brak wpływu.
 - Ochrona zdrowia ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji na terenach leśnych - dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w innych przepisach. Głównym zadaniem Nadleśnictwa będzie sprostanie oczekiwaniom odwiedzających lasy, w zakresie udostępniania lasów i infrastruktury na potrzeby turystyki. Na terenie Gminy Lutowiska występują kopaliny podstawowe (ropa naftowa i gaz ziemny oraz kopaliny pospolite (kamienie drogowe i budowlane). Na terenie otuliny BdPN zakazuje się pozyskiwania dla celów gospodarczych skał a także minerałów. Zakaz ten nie dotyczy

istniejących już inwestycji oraz prowadzenia nowej działalności, o której mowa w art. 22 ust. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r roku Prawo geologiczne i górnicze.

Nie są przewidywane inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym.

3. Nie przewiduje się korekty zasięgu lasów ochronnych uznanych Zarządzeniem Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 124 z dnia 14 kwietnia 1995 roku.
4. Dla potrzeb wykonania projektu planu urządzania lasu zostaną przekazane przez Nadleśnictwo:
 - ✓ zaktualizowane bazy geometryczne i opisowe,
 - ✓ aktualne wypisy z ewidencji gruntów i budynków.
 - ✓ RDLP w Krośnie udostępni pozyskaną z WODGiK ortofotomapę.
5. Podział powierzchniowy i numerację oddziałów przyjmuje się bez zmian. Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń zgodnie z Instrukcją urządzania lasu. Taksatorzy wykonujący prace będą zobowiązani do wskazania leśniczemu na jego wniosek przebiegu niewyraźnych lub wątpliwych granic wydzieleń.
6. Wykonawca projektu planu urządzenia lasu w oparciu o ortofotomapę dokona:
 - ✓ aktualizacji i korekty granic wydzieleń leśnych,
 - ✓ aktualizacji i korekty położenia warstwy obiektów liniowych (cieki, drogi itp.), warstwy obiektów powierzchni nie tworzących wydzieleń leśnych, warstwy innych obiektów powierzchniowych,
 - ✓ wprowadzenia do standardu LMN nieujętych dotychczas obiektów liniowych,
 - ✓ wprowadzenia do SLMN nazwy cieków i zbiorników wodnych,
 - ✓ wprowadzenia nazw miejscowości
 - ✓ uzgodnienia położenia obiektów na granicy z sąsiednim nadleśnictwem i BdPN.
7. Podczas inwentaryzacji stanu lasu zostaną wyróżnione następujące cechy drzewostanów:
 - ✓ drzewostany z odnowienia (zalesienia) sztucznego,
 - ✓ drzewostany z odnowienia (zalesienia) naturalnego,
 - ✓ uprawy po rębni złożonej,
 - ✓ młodniki po rębni złożonej,
 - ✓ drzewostany z zalesień porolnych,
 - ✓ otulina BdPN,
 - ✓ projektowane rezerваты.
8. Ustala się, że nie będą tworzone jednostki kontrolne oznaczane jako oddziały leśne.
9. Przyjmuje się następujące priorytety przy kwalifikowaniu drzewostanów do przebudowy:
 - ✓ drzewostany z kontynuowaną przebudową,
 - ✓ drzewostany świerkowe i jesionowe o niskiej jakości i trwale uszkodzone,

-
- ✓ drzewostany o składzie niezgodnym z siedliskiem o niskiej jakości hodowlanej względnie trwale uszkodzone.
10. Przyjmuje się, że nie będzie zwiększana powierzchnia do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych.
 11. Ustala się, że nie będą wykonywane dodatkowe pomiary drewna martwego.
 12. Uzgadnia się wykonanie:
 - ✓ map gospodarczych w formie dotychczasowych arkuszy,
 - ✓ map przeglądowych w skali 1 : 25 000, na podkładzie topograficznym, dodatkowo mapa nasiennictwa i selekcji,
 - ✓ mapy sytuacyjnej w skali 1 : 50 000,
 - ✓ mapy gospodarczo-przeglądowej dla leśnictw w skali 1 : 10 000 drzewostanów i cięć rębnych.
 13. Przyjmuje się istniejący podział na leśnictwa.
 14. Do obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód należy zaliczyć powierzchnie całych pododdziałów, w których szkody określone podczas inwentaryzacji uszkodzeń, przeprowadzonej zgodnie z metodyką opracowaną pod kierunkiem Zespołu Ochrony Lasu w Krakowie, przekraczają 50% drzewostanu.
 15. Kontrola i odbiory wykonanych prac urządzania lasu odbywać się będą zgodnie z zarządzeniem nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13.08.2002 roku. Przyjmuje się, że prace terenowe i kameralne będą kontrolowane na bieżąco przez Nadleśnictwo, w szczególności po zakończeniu prac inwentaryzacyjnych w poszczególnych leśnictwach. Wykonawca zostanie zobligowany do uzgodnienia z leśniczym oraz właściwym inżynierem nadzoru istotnych elementów opisu taksacyjnego, a w szczególności: pozycji nie zalesionych, w KO i KDO, rębnych, przewidzianych do sukcesji naturalnej, bez wskazań gospodarczych i wykazanych do przebudowy.
 16. Przyjmuje się następującą formę opracowania:
 - ✓ opis ogólny nadleśnictwa będzie sporządzony w formie książkowej z kieszenią na mapy,
 - ✓ opis taksacyjny dla obrębu leśnego i leśnictw będzie sporządzony w formie książkowej,
 - ✓ program ochrony przyrody będzie sporządzony w formie książkowej jako oddzielny tom,
 - ✓ prognoza oddziaływania planu urządzania lasu na środowisko będzie sporządzona w formie książkowej zgodnie z „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzania lasu” zatwierdzonymi do stosowania przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dnia 18 sierpnia 2011 roku.
 - ✓ Ponadto zostaną przekazane opracowane gotowe kompozycje map tematycznych do wykorzystania w bieżącej działalności Nadleśnictwa i całość opracowania zostanie również przekazana w formie elektronicznej.

-
17. Nadleśnictwo w całości jest objęte Obszarem Natura 2000, nie zachodzi więc potrzeba wykonywania dodatkowej tabeli XXII.
 18. Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 przeprowadzone zgodnie z § 129 IUL i „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu szczególności prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu” zatwierdzonymi dnia 18 sierpnia 2011 r. przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska.

Część B

1. Funkcje lasu i obszary chronione

- ✓ Przyjmuje się następujący podział lasów ze względu na pełnione funkcje:
 - lasz rezerwatowe,
 - lasz uznane za ochronne zarządzaniem Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 124 z dnia 14 kwietnia 1995 roku,
 - lasz gospodarcze.
- ✓ W terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa Stuposiany wyróżnia się:
 - Park Krajobrazowy Doliny Sanu obejmujący cały obszar Nadleśnictwa. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Cmentarz w Stuposianach”.
- ✓ W terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa znajdują się obszary sieci Natura 2000:
 - obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Bieszczady” (PLC180001) obejmuje obszar całego Nadleśnictwa,
 - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Bieszczady” (PLC 180001).
- ✓ Nadleśnictwo Stuposiany jest w posiadaniu wyników powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny, przeprowadzonej przez LP w 2006 i 2007 roku.

2. Typy siedliskowe lasu

Aktualnie w Nadleśnictwie Stuposiany wyróżniane są trzy typy siedliskowe lasu: BGb, LG, LŁG.

Do projektu planu urządzenia lasu zostaną przyjęte typy siedliskowe lasu zweryfikowane i uzupełnione w wyniku powtórnego opracowania siedliskowego.

3. Typy drzewostanów

Uwzględniając położenie Nadleśnictwa w VIII Karpackiej krainie przyrodniczo-leśnej, dzielnicy Bieszczady, mezoregionie Bieszczady, dominację funkcji ekologicznych dla wyróżnionych w Nadleśnictwie typów siedliskowych lasu oraz siedlisk przyrodniczych zainwentaryzowanych w latach 2006 i 2007 przez Lasy Państwowe podczas powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny, opierając się na zaproponowanej przez J. M. Matuszkiewicza regionalizacji przyrodniczo-leśnej, przyjmuje się następujące typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw:

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw [%]
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)				
9110-2	Kwaśna buczyna górską	<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>	LMG, LMGśw, LMGw	Bk Jd-Bk	Bk 90, Jw, Jd i inne 10 Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10
9110-3	Dolnoregłowy las jodłowy	<i>Galio-Abietetum (Abies alba-Oxalis acetosella)</i>	LMG, LMGśw, LMGw	Jd Bk-Jd	Jd 90, Bk i inne 10 Jd 70, Bk 20, Jw i inne 10
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagetnion, Galio odorati-Fagenion)				
9130-3	Żyzna buczyna górską	<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>	LMG, LMGśw, LMGw LG, LGśw, LGw	Bk Jd-Bk Bk-Jd Jd Jw-Bk	Bk 90, Jw, Jd, i inne 10 Bk 70, Jd 20, Jw i inne 10 Jd 50, Bk 30, Jw i inne 20 Jd 70, Bk, Jw i inne 30 Bk 60, Jw 20, Jd i inne 20
9170-2 (9170a)	Grąd subkontynentalny (typowy) (wg LP 2007)	<i>Tilio-Carpinetum</i>	LG, LGśw, LGw (skrajne postaci grądów na specyficznych siedliskach)	Gb-Db Db-Gb Bk-Gb	Gb 50, Db 30, Bk, Jd i inne 20 Dbb 50, Gb 20, Bk 20, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10 Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw i inne 30

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw [%]
9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudo-platanii</i>)				
(9180b)	Jaworowe i klonowo-lipowe lasy zboczowe (jaworzyny zboczowe - wg LP 2007)	Obecność jęczmienia nie jest koniecznym warunkiem wyróżnienia siedliska	LG, LGśw, LGw	Jw. Jrz-Jw. Bk-Jw	Jw 80, Jrz, Wzg i inne 20 Jw. 70, Jrz 20, Wzg i inne 10 Jw. 70, Bk 20, Jrz i inne 10
91EO*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)				
91EO-6 (91EOc)	Nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i> (wg LP 2007)		LŁG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10
91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Dicrano-Pinion</i>)				

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego Natura 2000	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw [%]
91D0-4	Podmokła i torfowiskowa świerczyna górską	<i>Sphagno-Piceetum</i> (bagienna świerczyna górską); <i>Bazzanio-Piceetum</i> (podmokła świerczyna górską)	BGb	So Św Jd-Św	So 90, Brzom, Św i inne 10 Św 90, So, Brzom i inne 10 Św 70, Jd 20, So, Brz, jrz i inne 10
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> : część – zbiorowiska górskie)				
9410-3 (9410b)	Dolnoeregłowy bór jodłowo-świerkowy (wg LP 2007)	<i>Abieti-Piceetum</i>	LLMG, LMGśw LMGw	Jd Jd-Św	Jd 80, Św, Bk i inne 20 Św 50, Jd 30, Bk i inne 20

* - siedlisko priorytetowe

KZP dopuszcza możliwość zmiany wyróżnionych typów drzewostanów (TD) po przeprowadzeniu prac siedliskowych i fitosocjologicznych oraz dodania nowych (TD) po pracach terenowych.

Do czasu ustąpienia choroby jesiona w zakładanych uprawach, należy ten gatunek zastępować gatunkami o zbliżonych wymaganiach siedliskowych.

4. Wieki rębności

Przyjmuje się następujące wieki rębności:

Jd, Bk,	120 l,
Md, Js, Jw.,	100 l,
So, Św, Gb, Brz,	80 l,
Os,	60 l,
Olsz	40 l.

Przeciętny wiek rębności służy przede wszystkim do obliczenia cząstkowych etatów użytkowania rębego według dojrzałości oraz sprecyzowania pożądanego stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu gospodarczego, szczególnie w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa (gospodarstwo O oraz gospodarstwo G). Przewidywany wiek rębności dla panujących gatunków drzew w nadleśnictwie może, lecz nie musi być zgodny z indywidualnym wiekiem dojrzałości rębnej drzewostanu, nazywanym też wiekiem dojrzałości drzewostanu do odnowienia, określanym przez taksatora na gruncie z uwzględnieniem rzeczywistego składu gatunkowego oraz kondycji drzewostanu.

5. Dla celów planowania urządzeniowego wyróżnia się następujące gospodarstwa:

specjalne,

wielofunkcyjne lasów ochronnych,

wielofunkcyjne lasów gospodarczych.

- ✓ Do gospodarstwa specjalnego należy zaliczyć:
 - istniejący rezerwat przyrody,
 - projektowane rezerваты przyrody,
 - wyłączony drzewostan nasienny oraz drzewostan zachowawczy,
 - lasy glebochronne na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45%,
 - lasy wodochronne w strefach ochronnych ujęć wody i źródeł wody,
 - lasy w ostojach zwierząt chronionych w wyznaczonych strefach,
 - drzewostan w zespole przyrodniczo-krajobrazowym,
 - drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
- ✓ Do gospodarstwa wielofunkcyjnego lasów ochronnych zalicza się wszystkie lasy uznane za ochronne, które nie wejdą w skład gospodarstwa specjalnego.
- ✓ Do gospodarstwa wielofunkcyjnego lasów gospodarczych zalicza się pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną.

6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych.

- ✓ Przyjmuje się następujące rębnie i okresy odnowienia dla typów drzewostanów:

Typ drzewostanu	Rębnia	Okres odnowienia
Jd	IV	bardzo długi - 50 lat
Bk-Jd	IV	bardzo długi - 50 lat
Jd-Bk	IV	długi - 40 lat
Jw-Bk	II	średni - 20 lat
Gb-Db	II	średni - 20 lat
Db-Gb	II	średni - 20 lat
Bk-Gb	II	średni - 20 lat
Jw	II	średni - 20 lat
Jrz-Jw	II	średni - 20 lat
Bk-Jw	II	średni - 20 lat
Olsz	II	średni - 20 lat
So	II	średni - 20 lat
Św	II	średni - 20 lat
Jd-Św	II	średni - 20 lat

- ✓ Okres przebudowy drzewostanu przyjmuje się w wysokości połowy wieku rębności gatunku panującego.
- ✓ Dla drzewostanów starszych lub kwalifikujących się do przebudowy pełnej zostanie określony indywidualnie wiek dojrzałości rębnej drzewostanu, zwany również wiekiem dojrzałości drzewostanu do odnowienia, w oparciu o „Wytyczne w sprawie kryteriów i postępowania przy określaniu indywidualnego wieku dojrzałości do odnowienia drzewostanów”, zamieszczone w rozdziale VIII IUL i zapisany w opisie taksacyjnym.
- ✓ Przy określaniu wieku dojrzałości rębnej zostanie uwzględniony:
 - rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu (proporcjonalnie do przyjętych wieków rębności dla poszczególnych gatunków wchodzących w skład drzewostanu),
 - jakość techniczna gatunku panującego w drzewostanie (wyższy wiek przy dobrej jakości, niższy przy złej),
 - stopień uszkodzenia drzewostanu oraz zgodność składu gatunkowego drzewostanu z TD (wyższy przy składzie zgodnym w drzewostanach nie uszkodzonych, niższy przy składzie niezgodnym w drzewostanach uszkodzonych),
 - przyjęte okresy odnowienia, uprzętnięcia lub przebudowy drzewostanu.
- ✓ Nie będzie planowane użytkowanie rębne na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.

7. Wytyczne w sprawie sporządzenia wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy

- ✓ Drzewostany zakwalifikowane podczas inwentaryzacji stanu lasu do przebudowy zostaną podzielone na:
drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10. leciu;
drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10. leciu bez zastosowania użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidywaną w następnym dziesięcioleciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych;
drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.
8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu
Przyjmuje się, że pielęgnowanie lasu będzie planowane jako zabieg jednokrotny w istniejących uprawach, młodnikach i cięciach pielęgnacyjnych (trzebieżach).
Krotność będzie rejestrowana w wykonaniu zabiegu.
9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu
- ✓ Poprawki i uzupełnienia będą projektowane wg potrzeb stwierdzonych podczas prac terenowych.
 - ✓ W planie urządzenia lasu należy opisać realizację założeń programu zachowania zasobów genowych.
 - ✓ Ustala się, że Wykonawca projektu sporządzi wykaz powierzchni z odnowieniem naturalnym, które powstało po 1 stycznia 2005 roku i dotychczas nie zostało uznane dla celów ich uznania i zaewidencjonowania przez Nadleśniczego zgodnie z zarządzeniem DGLP nr 58/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 roku.
10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej
- ✓ Stopnie uszkodzenia drzewostanów będą zinwentaryzowane zgodnie z metodyką opracowaną przez Zespół Ochrony Lasu w Krakowie,
 - ✓ Uwzględnione będą również specyficzne uszkodzenia przez żubry, niedźwiedzie i bobry,
 - ✓ Na mapy ochrony przeciwpożarowej poza współrzędnymi geograficznymi zostaną dodatkowo na ramce mapy wniesione koordynaty literowe i liczbowe.
11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego
- ✓ Cała powierzchnia Nadleśnictwa Stuposiany należy do LKP „Lasy Bieszczadzkie” powołanego zarządzeniem nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Zarządzeniem dnia 29.11.2011r. Dla LKP „Lasy Bieszczadzkie” opracowany został „Plan Ochronno-Gospodarczy” zatwierdzony przez Dyrektora RDLP w Krośnie.
 - ✓ Na mapę funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego zostaną wniesione istniejące obiekty oraz projektowane w tym ścieżki przyrodniczo dydaktyczne, parkingi „Centrum Promocji Leśnictwa Bieszczadzkiego”, zgodnie z założeniami „Planu Ochronno – Gospodarczego” LKP „Lasy Bieszczadzkie”.
 - ✓ Mapa zagospodarowania turystycznego całego LKP „Lasy Bieszczadzkie” może być wykonana na odrębne zlecenie zainteresowanych nadleśnictw.

12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

- ✓ Na terenie Nadleśnictwa Stuposiany funkcjonuje Ośrodek Hodowli Zwierzyny stanowiący obwód łowiecki nr 220 pk. OHZ realizuje cele określone w ustawie „Prawo łowieckie”, oraz założenia Wieloletniego Łowieckiego Planu Hodowlanego opracowanego przez Dyrektora RDLP w Krośnie dla rejonu hodowlanego nr 1 „Bieszczady wschodnie”.
- ✓ Wzorcowe zagospodarowanie łowieckie obwodu pozwala na: ochronę dużych drapieżników (poprawa warunków bytowania poprzez utrzymanie dużych stanów zwierzyny płowej); ochronę upraw i młodników poprzez koncentrowanie zwierzyny w okresie zimowym w pobliżu stałych punktów dokarmiania (z dala od upraw i młodników).
- ✓ Stany ilościowe głównych gatunków zwierzyny łownej.

Lp.	Gatunek	Samice	Samice	Młode	Razem
1.	Jeleń	143	89	35	267
2.	Sarna	70	70	30	170
3.	Dzik	-	-	-	120

13. Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu zagadnień dotyczących infrastruktury Nadleśnictwa

- ✓ W projekcie pul zostanie przyjęta ekspertyza sieci dróg leśnych.

14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej.

- ✓ W planie urządzenia lasu zostanie zamieszczona jako rozdział „Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego”

15. Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego.

Zgodnie z wymogami Instrukcji urządzania lasu.

16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody

- ✓ Ustala się, że aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Stuposiany będzie dotyczyć wszystkich gruntów w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa.
- ✓ W lasach znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, zakres informacji w sprawie kompleksowego opisu stanu przyrody będzie wynikał ze szczegółowych danych uzyskiwanych dla potrzeb tego planu, uzupełnianych odpowiednio danymi uzyskanymi od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska, natomiast dla pozostałych lasów i gruntów znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa – z orientacyjnych publikowanych informacji ogólnych, uzupełnianych odpowiednio danymi uzyskanymi od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska,
- ✓ Zadania z zakresu ochrony przyrody i metody ich realizacji zostaną przeniesione z właściwych planów ochrony lub planów zadań

ochronnych, natomiast dla obszarów gdzie brak takich planów zostaną określone w formie fakultatywnej pożądane działania ochronne, a nie obligatoryjne zadania.

- ✓ Weryfikacja i aktualizacja, będzie polegać na:
- ✓ uzupełnieniu programu o obszary Natura 2000,
- ✓ zestawieniu w formie tabeli XXII danych - posiadanych na podstawie planów ochrony lub planów zadań ochronnych oraz uzyskanych od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska – o przedmiotach ochrony, dla których wyznaczono w bezpośrednim sąsiedztwie Lasów Państwowych obszary Natura 2000,
- ✓ uzupełnieniu programu o inne, dotychczas nie ujęte w opracowaniu, obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z ewentualnym określeniem ich lokalizacji i powierzchni oraz aktów ustanowienia, a także celów i zasad ochrony,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty przewidziane do objęcia jedną z ustawowych form ochrony przyrody, dla których jest skompletowana wymagana dokumentacja, z ewentualnym podaniem ich lokalizacji, powierzchni oraz przedmiotu, celów i zasad ochrony,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty zasługujące na szczególną ochronę, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, walorów przyrodniczych i pożądanej formy ochrony,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane walory przyrodnicze w odniesieniu do pozostałych lasów i gruntów nadleśnictwa, zasługujących na ochronę metodami gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem stopni ich naturalności, różnorodności biologicznej i bogactwa genetycznego,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty o walorach historycznych, kulturowych, edukacyjnych, krajobrazowych, turystycznych i wypoczynkowych,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty stanowiące źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, z podaniem rodzajów powodowanych przez nie zanieczyszczeń oraz ewentualnych środków zaradczych,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowe zadania wynikające z planów ochrony lub planów zadań ochronnych oraz o nowe wskazania dotyczące ochrony przyrody w lasach Nadleśnictwa, a także o nowe potrzeby z zakresu ochrony przyrody w lasach innych form własności.

Szczegółowe wskazania gospodarcze, w tym również związane z ochroną przyrody, zostaną zapisane w opisach taksacyjnych wyłączeń, zaś ogólne zalecenia - zarówno gospodarcze jak i ochronne - również w opisie ogólnym, natomiast w programie ochrony przyrody zostaną zapisane szczegółowe zadania ochronne lub orientacyjne wskazania ochronne.

W opisie taksacyjnym wyłączeń obowiązuje zapis o przynależności danego wyłączenia do obszaru Natura 2000 oraz o ujęciu ewentualnych zadań lub wskazań ochronnych w programie ochrony przyrody; w ten sposób poprzez adres wyłączenia wymieniane i uzupełniane będą informacje z zakresu gospodarki leśnej oraz ochrony przyrody.

W opisie taksacyjnym należy wskazać, pod jaką pozycją tab. XXIII ujęte są zadania i wskazania z zakresu ochrony przyrody.

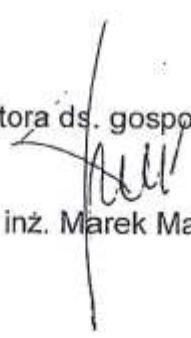
17. Wydruk map tematycznych

Zgodnie ze standardami zdefiniowanymi w części III Instrukcji urządzania lasu.

18. Załącznikiem do protokołu jest ustalony zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania projektu planu urządzania lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, który wraz z niniejszym protokołem zostanie przedstawiony do uzgodnienia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska i Podkarpackiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Rzeszowie.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Z-ca dyrektora ds. gospodarki leśnej

mgr inż. Marek Marecki

**Zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla
projektu planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2015 - 2024.**

Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko będzie opracowana zgodnie z „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, zatwierdzonymi do stosowania przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dnia 18 sierpnia 2011 roku i będzie zawierać:

- ✓ informacje ogólne,
- ✓ analizę i ocenę stanu środowiska i celów ochrony z punktu widzenia realizacji projektu planu urządzenia lasu,
- ✓ przewidywane oddziaływanie na środowisko projektu planu urządzenia lasu, scharakteryzowane przy wykorzystaniu macierzy, dołączonych jako załączniki do „Wytycznych...”,
- ✓ zastosowane w projekcie planu urządzenia lasu działania przewidziane do zastosowania w trakcie tego planu, które mają na celu zapobieganie lub ograniczanie potencjalnie negatywnych lub potencjalnie znacząco negatywnych oddziaływań na środowisko,
- ✓ powiązania z innymi prognozami oddziaływania na środowisko,
- ✓ propozycje w sprawie przewidywanych metod oraz częstotliwości analizy skutków realizacji postanowień projektu planu urządzenia lasu,
- ✓ streszczenie prognozy.

W części opisowej prognozy zostaną zamieszczone w logicznej kolejności wszystkie wymagane informacje, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Jeżeli któryś z punktów wymienionych w art. 51 tej ustawy nie będzie miał odniesienia do założeń planu urządzenia lasu, to w prognozie zostanie zamieszczona informacja że „nie dotyczy projektu planu urządzenia lasu”.

Dla obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz na obszarach specjalnej ochrony Natura 2000, dla leśnych siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla ochrony których wyznaczono dany obszar, zostaną sporządzone następujące zestawienia:

- ✓ W specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do siedlisk przyrodniczych:
 - tabelaryczny wykaz siedlisk przyrodniczych, stanowiących przedmiot ochrony,
 - tabelaryczne zestawienie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych,
 - analiza i ocena zaplanowanych składów gatunkowych upraw, docelowych składów gatunkowych drzewostanów oraz naturalnych składów warstwy drzew i przewidywanych zmian struktury wiekowej drzewostanów,
 - mapa zaplanowanych zrębów zupełnych i zalesień,
- ✓ W specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do gatunków roślin i zwierząt (z wyłączeniem ptaków):
 - tabelaryczny wykaz gatunków stanowiących podmiot ochrony,
 - mapa przeglądowa rozmieszczenia stanowisk występowania gatunków roślin i zwierząt i ich siedliska,
 - tabelaryczne podsumowanie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych,
 - analiza możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania pul dla gatunków będących przedmiotem ochrony,
 - mapa przeglądowa rozmieszczenia zaplanowanych zrębów zupełnych i zalesień oraz rozmieszczenia powierzchni istniejących lub planowanych „ostoi ksylobiantów”
- ✓ W obszarze specjalnym ochrony ptaków w stosunku do gatunków ptaków:
 - tabelaryczny wykaz gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony,
 - mapa rozmieszczenia gatunków,
 - tabela planowanych zabiegów gospodarczych,
 - analiza możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania pul, dla gatunków będących przedmiotem ochrony,
 - analiza struktury wiekowej drzewostanów.

Na postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 składać się będzie:

- ✓ uzgodnienie pomiędzy dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Podkarpackim

Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,

- ✓ sporządzenie prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- ✓ uzyskanie od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie opinii dotyczących projektu planu urządzenia lasu oraz prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- ✓ zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Proponuje się, że analizę skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu prowadził będzie organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Częstotliwość analizy; 1 raz w dziesięcioleciu, na koniec okresu obowiązywania planu ul, z wykorzystaniem aktualnej w dacie przeprowadzania monitoringu, metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych – jako organu kontrolnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Obiektywną ocenę realizacji planu urządzenia lasu zapewni monitoring następujących wskaźników:

- ✓ powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
- ✓ wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
- ✓ powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
- ✓ powierzchni lasów według kategorii użytkowania,
- ✓ powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- ✓ powierzchni wykonanych odnowień i zalesień.

Ponadto w ramach analizy zostaną sprawdzone zaewidencjonowane w SILP wszystkie formy ochrony i zgodność wykonanych na nich czynności

gospodarczych z wydanymi pozwoleniami i decyzjami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W opracowaniu zostaną wyszczególnione materiały otrzymane od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, jako obowiązujące dla celów prognozy, w tym dotyczące granic obszarów Natura 2000, poszczególnych przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, w tym aktualne SDF, rozpoznane - na podstawie danych służb ochrony środowiska właściwych do spraw obszarów Natura 2000 - granice ostoi lub siedlisk tych przedmiotów ochrony, a także zakazy i nakazy obowiązujące w granicach ostoi lub siedlisk przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 na terenie lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Stuposiany.

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany może również zawierać wskazania ochronne dla obszaru Natura 2000 „Bieszczady”, jeżeli dojdzie do porozumienia w tym zakresie pomiędzy Dyrektorami RDLP w Krośnie i RDOŚ w Rzeszowie, a Dyrektor RDOŚ odstąpi od zamiaru sporządzenia planu ochrony i wskaże zakres zagadnień do ujęcia w pul, zgodny z art. 29 ustawy o ochronie przyrody.

W uzgodnieniach będą ujęte wyłącznie zlecenia już realizowane przez służby właściwe do spraw ochrony środowiska, o ile ich wyniki zostaną udostępnione dyrektorowi RDLP nie później niż będzie to przewidywał termin odbioru prac terenowych w umowie o sporządzenie projektu planu urządzenia lasu.

Z-ca dyrektora ds. gospodarki leśnej
mgr inż. Marek Marecki

Zatwierdzam
18.09.12
DYREKTOR
mgr inż. Edward Bahulec

LISTA OBECNOŚCI

Uczestników spotkania Komisji Założeń Planu w sprawie ustalenia wytycznych do projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany

Stuposiany, dnia 22 sierpnia 2012 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Instytucja	Podpis
1	Marek Marecki	Z-ca Dyrektora	RDLP Jolowa	[Podpis]
2	Andrzej Kowalcowski	st. specj.	RDLP Krasno	[Podpis]
3	Andrzej Kowalcowski	specj.	RDLP Krasno	[Podpis]
4	Andrzej Pajda	Gr. Geodezja Oddz.	ROLIGW 7-51	[Podpis]
5	Robert Puzio	Gr. Specjalist. ds. LL	BULIGI O/Mach	[Podpis]
6	Zdzisław Pińsk	Specjalist. ds. ds. ds.	ZESPÓŁ KADR PARCEL KADR	[Podpis]
7	Mariusz Stoj	KOD Regionu Poab.	Koordinacja	[Podpis]
8	Stanisław Jędraszek	zd PN	uczestnik	[Podpis]
9	Krzysztof Pieniążek	Kierownik SBK	PAN	[Podpis]
10	Martin Marszał	st. inspektor	RDOs Pienow	[Podpis]
11	Jan Bieda	pl. specjalista	RDLP Krasno	[Podpis]
12	Piotr Rogala	Specjalista ds. Zasob.	RDLP Krasno	[Podpis]
13	Marek Kozłowski	Uczestnik	DGLP	[Podpis]
14	Janina Hosińska	MS DLP Gr. specjalista	MS DLP	[Podpis]
15	Alfred Krol	ZOL Krasno	ZOL Krasno	[Podpis]
16	Martyna Rybak	Uczestnik Gr. Stuposiany		[Podpis]
17	Barbara Janiszewska	int. nadzorca	Nadlesnictwo Stuposiany	[Podpis]
18	Tomasz Kowalczyk	marketing	Nadlesnictwo Stuposiany	[Podpis]
19	Ewa Koles	z-o Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany		[Podpis]
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				

Protokół

z wykonanego testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych kołowych założonych przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemysłu w Nadleśnictwie Stuposiany w ramach opracowania projektu planu urządzenia lasu.

Test wykonał Zespół z Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Krośnie w składzie:

Jan Bednarz – Główny Specjalista ds. Urządzania Lasu RDLP w Krośnie,

Ireneusz Kimla – Specjalista RDLP w Krośnie,

z udziałem przedstawicieli Nadleśnictwa Stuposiany:

Ewa Tkacz – Zastępca Nadleśniczego,

Tomasz Kowalczyk – Specjalista ds. Użytkowania Lasu i Marketingu,

Adam Bartnik - leśniczy,

Tomasz Baran - leśniczy,

Edward Kołomyja - leśniczy,

Paweł Kulik - leśniczy,

Bogdan Pędiak - leśniczy,

Krzysztof Tkacz - leśniczy,

Janusz Szkotak – leśniczy,

oraz przedstawicieli Wykonawcy BULiGL O/Przemysł:

Stanisław Bazan – Dyrektor Oddziału,

Bogumił Dąbek – Zastępca Dyrektora Oddziału

Henryk Gniewek – Kierownik Pracowni U.L.,

Bogdan Draguła – Taksator Specjalista – Technolog Oddziału,

Stanisław Połec – Starszy Taksator,

Leszek Reizer - Taksator Specjalista.

1. Nadleśnictwo Stuposiany jest jednoobębnowe, test przeprowadzono na obrębie leśnym Stuposiany.
2. Na obrębie leśnym Stuposiany zostało założone 1549 powierzchni próbnych, zgodnie z protokołem losowania ilości i lokalizacji próbnych powierzchni kołowych z dnia 06.11.2013 r.
3. Zgodnie z §61 Instrukcji urządzenia lasu do kontroli wylosowano 50 powierzchni kołowych – wykaz stanowi załącznik nr 1.
4. Ustalono interwał losowania 31.

5. Kontrolę przeprowadzono w dniach 12-14.05.2014 r.
6. Błędów grubych dotyczących:
 - a) wielkości powierzchni próbnej,
 - b) różnicy ponad 10% w pierśnicowym polu przekroju,
 - c) pomiaru wysokości drzew,- nie stwierdzono.
7. W ramach powierzchni wylosowanych do kontroli, kontrolę drewna martwego przeprowadzono na powierzchniach o numerach: 63, 621 i 1396.
8. Testowe różnice między średnimi dla pierśnicowego pola przekroju i dla wysokości drzew, przy zastosowaniu statystyki o rozkładzie normalnym $N(0,1)$ wynoszą w wartościach bezwzględnych odpowiednio 0,053 i 0,309 i są mniejsze od liczby 2, tj. obliczonej bezwzględnej wartości statystyki – wyniki zawarto w załączniku nr 2.
9. W związku z przedstawionymi wyżej wynikami testu Zespół kontrolny przyjmuje całość pomiarów w Nadleśnictwie Stuposiany.

Na tym protokół zakończono i podpisano:

Jan Bednarz

.....

Ewa Tkacz

.....

Dyrektor Oddziału

Stanisław Bazan

.....

mgr inż. Stanisław Bazan

Powierzchnie próbne wyznaczone do kontroli

Liczba powierzchni próbnych w obrębie: 1549

Liczba kontrolowanych powierzchni próbnych: 50 (5% powierzchni > 50)

Interwał liczbowy losowania: 31

Lp.	Nr pow. próbnej	Adres leśny	Nr wewnętrzny wydzielenia	Nr pow. próbnej w wydzieleniu
1	1	04-23-1-01-1 -b -00	423000005	1
2	32	04-23-1-01-5A -a -00	423000060	6
3	63	04-23-1-01-8 -f -00	423000104	1
4	94	04-23-1-01-13 -a -00	423000155	1
5	125	04-23-1-01-16A -c -00	423000197	4
6	156	04-23-1-01-19 -a -00	423000253	3
7	187	04-23-1-07-21 -a -00	423001584	9
8	218	04-23-1-07-23 -a -00	423001598	15
9	249	04-23-1-07-26 -a -00	423001611	9
10	280	04-23-1-07-28 -f -00	423001625	1
11	311	04-23-1-03-42 -a -00	423000619	3
12	342	04-23-1-03-56 -d -00	423000658	1
13	373	04-23-1-02-60 -b -00	423000281	11
14	404	04-23-1-02-62 -d -00	423000314	1
15	435	04-23-1-02-65 -f -00	423000347	2
16	466	04-23-1-04-68 -r -00	423000863	1
17	497	04-23-1-04-70 -l -00	423000883	1
18	528	04-23-1-04-73 -a -00	423000902	2
19	559	04-23-1-04-76 -b -00	423000919	1
20	590	04-23-1-04-78 -f -00	423000954	2
21	621	04-23-1-04-82 -b -00	423000978	1
22	652	04-23-1-04-86 -c -00	423001014	5
23	683	04-23-1-07-92 -f -00	423001639	1
24	714	04-23-1-07-97 -a -00	423001674	4
25	745	04-23-1-02-134 -a -00	423000357	1
26	776	04-23-1-03-136 -a -00	423000687	8
27	807	04-23-1-03-140 -a -00	423000719	1
28	838	04-23-1-02-143A -b -00	423000407	3
29	869	04-23-1-02-147 -c -00	423000416	1
30	900	04-23-1-02-151 -b -00	423000446	3
31	931	04-23-1-02-155 -a -00	423000486	1
32	962	04-23-1-02-157A -b -00	423000511	2
33	993	04-23-1-02-162 -a -00	423003255	4
34	1024	04-23-1-03-213 -o -00	423000768	3
35	1055	04-23-1-03-218 -d -00	423003297	2
36	1086	04-23-1-03-221 -a -00	423000840	8
37	1117	04-23-1-06-226 -a -00	423001327	2
38	1148	04-23-1-06-232 -a -00	423001369	1
39	1179	04-23-1-06-237 -a -00	423003347	4
40	1210	04-23-1-06-242 -b -00	423001433	1
41	1241	04-23-1-06-245 -a -00	423001462	1
42	1272	04-23-1-06-250 -b -00	423001502	2
43	1303	04-23-1-06-254A -c -00	423001544	4
44	1334	04-23-1-05-259 -a -00	423001057	4
45	1365	04-23-1-05-265A -b -00	423003332	1
46	1396	04-23-1-05-269 -a -00	423001133	7
47	1427	04-23-1-05-273 -c -00	423001166	2
48	1458	04-23-1-05-276 -a -00	423001191	4
49	1489	04-23-1-05-280 -b -00	423001225	3
50	1520	04-23-1-05-285 -g -00	423001279	1

Kontrola powierzchni próbnych

Obręb: 04-23-1

Nr pow. próbnej	Pierśn. pole przekr. z 1 pomiaru [m kw.]	Pierśn. pole przekr. z pom. kontr. [m kw.]	Wysokość z 1 pomiaru [m]	Wysokość z pomiaru kontrolnego [m]	Wielk. z 1 pomiaru [ar]	Wielk. z pom. kontr. [ar]	Uwagi
1	0,62	0,61	23,3	23,0	2,00	2,00	
32	1,65	1,66	20,0	21,0	5,00	5,00	
63	0,75	0,74	25,0	26,0	2,00	2,00	
94	1,93	1,95	32,0	32,0	5,00	5,00	
125	0,20	0,20	18,0	18,0	5,00	5,00	
156	1,87	1,91	29,0	28,0	5,00	5,00	
187	2,33	2,35	24,5	25,0	4,00	4,00	
218	1,57	1,51	34,5	34,0	5,00	5,00	
249	0,94	0,96	20,0	22,0	5,00	5,00	
280	1,15	1,14	26,0	26,0	4,00	4,00	
311	3,69	3,70	31,0	34,0	5,00	5,00	
342	0,74	0,75	23,0	23,0	3,00	3,00	
373	2,10	2,13	33,0	34,0	5,00	5,00	
404	0,72	0,74	23,0	23,0	2,00	2,00	
435	0,40	0,41	30,0	30,0	5,00	5,00	
466	0,70	0,71	25,0	25,0	2,00	2,00	
497	2,04	2,05	33,5	33,0	5,00	5,00	
528	0,47	0,48	22,0	23,0	5,00	5,00	
559	1,98	2,01	34,0	33,0	5,00	5,00	
590	0,11	0,11	7,0	7,0	2,00	2,00	
621	1,46	1,46	29,0	30,0	5,00	5,00	
652	1,16	1,17	25,0	26,0	5,00	5,00	
683	0,90	0,90	29,0	31,0	3,00	3,00	
714	1,71	1,71	28,0	29,0	4,00	4,00	
745	0,15	0,16	17,5	17,0	1,00	1,00	
776	1,19	1,20	20,0	21,0	5,00	5,00	
807	0,42	0,42	24,0	25,0	5,00	5,00	
838	0,09	0,09	18,0	18,0	4,00	4,00	
869	1,32	1,32	26,0	27,0	5,00	5,00	
900	1,21	1,19	30,0	29,0	5,00	5,00	
931	0,18	0,19	9,0	10,0	1,00	1,00	
962	1,01	1,01	19,0	20,0	4,00	4,00	
993	1,42	1,46	25,0	25,0	5,00	5,00	
1024	0,36	0,35	19,0	20,0	5,00	5,00	
1055	1,07	1,08	29,0	30,0	5,00	5,00	
1086	1,49	1,49	25,0	25,0	5,00	5,00	
1117	1,73	1,88	25,0	25,0	5,00	5,00	
1148	1,77	1,76	27,0	28,0	4,00	4,00	
1179	1,12	1,11	29,0	30,0	5,00	5,00	
1210	0,59	0,60	15,0	17,0	5,00	5,00	
1241	0,09	0,09	16,5	16,0	5,00	5,00	
1272	0,36	0,36	30,0	31,0	5,00	5,00	
1303	0,68	0,69	32,0	32,0	5,00	5,00	
1334	2,28	2,16	24,0	24,0	5,00	5,00	
1365	0,73	0,73	20,0	20,0	3,00	3,00	
1396	1,64	1,77	19,5	20,0	5,00	5,00	
1427	0,97	0,96	18,5	21,0	5,00	5,00	
1458		0,00	0,0		5,00	5,00	
1489	0,17	0,18	13,0	13,0	1,00	1,00	
1520		0,00	0,0		5,00	5,00	

Liczba błędów grubych: 0

Bezwzględna wartość statystyki (pole przekroju pierśnicowego): 0,053

Bezwzględna wartość statystyki (wysokość): 0,309

PROTOKÓŁ

ustaleń Narady Techniczno-Gospodarczej przeprowadzonej w dniu 27 października 2014 roku dla Nadleśnictwa Stuposiany.

Część A

- końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urzędniowych,
 - ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu za lata 2005- 2014,
 - ocena stanu ogólnej ochrony lasu,
 - ocena oddziaływania na środowisko czynności gospodarczych wykonywanych zgodnie z dotychczasowym planem urządzenia lasu, w latach 2010-2014, tj. okresie objętym prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000.
1. Naradzie Techniczno-Gospodarczej przewodniczył Z-ca Dyrektora ds. gospodarki leśnej, mgr inż. Marek Marecki. Skład osobowy zgodnie z listą obecności.
 2. Przyjmuje się ostateczną wersję mapy obszarów chronionych i funkcji lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany.
 3. Akceptuje się przedstawiony w projekcie planu urządzenia lasu zakres i formę podstawowych założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu.
 4. Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu nie dokonywano zmian granic i numeracji oddziałów.
 5. Do ustalenia wskaźnika cięć pielęgnacyjnych wykorzystano spodziewany bieżący przyrost miąższości w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.
 6. Akceptuje się, przedstawione przez Wykonawcę, wyniki testu kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych.
 7. Ocena gospodarki leśnej - wynikająca z analiz przedstawionych w referacie Nadleśniczego i Kierownika Zespołu Ochrony Lasu, koreferacie Wykonawcy projektu planu oraz informacji o wykonaniu monitoringu skutków realizacji planu – zostanie dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie i przedstawiona wraz z wynikającymi z tej oceny oraz wnioskami dotyczącymi gospodarki przyszłej.
 8. Ogólna ochrona lasu będzie kontynuacją postępowania ochronnego z okresu poprzedniego planu urządzenia lasu.
 9. Stwierdza się, że projekt planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody został sporządzony zgodnie z przepisami:
 - ✓ ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r.,poz. 1153 z późn. zm.),

- ✓ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r., w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (ogłoszone w Dz. U. dnia 26 listopada 2012 r., poz. 1302),
 - ✓ Instrukcji urządzania lasu wprowadzonej do stosowania zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu, znak sprawy: ZU-7019-72/11, ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem DGLP nr 83 z dnia 23 listopada 2012 roku,
 - ✓ oraz ustaleniami Komisji Założeń Planu.
10. Przyjmuje się następujące końcowe wytyczne dotyczące organizacji prac nad projektem planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym zmiany w ustaleniach KZP, wynikające z wykonanych prac siedliskowych, fitosocjologicznych i inwentaryzacji stanu lasu:
- ✓ Akceptuje się zakres prognozy symulacyjnej na koniec okresu gospodarczego.
 - ✓ Uszczegóławia się zapisy zawarte w protokole KZP o formę materiałów bazowych w postaci elektronicznej, które przekaże Wykonawca Nadleśnictwu i RDLP w Krośnie:
 - Plan urządzenia lasu (2 egzemplarze):
 - SLMN, w tym kontrole LMN,
 - linie ap - rozliczenie użytków dla obiektów liniowych, wraz z powierzchnią
 - baza danych Taksator (.mdb),
 - ogólny opis lasów nadleśnictwa (.doc, .pdf, tabele .xls),
 - opis taksacyjny (.doc, .pdf),
 - wykazy cięć (.xls)
 - mapy tematyczne (.geopdf oraz w formacie graficznym do bezpośredniej edycji, np. .jpg).
 - mapy gospodarcze w skali 1 : 5 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
 - mapy do Prognozy ... (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
 - warstwy LMN siedlisk przyrodniczych (przed i po weryfikacji),
 - Program ochrony przyrody (.doc, .pdf),
 - warstwy LMN do Programu ...,
 - mapy do Programu ... (.pdf, oraz w formacie graficznym do bezpośredniej edycji).
 - Opracowanie siedliskowe (3 egzemplarze):
 - elaborat siedliskowy (.doc, .pdf)

- szczegółowe dane inwentaryzacyjne (pełne opisy typologicznych powierzchni siedliskowych - wzorcowe i podstawowe),
- warstwy siedlisk w standardzie LMN,
- dokumentacja fotograficzna,
- baza SWPS (.mdb),
- mapy gospodarcze siedlisk w skali 1 : 5 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- mapy gospodarczo-przeładowe siedlisk w skali 1 : 10 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
- mapy przeładowe siedlisk w skali 1 : 25 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji).

Opracowanie fitosocjologiczne :

- elaborat (doc, pdf),
 - warstwy zbiorowisk roślinnych w standardzie LMN,
 - mapy zbiorowisk rzeczywistych w skali 1:25 000 oraz w skali 1:10 000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
 - mapy zbiorowisk potencjalnych w skali 1:25000 (.geopdf oraz format do bezpośredniej edycji),
 - dokumentacja fotograficzna w wersji elektronicznej,
 - całość materiałów dokumentacyjnych w formie elektronicznej.
- ✓ Podczas posiedzenia ustalono, że:
- do Programu ochrony przyrody zostanie wprowadzone jako potencjalne, zgłoszone Nadleśnictwu przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze, stanowisko bezlistu okrywowego,
 - w ramach bieżącej aktualizacji Planu urządzenia lasu, plan ten będzie uzupełniany o stanowiska organizmów chronionych, których lokalizacja zostanie potwierdzona w trakcie jego realizacji,
 - w drzewostanach zlokalizowanych przy drogach o znacznym natężeniu ruchu, na obrzeżach lasu, a także przy źródłiskach, rzekach i szlakach turystycznych, począwszy od prac odnowieniowych i poprzez kolejne zabiegi pielęgnacyjne, należy dążyć do tworzenia stref przejściowych – ekotonów,
 - w elaboracie oraz w Programie ochrony przyrody przy planowaniu kierunkowych zadań z zakresu małej retencji, należy uwzględnić również potrzeby konserwacji istniejących budowli i urządzeń retencyjnych,
 - powiązać zalecenia ochronne zawarte w tabeli XXIII Programu ochrony przyrody z opisem taksacyjnym, poprzez pozycję zestawienia.

Część B

Dane dotyczące projektu planu urządzenia lasu.

1. Przyjmuje się następującą powierzchnię ze względu na rodzaje użytków:

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania.	Nadleśnictwo i obręb Stuposiany Powierzchnia /ha/	%
1. Lasy - razem	9260,42	98,05
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	8 855,78	93,77
1) drzewostany	8 855,78	93,77
2) plantacje drzew - razem		
<i>w tym:</i>		
- plantacje nasienne		
- plantacje drzew szybkorosnących		
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	273,54	2,89
1) w produkcji ubocznej - razem	161,02	1,70
<i>w tym:</i>		
- plantacje choinek		
- plantacje krzewów		
- poletka łowieckie	161,02	1,70
2) do odnowienia - razem		
<i>w tym:</i>		
- halizny		
- zręby		
- płazowiny		
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	112,52	1,19
<i>w tym:</i>		
- przewidziane do naturalnej sukcesji	82,30	0,87
- objęte szczególnymi formami ochrony	30,22	0,32
- przewidziane do małej retencji		
- wyłączenia na gruntach wyłączonych z produkcji		
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	131,10	1,39
<i>w tym:</i>		
1) budynki i budowle	3,33	0,04
2) urządzenia melioracji wodnych	18,16	0,19
3) linie podziału przestrzennego lasu	32,41	0,34
4) drogi leśne	41,47	0,44
5) tereny pod liniami energetycznymi	16,45	0,17
6) szkółki leśne		
7) miejsca składowania drewna	18,32	0,19
8) parkingi leśne		
9) urządzenia turystyczne	0,96	0,01
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	13,93	0,15
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	9274,35	98,20
3. Użytki rolne - razem	163,88	1,74
3.1. Grunty orne - razem	9,28	0,10
<i>w tym:</i>		
1) role	7,36	0,08
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornym	1,92	0,02
3) ugory, odłogi		

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania.	Nadleśnictwo i obręb Stuposiany Powierzchnia /ha/	%
3.2. Sady		
3.3. Łąki trwałe	68,88	0,73
3.4. Pastwiska trwałe	82,38	0,87
3.5. Grunty rolne zabudowane	2,28	0,02
3.6. Grunty pod stawami rybnymi	1,06	0,01
3.7. Grunty pod rowami rolnymi		
4. Grunty pod wodami - razem		
w tym:		
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi		
5. Użytki ekologiczne - razem		
6. Tereny różne - razem		
w tym:		
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult		
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego		
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)		
4) różne inne		
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	5,11	0,05
w tym:		
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,33	0
7.2. Tereny przemysłowe		
7.3. Tereny zabudowane inne	2,49	0,03
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane		
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem		
w tym:		
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne		
2) tereny zabytkowe		
3) tereny sportowe		
4) ogrody zoologiczne i botaniczne		
5) tereny zieleni nieurządzonej		
7.6. Użytki kopalne		
7.7. Tereny komunikacyjne - razem	2,29	0,02
w tym:		
1) drogi	2,29	0,02
2) tereny kolejowe		
3) inne tereny komunikacyjne		
8. Nieużytki - razem	0,93	0,01
w tym:		
1) bagna		
2) piaski		
3) utwory fizjograficzne		
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	0,93	0,01
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	183,85	1,95
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia		
OGÓŁEM (1-8)	9444,27	100

2. Przyjmuje się następujący podział na leśnictwa:

Lp.	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia leśnictw /ha/	Powierzchnia zasięgu /km ² /
Obwód leśny Stuposiany				
1.	Czereszanka	1-5, 5A, 6, 6A, 7-16, 16A, 16B, 17, 17A, 17B, 18-19, 19A	1365,47	13,95
2.	Dzwiniacz	59-61, 61A, 62-66, 134, 141-143, 143A, 147-157, 157A, 158-164	1398,04	14,04
3.	Muczne	37-42, 54-57, 135-140, 140A, 144-146, 213, 215-216, 216A, 217-221	1463,31	16,02
4.	Procisne	67-77, 77A, 78-90	1315,66	13,61
5.	Sokoliki	258-263, 265, 265A, 266-270, 272-282, 282A, 283-287	1438,50	14,42
6.	Tarnawa	222-235, 237-240, 242-247, 249-250, 252-254, 254A, 255-257	1452,73	14,50
7.	Widelki	20-28, 91-101	1010,56	10,31
Razem Nadleśnictwo Stuposiany			9444,27	96,85

3. Wyróżnia się następujące typy siedliskowe lasu:

Siedliskowy typ lasu	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona ha	%
1	2	3
BGb	5,25	0,06
LMGśw	26,08	0,29
LGśw	8624,05	94,46
LGw	282,89	3,10
LŁG	142,42	1,56
OLJG	48,63	0,53
Razem	9129,32	100,00

4. Przyjmuje się następujący stan siedlisk leśnych:

Stan siedlisk	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	%
naturalne	5076,21	55,60
w stanie zbliżonym do naturalnego	667,21	7,31
zniekształcone	3385,90	37,09
zdegradowane	-	-
Razem	9129,32	100
w tym: siedliska porolne	3292,59	36,07

5. Przyjmuje się następujące typy gospodarcze drzewostanów, wraz z dodatkowymi, wyróżnionymi po przeprowadzonych pracach siedliskowych (oznaczonymi*):

Siedliskowy typ lasu	TD	Skład gatunkowy odnowień	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
1	2	3	4	5
LGśw	Bk	Bk – 80%, Jd, Jw i inne – 20%	IV	20
	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
	Bk-Jd	Jd – 50%, Bk – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	50
	Jd	Jd – 70%, Bk, Jw, Św i inne 30%	IV	50
	Jw-Bk	Bk – 60%, Jw 20%, Jd i inne 20%	IV	20
	Św-Jd*	Jd – 50%, Św 30%, Bk, Jw, Kl i inne 20%	IV	50
LGw	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
	Bk-Jd	Jd – 50%, Bk – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
	Jd	Jd – 70%, Jw, Wz, Bk, Św 30%	IV	50
LMGśw	Bk	Bk – 80%, Jd, Jw i inne – 20%	IV	20
	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Jw, Kl, Md, Gb i inne 20%	IV	40
LŁG	Olsz	Olsz – 80%, Js, Jw i inne 20%	-	-
OLJG	Olsz	Olsz – 80%, Js, Jw i inne 20%	-	-

* Na podstawie weryfikacji terenowej zaproponowano dodatkowe typy drzewostanu.

6. Przyjmuje się następujące docelowe składy gatunkowe i przyrodnicze typy drzewostanów:

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Przyrodn. typ drzewost/PTD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
9110	Kwaśna buczyna górską	LMGśw, LMGw, LGśw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	40
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20% Jw i inne 10%	IV	40
			Jd	Jd 90%, Bk i inne 10%	IV	50
			Bk-Jd	Jd 70%, Bk 20%. Jw i inne 10%	IV	50
9130	Żyzna buczyna górską	LMGśw, LMGw, LGśw, LGw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	40
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20%, Jw i inne 10%	IV	40
			Bk-Jd	Jd 50%, Bk 30%, Jw i inne 20%	IV	50
			Jd	Jd 70%, Bk, Jw i inne 30%	IV	50
			Jw-Bk	Bk 60%, Jw 20%, Jd i inne 20%	II	20
9170	Grąd subkontynentalny (typowy)	LG, LGśw, LGw	Gb-Db	Gb 50%, Db 30%, Bk, Jd i inne 20%	IV	30
			Db-Gb	Dbb 50%, Gb 20%, Bk 20%, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10%	IV	30
			Bk-Gb	Gb 50%, Bk 20%, Jd, Kl, Jw i inne 30%	IV	30
9180*	Jaworzyny zboczowe	LG, LGśw, LGw	Jw	Jw 80%, Jrz, Wzg i inne 20%	-	-
			Jd-Jw	Jw 70%, Jd 20%, Wzg i inne 10%	-	-
			Bk-Jw	Jw 70%, Bk 20%, Jd i inne 10%	-	-
91EO*	Nadrzeczna olszyna górską	LłG	Olsz	Olsz 90%, Wbp, Wbk, Jw i inne 10%	-	-
91DO	Podmokła i torfowiskowa świerczyna górską	BGb	So	So 90%, Brzom, Św i inne 10%	-	-
			Św	Św 90%, So, Brzom i inne 10%	-	-
			Jd-Św	Św 70%, Jd 20%, So, Brz, Jrz i inne 10%	-	-
9410	Dolnoeregłowy bór jodłowo-świerkowy	LMG, LMGśw, LMGw	Jd	Jd 80%, Św, Bk i inne 20%	IV	50
			Jd-Św	Św 50%, Jd 30%, Bk i inne 20%	IV	40

siedlisko priorytetowe

7. Wyróżnia się następujące istniejące rezerwy przyrody:

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zał. /ha/	Pow. leśna n-zał. /ha/	Ogółem /ha/
Stuposiany				
„Zakole”	1d	-	5,25	5,25
Ogółem		-	5,25	5,25

8. Przyjmuje się następujący podział lasów ze względu na pełnione funkcje:

Główne funkcje lasu	Nadleśnictwo Stuposiany	
	Pow. lasów	
	ha	%
Lasy rezerwatowe	5,25	0,06
Lasy ochronne	9068,26	97,92
Lasy gospodarcze	55,81	0,60
Grunty zw. z gospodarką leśną	131,10	1,42
LASY – ogółem	9260,42	100,00

9. Akceptuje się obliczone etaty użytkowania rębego:

Gospodarstwo Sposób zagospodarowania	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlany na okres obowiązania planu	Etat na okres obowiązania planu
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat optymalny	Etat z potrzeb przebudowy	Etat wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m ³ brutto							
	etaty roczne							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obreń leśny Stuposiany								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	368	14122	14122
W LASACH OCHRONNYCH (O)	45630	39779	27238	39779	3380	37258	463678	463678
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	0	11	40	11	7	0	X	56
<u>OGÓŁEM</u>	45630	39790	27278	39790	3387	37626	477800	477856

10. Uzgadnia się pozyskanie użytków rębnych w wysokości:

Użytki rębne	Nadleśnictwo Stuposiany	
	masa m ³	
	brutto	netto
zaliczone na etat*	501749	437284
niezaliczone na etat	2209	1907
Razem	503958	439191

* etat netto użytków rębnych zaliczonych na poczet etatu wraz z 5% przyrostem.

11. Uzgadnia się następujące wielkości powierzchni, które nie będą objęte użytkowaniem:

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębnym i przedrębnym	
Nadleśnictwo Stuposiany	Powierzchnia /ha/
	712,87

12. Uzgadnia się powierzchniowy etat użytkowania przedrębnego w wysokości:

Kategoria cięć	Nadleśnictwo Stuposiany
	Powierzchnia /ha/
CP/P	276,48
TW	446,35
TP	2043,49
łącznie	2766,32

Przyjmuje się wskaźnik użytkowania przedrębnego w wysokości **60 m³/ha**.

13. Przyjmuje się następujący szacunkowy etat miąższościowy w użytkowaniu przedrębnym:

Etat uz. przedrębnych	Nadleśnictwo Stuposiany
Powierzchniowy /ha/	2766,32
Miąższościowy /m ³ netto/	165979
Miąższościowy /m ³ brutto/	207474

14. Przyjmuje się następujące etaty użytkowania głównego:

Rodzaj cięcia	Nadleśnictwo Stuposiany		
	masa /m ³ /		
	brutto	% przyrostu	netto
Rębne	503958	84,97	439191
Przedrębne	207474	34,98	165979
Razem	711432	119,95	605170
Przyrost	593100		

15. Przyjmuje się następujące zadania z zakresu hodowli lasu:

Wskazanie	Nadleśnictwo Stuposiany
	powierzchnia (ha)
Odnowienia i zal. halizn, płazowin, zrębów	-
Zalesienia gruntów nieleśnych	-
Odnowienia przy rębniach złożonych	565,92
Podsadzenia	-
Dolesienia luk i przerzedzeń	-
Poprawki i uzupełnienia w istniejących uprawach i młodnikach	-
Poprawki i uzupełnienia na gruntach projekt. do odnowienia i zalesienia	-
Wprowadzanie podszytów	-
Pielęgnowanie gleby	105,38
Pielęgnowanie upraw (CW)	284,56
Pielęgnowanie młodników (CP)	1404,79
Pielęgnowanie młodników (CP-P)	276,48
Melioracje agrotechniczne	538,52

16. Akceptuje się wyróżnione w Nadleśnictwie siedliska przyrodnicze zweryfikowane w trakcie inwentaryzacji stanu lasu:

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	STL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2014 r.	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				powierzchnia /ha/		
siedliska przyrodnicze nieleśne						
6510	niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	B	LGŚW	15,16		
			LGW	1,65		
			inne	76,88		
		B Suma		93,69		
6510 Suma				93,69	119,79	- 26,10

Kod siedliska	Nazwa	Stan siedliska	STL	Powierzchnia wg projektu planu u. l. 2014 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
				/ha/	%/	/ha/	/ha/
siedliska przyrodnicze leśne							
9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo luzuloides - Fagetum</i>)	A	LGŚW	385,09	6,70		
		A Suma		385,09	6,70	387,48	-2,39
	żyźna jedlina karpacka (<i>Abies alba-Oxalis acetosella</i>)	B	LGŚW	97,38	1,69		
		B Suma	LMGŚW	26,08	0,45	122,51	0,95
	C	LGŚW	13,83	0,24			
	C Suma		13,83	0,24	15,34	-1,51	
9110 Suma				522,38	9,08	525,30	-2,92
9130	żyźne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	A	LGŚW	3475,30	60,43		
		A Suma	LGW	6,29	0,11	3430,85	50,74
	B	LGŚW	1516,49	26,37			
	B Suma	LGW	13,60	0,24	1491,92	38,17	
	C	LGŚW	87,51	1,52			
	C Suma	LGW	15,27	0,27	77,47	25,31	
9130 Suma				5114,46	88,93	5000,24	114,22
9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>) – grądy typowe	A	LGŚW	3,91	0,07		
		A Suma		3,91	0,07	4,06	-0,15
		B	LGŚW	4,02	0,07		
		B Suma	LGW	0,87	0,02	4,68	0,21
9170 Suma				8,80	0,15	8,74	0,06
91D0*	Podmokła i torfowiskowa świerczyna górską (<i>Sphagno-Piceetum</i>)	A	BGB	5,25	0,09		
		A Suma		5,25	0,09		
91D0 Suma				5,25	0,09	5,25	0,00
91E0*	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) – łęgi i olszyny górskie	A	LŁG	40,16	0,70		
		A Suma	OLJG	27,11	0,47	110,28	-43,01
	B	LŁG	22,24	0,39			
	B Suma	OLJG	5,63	0,10	58,59	-30,72	
	C	LŁG	5,28	0,09			
	C Suma		5,28	0,09	49,87	-44,59	
91E0 Suma				100,42	1,75	218,74	-118,32
Suma końcowa				5751,31	100,00	5758,27	-6,59

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

17. Akceptuje się następujące działania z zakresu ochrony przyrody:

Obiekt	Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1	2	3	4
Rezerwat „Zakole”	oddz. 1d, leśnictwo Czereszanka	5,25	Wszystkie działania planowane w obrębie rezerwatów mogą być realizowane wyłącznie na podstawie zadań ochronnych ustanowionych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jako zadań zleconych, po przekazaniu środków finansowych.
Park Krajobrazowy Doliny Sanu	Całe Nadleśnictwo	9444,27	Realizować plan urządzenia lasu, który w zakresie ochrony przyrody uwzględni wytyczne zawarte w rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 46, poz. 483, z późn. zmian.).
Obszar specjalnej ochrony ptaków „Bieszczady” Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Bieszczady” - PLC 180001	Całe Nadleśnictwo	9444,27	Do czasu opracowania i ustanowienia planu ochrony postępować zgodnie z ogólnymi wytycznymi zawartymi w Programie ochrony przyrody, dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony.
Projektowane rezerваты: „Las bukowy pod Obnogą”,	oddz. 223 – 232, I-ctwo Tarnawa	354,39	Do czasu zatwierdzenia rezerwatów oraz opracowania i zatwierdzenia planu ochrony rezerwatów– realizować plan urządzenia lasu.
„Przełom Wołosatego”	Oddz. 28, 94, 96, I-ctwo Widelki	143,11	Nie planowano użytkowania rębne, czynności gospodarcze ograniczono do niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych.

Obiekt	Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1	2	3	4
Zespół przyrodniczo -krajobrazowy "Cmentarz w Stuposianach"	Oddz. 16A a, n I-ctwo Czereszenka	1,06	Podjęcie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do zachowania w dobrym stanie zdrowotnym drzew oraz usuwanie pojawiających się niepożądanych krzewów, jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych.
Pomniki przyrody żywej 25 obiektów	Oddz. 1g, 11c, 18b, L-ctwo Czereszenka Oddz. 147b, 63d, 62d, 143Ab, I-ctwo Dźwiniacz Oddz. 135a, 139b, 140Ai, 14Ab, 140d, 145a, 213i, I-ctwo Muczne Oddz. 73a, 77c, 78b, 78g, 85a, I-ctwo Procisne		Podjęcie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do poprawy stanu zdrowotności drzew - jako zadań zleconych, po uzyskaniu środków finansowych. Dbalność o właściwe oznakowanie.
Pomniki przyrody nieożywionej 1 obiekt	39 c, I-ctwo Muczne		Miejsce hibernacji nietoperzy. W razie zwiększonej penetracji zabezpieczyć wlot - jako zadania zlecone, po uzyskaniu środków finansowych.
Stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”		Realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 2014 roku, poz. 1409 w sprawie ochrony gatunkowej roślin - w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Stanowiska chronionych gatunków roślin, dla których wyznaczono strefy ochronne	Oddz. 57f,g,140d, 218f, 220d, 221a, 221d leśnictwo Muczne, Oddz.82j leśnictwo Procisne, oddz.25c leśnictwo Widelki	42,86	Realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 09.10.2014 r. poz 1408 w sprawie ochrony gatunkowej grzybów oraz Rozporządzenie MŚ z dnia 09.10.2014 r. poz. 1409 w sprawie ochrony gatunkowej roślin i zarządzeń ustanawiających ochronę strefową.

Obiekt	Lokalizacja leśnictwo, oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Czynność
1	2	3	4
Stanowiska chronionych gatunków zwierząt	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 06.10.2014 r. poz. 1348 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Stanowiska chronionych gatunków zwierząt, dla których wyznaczono strefy ochronne	Oddz. 7d (cz), 14a, b,c,d, 15d, 7a,b,c,d, 8i leśnictwo Czereszenka, oddz. 37b,c,f, 38c, 39c, 54a leśnictwo Muczne	120,68	Realizacja przepisów określonych w Rozporządzenia MŚ z 06.10.2014 r. poz. 1348 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt i zarządzeń ustanawiających ochronę strefową.
Proponowane stanowiska dokumentacyjne	oddz 23b, Leśnictwo Widelki	3,29	Pozostawienie bez ingerencji
Nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie (kod: 6510)	lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	93,69	Ekstensywne użytkowanie kośne realizowane w ramach użytkowania ubocznego (wskazane działania w ramach programów rolnośrodowiskowych itp.)
Leśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	5751,31	Realizacja przyjętych w planie u.l. perspektywicznych celów gospodarki leśnej opartych na przyrodniczych typach drzewostanów.
Ciekawe fragmenty przyrody nieożywionej	oddz. 12a,c I-ctwo Czereszenka; 39c, 140a; 140Ab;143a;I-ctwo Muczne, 97a, 21b I-ctwo Widelki; 72a I-ctwo Procisne; 234d, 227a,I-ctwo Tarnawa, 162a I-ctwo Dzwiniacz, 265a, 265Aa,I-ctwo Sokoliki.		Pozostawić bez ingerencji

18. Akceptuje się następujące działania z zakresu ochrony wartości kulturowych i turystycznych oraz edukacji ekologicznej:

Obiekt	Lokalizacja oddz., poddz.	Czynność
Ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne	Przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Okresowe kontrolowanie stanu tablic informacyjnych i elementów wyposażenia i w razie potrzeby naprawa lub konserwacja, dbałość o właściwe oznakowanie, usuwanie posuszu, złomów i wywrotów z bezpośredniego otoczenia trasy, zagrażających bezpieczeństwu i utrudniających poruszanie się zwiedzających.
Szlaki turystyczne, trasy rowerowe	Przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Przy wlotach szlaków turystycznych na teren Nadleśnictwa umiejscowienie tablic informacyjnych dotyczących prawidłowego zachowania się na terenie lasów, dbałość o ich estetyczny wygląd. Na trasach szlaków usuwanie pojawiających się złomów i wywrotów uniemożliwiających poruszanie się oraz stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.
Tablice informacyjne i ostrzegawcze o treści powiązanej z prawidłowym zachowaniem się na terenach leśnych bądź o szerokiej tematyce przyrodniczej.	Przy wlotach głównych szlaków komunikacyjnych na teren Nadleśnictwa, przy parkingach, miejscach biwakowych, itp.	Okresowa konserwacja lub wymiana na nowe, dbanie o estetyczny wygląd tablic.
Kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki, mogiły, cmentarze itp.	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Porządkowanie otoczenia, wykonywanie prac leśnych w bezpośrednim sąsiedztwie w sposób nie zagrażający obiektom.
Punkty widokowe	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczych i kulturowych”	Wykonywanie stosownych zabiegów pielęgnacyjnych w zakresie zachowania przedpoła widokowego.

19. Przyjmuje się przedstawione przez Wykonawcę przewidywane oddziaływanie realizacji planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa:

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne- planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielęgnowanie drzewo-stanów	Rębnie częściowe i przebud. stopniowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	+/-1	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe.

Zatwierdzam:

DYREKTOR

mgr inż. Bogusław Famielac

Lista obecności
na Naradzie Techniczno-Gospodarczej zwołanej
w dniu 27 października 2014 roku w Nadleśnictwie Stuposiany

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Instytucja	Podpis
1	Marek Mański	Z-ca Dyrektora	RDLP Słomka	<i>[Signature]</i>
2	Michał Frykowski	Nadzorca	DGLP	<i>[Signature]</i>
3	Piotr Fofonow	Nadzorca 25	RDLP Krosno	<i>[Signature]</i>
4	Anne Stawczyńska	Referent	MRPK - Krosno	<i>[Signature]</i>
5	Piotr Grewyński	Nadzorca 20	RDLP Krosno	<i>[Signature]</i>
6	Ewa Kowal	Z-ca Nadleśniczego	N-leśnictwo Srebrzocin	<i>[Signature]</i>
7	Jacek Sankiewicz	Nadzorca 26	RDLP Krosno	<i>[Signature]</i>
8	Jan Kowal	Nadzorca N-leśnictwo Stuposiany	N-leśnictwo Stuposiany	<i>[Signature]</i>
9	Krzysztof Dworakowski	Specjalista ED	RDLP Krosno	<i>[Signature]</i>
10	Zenon Amersztajn	Specjalista	N-leśnictwo Stuposiany 276	<i>[Signature]</i>
11	Piotr Męć	Młody PK	RDLP Krosno	<i>[Signature]</i>
12	Bogdan Drąg	BULLIG - techn.	BULLIG	<i>[Signature]</i>
13	Gniewek Hermyk	Kierownik Pracowni	BULLIG	<i>[Signature]</i>
14	LEOPOLD PSTRUCH	USŁUGI LEŚNE i Rekultywacja		<i>[Signature]</i>
15	Radosław Gmerek	Specjalista	RDLP Krosno	<i>[Signature]</i>
16	Alfred Król	Kierownik	ZOL - Krosno	<i>[Signature]</i>
17	Tomasz Kowalczyk	Montażysta pomiarowa	N-leśnictwo Stuposiany	<i>[Signature]</i>
18	Jan Broda	St. Inspektor Nadleś.	BULLIG 20 1200	<i>[Signature]</i>
19	Stanisław Bożan	Przyrządkarz	BULLIG 0/Przemysł	<i>[Signature]</i>
20	Leszek Reizer	Technik spec.	BULLIG 0/Przemysł	<i>[Signature]</i>

**PODKARPACKI
PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY**

ul. Wierzbowa 16
35- 959 Rzeszów

SNZ. 9020.3.39.2014.RD

Rzeszów, dnia 22.12.2014 r.

OPINIA SANITARNA

Na podstawie:

- art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn.zm.),
- art.54 ust.1 w związku z art. 58 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz.1235),

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu wniosku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 15.12.2014 r., znak: SZ-7014-4/14 w sprawie opinii o „Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2015 do 2024”

opiniuje pozytywnie

w zakresie sanitarnohigienicznym projekt „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2015 do 2024”.

UZASADNIENIE

Przedłożony do zaopiniowania projekt obejmuje plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany o powierzchni 9444,27 ha.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany jest podstawowym dokumentem, na którym opiera się gospodarka leśna.

Plan obejmuje:

- ogólny opis lasów Nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- plany, zawierające wykazy cięć rębnych, przedrębnych i hodowli,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),
- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Głównym celem Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym

zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnieniu równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Plan nie zawiera zabiegów, których realizacja może znacząco negatywnie wpływać na środowisko, jak również nie przewiduje realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Z przedłożonej prognozy oddziaływania na środowisko wynika, że realizacja ustaleń planu nie stworzy warunków, w których wystąpiłoby zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Biorąc powyższe pod uwagę zajęto stanowisko jak w sentencji.

Otrzymują:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie
2. a/a

2-CA PODREGIONALNEGO PAŃSTWOWEGO
WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORA SANITARNEGO

mgr Katarzyna Siekierzyńska-Zapala

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE**

Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów
WPN.410.4.2.2015

Rzeszów, 2015-06-01

**Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Krośnie
ul. Bieszczadzka 2
38-400 Krosno**

Działając na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), w związku z wnioskiem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 15 grudnia 2014 r., znak: ZS-7014-4/14, w sprawie wydania opinii dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany opracowanego na lata 2015 – 2024, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, informuję co następuje.

Nadleśnictwo Stuposiany zarządza lasami o powierzchni 9444,27 ha, położonych w całości w granicach obszaru Natura 2000 Bieszczady PLC180001.

Analizując przedłożone dokumenty, stwierdzono wady i nieścisłości w zapisach analizowanych dokumentów, a w szczególności Prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej na potrzeby przedmiotowej procedury oraz Programu Ochrony Przyrody. Ponadto przedłożona prognoza nie odpowiada wymaganiom określonym w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 23 października 2013 r., a dotyczącym uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowska i Stuposiany.

Należy zauważyć, iż podstawowym założeniem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego planu jest analiza wpływu zaplanowanych zabiegów w formie szczegółowych wskazań gospodarczych na elementy środowiska naturalnego, a w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone obszary Natura 2000.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627, z późn. zm.) zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Szczegółowa analiza dokumentów pozwala stwierdzić iż, przedłożone dokumenty, a w szczególności Program Ochrony Przyrody oraz Prognoza są wewnętrznie niespójne

i pomijające wiele kwestii. Rozbieżności te są dowodem braku zgodności i niezrozumienia pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 23 października 2013 r., a dotyczącego uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska i Stuposiany, w którym to podkreślano, iż w treści prognozy powinny zostać przywołane i powtórzone analizy i wnioski wynikające z zapisów Programu Ochrony Przyrody, w tym: wykaz chronionych i rzadkich gatunków, zestawienia drzewostanów według grup wiekowych, bogactwa gatunkowego, pochodzenia, budowy pięterowej oraz zestawienie powierzchni drzewostanów wg form degeneracji ekosystemów leśnych wraz z opisem projektowanych działań minimalizujących. Za przykład znaczącej rozbieżności tutaj. Organ może wskazać zapisy działu 4.6. Plan działań w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i wartości kulturowych, w ppkt. 4.6.4.1. Zachowanie siedlisk przyrodniczych, pominięto wskazania do ochrony i zachowania priorytetowych siedlisk przyrodniczych jakimi są: 9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach, 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, 91D0 - Bory i lasy bagienne oraz siedlisko 9410 - Górskie bory świerkowe, na których w większości zaplanowane wskazania gospodarcze. To samo dotyczy Tabeli XXII Programu Ochrony Przyrody. Zastanawiającym jest pominięcie tak ważnych i cennych siedlisk przyrodniczych we wskazanym dokumencie, a przywołanych w prognozie. Sytuacja taka poddaje wątpliwą jakość ocenianych dokumentów. To prognoza powinna oceniać i analizować zapisy dokumentów planistycznych, których nieodłącznym elementem jest Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Stuposiany, a zapisy prognozy powinny kalkować przywołane i powtórzone wnioski wynikające z zapisów Programu Ochrony Przyrody, o czym już wspomiano wcześniej. Zapisy Prognozy powinny zostać przeniesione do Programu Ochrony Przyrody w sytuacji konieczności modyfikacji działań ochronnych, minimalizujących i ograniczających negatywny wpływ na oceniane elementy, gdy tym czasem mamy do czynienia z dwoma odrębnymi i niespójnymi dokumentami. Zaznaczam, iż przedstawiony wyżej problem został pokazany jako przykład, nie mniej jednak problem dotyczy całego ocenianego dokumentu.

Analiza dokumentu, nasuwa również wątpliwości dotyczące oceny wskazań gospodarczych dla priorytetowego siedliska 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, stanowiącego niewielką powierzchnię w skali Nadleśnictwa Stuposiany. W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie ww. siedlisko powinno zostać wyłączone z użytkowania, również określanego jako „zabiegi pielęgnacyjne”. Siedlisko to jest niezwykle cenne, zarówno jako siedlisko przyrodnicze oraz jako siedlisko gatunków roślin i zwierząt. Dlatego też należy jasno określić dlaczego jakiegokolwiek prace miałyby być w obrębie tego siedliska wykonywane i czym podyktowane miałyby być takie działania, a następnie określić ich wpływ na przedmiotowe siedlisko. Przy planowaniu powyższego nadrzędną zasadą jaką powinni kierować się planiści powinna być zasada utrzymania lub przywracania naturalności tego zbiorowiska. Dlatego też wykonywanie jakiegokolwiek prac z zakresu szeroko rozumianej gospodarki leśnej motywowane winno być wyłącznie potrzebami ochronnymi tego siedliska (np. usuwanie obcych siedliskowo gatunków). Na stan ochrony łągów najsilniej i najczęściej wpływają działania należące do sfery „gospodarki leśnej” (wycinanie drzew; usuwanie drzew martwych i zamierających). Za niezasadne uznać należy prace w obrębie siedliska 91E0 typu „pielęgnacje”, wykonanie których w sposób sztuczny regulować będzie stan zachowania tego siedliska przyrodniczego w płatach przewidzianych do „pielęgnowania”. Zaznaczam, iż siedlisko przyrodnicze 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe zostało zakwalifikowane jako siedlisko priorytetowe - siedlisko przyrodnicze zagrożone zanikiem na terytorium państw

członkowskich Unii Europejskiej, za którego ochronę Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium tych państw. Ponadto należy zauważyć, iż zagadnienie ochrony siedlisk lęgowych bezpośrednio związane jest z ochroną dolin potoków. W związku z powyższym zapisy programu ochrony przyrody powinny jednoznacznie wskazywać, czy zapisy dotyczące będą wszystkich cieków, czy jedynie wybranych. Ponadto zapisy o pozostawieniu buforów bez użytkowania należy doprecyzować względem jego terenowego wykonania. W obecnym brzmieniu niejednoznacznie wskazano, jakiego konkretnie obszaru dotyczy, jak również czy będzie terenowo wskazywany czy będzie to zapis POP. Górski charakter Nadleśnictwa Stuposiany determinuje również występowanie siedliska 91E0 w dolinach potoków. Dlatego też zachowanie tego siedliska jest nierozdzielnie związane z potokami. Zasadnym zatem jest stwierdzenie, że planowanie i ocena wpływu na środowisko PUL w tym aspekcie powinna być prowadzona w sposób uwzględniający potrzebę ochrony obu tych elementów środowiska.

Wątpliwości tut. Organu wzbudza również zagadnienie dotyczące ochrony gatunkowej. Podejście zastosowane przy bezlistie okrywowym, dla którego zaprojektowano w PUL zadania z zakresu gospodarki leśnej typu rębnia uznano za niewłaściwe i mogące skutkować negatywnym wpływem na ten chroniony i rzadki gatunek. Zaznaczam że bezlist okrywowy w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oznaczony jest cyfrą „3” co oznacza, że w stosunku do tego gatunku nie obowiązuje generalne odstępstwo od zakazu umyślnego niszczenia i uszkodzenia oraz niszczenia jego siedliska w przypadku wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów. W praktyce oznacza to bierną ochronę stanowisk tego gatunku. Zaproponowane w Programie Ochrony Przyrody rozwiązania uznać należy za dalece niewystarczające, w przypadku realizacji których można domniemać, że zostaną naruszone zakazy, co skutkować może sankcjami karnymi określonymi ustawą o ochronie przyrody.

Następnym elementem, który może w ocenie tut. Organu mieć negatywny wpływ na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Bieszczady PLC180001 jest przykład zagłębka bruzdkowanego. Dla ww. gatunku prognoza wskazuje, że w wyniku przeprowadzonych działań gospodarczych (pielęgnowanie drzewostanów, rębnie częściowe i przebudowa stopniowa) może dojść do naturalnego zmniejszenia powierzchni siedliska występowania tegoż gatunku w obszarze Nadleśnictwa Stuposiany (ocena: -2, dla kryterium 3). Biorąc pod uwagę jedno stanowisko występowania tego gatunku na terenie Nadleśnictwa Stuposiany, wnioskować należy, iż po przeprowadzeniu czynności gospodarczych zaplanowanych w PUL dla Nadleśnictwa Stuposiany może dojść do znaczącego negatywnego oddziaływania na ten gatunek. W prognozie jak i Programie Ochrony Przyrody znalazł się tylko zapis o „Pozostawianiu w lesie drzew martwych. Pozostawienie części drzew po cięciach uprzętających do naturalnego rozkładu (do 5% pow. drzewostanu rębneho)”, który wg. autora prognozy mają skutecznie ograniczyć prognozowany negatywny wpływ na stan siedlisk zagłębka. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie stoi na stanowisku, iż wskazania ochronne dla tego gatunku powinny być niezwykle precyzyjne pod każdym względem i nie podlegające interpretacji. Obecne zapisy są nieprecyzyjne. Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż zaproponowane działania są nieadekwatne do wymagań ww. gatunku, na zinwentaryzowanym stanowisku, zaproponowano wskazówki gospodarcze ukierunkowane na pozyskanie surowca drzewnego. Należy zauważyć, iż sposób prowadzenia gospodarki leśnej na obszarach występowania zagłębka bruzdkowanego, ma decydujące znaczenie dla jego przetrwania. Mając na uwadze powyższe ważne jest aby na stanowiskach ww. gatunku gospodarka leśna prowadzona była

w sposób zapewniający zachowanie siedlisk zagłębka, a co za tym idzie zaprzestaniu prowadzenia jakichkolwiek zabiegów gospodarczych. Wiąże się to z wrażliwością zagłębka bruzdkowanego na zamiany w środowisku leśnym. Należy także dążyć do ochrony możliwie dużych obszarów.

Specyficznym gatunkiem, wymagającym podjęcia działań minimalizujących negatywne oddziaływania generowane przez gospodarkę leśną, jest nadobnica alpejska. Zaproponowane działania w stosunku do tego gatunku owada uznać należy za daleko niewystarczające i nie zapewniające wystarczającej ochrony okazów tego gatunku na każdym stadium rozwojowym, co skutkować może fizyczną likwidacją osobników, a tym samym pogorszeniem stanu zachowania populacji. W tym aspekcie należy zwrócić uwagę również na działania w zakresie zmniejszania ryzyka niszczenia siedlisk czy osobników gatunku na etapie zagospodarowywania pozyskanego drewna. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łysa Góra PLH180015 zaproponował określone działania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań. Zaznaczam, że podejmowane działania winny być ukierunkowane przede wszystkim na poprawę stanu zachowania siedlisk gatunku, poprzez wykonywanie prac leśnych w odpowiednich terminach jak również w określony sposób. Drzewostany bukowe, stanowiące siedlisko gatunku obecnie jak również potencjalnie nie powinny być użytkowane w okresie 15 czerwca do 15 września. W przypadku konieczności wykonywania rębni lub trzebieży w ww. terminie drewno należy niezwłocznie wywieźć, uniemożliwiając jego zasiedlenie. Szczegółowo zakres zagrożeń oraz zadań możliwych do zastosowania w analizowanym PUL opisano w ww. PZO.

Oddziaływania generowane przez PUL na gatunki ssaków, w tym przede wszystkim będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Bieszczady, opisane w Programie Ochrony Przyrody oraz analizowane w Prognozie zostały uproszczone i zawężone przede wszystkim do wskazań rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, pomijając konieczność wykonania analiz i ocen szczegółowych wskazań gospodarczych na oceniane elementy, a następnie zaproponowanie odpowiednich działań minimalizujących.

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie zarządzeniem nr 28 z dnia 2 grudnia 2014 r. w dotyczącym wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie wprowadził do stosowania szereg zasad, które nie zostały ujęte w analizowanym dokumencie. Dlatego też mając na uwadze zapisy art. 51 ust. 3a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zasadnym jest twierdzenie, że projekt PUL dla Nadleśnictwa Stuposiany nie obejmuje wszystkich dostępnych na etapie jego tworzenia ramowych zasad gospodarowania w aspekcie regulowanym ww. zarządzeniem Dyrektora RDLP. Zupełnie odrębną kwestią jest fakt, że przedmiotowe zarządzenie traktować należy jako akt regulujący, kreujący politykę (strategię działania) RDLP w Krośnie i jej nadleśnictw w aspekcie wymagań ochrony przyrody, winien zatem być, na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Odnosząc się do monitoringu skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany, który założono jako jednokrotną ocenę pod koniec okresu obowiązywania Planu, z wykorzystaniem metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych, stwierdzić należy, że taka analiza nie pozwala na ocenę skutków realizacji

postanowień Planu w trakcie jego realizacji jak również ewentualnego zaprzestania działań, które mogą w sposób niemożliwy do przewidzenia na obecnym etapie negatywnie oddziaływać na ekosystemy leśne. Monitoring lasu służy ocenie stanu zdrowotnego lasu i jego bogactwa przyrodniczego, pozwalając sygnalizować pojawiające się negatywne zmiany, a tym samym podejmować działania zapobiegające rozszerzaniu się negatywnych procesów. Ocena stanu lasu i śledzenie zmian w zakresie różnorodności biologicznej i wielkości zasobów leśnych przyczynia się do skutecznego stosowania działań zapewniających ochronę i naturalizację ekosystemów leśnych oraz przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom poprzez właściwą ich diagnozę. W związku z powyższym monitorowanie skutków realizacji postanowień przedmiotowego Planu, wykonywanych na terenie Nadleśnictwa Stuposiany powinien prowadzić organ nadzorujący w cyklu 5 i 10 letnim, możliwe z wykorzystaniem metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych.

W związku z powyższym, projekt Planu Urządzenia Lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w zarządzie nadleśnictwa Stuposiany, opracowany na lata 2015 – 2024 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w obecnej formie opiniuję negatywnie.

Otrzymują:

1. Adresat.
2. A/a.

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE
Agnieszka Marcela
I Z-ca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
- Regionalny Konserwator Przyrody w Rzeszowie

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Projektu Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany, która odbyła się w dniu 25 sierpnia 2015 r. w Lutowiskach.

(Zn. spr.: ZS.6004.9.2015)

Komisja Projektu Planu, przeprowadzona w formie debaty publicznej, zwołana została przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, zgodnie z § 128 Instrukcji urządzania lasu.

Celem obrad było:

- omówienie zgłoszonych opinii, uwag i wniosków złożonych przez inne podmioty, niż wskazane w art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1235 ze zm.),
- sformułowanie uzasadnienia, o którym mowa w art. 42 pkt 2 tej ustawy, czyli zawierającego informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Udział społeczeństwa w obradach Komisji Projektu Planu został zapewniony przez:

- ogłoszenie w prasie lokalnej, zawierające miejsce i termin zwołania KPP oraz cel obrad,
- opublikowanie na stronie BIP RDLP w Krośnie informacji o miejscu i terminie oraz celu zwołania KPP,
- przesłanie zawiadomień, ze wskazaniem miejsca i terminu oraz celu zwołania KPP, do autorów uwag i wniosków do projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany oraz do przedstawicieli urzędów, samorządów, przedsiębiorców leśnych, a także organizacji zainteresowanych gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach nadleśnictwa.

Wykaz uczestników Komisji Projektu Planu dla Nadleśnictwa Stuposiany, zgodnie z listą uczestników debaty, stanowiącą załącznik do niniejszego protokołu.

Debata oraz dyskusja nad poszczególnymi wnioskami prowadzone były według poniżej przedstawionego, przyjętego na wstępie przez uczestników debaty schematu:

DYREKTOR RDLP W KROŚNIE

1. Przywitanie wszystkich zebranych.
2. Wskazanie moderatora dyskusji oraz osoby upoważnionej do przedstawienia sprawozdania z przebiegu prac nad projektem planu urządzania lasu.

NACZELNIK WYDZIAŁU ZS

1. Przedstawienie sprawozdania, w tym przedstawienie głównego celu obrad.
2. Odczytanie treści wszystkich złożonych wniosków.
3. Przedstawienie zasad debaty nad projektem planu urządzenia lasu:
 - 3.1. Dopuszcza się, za zgodą uczestników, nagrywanie głosu i obrazu, z zastrzeżeniem, że Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu, nie wyraziło zgody na nagrywanie wizerunku jego pracowników. Prezes Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, Pan Radosław Michalski, zobowiązał się publicznie do tego, że nie będzie kierował obiektywem kamery na osoby, które nie wyrażają na to zgody. Wykonane nagrania mogą zostać wykorzystane wyłącznie w celu udokumentowania wypowiedzi w związku z procedurą tworzenia planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany i nie mogą być wykorzystane w innym zakresie, w tym rozpowszechniane w żadnej formie.
 - 3.2. Zagadnienia dotyczące zgłoszonych uwag i wniosków omawiane będą w ten sposób, że zostaną one pogrupowane przedmiotowo, wg treści zastrzeżeń, wraz ze wskazaniem wnioskodawców.
 - 3.3. Dla danego zakresu przedmiotowego Wykonawca przedstawi swoje stanowisko, propozycję zmiany w projekcie planu urządzenia lasu, wraz z uzasadnieniem, lub uzasadnienie dla utrzymania bez zmian zapisów w projekcie dokumentu.
 - 3.4. Dyskusja nad danym wnioskiem kończy zagadnienie – po podsumowaniu i rozstrzygnięciu przez Dyrektora RDLP - nie powraca się do danego tematu.
 - 3.5. Głosu w debacie udziela moderator na podstawie zgłoszeń poprzez podniesienie ręki; obowiązuje zasada nieprzerywania wypowiedzi.
 - 3.6. Czas wypowiedzi w dyskusji – nie dłużej niż 2 minuty; dopuszcza się dwie wypowiedzi na dany temat – uzupełnienie do pierwszej wypowiedzi – maksymalnie przez kolejne dwie minuty.
 - 3.7. Wystąpienia mogą dotyczyć tylko zgłoszonych uwag i wniosków na etapie konsultacji społecznych oraz treści opinii RDOŚ.

W trakcie dyskusji sporządzana będzie odrębna notatka, zawierająca treści bieżących wystąpień. Notatka, po zakończeniu obrad, podlegać będzie weryfikacji i podpisaniu przez osoby zabierające głos w dyskusji – na wniosek tych osób. Notatka stanowić będzie materiał wyjściowy do sporządzenia projektu protokołu z obrad Komisji Projektu Planu. Sporządzony w ten sposób projekt protokołu zostanie zweryfikowany na podstawie zapisu dyktafonu.

DYREKTOR RDLP W KROŚNIE

Uszczegółowił przedstawione powyżej zasady w następujący sposób:

1. Po zakończeniu omawiania danego zagadnienia, zostanie dokonane przeze mnie podsumowanie i rozstrzygnięcie, dotyczące sposobu ujęcia w projekcie Pul.
2. Po zakończeniu obrad, przedstawię ogólne podsumowanie całości debaty nad projektem planu ul.

Wnioski i uwagi do projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany złożyli:

1. Klub Przyrodników ze Świebodzina.
2. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot.
3. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze.
4. WWF Polska.
5. Pan Tomasz Nakonieczny.
6. Państwo Ewa Stańczak, Agata Starzecka i Grzegorz Starzecki.
7. Pan Lech Buchholz.

Powyższe wnioski i uwagi wpłynęły w formie pisemnej na adres RDLP w Krośnie w terminie.

Pogrupowana tematycznie treść wniosków, wyjaśnienie Wykonawcy - wraz z proponowanym sposobem ich ujęcia w projekcie PUL, wypowiedzi poszczególnych uczestników dyskusji oraz decyzja Przewodniczącego Komisji Projektu Planu, w kwestii ich ujęcia w projekcie planu urządzania lasu, została przedstawiona i rozstrzygnięta poniżej:

1. Poziom pozyskania przekroczy przewidywany przyrost drzewostanów i będzie na poziomie 120% przyrostu.

W wyjaśnieniu Wykonawca projektu planu urządzania lasu wskazał na:

- zasady kształtowania się bieżącego i przeciętnego przyrostu mąźszości w drzewostanach,

- przebieg cyklu rozwojowego dolnoreglowego lasu pierwotnego i jego możliwości produkcyjnych,
- zasady wyliczania etatu pozyskania wg potrzeb hodowlanych w zależności od stadium rozwojowego,
- rzeczywisty (użyteczny) przyrost, jaki spodziewany jest w Nadleśnictwie Stuposiany,
- sumaryczne wyniki inwentaryzacji oraz parametry planu pozyskania drewna,
- zestawienie w zakresie wyłączenia niektórych drzewostanów z planowania pozyskania drewna,
- rozmiar procentowego poboru masy w poszczególnych kategoriach użytkowania

W aspekcie powyższego Wykonawca wyjaśnił, że

- podstawę odniesienia rozmiaru pozyskania stanowi, zgodnie z obowiązującą metodyką prowadzenia prac urządzeniowych, tabelaryczny przyrost bieżący roczny, który jest wartością uśrednioną w skali całego kraju, natomiast wielkość tego przyrostu jest znacznie niższa od rzeczywistego przyrostu rocznego dla drzewostanów w Nadleśnictwie Stuposiany, co powoduje przekroczenie planowanego rozmiaru pozyskania ponad przyrost,
- rzeczywisty przyrost miąższości, wyliczany zgodnie z metodyką przyjętą w obowiązującej Instrukcji ul, jest o 76% wyższy od tego, który, z uwagi na obowiązujące przepisy, nie został przyjęty do porównań,
- przyjęte do obliczeń współczynniki redukcyjne przyrostu miąższości zapewniają trwałość drzewostanów,
- zaplanowano jedynie 16,5% poboru miąższości brutto.

Ponadto Wykonawca zwrócił uwagę na:

- zakres i poziom zmian podstawowych wskaźników, w tym wzrost średniego wieku drzewostanów, w wyniku realizacji planu ul w kształcie przyjętym na Naradzie techniczno-gospodarczej, z uwzględnieniem poprawek przedstawionych na Komisji projektu planu,
- zakres powierzchniowy drzewostanów nieobjętych użytkowaniem ze względu na zachowanie różnych form ochrony, która wynosi 713 ha, co stanowi 8% powierzchni drzewostanów w Nadleśnictwie Stuposiany,
- możliwości oraz konieczność pozyskiwania drewna, wynikające głównie ze średniego wieku drzewostanów, znacznej powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia (3 377 ha, w tym zredukowana powierzchnie młodego pokolenia w KO, która wynosi 1 688 ha) oraz

łącną powierzchnię młodego pokolenia, tj. 2 237 ha (25,3% powierzchni drzewostanów),

- aspekt historyczny – znaczący udział gruntów porolnych, ok. ½ powierzchni.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

Pan Marian Stój z Komitetu Ochrony Orłów (dalej M. Stój) – wskazał na brak w prezentacji Wykonawcy projektu PUL informacji o występujących na gruncie strefach ochronnych orlika krzykliwego oraz o wskazanie w przedmiotowej prezentacji strefy orlika krzykliwego, zamiast strefy orła przedniego, faktycznie występującej na gruncie.

Pan Piotr Fafara Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Krośnie (dalej P.Fafara) – w kwestii poruszonej przez przedmówcę wyjaśnił:

- aspekty prawne tworzenia stref ochronnych dla gatunków wymagających ochrony strefowej,
- przedstawił procedurę sporządzania planów urządzania lasu.

Pan Bożydar Neroj, Szef Produkcji Działu Urządzania Lasu BULiGL Sękocin Stary (dalej B. Neroj) – potwierdził wyjaśnienie przedstawione przez Naczelnika ZS.

Pan Radosław Michalski, przedstawiciel Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze (dalej R. Michalski), wypowiadając się także w imieniu innych pozarządowych organizacji ekologicznych wnoszących uwagi do projektu PUL dla Nadleśnictwa Stuposiany, które nie były reprezentowane na KPP, wskazał że:

- zbyt duży jego zdaniem rozmiar pozyskania i wynikające z tego zagrożenia dla gatunków „naturowych”, występujących na terenie Nadleśnictwa Stuposiany, które jest nadleśnictwem szczególnym przyrodniczo. Jego zdaniem, pozyskanie w takim rozmiarze może być planowane np. w województwie łódzkim,
- wzrost średniego wieku drzewostanów z jednoczesnym spadkiem masy zasobów sugeruje, że znaczna część masy będzie pozyskiwana ze starodrzewu,
- wyraził także swoje zaniepokojenie o przetrwanie tych gatunków w związku z użytkowaniem starodrzewi,
- poprosił o wyjaśnienie, w kwestii wskazanej przez Wykonawcę projektu PUL fazy terminalnej, w odniesieniu do drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany. W uzupełnieniu stwierdził, że gatunki takie jak buk, jodła, jawor żyją 200 – 300 lat, dlatego, jego zdaniem, nie można mówić o fazie terminalnej w wieku 120 lat.

B. Neroj – w nawiązaniu do wystąpienia R.Michalskiego wyjaśnił zasady stosowania rębni stopniowej udoskonalonej w aspekcie:

- okresu odnowienia, który może trwać 30, a nawet 50 lat, co powoduje, że w większości drzewostanów mamy do czynienia z pewną ilością starych drzew,
- treści kolejnych opisów taksacyjnych, w których przez kolejne dziesięciolecia, drzewostany użytkowane rębnią IVd, opisywane są jako starodrzewy,
- sposobu liczenia średniego wieku; gdzie nie bierze się pod uwagę wieku młodego pokolenia, a średni wiek liczy się z górnego piętra drzewostanu, co tłumaczy to okresowy spadek zasobów związany z potrzebami odślaniania młodego pokolenia przy jednoczesnym wzroście średniego wieku.

W uzupełnieniu do powyższych argumentów B.Neroj stwierdził, że:

- zmiany pokoleniowe oraz zmiany parametrów, m.in. struktury drzewostanów i wieku, warunkują trwałość lasu,
- po wykonaniu cięć uprzętających w ramach rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej, pozostały drzewostan znajduje się w drugiej klasie wieku,
- gatunki objęte szczególną troską przez Wspólnotę Europejską przetrwały w dobrym stanie do dnia dzisiejszego, natomiast przyjęte w obecnym projekcie PUL pozostawienie do naturalnego rozpadu minimum 5% zasobów starodrzewiu na pniu, stwarza odpowiednie warunki dla ich bytowania.

Na zakończenie swojej wypowiedzi odniósł się do przykładu województwa łódzkiego, wskazanego przez przedmówcę, jako przykład możliwości planowania pozyskania na bardzo dużym poziomie. Województwo Łódzkie cechuje się najmniejszą w kraju lesistością i najbardziej ubogimi siedliskami, dlatego, że porównanie takie jest nieodpowiednie.

R. Michalski – zapytał, skąd pochodzi informacja o dobrym stanie gatunków „naturowych” i dlaczego nie można całkowicie wyłączyć starodrzewi z użytkowania.

Pan Leszek Reizer, BULiGL Oddział w Przemysłu, przedstawiciel wykonawcy PUL (dalej L. Reizer) – wyjaśniając wątpliwości przedmówcy przedstawił następujące argumenty:

- lasów pierwotnych w warunkach Bieszczadzkiego Parku Narodowego jest ok. 10 %, podzielone na niewielkie fragmenty - pozostała część była użytkowana wielkopowierzchniowymi zrębami zupełnymi,
- powszechność występowania gatunków „wskaźnikowych dla lasów pierwotnych” (określenie za FDP), w tym występowanie zgniotka cynobrowego w lasach z całą pewnością nie będących pierwotnymi, na podstawie ostatnio prowadzonych badań na Pogórzu, można

- określić jako powszechne. Także stanowiska zagłębka bruzdkowanego pojawiają się coraz częściej,
- znaczny wzrost powierzchni starych drzewostanów świadczy o tym, że nie są one intensywnie użytkowane,
 - zaprezentował pogląd dr Lecha Buchholza przedstawiony w trakcie szkolenia przy opracowywaniu planu dla Ostoi Magurskiej, dotyczący sposobu oceny lasów gospodarczych i parków narodowych - nie można jednakowo podchodzić do oceny stanu zachowania lasów w parkach narodowych i lasów gospodarczych, nie ma też możliwości uzyskania takiej ilości martwego drewna w lasach gospodarczych jaka jest w parkach narodowych,
 - znaczną ilość zinwentaryzowanego drewna martwego (28 m³/ha) oraz powierzchnię starych drzewostanów (50 % drzewostanów nadleśnictwa), świadczy o zapewnieniu odpowiednich wskaźników przyrodniczych.

P. Fafara – zachęcił uczestników dyskusji do wypowiedziania się, co do aspektów prawnych ochrony wspomnianych powyżej gatunków. W szczególności do metodyki tworzenia aktów prawnych (w tym przeprowadzonych konsultacji przy wydawaniu rozporządzeń w sprawach ochrony gatunkowej), dotyczących braku zapisów dotyczących obowiązku ochrony strefowej wspomnianych gatunków. Jako moderator dyskusji wskazał na konieczność przestrzegania ustalonych norm dotyczących wypowiedzi.

R. Michalski – wskazał na rolę Leśnego Kompleksu Promocyjnego, gdzie priorytetem nie powinno być pozyskanie drewna. Wskazał również na potrzebę korzystania z literatury, w postaci podręczników GIOŚ.

Pan Henryk Gniewek, BULiGL Oddział w Przemysłu, przedstawiciel wykonawcy PUL (dalej H. Gniewek) – wyjaśnił pojęcia przyrostu bieżącego, przyrostu tabelarycznego i przyrostu rzeczywistego, który odłożył się w ciągu 10 lat. Przedstawił także metodykę obliczania rozmiaru pozyskania, wskazując na fakt, że w przypadku Nadleśnictwa Stuposiany, metodyka inwentaryzacji zapasu powtórzyła się w dwóch kolejnych rewizjach Pul, co daje możliwość analizy wyników uzyskanych tą samą metodą.

P. Fafara – w odniesieniu do wypowiedzi R. Michalskiego wskazał na:

- fakt korzystania podczas procesu opracowywania PUL z literatury oraz z przepisów prawa,
- niezaprzeczalny fakt wzrostu zasobów drzewnych w minionym okresie wskazany na Naradzie techniczno gospodarczej (NTG),
- problem porolności, niezgodności z siedliskiem oraz postępujący rozpad drzewostanów świerkowych i olszowych, jako czynniki wpływające na rozmiar pozyskania.

R. Michalski – wskazał na przedstawione przez przedmówców, w jego przekonaniu nieuzasadnione obawy, dotyczące rozpadu drzewostanów.

Pan Bogumił Dąbek, Zastępca Dyrektora BULiGL Oddział w Przemysłu (dalej B. Dąbek) – odniósł się do wypowiedzi R. Michalskiego, wskazując na spójność PUL i programu LKP. Stwierdził, że rolą LKP jest także promocja zrównoważonej gospodarki leśnej.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu decyzji, Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wyraził swoje zrozumienie dla obaw organizacji ekologicznych dotyczących rozmiaru pozyskania. Niemniej jednak, analizując podstawowe parametry PUL, przede wszystkim wzrost średniego wieku drzewostanów oraz przewidywany wzrost miąższości drewna martwego, należy stwierdzić, że zagrożenia dla bytowania jak również dalszego rozwoju gatunków „naturowych”, wskazanych przez przedstawiciela Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, są pozbawione podstaw merytorycznych i prawnych. Przyjmuje się wyjaśnienie Wykonawcy projektu planu, w szczególności dotyczące metodyki obliczania przyrostu i rozmiaru pozyskania, jako wystarczające oraz wyczerpujące omawiane zagadnienie.

Dodatkowo należy stwierdzić, że działania podejmowane przez RDLP w Krośnie, w tym głównie wprowadzenie do stosowania Zarządzenia nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 02 grudnia 2014 r., dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie (dalej Zarządzenie nr 28/2014), wpływają korzystnie na bioróżnorodność drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany.

2. Za niewłaściwe uważamy więc dążenie do obniżenia średniego wieku drzewostanów, co zostało zastosowane w planie. Wnioskuje się o podwyższenie wieku rębności dla jodły i buka do 130 lat, czyli górnej granicy przewidzianej w IUL.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na:

- tendencję wzrostową średniego wieku w poszczególnych rewizjach PUL,
- zasady ustalenia wieku rębności, ze wskazaniem podstaw prawnych w tym zakresie,
- zasady kwalifikowania poszczególnych drzewostanów do użytkowania rębego na etapie sporządzania opisu taksacyjnego,
- udział starodrzewi, czyli drzewostanów ponad 100-letnich, w ogólnej powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany oraz na fakt, że po realizacji zapisów PUL udział starodrzewi wzrośnie z 39,4 % do 49,5 %,
- równomierne rozmieszczenie przestrzenne starodrzewi w Nadleśnictwie Stuposiany,
- średnią ilość drewna martwego określoną w wyniku inwentaryzacji stanu lasu – 29 m³/ha.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

Pan Włodzimierz Podyma, Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Bieszczadzkiego (dalej W. Podyma) – w swojej wypowiedzi poruszył bardzo ważny aspekt społeczny omawianego problemu. Podwyższenie wieku rębności powoduje spadek wartości technicznej drewna, co znajduje bezpośrednie przełożenie na opłacalność przetwórstwa drzewnego, i co za tym idzie, wzrost stopy bezrobocia w tak wrażliwym pod tym względem regionie.

R.Michalski – nie odnosząc się do poprzednich wypowiedzi i przedstawionych tam argumentów, poprosił o uzasadnienie, jego zdaniem, niskiego wieku rębności.

Pan Stanisław Bazan, Dyrektor BULiGL Oddział w Przemysłu (dalej S. Bazan) – wskazał jeszcze raz na podstawy prawne; Rozporządzenie Ministra Środowiska

z dnia 12.11.2012 r., określające w §7 pkt 3 ust. 1a, minimalne wieki rębności, oraz na ustalenia Komisji założeń planu (KZP), na którym nie wniesiono uwag co do wieków rębności. W jego opinii wiek rębności powinien wynosić 110 lat ale ze względu na szczególne wartości przyrodnicze drzewostanów został ustalony na poziomie 120 lat.

B.Neroj – zwrócił uwagę, że Komisja Europejska formułuje w stosunku do niektórych państw członkowskich, w tym również do Państwa Polskiego, zarzuty dotyczące braku młodego pokolenia w lasach i związaną z tym potrzebę wykonywania cięć odsłaniających. Przemawia za tym dodatkowo fakt, że w warunkach Nadleśnictwa Stuposiany młode pokolenie, w przeciwieństwie do części starszych drzewostanów, złożone jest z gatunków dostosowanych do siedliska.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wskazał na ustalenia z KZP oraz na merytoryczne uzasadnienie przedstawione przez Wykonawcę planu. W podsumowaniu stwierdził, że wskazany wiek rębności nie był kwestionowany na etapie obrad Komisji założeń planu, a także po upublicznieniu protokołu z KZP.

3. Zachowanie „mateczników” niedźwiedzia wymaga pozostawienia w nich drzewostanów bez wskazówek gospodarczych na aktualny okres planistyczny (projekt SGGW, Selva i in. 2012).

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na:

- brak wprowadzenia do stosowania strategii ochrony dużych drapieżników, pomimo tego, że od jej opracowania upłynęło 3 lata,
- stosunkowo duży wzrost populacji niedźwiedzi w okresie powojennym, pomimo intensywnie prowadzonej w tamtym czasie gospodarki leśnej oraz rozbudowywania infrastruktury drogowej,

- aktualną liczebność niedźwiedzi w Bieszczadach, którą określa się na ok. 66 - 80 osobników (IOP PAN, raport MŚ dla KE) oraz na fakt, że i w dalszym ciągu utrzymuje się wyraźna tendencja wzrostowa,
- przepisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, według którego, ochronie podlega miejsce gawrowania i obszar w promieniu do 500 m od tego miejsca, w okresie od 01.11 do 30.04. – miejsc gawrowania w Nadleśnictwie Stuposiany nie stwierdzono.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – wskazał na trudności w wyznaczeniu miejsc gawrowania i związaną z tym konieczność wyłączenia z użytkowania większych powierzchni w potencjalnym zasięgu występowania niedźwiedzia.

Pan Jan Mazur Nadleśniczy, Nadleśnictwa Stuposiany (dalej J.Mazur) – wskazał na błędy merytoryczne zawarte w strategii, np. zakaz wprowadzania do drzewostanu gatunków drzew owocowych z racji tego, że jest to żer nienaturalny dla niedźwiedzi. W chwili obecnej prowadzone są badania związane z monitoringiem niedźwiedzi zmierzające do ustalenia miejsc gawrowania. W przypadku stwierdzenia konkretnych lokalizacji zostaną one zgłoszone do RDOŚ celem ustanowienia strefy ochronnej wokół miejsc gawrowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Pan Piotr Brewczyński Naczelnik Wydziału Ochrony Ekosystemów Leśnych RDLP w Krośnie (dalej P.Brewczyński) – wskazał na:

- błędy w określeniu liczebności niedźwiedzi,
- wpływ gospodarowania populacją niedźwiedzia w państwach ościennych na populację Polską,
- skierował pytanie do R.Michalskiego o przedstawienie wpływu gospodarki leśnej na populację niedźwiedzia w Bieszczadach oraz, czy znane są badania w tym zakresie.

R.Michalski – ponownie wskazał na potrzebę wyłączenia z użytkowania, zgodnie ze złożonym wnioskiem, jednak nie udzielił konkretnej odpowiedzi na przedstawione przez przedmówcę pytanie.

P.Brewczyński – ponowił prośbę o wskazanie przez Prezesa Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze badań dotyczących wpływu gospodarki leśnej na populację niedźwiedzi.

R.Michalski – w odpowiedzi powołał się na zdrowy rozsądek.

P.Brewczyński – w związku z brakiem odpowiedzi zapytał o to, jaka jest stałość gawr niedźwiedzia w ciągu zimy.

R.Michalski – wskazał na presję antropogeniczną jako przyczynę zmiany gawr przez niedźwiedzie w ciągu zimy, jednak nie udzielił konkretnej odpowiedzi na zadane pytania, popartej np. wynikami badań naukowych.

S.Bazan – wskazał na aspekty prawne dotyczące ochrony niedźwiedzia oraz na konkretne działania podejmowane przez Nadleśnictwo Stuposiany, zmierzające do poprawy warunków bytowania niedźwiedzia, takie jak, rewitalizacja sadów owocowych i ochrona malinisk.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wskazał wyczerpujące merytorycznie oraz prawnie wyjaśnienia Wykonawcy. Stwierdził także, iż przepisy obecnie obowiązujące w Polsce są wystarczające dla ochrony niedźwiedzia, o czym świadczy wzrost jego populacji. Wskazał również na trwające prace nad projektem planu ochrony dla obszaru PLC180001 „Bieszczady”, którego zapisy w przyszłości, po zatwierdzeniu tego dokumentu, muszą zostać przeniesione do PUL.

4. Wyłączenie z pozyskania drewna wydzieleń (wg załącznika), w których stwierdzono występowanie gatunków naturalnych tj.: *Ponurka Schneidera*, *Zagłębka bruzdkowanego*, *Zgniotka cynobrowego*, *Biegacza urozmaiconego*, *Bezlistu okrywowego* i gatunków nienaturalnych, wskaźnikowych tj.: *Dacne pontica*, *Ceruchus chrysomelinus*, *Eurythyrea austriaca*, *Thymalus limbatus*, *Peltis grossa*, *Peltis ferruginea*, *Grynocharis oblonga*, *Neomida haemorrhoidalis*, *Acrulia inflata*, *Dendrophagus crenatus*, *Ipidia binotata*, *Melandrya dubia*, *Dolotarsus lividus*, *Harminius undulatus*, *Ampedus elegantulus*. poprzez utworzenie 100-500 m stref ochronnych wokół miejsc ich występowania.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to że:

- Wymienione powyżej gatunki nie są wskazane do objęcia ochroną strefową w myśl Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.
- Przedstawił stanowisko Ministra Środowiska, mówiące o tym, że: Dyskusyjna jest skuteczność tworzenia stref ochrony dla bezkręgowców, skoro nie ma dla nich istotnego zagrożenia ze strony płoszenia, niepokojenia czy choćby zbierania okazów. Strefa co do zasady ma zapewnić spokój gatunkom wrażliwym na niepokojenie lub inne bezpośrednie oddziaływania. Zagłębek bruzdkowany jest gatunkiem, dla którego konieczne jest tworzenie specjalnych obszarów ochrony w ramach sieci Natura 2000. Tam, gdzie wystąpi w SDF jako przedmiot ochrony, PZO lub PO muszą przewidzieć skuteczne działania ochronne. Stąd tworzenie stref jest zabiegiem zbędnym, który może jedynie utrudniać wykonywanie działań ochronnych lub prac badawczych.
- Zgodnie z Zarządzeniem nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r., wyznaczone zostały ostoje ksylobiontów,

obejmujące drzewostany, w których zaniechano wykonywania zadań gospodarczych. Powierzchnia utworzonych ostoi wynosi 68,22 ha

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P.Fafara: Zwrócił uwagę na to, że Zarządzenie nr 28/2014 istotnie rozszerza aspekty ochroniarskie, w stosunku do obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa państwowego. W swojej wypowiedzi, jako moderator dyskusji, zawarł prośbę o odniesienie się do powyższego stwierdzenia w wypowiedziach, jak również wskazywanie merytorycznego uzasadnienia wraz z podaniem wyników badań w tym zakresie.

R.Michalski: Stwierdził, że jego zdaniem, Zarządzenie nr 28/2014 nie zapewnia w pełni możliwości przetrwania gatunków naturalnych. Pozostawienie biogrup w ilości 5 % masy danego wydzielenia, w jego przekonaniu, jest ilością niewystarczającą. Nadleśnictwo Stuposiany jest jedynym miejscem występowania niektórych gatunków w Polsce, dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie im odpowiednich warunków bytowania. Wskazał również na konieczność korzystania z zapisów zawartych w podręczniku monitoringu GIOŚ, gdzie dla zagłębka bruzdkowanego zapisano, że gospodarka leśna w lasach gospodarczych powinna być prowadzona w sposób przyjazny dla tego gatunku. Polegać powinna na zaniechaniu wszelkich zabiegów gospodarczych. Wyłączone z zabiegów powinno być około 100 ha wokół pojedynczego stwierdzenia.

B.Neroj – zapytał przedmówcę, jak wskazany przez niego gatunek przetrwał w lasach, gdzie przez bardzo długi czas prowadzona była gospodarka leśna, kiedy nie były znane przepisy i zalecenia wskazywane w dniu dzisiejszym?

R.Michalski – w odpowiedzi wskazał na pojęcie „długu wymierania” oraz na to, że stanowiska dzisiaj stwierdzone stanowią prawdopodobnie resztki dawnych populacji.

B.Neroj – wskazał, że do określenia ilości drewna martwego nie należy opierać się tylko na wynikach badań prowadzonych wg metodyki zawartej w podręcznikach GIOŚ, zaproponowanej przez Pana Pawła Pawlaczyka z Klubu Przyrodników. Należy uzupełnić wyniki tych badań np. o dane z WISL.

R.Michalski – ponownie wskazał na podręczniki GIOŚ i zawarte w nich wskaźniki, które mówią o tym, że stan siedliska jest zły (U2).

P.Brewczyński – odniósł się do wcześniejszych wypowiedzi R.Michalskiego oraz zadał następujące pytania:

- przez kogo został określony wskaźnik siedliska jako U2,
- dlaczego fragmenty lasu nieużytkowane zgodnie z Zarządzeniem 28/2014, -zdanem Prezesa FDP, nie zabezpieczają potrzeb gatunków naturalnych.

R.Michalski – ponownie wskazał na podręczniki GIOŚ i zawarte w nich wskaźniki.

P.Brewczyński:- stwierdził, że R.Michalski nie udzielił dostatecznego wyjaśnienia na zadane pytanie oraz, że wielkość powierzchni bez wskazań gospodarczych należy przyjąć według propozycji Nadleśnictwa Stuposiany. Zadał kolejne pytanie R.Michalskiemu – jaką powierzchnię powinna mieć strefa wyłączona z użytkowania, utworzona dla zapewnienia odpowiednich warunków bytowania gatunków naturalnych?

R.Michalski – stwierdził, że wielkość powierzchni wyłączonej z użytkowania w przypadku zagłębka bruzdkowanego powinna wynosić co najmniej 100 ha złożonych z sąsiednich wydzielen wokół stanowiska.

P.Brewczyński – ustosunkowując się do wypowiedzi przedmówcy, stwierdził, że:

- Zarządzenie nr 28/2014 zakłada możliwość pozostawienia bez wskazań gospodarczych dużych powierzchni w jednym fragmencie (nierozczłonkowanych), jednak ideą tego Zarządzenia, jest wytworzenie rusztu ekologicznego, zabezpieczającego potrzeby bytowania wszelkich organizmów wymagających braku ingerencji człowieka i niekoniecznie musi być to Zagłębek.
- Metodyka wskazana w podręcznikach GIOŚ na samym wstępie zakłada możliwość jej modyfikacji. Budzi ona wiele sprzeciwów, nie tylko ze strony Lasów Państwowych. Ponadto nie była uzgadniana z Lasami Państwowymi, zawiera wiele błędów i jest poddawana dużej krytyce.
- Podręczniki zawierają jedynie przekonania autora nieoparte konkretnymi badaniami.
- Możliwość przemieszczania się gatunków saproksylobiotycznych sprawia, że istnieją do dnia dzisiejszego.
- Odkrywanie nowych stanowisk gatunków pozwala na wyciągnięcie wniosków, że mała ilość stanowisk stwierdzonych w poprzednich latach była wynikiem braku odpowiednich badań, nie zaś małą liczebnością gatunku.

R.Michalski: Wyraził brak przekonania, że PUL w obecnym kształcie zapewni odpowiednie warunki ochrony dla gatunków naturalnych w aspekcie wycinania drzew pomnikowych i wskazał związane z tym obawy społeczne, nie precyzując jednak czyje to obawy, czego dotyczą i czym są poparte. Dobrze ocenił wprowadzenie Zarządzenia nr 28/2014.

P.Brewczyński: Wskazał na tworzony aktualnie plan ochrony dla obszaru Natura 2000 PLC 180001 „Bieszczady”, gdzie będą zawarte oceny dotyczące populacji. Ocena ogólna populacji jest wypadkową oceny wielu stanowisk monitoringowych, trudno jest zatem mówić o ocenie populacji, biorąc pod uwagę jedno stwierdzone stanowisko. Przypomniał także, iż Minister Środowiska, wydając rozporządzenie, nie przewidział ochrony strefowej zagłębka bruzdkowanego.

R.Michalski – w odpowiedzi wskazał na jedno stanowisko zagłębka bruzdkowanego w Nadleśnictwie Stuposiany i potrzebie jego ochrony.

Stwierdził także, iż w społeczeństwie istnieje silne przekonanie do prowadzenia działań ochronnych – bez sprecyzowania, co należy rozumieć przez pojęcie społeczeństwo oraz jakich działań ochronnych domagają się różne grupy społeczne.

Pan Krzysztof Mróz, Wójt Gminy Lutowiska (dalej K.Mróz): Nawiązując do wypowiedzi R. Michalskiego wskazał na potrzebę zrównoważonego rozwoju terenów Gminy Lutowiska, do czego zachęca Unia Europejska. Ograniczenia wprowadzane do gospodarki leśnej skutkują ograniczeniem rozwoju Gminy Lutowiska, wzrostem bezrobocia i związaną z tym migracją ludności w poszukiwaniu pracy poza terenem Gminy. Zadał pytanie R. Michalskiemu o perspektywy dla mieszkańców Gminy, którzy utracą pracę w związku z wprowadzonymi ograniczeniami w gospodarce leśnej.

R.Michalski – wskazał na turystykę, jako źródło utrzymania dla ludności oraz na to, że pogarszanie stanu lasu wywołane realizacją zapisów zawartych w projekcie planu ul ograniczy znacznie ruch turystyczny w tym rejonie.

K.Mróz: Wskazał na to, że turystyka nie zapewnia całorocznego utrzymania dla mieszkańców Gminy Lutowiska oraz nie wnosi prawie nic do budżetu gminy. Pozyskanie drewna w Lasach Państwowych powoduje konieczność całorocznego utrzymania przejezdności dróg, zapewnia pracę dla zakładów usług leśnych, co w oczywisty sposób wiąże się z utrzymaniem ich rodzin. Drewno dostarczone na rynek i proces jego przeróbki sprzyja powstawaniu miejsc pracy, co w przypadku braku alternatywnych możliwości powoduje zatrzymanie migracji ludności w poszukiwaniu pracy. Zarzucił R. Michalskiemu, jako przedstawicielowi organizacji ekologicznych, niestosowanie się do zasad zrównoważonego rozwoju w realizacji swoich celów ochronnych.

Pan Janusz Łogoźny Naczelnik Wydziału w Departamencie Leśnictwa (dalej J. Łogoźny) – odniósł się do wcześniejszej wypowiedzi R. Michalskiego, w której zarzucił on dokonywanie wycinki drzew pomnikowych w Nadleśnictwie Stuposiany i poprosił o sprecyzowanie tego poważnego zarzutu.

R. Michalski – w odniesieniu do wypowiedzi przedmówcy wyjaśnił, że chodziło mu o drzewa o wymiarach pomnikowych.

Pan Krzysztof Gądek Przewodniczący Rady Gminy w Lutowiskach (dalej K. Gądek) – wyraził swoje obawy związane z tworzeniem stref ochronnych w aspekcie ruchu turystycznego oraz wskazał na negatywne skutki dla gospodarki regionu:

- Czy tworzenie stref buforowych dla ochrony gatunków naturalnych nie pozbawi turystów prawa wstępu na te obszary leśne?
- Zwrócił uwagę na większe zainteresowanie ze strony turystów gospodarką leśną prowadzoną przez Lasy Państwowe na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego w porównaniu z Bieszczadzkim Parkiem Narodowym.

- Wskazał, że turystyka, jako źródło utrzymania, stanowi 15 – 20 % przychodów mieszkańców Gminy Lutowiska i nie jest to przychód występujący całorocznie. Pozostałą część dochodu mieszkańców Gminy stanowi dochód uzyskany z pracy w lesie oraz z działalności związanej z lasem.
- Podsumowując dodał, że działania organizacji ekologicznych spowodują w konsekwencji zamknięcie lasu dla turystów.

Pan Norbert Różycki, Właściciel Zakładu Usług Leśnych (dalej N.Różycki): Na wstępie swojej wypowiedzi zadał R. Michalskiemu pytanie, czy wykonuje badania odnośnie występowania gatunków naturalnych także na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Następnie wskazał na to, że:

- Brak takich badań skłania do wysnucia wniosków, że na terenie BdPN brak jest gatunków naturalnych.
- Jego zdaniem zastosowanie ochrony ścisłej doprowadzi do rozpadu drzewostanów i zaniku przedmiotów ochrony, podobnie jak ma to miejsce w Białowieskim Parku Narodowym.
- Ochrona czynna stosowana w obecnej formie, w ramach prowadzonej gospodarki leśnej, jest w pełni wystarczająca i zapewnia ona ciągłość trwania drzewostanów.
- Wskazał na konieczność stosowania ochrony czynnej w parkach narodowych, aby przedmioty ochrony nie uległy zniszczeniu oraz na zapewnienie ciągłości drzewostanów.
- Stwierdził, że nie rozumie działań pozarządowych organizacji ekologicznych, takich jak np. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze, które chcą przez stosowanie ochrony ścisłej doprowadzić do wprowadzenia ograniczeń w prowadzeniu gospodarki leśnej.
- W aspekcie powyższego należałoby zwrócić się z apelem do Ministra Środowiska o wprowadzenie ochrony czynnej na terenie parków narodowych w celu zapewnienia trwałości znajdujących się tam przedmiotów ochrony i m.in. zapewnienia ciągłości „Puszczy karpackiej”.

P. Fafara: Zwrócił uwagę na to, że wypowiedź powyższa stanowiła głos społeczny w dyskusji. Wskazał również na istotną część wypowiedzi przedmówcy, czyli brak prowadzonych badań przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze na terenie BdPN i związany z tym brak danych porównawczych w raporcie przedstawionym przez tą organizację. W związku z powyższym nie można jednoznacznie odnieść się do tego, jaki jest stan populacji badanych gatunków na terenie BdPN – brak jest materiału porównawczego.

P. Brewczyński: Ponownie wskazał na działania ochronne podejmowane przez Lasy Państwowe dla ochrony gatunków naturalnych. Zadał pytanie, czy w takich okolicznościach zasadne jest, niezgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody, wprowadzanie stref ochronnych dla gatunków, dla których wspomniana ustawa, w aktach wykonawczych do niej, tego nie przewiduje?

Stwierdził też, iż sama metodyka, zalecając ochronę bierną, narusza zapisy ustawy o ochronie przyrody.

Pan Dariusz Królak, BULiGL Oddział w Przemysłu, przedstawiciel wykonawcy PUL (dalej D. Królak) – poprosił R. Michalskiego o wskazanie właściwego, jego zdaniem, poziomu użytkowania w odniesieniu do zaproponowanych ograniczeń w prowadzeniu gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Stuposiany.

R. Michalski – w nawiązaniu do wypowiedzi K. Mroza:

- Fundacja w swoich działaniach ma na uwadze zrównoważony rozwój.
- Fundacja współpracuje z lokalnymi przedsiębiorcami na zasadzie prowadzenia szkoleń, pomocy w zdobyciu funduszy na prowadzenie działalności, doradztwa finansowego oraz innych działań wspierających przedsiębiorczość.
- Fundacja utrzymuje się z realizacji projektów, m.in. finansowanych przez Urząd Marszałkowski, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa itp. Są to wszystko środki publiczne.

Pani Katarzyna Sekuła, Wicestarosta Bieszczadzki (dalej K. Sekuła) – w związku z powyżej przedstawioną wypowiedzią, zadała Panu R. Michalskiemu następujące pytania:

- Czy Fundacja prowadzi działalność gospodarczą, a jeżeli tak, to z jakim wynikiem zakończył się ubiegły rok.
- Jakim pracodawcą jest Fundacja i czy może porównać się z Lasami Państwowymi, które w różnej formie dają zatrudnienie dla 4,5 tys. ludzi z Powiatu Bieszczadzkiego, precyzując, że chodzi o zatrudnionych przez zakłady usług leśnych, firmy przewozowe, przetwórców drewna i inne.
- Stwierdziła, że ograniczenie w prowadzeniu gospodarki leśnej o 30 % w oczywisty sposób przełoży się do wzrostu stopy bezrobocia o 30 %.
- W związku z powyższą tezą, czy w przypadku wzrostu stopy bezrobocia wywołanej w oczywisty sposób przez wprowadzenie ograniczeń wnioskowanych przez m.in. Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze, organizacja ta zatrudni ludzi, którzy stracą pracę.

R. Michalski: W odpowiedzi na powyższe stwierdził, że usługi leśne są organizowane w trybie ustawy prawo zamówień publicznych, gdzie każdy może być uczestnikiem takiego postępowania, również firmy z poza Powiatu Bieszczadzkiego. W jego przekonaniu Lasy Państwowe nie dają pracy, tylko zazwyczaj tak się składa, że lokalne firmy wygrywają postępowania przetargowe, dając najniższą cenę. W jego ocenie wskaźnik wzrostu pozyskania w nadleśnictwach RDLP Krosno, co 10 lat wzrasta o 25 do 30 % w stosunku do ubiegłego dziesięciolecia, co wiąże się z tym, że Lasy Państwowe zatrudniają coraz więcej ludzi. Wniosek Fundacji obejmują zaledwie 1 % powierzchni Nadleśnictwa z racji ochrony zagłębia brudkowanego. Działania Fundacji, polegające na organizowaniu m.in.

doradztwa biznesowego czy też różnego rodzaju szkoleń, mają, jego zdaniem, duży wpływ na ograniczenie bezrobocia w regionie.

K. Sekuła – Stwierdziła, że Bieszczady to region, który nie dysponuje fabrykami czy też innymi przedsiębiorstwami, mogącymi zapewnić alternatywne do Lasów Państwowych źródło utrzymania. Gospodarka leśna stanowi podstawowy argument do tego, że w tym regionie zamieszkują ludzie. Z punktu widzenia administracji samorządowej i rządowej jest to bardzo ważne, gdyż od tego, na jakim poziomie będzie prowadzona gospodarka leśna, zależy poziom życia mieszkańców. Ponowiła także pytanie o możliwości zatrudnienia mieszkańców, którzy stracą pracę w związku z ograniczeniami w prowadzeniu gospodarki leśnej przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze. Wskazała na dane Powiatowego Urzędu Pracy dotyczące stopy bezrobocia, z których wynika, że co roku, w okresie wykonywania sezonowych prac w Nadleśnictwie Stuposiany i Lutowiska, poziom bezrobocia gwałtownie spada. 80 % mieszkańców gminy Lutowiska znajduje zatrudnienie w Nadleśnictwach Lutowiska i Stuposiany. Z racji dobrej znajomości zasad działania organizacji pozarządowych wskazała na to, że chodzi tylko o „wyrobinie” wskaźników w projektach, nie zaś o udowadnianie i stawianie tez powołując się na ochronę przyrody. Celem ekologicznych organizacji pozarządowych jest zarabianie pieniędzy. W obliczu tego, że Lasy Państwowe prowadząc gospodarkę leśną, która daje zatrudnienie, pomagają ludziom, zadała pytanie, „w jaki sposób Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze pomaga ludziom”? Organizacje ekologiczne, stosując wobec Lasów Państwowych zasadę przezorności czyli przewidywania, że coś może się stać złego w dziedzinie ochrony przyrody, nie biorą pod uwagę działalności nadleśnictw w dziedzinie prowadzenia czynnej ochrony przyrody, która daje bardzo dobre efekty, zarówno w odniesieniu do przedmiotów ochrony jak również jako wkład w podnoszenie stopy życiowej mieszkańców powiatu bieszczadzkiego.

R. Michalski – na podstawie powyższych wypowiedzi stwierdził, że nie przekonują go zapisy zawarte w PUL.

P. Fafara – w aspekcie wypowiedzi przedmówczyni wskazał na rolę i znaczenie człowieka w zrównoważonym rozwoju regionu, zapisaną również w przepisach obowiązującego prawa.

D. Królak: Zauważył, że prowadzenie ekstensywnej gospodarki leśnej nie sprzyja produkcji cennych sortymentów drzewnych. Użytkowanie drzewostanów skraca tylko naturalny czas ich rozpadu, dostarczając przy tym odpowiednich sortymentów.

Pan Bogdan Pełdiak Leśniczy w Nadleśnictwie Stuposiany (dalej B. Pełdiak) – stwierdził, że głos R. Michalskiego nie jest głosem społeczeństwa.

Pan Jan Reklewski, Naczelnik Wydziału w Departamencie Leśnictwa (dalej J. Reklewski): W swojej wypowiedzi wskazał na konieczność odnoszenia się do całości ekosystemu w stosowaniu działań ochronnych, a nie do jednego lub kilku gatunków. Art. 36 ust 1 Ustawy o ochronie przyrody nie odnosi się do Nadleśnictwa Stuposiany, gdyż nie stwierdzono znacząco negatywnego wpływu na przedmioty ochrony. Działanie znacząco negatywne należy

udowodnić. W obszarze Natura 2000 powinno łączyć się cele ochrony przyrody i gospodarki leśnej. Natomiast ujednoczenie faz rozwojowych drzewostanów wpłynie na zanik bioróżnorodności.

R.Michalski – w nawiązaniu do przedmówcy stwierdził, że na terenie Nadleśnictwa Stuposiany znajduje się tylko jedno stanowisko zagłębka bruzdkowanego ze stanem U2. Każda szkoda dla tego stanowiska jest znacząca.

J.Reklewski: W aspekcie wypowiedzi przedmówcy stwierdził, że zasygnalizowane przez Pana Prezesa Michalskiego wskaźniki są dyskusyjne. Jako punkt odniesienia przyjmuje się powierzchnie zlokalizowane w Parkach Narodowych, gdzie występuje ochrona ścisła. Nie można ich stosować bez odpowiedniego skalowania do obszarów gospodarczych. Przy pracach nad projektem planu ochrony dla obszarów natury powinny być wypracowany kompromis co do oceny stanowisk. Ochrona powinna być realizowana przez zastosowanie konkretnych wskazań opartych na konkretnej wiedzy co do lokalizacji stanowisk. Nie należy planować wyłączeń z wykonywania wskazań na zapas.

Pan Stanisław Kucharzyk, Bieszczadzki Park Narodowy (dalej S.Kucharzyk) – w swojej wypowiedzi poruszył następujące zagadnienia:

- Lasy bukowe występujące na Struzicy, na terenie BdPN, są chronione od 1905 r. i wyglądają dobrze.
- Z punktu widzenia BdPN nie jest dobrą praktyką naśladowanie przez Lasy Państwowe działań prowadzonych na terenie Parków Narodowych.
- Działania prowadzone w Parkach Narodowych i lasach gospodarczych są różne, ze względu na inny cel funkcjonowania tych obszarów.
- Tworzenie Parku Narodowego jest zawsze społecznym konsensusem.
- Wskazał także na rolę połonin w ruchu turystycznym na terenie BdPN - obszary zalesione przyciągają znacznie mniej turystów niż tereny otwarte.

Jednocześnie przedstawiciel BdPN złożył pismo z dnia 25 sierpnia 2015 r., znak: DN-07-6/15, dotyczące możliwego wpływu planowanej gospodarki leśnej w otulinie Bieszczadzkiego Parku Narodowego oraz związanej z tym konieczności uzgadniania zapisów w PUL z Dyrektorem Parku Narodowego.

P.Fafara – Zwrócił uwagę na to, że badania prowadzone przez różne osoby czy też organizacje powinny zawierać materiał porównawczy w obszarach objętych wyższą formą ochrony. Ponownie zasygnalizował na brak możliwości porównania wyników badań (inventaryzacji) przeprowadzonych przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze.

M. Stój zapytał, o ilu znalezionych osobnikach zagłębka bruzdkowanego mówimy na terenie Nadleśnictwa Stuposiany?

R.Michalski – wyjaśnił, że stwierdzono jednego osobnika.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wskazał na zapisy Zarządzenia nr 28/2014, które są m.in. odpowiedzią na uwagi i wnioski złożone do projektu planu ul oraz na konieczność ochrony gatunków owadów saproksylicznych i zapewniają ochronę przyrody w szerokim rozumieniu. Zarządzenie nr 28/2014 wychodzi ponad zapisy obowiązujące w dniu dzisiejszym w ramach obowiązujących zasad hodowli lasu, gdzie pozostawienie 5 % powierzchni drzewostanów do naturalnego rozpadu odnosi się tylko do rębni zupełnych. Z korzyścią dla przyrody Dyrektor RDLP w Krośnie wprowadził ten zapis do stosowania w odniesieniu do obszarów górskich i stosowanych tam rębni częściowych oraz stopniowych. Wyraził przekonanie, że zapisy te zagwarantują stały dopływ drewna martwego do środowiska. Wskazał również na trwające prace nad Planem ochrony dla obszaru PLC180001 „Bieszczady”, którego zapisy uzupełnią Plan urządzenia lasu, szczególnie w zakresie ochrony ekosystemów, w oparciu o przeprowadzone pełne inwentaryzacje. Wyjaśnienie wykonawcy projektu planu zostało zaakceptowane. Na dzień dzisiejszy stanowiska zagłębka bruzdkowanego oraz innych gatunków saproksylicznych będzie chronione w ramach Zarządzenia nr 28/2014. Przy prowadzeniu gospodarki leśnej, Nadleśniczy podejmuje decyzje w oparciu o aktualny stan lasu, co oznacza, że zapisy planu ul nie są w praktyce automatycznie stosowane, ale każdorazowo są weryfikowane, z uwzględnieniem aktualnego stanu lasu i potrzeb przedmiotów ochrony.

5. Wyłączyć z gospodarowania potencjalne stanowiska cennych porostów *Punctelia*, *Parmotrema*, *Cetrelia*, gatunki *Thelotrema lepadinum*, *Menegazzia terebrata*, *Lobaria pulmonaria*, których stanowiska znajdują się pobliskich oddziałach BdPN.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia wskazał na to że:

W trakcie opracowywania projektu PUL nie było wymogu wykonania inwentaryzacji przyrodniczych, tak więc nie jest możliwe kategoryczne stwierdzenie występowania tych porostów. *Parmotrema*, *Lobaria pulmonaria* wymagają stref do 50 m, bez dokładnej wiedzy o ich występowaniu nie można tego zrealizować, tym bardziej bezpodstawnie wyłączać z zagospodarowania obszary leśne.

P.Fafara: Zwrócił uwagę na to że, Plan urządzenia lasu nie może odnosić się do sytuacji hipotetycznych, lecz do rzeczywistych. Poinformował także uczestników Komisji, że przepisy w sprawie wykonania planu ul wskazują m.in. również na konieczność dokonywania bieżącej aktualizacji zasad gospodarowania w odniesieniu do nowo stwierdzonych stanowisk gatunków, w tym również do gatunków wymagających ochrony strefowej.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

Wyjaśnienie wykonawcy zostało w pełni zaakceptowane.

6. Wyłączenie z pozyskania stref wzdłuż wszystkich potoków, po 30 m w każdą stronę, w celu zachowania populacji mchu bezlista okrywowego oraz biegacza urozmaiconego.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia wskazał na to że:

Zgodnie z Zarządzeniem nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r.,

wprowadzono bufory obejmujące drzewostany wzdłuż głównych cieków i przyległe do nich siedliska łągowe. Powierzchnia stref buforowych w warunkach Nadleśnictwa Stuposiany wynosi 64,05 ha.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P.Fafara: Zauważył, że gatunki wskazane we wniosku nie są gatunkami, w odniesieniu do których należy stosować ochronę strefową. Dodał również, że ze względu na charakter lasów bieszczadzkich, Lasy Państwowe istotnie rozszerzyły przepisy dotyczące ochrony w stosunku do obowiązujących w tym zakresie źródeł prawa powszechnego.

R.Michalski: Stwierdził że, nie ma dokładnej inwentaryzacji stanowisk gatunków naturalnych związanych ze strefą przypotokową i w związku z tym można domniemywać, że jest ich więcej. Nie chodzi tylko o bezlista okrywowego i biegacza urozmaiconego. Stwierdził również, że w dalszym ciągu drewno zrywane jest potokiem.

P.Fafara – w odpowiedzi na powyższe stwierdzenie wskazał na to, że zgodnie z Zarządzeniem 28/2014 zrywka drewna wzdłuż potoków jest całkowicie niedopuszczalna.

L.Reizer: Wskazał na badania z północnej Polski, przeprowadzone przez Pana Andrzeja Rysia, w wyniku których stwierdzono występowanie bezlista okrywowego

w prześwietlonych miejscach i na gałęziach. W związku z tym działania mające na celu zachowanie siedliska gatunku poprzez całkowite wyłączenie z użytkowania, są wątpliwe. Ponadto wskazał na to że, kłody z występującym na nich bezlistem okrywym nie są pozyskiwane, czyli nie może być mowy o zniszczeniu siedliska gatunku. Wątpliwe jest to, że dla bezlista okrywowego należy tworzyć specjalne warunki.

R.Michalski: Zwrócił uwagę na to że, gatunek ten nie występuje przy głównych ciekach, tylko przy „epizodycznych”. Ochrona stref przypotokowych ma korzystny wpływ na wiele gatunków, nie tylko w odniesieniu do bezlistu okrywowego. Chodzi o odpowiednie zacienienie i wilgotność, które w tych miejscach występują, warunkując rozwój i występowanie wielu rzadkich i chronionych organizmów. W odniesieniu do badań z północnej Polski wskazał na wilgotność jako czynnik podstawowy, który warunkuje występowanie tego gatunku. W przypadku wystąpienia odpowiedniej wilgotności pozostałe czynniki schodzą na plan dalszy a w Karpatach wilgotność wiąże się głównie z zacienieniem.

P.Brewczyński: Zwrócił uwagę na inwentaryzację bezlistu okrywowego prowadzoną na terenie Ostoi Jaśliskiej, a więc w Karpatach, gdzie

stwierdzono występowania bezlistu okrywowego w drzewostanach potrzebieżowych, a także wzdłuż dróg i szlaków zrywkowych. Stwierdził także, iż brak wyznaczenia strefy nie upoważnia do niszczenia gatunków podlegających ochronie. Procedury obowiązujące w Nadleśnictwie również zabezpieczają przez przypadkowym zniszczeniem gatunków chronionych; chodzi o szkice zrębowe w zakresie m.in. ochrony przyrody oraz przepływ informacji pomiędzy ZUL i pracownikami Nadleśnictwa dotyczący występowania gatunków chronionych. Wprowadzono również rozwiązania systemowe w postaci Zarządzenia nr 28/2014. Podsumowując zauważył, że stanowiska są w pełni chronione na podstawie unormowań przyjętych na poziomie RDLP i Nadleśnictw.

P.Fafara: Zwrócił uwagę zebranych na odpowiednie interpretowanie przepisów Ustawy o ochronie przyrody i rozporządzeń do tej ustawy. Chodzi o to, że zabronione jest umyślne niszczenie, płoszenie itd., nie zaś o prowadzenie gospodarki leśnej opartej o Plan urządzania lasu, który podlegał strategicznej ocenie wpływu na środowisko. Wiedząc o stanowisku gatunku chronionego, pomimo braku strefy, musimy go chronić.

J.Mazur – wskazał na fakt, że osiem lat temu, przed rozpoczęciem prowadzenia działalności przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze, na tym terenie były wyznaczone strefy ochronne granicznika płucnika.

R.Michalski: Poparł propozycję Klubu Przyrodników, aby pracownicy Lasów Państwowych zgłaszali zlokalizowane miejsca występowania gatunków podlegających ochronie strefowej do RDOŚ, i do czasu ustanowienia strefy ochronnej powstrzymali się z pozyskaniem drewna w tej strefie. Podtrzymał także wniosek o wyłączenie z użytkowania i ustanowienia stref buforowych 30 m wokół wszystkich potoków, mierząc w każdą stronę. Podniósł także, iż ponad 70% gatunków chronionych skupia się w tych strefach.

P.Fafara: Wyjaśnił, że sprawę buforów przypotokowych reguluje szczegółowo Zarządzenie nr 28/2014 i nie można wiązać tego wyłączenie z działaniami na etapie opracowania planu ul. Jest do działanie również do wykonywania w okresie realizacji PUL, m.in. poprzez aktualizację Programu ochrony przyrody, bazy opisowej oraz Leśnej mapy numerycznej. Wskazał również, że Lasy Państwowe nie są instytucją właściwą do ustanawiania stref ochronnych. Lasy Państwowe tworzą obszary wyłączone z użytkowania ze względu na faktyczne i prawne potrzeby w zakresie ochrony gatunków i ich siedlisk.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie zwrócił uwagę na działania Nadleśnictwa podejmowane w zakresie ochrony przyrody, w tym także na wprowadzenie do stosowania Zarządzenia nr 28/2014. Ponadto stwierdził, że należy uznać, iż przedmiotowy wniosek organizacji ekologicznych został w części już uwzględniony przez ustanowienie stref buforowych. Wykaz ustanowionych stref buforowych wraz z zaznaczeniem na mapie stanowić będzie załącznik do planu urządzania lasu.

7. Niezrozumiały zapis na str. 163 POP „utrzymać charakter drzewostanów” w odniesieniu do wydzieleń na terenie projektowanych rezerwatów.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał że:

- zapis dotyczy proponowanych rezerwatów „Las bukowy pod Obnogą” oraz „Przełom Wołosatego”.
- przedmiot ochrony opisany na str. 28-32 Programu ochrony przyrody
- zmieniono zapis: „Ograniczyć czynności gospodarcze do niezbędnych zabiegów, zgodnie z celem ochrony projektowanego rezerwatu.”

P.Fafara – wyjaśnił dodatkowo, że w tych drzewostanach nie planowano użytkowania rębego oraz, że chodzi o wykonywanie cięć pielęgnacyjnych o bardzo małej intensywności, które wpływają pozytywnie na przedmiot ochrony.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – zawniósł o powstrzymanie się od wszelkich cięć do czasu ustanowienia planu ochrony rezerwatu - po opracowaniu tego planu wykonać cięcia zgodnie z tym planem.

P.Fafara: Wyjaśnił dodatkowo, że projekt istnieje od 20 lat i nie znana jest data wejścia w życie zarządzenia Dyrektora RDOŚ o utworzeniu rezerwatu. Zaplanowane zabiegi stwarzać będą warunki do tego, aby stan drzewostanu był odpowiedni do formy ochrony i siedliska. Na dzień dzisiejszy nie wiadomo, czy będzie to ochrona całkowita, czy częściowa. Cięcia wykonywane będą tylko w rozmiarze niezbędnym do doprowadzenia drzewostanu do stanu właściwego dla żyznej buczyny, bez wykonywania cięć rębnych.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy wystarczające.

W brzmieniu zaproponowanych przez Wykonawcę zapis jest jednoznaczny.

8. Uwzględnienie zaniechania pozyskania drewna wzdłuż szlaków turystycznych, w odległości nie mniejszej niż 100 m od nich.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na rozwiązania przyjęte w projekcie planu ul oraz aspekty bezpieczeństwa powszechnego

i związanej z tym odpowiedzialności zarządcy terenu:

- Zastosowane w projekcie planu rębnie stopniowe o długim okresie odnowienia i cięcia pielęgnacyjne (trzebieże) nie zmieniają krajobrazowego charakteru lasu.
- Pozyskanie drewna w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych jest konieczne ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających na tym szlaku (usuwanie drzew chorych, obumarłych).

- Zaniechanie pozyskania drewna wzdłuż szlaków turystycznych, tym samym nieusunięcie drzew zagrażających bezpieczeństwu, naraża Nadleśniczego, jako osobę odpowiedzialną za stan lasu zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o lasach, na odpowiedzialność wynikającą z kodeksu karnego.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – zawniósł o to aby nie wywozić ściętych drzew, ponieważ turyści poruszający się po szlaku turystycznym, w jego przekonaniu, powinni oglądać las bez śladów użytkowania.

L.Reizer – wyjaśniając przedmówcy poruszone przez Niego zagadnienie, przedstawił obraz lasu użytkowanego rębnią stopniową, z bardzo długim okresem odnowienia, gdzie praktycznie to, czy las jest użytkowany, jest niewidoczne. W warunkach Bieszczadów, drzewa po zakończeniu użytkowania rębego są w wieku 50, a nawet 80 lat. Wskazał na to, że wniosek ten dotyczy głównie drzewostanów użytkowanych rębniami zupełnymi, gdzie obraz drzewostanu po cięciu zmienia się gwałtownie. Przytoczył również przykład znalezienia stanowiska zagłębka bruzdkowanego w drzewostanach użytkowanych od wielu lat rębnią stopniową.

R.Michalski – nawiązując do wskazanego przez przedmówcę stanowiska zagłębka stwierdził, że w wyniku prowadzonych tam cięć wskaźniki siedliska były bardzo nisko ocenione. Chodziło głównie o ilość i jakość martwego drewna.

B.Neroj – wskazał, że efekt stosowania rębni stopniowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia stwarza dobrze odbierany przez turystów obraz lasu. Podczas stosowania tej rębni obraz lasu nie zmienia się gwałtownie, a zmiany tam zachodzące, z racji długotrwałego procesu, przypominają działania natury.

P.Fafara – na przykładzie rezerwatu „Prządki” (rezerwat przyrody nieożywionej - geologiczny) wskazał na fakt bardzo negatywnego odbioru ze strony społeczeństwa drewna ściętego w ramach działań ochronnych RDOŚ, i pozostawionego w lesie. Miejscowa ludność odbierają takie działania jako marnotrawstwo.

P.Brewczyński – wskazał, że kolejne wyłączenia z użytkowania nie mają merytorycznego uzasadnienia ze względu na przedmioty ochrony. Złożył wniosek o to, aby pozyskanie drewna w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych, tzn. w odległości dwóch średnich wysokości drzewostanu, prowadzone było w okresie, w którym nie ma intensywnego ruchu turystycznego. W trosce o bezpieczeństwo turystów zaproponował wykonywanie tych prac w I i IV kwartale.

R.Michalski – stwierdził, że we wniosku chodzi głównie o ochronę walorów krajobrazowych. Jego zdaniem turyści chcą obserwować naturalne procesy zachodzące w lesie, bez śladów użytkowania, nawet tych pochodzących z zimy.

P.Brewczyński – w nawiązaniu do wypowiedzi przedstawiciela Bieszczadzkiego Parku Narodowego, wskazał na rolę LKP, jako promującą zrównoważoną gospodarkę leśną. Wyraził wątpliwość dotyczącą tego, że turystom przeszkadzają ślady po prowadzonej gospodarce leśnej. Prezentowanie takich opinii wymaga przeprowadzenia chociażby ankiety w tym zakresie.

J.Mazur – Prowadzona w ramach LKP edukacja leśna nastawiona będzie na promocję zrównoważonej gospodarki leśnej i skierowana będzie głównie do młodzieży. Nie ma potrzeby posługiwania się kłamstwem, jakim jest mówienie o tym, że drzewostany występujące na terenie Nadleśnictwa Stuposiany są naturalne. Jako dowód wskazał na rys historyczny terenów Nadleśnictwa Stuposiany. W szczególności wskazał na prowadzoną przed drugą wojną światową, przez różne spółki leśne, gospodarkę rabunkową. Przed wojną lesistość tego terenu wynosiła około 45 %. Powojenne dokonania leśników przyczyniły się do obecnego stanu drzewostanów i występowaniu wielu gatunków chronionych.

W.Podyma – poparł wniosek przedstawiony przez P.Brewczyńskiego. Cięcia i zrywka wykonywane w okresie zimowym, przy sprzyjających do tego warunkach, pozwolą uniknąć niekorzystnego obrazu lasu, w szczególności powstałego na skutek wykonywanej zrywki drewna.

P.Fafara – odnosząc się do wypowiedzi J.Mazura stwierdził, że pokazywanie ludziom zrównoważonej gospodarki leśnej, obecnie prowadzonej w Lasach Państwowych, pozwoli w perspektywie, na uzyskanie właściwej oceny społecznej działań leśników. Jeżeli ocena ta będzie negatywna, da to podstawy do przeprowadzenia weryfikacji działań.

R.Michalski – wskazał na Nadleśnictwo Baligród jako przykład, gdzie pokazuje się Bieszczady, jako miejsca dzikie, promuje się pracę leśnika oraz mówi się o rezerwach, gdzie chroni się gatunki roślin i zwierząt, które w tym momencie stoi w sprzeczności z tym, co rzeczywiście turyści w lesie zobaczą. Wskazał na to, że odwiedzający las ludzie będą bardzo zawiedzeni, chodząc po wiórach i po rozjechanych szlakach turystycznych. Jego zdaniem odbije się to negatywnie na odbiorze przez społeczeństwo Lasów Państwowych jako przedsięwzięcia.

Pan Lepold Pstrzoch, właściciel ZUL (dalej L.Pstrzoch) – zwrócił uwagę na to, że dla niego porządkowanie szlaku turystycznego to obowiązek, jako przedsiębiorcy wykonującego umowę. To, w jakim stanie pozostawia się po pozyskaniu drewna szlak turystyczny, świadczy o wykonawcy tych prac. Jego zdaniem turyści bardzo dobrze odbierają prace wykonywane przy szlaku turystycznym. Nawet jeżeli są tam pnie po ściętych drzewach, ale otoczenie jest uprzątnięte z gałęzi i innych pozostałości po ścinie, turyści zdecydowanie wypowiadają się dobrze. Martwe pnie potrzebne są tylko przyrodnikom do prowadzenia badań, ale przez turystów, stanowiących zdecydowaną większość wśród osób, które odwiedzają las, obecność martwego drewna odbierana jest zdecydowanie źle.

J.Mazur – wskazał jako przykłady; na szlak turystyczny z Mucznego na Bukowe Berdo, gdzie idąc, można zobaczyć wszystkie fazy prowadzonej na

gruntach porolnych przebudowy, cięcia rębne w drzewostanach bukowych, odnowienia naturalne itp.; szlak turystyczny na Magurę - obraz odnowienia naturalnego na 80 % powierzchni, jak również cięcia rębne w drzewostanach bukowych.

Jego zdaniem stanowi to doskonały przykład promocji zrównoważonej gospodarki leśnej w ramach LKP i stanowić będzie podstawy do oceny pracy leśników przez bardzo szerokie grono społeczeństwa.

Pan Jarosław Plata, Zakład Ochrony Lasu w Krakowie (dalej J.Plata) – w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa turystom korzystającym ze szlaków turystycznych, wskazał jako przykład na lasy Gorczańskiego Parku Narodowego, gdzie z braku środków niezbędnych do usunięcia drzew niebezpiecznych, rozważa się konieczność wyłączenia szlaków z ruchu turystycznego. Szlaki turystyczne prowadzą tam wśród zamartwych drzewostanów świerkowych, gdzie wywroty występują samoistnie. Dodatkowo poparł wniosek P.Brewczyńskiego dotyczący terminu wykonania prac w sąsiedztwie szlaków turystycznych.

P. Fafara – łącząc wypowiedzi R.Michalskiego i J.Mazura, wskazał na to, że pomimo widocznych śladów po ścinie i zrywce drewna wykonanej w sąsiedztwie szlaków turystycznych, gospodarka leśna w Nadleśnictwie Baligród, jest bardzo pozytywnie odbierana w szeroko pojętym społeczeństwie. Jeżeli społeczeństwo będzie negocjować te działania, a przy dzisiejszych możliwościach jest to do sprawdzenia mi.in. na podstawie wpisów na portalach społecznościowych, Lasy Państwowe będą te działania weryfikować.

R. Michalski – stwierdził, że społeczeństwo zweryfikuje działania Lasów Państwowych w tym temacie. Turyści, jego zdaniem, są rozzarowani wyglądem lasu użytkowanego wzdłuż szlaków turystycznych.

P. Fafara – zadeklarował gotowość Lasów Państwowych do rozmowy z turystami niezadowolonymi z tego, co widzą przy szlakach turystycznych. Wszelkie uwagi będą wysłuchane i na tej podstawie nastąpi ewentualna korekta działań ze strony Lasów Państwowych.

H. Gniewek – na podstawie własnego doświadczenia, w odniesieniu do wypowiedzi R.Michalskiego, wskazał na wygląd jednego ze szlaków turystycznych na terenie Nadleśnictwa Komańcza po szkodach od wiatru. W związku z utrudnieniami na tym szlaku opinie turystów były zdecydowanie negatywne. Domagali się oni natychmiastowego uprzątnięcia wywrotów i złomów ze szlaku, celem przywrócenia go do użyteczności. Wskazał na to, że dla turystów zdecydowanie większe znaczenie mają walory widokowe i krajobrazowe, niż związane z naturalnym wyglądem lasu, który odbierany jest przez nich jako monotony. Zapytał także przedmówcę, dlaczego nie wnioskuje o 500 m wyłączenia z użytkowania wzdłuż szlaków turystycznych, tzn. tak daleko, jak sięga wzrok, a nie tylko 100 m.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wniosek nie zostaje przyjęty. W tym zakresie przyjmuje się modyfikacje zapisów dotyczących prowadzenia

gospodarki leśnej na terenach przyległych do szlaków turystycznych, a zapisy te wprowadzone zostaną do Programu ochrony przyrody.

W uzasadnieniu swojej decyzji Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krośnie wskazał na obowiązujące przepisy BHP przy pozyskaniu drewna, zgodnie z którymi konieczne jest zachowanie strefy, co najmniej dwóch średnich wysokości drzewostanu od miejsca ścinki. Przyjęty zostaje wniosek złożony przez P. Brewczyńskiego, dotyczący terminu wykonywania prac związanych z pozyskaniem drewna wzdłuż szlaków turystycznych. Do Programu ochrony przyrody wprowadzony zostanie nowy zapis, mówiący o tym, że w odległości dwóch średnich wysokości drzewostanu od szlaku turystycznego, wzdłuż jego przebiegu, który został wyznaczony przez różne podmioty, wykonywane niezbędne prace w zakresie pozyskiwania drewna – w uzasadnionych przypadkach będą prowadzone z wyłączeniem ciężkiego sprzętu – w okresie I i IV kwartału, a więc w czasie zimy, gdy ruch turystyczny na szlakach jest niewielki, a dodatkowo występująca pokrywa śnieżna chroni glebę przed negatywnym oddziaływaniem zrywki. Prace wykonywane w tym terminie, w ocenie Dyrektora RDLP w Krośnie, w związku z tym, że pozostałości po nich zostaną zatarte przez rozwijające się runo wiosenne, zapobiegą negatywnemu odbiorowi pracy leśników przez społeczeństwo.

9. Zastosowanie do prognozy oddziaływania na środowisko metody macierzowej, tj. metody przecięć warstw zabiegów w warstwą punktowych stanowisk gatunków, jest merytorycznie prawidłowe tylko wówczas, gdy rozmieszczenie gatunków jest w pełni znane i punktowo zdeterminowane.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

- Metoda macierzowa w prognozie oddziaływania na środowisko jest stosowana w zakresie wynikającym z ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu - opracowanych przez zespół powołany przez Ministra Środowiska.
- Przedmiotem PUL nie jest pełna inwentaryzacja stanowisk roślin i zwierząt. Odnosimy się wyłącznie do materiałów zebranych podczas taksacji i uzyskanych z innych źródeł (RDOŚ, IOP PAN, ankiety pracowników LP, organizacje ekologiczne, inne dane uzyskane zgodnie z przepisami prawa, itp).

P.Fafara – przypomniał, że metoda macierzowa wprowadzona została jako wytyczne Ministra Środowiska do stosowania, jako akt prawa reglamentacji wewnętrznej dla Lasów Państwowych oraz regionalnych dyrekcji ochrony środowiska.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – metoda macierzowa będzie dalej stosowana jako obowiązująca, wniosek zostaje odrzucony.

10. Planowanie rębni w wydzieleniach z gatunkiem chronionym i związane z tym ryzyko nieumyślnego i nieświadomego zniszczenia tego gatunku.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu przedstawił następujące argumenty:

- Zgodnie z zarządzeniem nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie, w trakcie prowadzenia prac leśnych (przede wszystkim pozyskania drewna) w rejonie stanowisk gatunków chronionych, będą pozostawiane biogrupy starodrzewu bez użytkowania.
- Zlokalizowane stanowiska gatunków chronionych podlegają ochronie na zasadach określonych w przepisach prawa. Poza tym, zgodnie z zapisem art. 52a. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „Gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1-3, 7, 8, 12 i 13, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska lub jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony”.
- Do lokalizowania stanowisk gatunków chronionych na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe oraz na innych gruntach, wg posiadanej wiedzy, obliuguje przepis art. 4.1. wyżej wymienionej ustawy: „Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym”.

P.Brewczyński – przypomniał, że Zarządzenie nr 28/2014 reguluje m.in:

- szczegółowe techniczne rozwiązania ograniczające do minimum ryzyko zniszczenia stanowisk gatunków chronionych tych, które są znane,
- przekazywanie informacji dotyczących nowych stanowisk gatunków chronionych,
- zasady postępowania w przypadku zmiany stanowisk gatunków chronionych.

Zaapelował również do wszystkich, którzy znają lokalizacje stanowisk gatunków chronionych o przekazanie tych danych, w celu zapewnienia właściwej ochrony. Często zdarza się tak, że do określenia lokalizacji niezbędne jest dysponowanie ekspercką wiedzą na temat gatunku. Nieujawnienie takiego stanowiska może powodować nieumyślne zniszczenie gatunku lub jego siedliska i wtedy dopiero osoba lub organizacja, która posiadała wiedzę na temat lokalizacji, ujawnia się, często poprzez zgłoszenie

do organów ścigania. Działanie takie nie sprzyja w żaden sposób ochronie tych konkretnych gatunków.

R.Michalski – poddał w wątpliwość czy to na pewno leśniczy powinien rozpoznawać wszystkie gatunki. Stwierdził, że większość tych gatunków jest niemożliwa do rozpoznania przez pracowników Lasów Państwowych. Są również takie, w odniesieniu do których muszą być zastosowane specjalistyczne metody rozpoznawania, np. metoda chromatograficzna. Zaproponował rozważenie innego sposobu inwentaryzacji, np. wykonanej przez specjalistów w danej dziedzinie - przy okazji sporządzenia PUL, jak również okresowo, np. przy rozpoczynaniu prac gospodarczych w danym wydziale. Wskazał na to, że w okresie 10 letnim obowiązywania PUL wiele może się zmienić w zakresie lokalizacji gatunków chronionych. Wskazał również na konieczność bieżącego monitorowania i aktualizacji danych.

P.Brewczyński – w odpowiedzi wskazał na to, że:

- nie jest możliwe pełne rozpoznanie przedmiotu ochrony - zapewne nikt nie zna pełnego zakresu specjalności niezbędnych do określenia wszystkich gatunków,
- prowadzenie badań na terenie zarządzanym przez Lasy Państwowe jest otwarte dla wszystkich,
- wiedza dotycząca wydziałów gdzie planowane są cięcia jest udostępniana przez Lasy Państwowe, informacja o lokalizacji cięć jest w chwili obecnej informacją publiczną,
- obowiązująca Instrukcja Ochrony Lasu nakłada na administrację Lasów Państwowych obowiązek prowadzenia pełnego monitoringu - w zakresie możliwości, jakie mają Lasy Państwowe, monitoring ten jest wykonywany, a problem mogą stanowić jedynie mikroorganizmy,
- organizacja - Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze jest organizacją powołaną do prowadzenia działalności w zakresie prowadzenia badań i nic nie stoi na przeszkodzie, aby te badania, na terenie zarządzanym przez Lasy Państwowe, prowadziła, dzieląc się wiedzą na temat lokalizacji stanowisk organizmów cennych oraz podlegających ochronie z Lasami Państwowymi,
- wszelkie organizacje i osoby, które taką wiedzę posiadają, mogą w efekcie przyczynić się do zapewnienia właściwej ochrony tych stanowisk i gatunków.

Na zakończenie wypowiedzi jeszcze raz zaprosił do takiego działania i współpracy.

P.Fafara – wskazał na konieczność przekazywania jednostkom LP dokładnej lokalizacji „małych” organizmów, w celu ograniczenia do minimum przypadków ich nieumyślnego niszczenia w ramach prowadzonej gospodarki leśnej. Nawet w przypadku przekazania współrzędnych (geograficznych,

geodezyjnych), bardzo często nie można prawidłowo zlokalizować stanowiska i niezbędne jest okazanie na gruncie przedmiotu ochrony na gruncie – najlepiej bezpośrednio po stwierdzeniu wystąpienia. Z takimi przypadkami z pewnością liczył się też ustawodawca, formułując jasno, co oznacza umyślne zniszczenie gatunków chronionych. Celem ustawowym Lasów Państwowych jest przede wszystkim prowadzenie gospodarki leśnej, a w związku z tym nie ma możliwości, zarówno technicznych jak również finansowych, na prowadzenie bardzo szczegółowych badań i inwentaryzacji we wskazanym zakresie.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy wystarczające i zostaje przyjęte. W uzasadnieniu Przewodniczący Komisji wskazał na bardzo dużą różnorodność występujących na terenie Nadleśnictwa Stuposiany organizmów cennych i chronionych. Niektóre z nich leśnicy, jako praktycy, potrafią rozpoznać w ramach swojej wiedzy i możliwości, ale jest bardzo dużo takich, co do których rozpoznania jest niezbędna wiedza specjalistyczna oraz zastosowanie odpowiednich metod. Wszelkie działania, zmierzające do zminimalizowania możliwości nieumyślnego zniszczenia stanowisk gatunków chronionych, zostały podjęte, a mianowicie:

- wiedza na temat gatunków chronionych, szczególnie o ich lokalizacji, pochodzi nie tylko z poprzednich opracowań, ale przede wszystkim jest na bieżąco aktualizowana,
- w ostatnim czasie leśnicy znacznie pogłębili swoją wiedzę w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych,
- zarządca terenu, po uzyskaniu i zweryfikowaniu informacji o lokalizacji stanowisk gatunków chronionych - pochodzącej dowolnego źródła, niezwłocznie dokona aktualizacji leśnej mapy numerycznej w tym zakresie, która jest podstawą do sporządzenia szkiców zrębowych w odniesieniu do każdej pozycji z wniosku cięć,
- obowiązująca procedura uruchamiania pozycji z wniosku cięć nie pozwala na rozpoczęcie prac bez dokonania stosownego rozpoznania, czy i jakie stanowiska organizmów chronionych występują na danej pozycji, co przejawia się akceptacją w formie pisemnej przez osoby zajmujące się ochroną przyrody w nadleśnictwie,
- wszelkie działania powyżej przedstawione określa szczegółowo Zarządzenie nr 28/2014.

Wszelkie organizacje, instytuty jak również osoby fizyczne powinny, w poczuciu obowiązku, przekazywać wiedzę na temat lokalizacji gatunków chronionych do zarządcy terenu, celem umożliwienia objęcia ochroną tych stanowisk. W szczególności dotyczy to organizacji finansowanych ze środków publicznych. Wskazał na przypadki, kiedy zarządca danego terenu dowiadywał się o znajdującym się tam stanowisku organizmów chronionych dopiero od organów ścigania.

11. Pozostawianie wszystkich drzew zamierających, uszkodzonych, których nie powinno się usuwać nawet w czasie prac pozyskania.

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

Usuwanie drzew zamierających i uszkodzonych w praktyce odbywa się tylko w odniesieniu do drzew, które stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa ludzi wykonujących prace w zakresie gospodarki leśnej. Podczas prac pozyskania drewna (ścinka i zrywka), drzewa mogące stanowić zagrożenie dla ludzi wykonujących te prace, usuwa się w ramach prac przygotowawczych. Taki sposób postępowania wskazany został w publikacji Państwowej Inspekcji Pracy pt. "Bezpieczne pozyskanie drewna – lista kontrolna z komentarzem" jako obowiązujący do stosowania. Materiał dostępny na stronie www.pip.gov.pl

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P.Brewczyński: Wskazał, że zgodnie z Zarządzeniem nr 28/2014, martwe drzewa stojące, stanowiące zagrożenie podczas pozyskania, po ścięciu będą pozostawione na powierzchni. Stojące drzewa martwe i zamierające, występujące pojedynczo, które nie stanowią zagrożenia dla osób wykonujących prace gospodarcze, lub też dla innych osób przebywających w lesie, nie będą ścinane.

M.Stój: Zapytał kto uzna, że dane drzewo stanowi zagrożenie.

P.Brewczyński: –W odpowiedzi na pytanie przedmówcy przybliżył zasady BHP przy pozyskaniu drewna. W odniesieniu do powierzchni, na której wykonywane są cięcia, o tym, czy dane drzewo stanowi zagrożenie, decyduje osoba wyznaczająca drzewa do ścinki, a w dalszej kolejności osoby pełniące nadzór nad pracownikami wykonującymi prace leśne. Uprawnienie takie posiada również pracownik bezpośrednio wykonujący ścinkę, zrywkę lub inne prace w zakresie gospodarki leśnej. W przypadku gdy drzewa takie znajdują się przy drogach, szlakach zrywkowych lub szlakach turystycznych i stwarzają one zagrożenie dla użytkowników tych obiektów, w trosce o życie i zdrowie ludzi, muszą zostać ścięte bezpośrednio po zauważeniu zagrożenia. Wskazał także na przykład Białowieckiego Parku Narodowego, gdzie wiszące martwe świerki samoczynnie spadają w nieprzewidywalny sposób, stwarzając zagrożenie. W miejscach gdzie nie prowadzi się ścinki i zrywki, stojące drzewa zamierające i martwe, pozostawiane są jako drzewa biocenotyczne. P.Brewczyński wskazał również na przyjętą zasadę, że ponad wszystko, względy bezpieczeństwa ludzi są najważniejsze. Zwrócił również uwagę na fakt, że problem może stanowić uznanie drzewa za zamierające, ponieważ z praktyki wynika, że stopień defoliacji nie zawsze o tym przesądza.

P.Fafara – wskazał na możliwość wystąpienia, sytuacji, w której do oceny tego, że drzewo jest niebezpieczne, konieczne będzie przeprowadzenie skomplikowanych badań. Decyzję o tym, czy dane drzewo stwarza zagrożenie podczas prowadzenia prac w zakresie pozyskania i zrywki,

podejmuje drwal w odniesieniu do konkretnego niezauważonego wcześniej przypadku. Należy także zwrócić uwagę na zalecenia Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie odpowiedzialności osoby kierującej pracownikami za bezpieczeństwo pracy oraz bezpieczną organizację pracy, w szczególności, gdy na jednej pozycji planu gospodarczego pracują dwa lub więcej zespoły robocze.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy należy uznać za wystarczające. Złożony wniosek zostaje odrzucony, ponieważ w części dotyczącej usuwania innych drzew niż drzewa niebezpieczne jest bezprzedmiotowy, natomiast w części dotyczącej zagrożenia bezpieczeństwa jest niedopuszczalny pod względem prawnym.

Uzasadnienie: Sytuacji, w której należy wyciąć drzewo martwe, nie można odnosić do wszystkich drzew martwych, występujących na powierzchni. Tylko znikomy ich odsetek jest uznany jako drzewa stwarzające zagrożenie i w skutek tego usuwany. Ilość martwego drewna jest znana, porównywalna, podlega ciągłemu monitorowaniu i potwierdzana jest innymi badaniami, np. dane uzyskane w ramach Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu (WISL). Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, wprowadzonymi do stosowania na terenie RDLP w Krośnie, do których zalicza się także Zarządzenie nr 28/2014, istnieje obowiązek pozostawienia stojących drzew martwych tam, gdzie nie stanowią one zagrożenia, natomiast ścięte drzewa martwe w wyniku uznania ich za niebezpieczne, pozostawia się na powierzchni. Takie działania zapewniają stały dopływ martwego drewna do środowiska. Na podstawie powyższych stwierdzeń wniosek uznać należy jako bezprzedmiotowy.

W związku z koniecznością opuszczenia obrad KPP przez Panią K. Sekuła i Pana W. Podyma, osoby te złożyły wniosek o zabranie głosu w celu wyrażenia stanowiska organu, który reprezentują, tj. Powiatu Bieszczadzkiego. Wniosek został przyjęty przez Przewodniczącą Komisji.

K.Sekuła – przedstawiła stanowisko Zarządu Powiatu Bieszczadzkiego w sprawie projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany. Powyższe stanowisko zostało także przekazane w formie pisemnej Przewodniczącemu KPP i stanowi załącznik do niniejszego protokołu. Jako uzupełnienie do treści zawartych w przekazanym piśmie, Pani wicestarosta wskazała także na konieczność współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi, z tym zastrzeżeniem, że współpraca ta powinna odbywać się w granicach zdrowego rozsądku. Przytoczyła informacje dostępne na stronie internetowej Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, z których wynika, że jest to organizacja pożytku publicznego, korzystająca z darowizny 1 % odpisu od podatku. Darowiznę tą każdy ma prawo i może przekazać na działanie tej organizacji. Zatem organizacja ta powinna spełniać funkcję prospołeczną. Poinformowała także zebranych, że z dostępnych danych wynika również, iż przychód Fundacji za rok 2013, wyniósł blisko 700 tys. złotych i był wyższy od przychodu z roku poprzedniego o blisko 200 tys. złotych, natomiast danych za rok 2014 nie udostępniono. Podsumowując, Pani K.Sekuła wypowiedziała się również w imieniu mieszkańców Powiatu

Bieszczadzkiego, wskazując, że działania Fundacji odbierane są przez społeczność lokalną jako ograniczenie rozwoju, nie zaś jako działalność prospołeczna, jaką organizacja ta winna prowadzić i na jaką się powołuje.

W.Podyma – w podsumowaniu wskazał na dobrą kondycję drzewostanów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Stuposiany. Wskazał także na zmiany, które zaistniały w tym zakresie od lat powojennych i pozytywny wpływ, jaki na te lasy wywarła prowadzona gospodarka leśna. Na podstawie własnego doświadczenia, jako byłego Nadleśniczego Nadleśnictwa Stuposiany, przedstawił proces powiększania obszaru Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Wskazał na zahamowanie tego procesu wywołane bardzo silną inicjatywą społeczeństwa, które licznie zebrane w Urzędzie Gminy Lutowiska, wyraźnie przedstawiło swoje negatywne stanowisko w tej sprawie. Spowodowało to natychmiastowe zatrzymanie procesu powiększania BdPN. Na zakończenie wystąpienia wskazał również na konieczność i potrzebę występowania obok siebie, zarówno Parków Narodowych jak również lasów gospodarczych, gdzie prowadzona jest zrównoważona gospodarka leśna, dająca ludziom zatrudnienie i możliwość utrzymania w rejonie, gdzie nie ma innych źródeł dochodu. Ponadto wskazał na dobry kierunek promowania w ramach LKP gospodarki prowadzonej w Lasach Państwowych i upowszechniania wiedzy w tym zakresie wśród społeczeństwa.

12. Tworzyć całoroczne strefy ochrony dla sóweczki i włośchatki

W wyjaśnieniu, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu wskazał na to, że:

- na terenie Nadleśnictwa nie odnotowano miejsc gniazdowania tych gatunków, więc nie wyznaczono stref,
- wielkość stref ochronnych, określona Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – całoroczna, obszar do 50 m od gniazda,
- w przypadku stwierdzenia gniazda będzie procedowana realizacja zapisów wynikających z Rozp. Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej, na etapie realizacji PUL.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R.Michalski – w imieniu Klubu Przyrodników wskazał na to, że intencją wnioskodawcy było zachęcenie Nadleśnictwa do uzgadniania tworzenia stref ochronnych dla tych gatunków oraz uzyskanie zapewnienia dotyczącego niewyrażania sprzeciwu przez Nadleśnictwo Stuposiany do tworzenia takich stref.

J.Mazur – zapewnił wszystkich uczestników KPP, że w przypadku stwierdzenia zasiedlonego gniazda na terenie Nadleśnictwa Stuposiany,

miejsce do zostanie natychmiast objęte ochroną i niezwłocznie będzie podlegać zgłoszeniu do RDOŚ, celem ustanowienia strefy ochronnej.

M.Stój – na podstawie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska stwierdził, że takich stref nie powinno się uzgadniać, ale w ramach dobrej praktyki jest uzgadnianie ustanowienia stref ochronnych. W ostatnim czasie, na 25 stref przygotowanych do RDOŚ, do uzgodnienia pozostało zaledwie 5 stref na terenie dwóch nadleśnictw. Zawniósł także o uzgodnienie tych stref przez właściwe nadleśnictwa.

R.Michalski – odwołał się do przykładu Nadleśnictwa Bircza, gdzie Fundacja zaproponowała utworzenie 3 stref sóweczki i 1 strefy bociana czarnego. Nadleśnictwo Bircza przedstawiło, zdaniem R.Michalskiego, opinię, w której stwierdzono, że gospodarka leśna lepiej chroni te gatunki, niż stworzenie strefy ochronnej wokół gniazda. W związku z tą opinią RDOŚ nie ustanowił stref ochronnych.

P.Fafara – odnosząc się do wypowiedzi przedmówcy wskazał na konieczność poznania wszelkich okoliczności i argumentów stron w tej sprawie. Nie są znane także dokumenty, które powstały w prowadzonym postępowaniu. Na podstawie jednostronnej wypowiedzi nie można w pełni wnioskować o przebiegu sprawy. Zdecydowanie nie jest to czas na rozstrzygnięcie omawianego zagadnienia, ponieważ nie dotyczy ona zakresu prac Komisji.

B.Neroj – złożył wniosek w kwestii organizacyjnej o skracanie wypowiedzi oraz o wypowiedzanie się na dany temat. Jego zdaniem wypowiedzi powinny dotyczyć Nadleśnictwa Stuposiany.

S.Bazan – wskazał na fakty w sprawie Nadleśnictwa Bircza. Przedstawiciel RDOŚ, wykonujący oględziny w terenie, nie znalazł gniazd wskazywanych przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze, w związku z czym nie ustanowił stref ochronnych.

P.Fafara – przychylając się do wniosku B. Neroja poprosił uczestników debaty o poruszanie tylko spraw związanych z Nadleśnictwem Stuposiany. Nadleśnictwo Bircza nie jest tematem debaty.

P.Brewczyński – wskazał na rolę nadleśnictwa, jako zarządzającego terenem. Nadleśnictwo występuje w tym przypadku jako strona postępowania administracyjnego. W wyniku tego postępowania wydana zostaje decyzja administracyjna. Niedopuszczalne jest, aby strona postępowania nie była informowana o jego przebiegu postępowania przez organ, który to postępowanie prowadzi, a tym bardziej była z niego wykluczana.

R.Michalski – złożył wniosek o wprowadzenie do Programu Ochrony Przyrody (POP) dla Nadleśnictwa Stuposiany zapisu o tym, że Nadleśnictwo nie wyraża sprzeciwu do tworzenia stref ochronnych dla gatunków wskazanych we wniosku.

P.Fafara – zwrócił uwagę, że nie możemy doprowadzić do sytuacji, gdy każde zgłoszenie strefy ochronnej, bez potwierdzenia tej informacji.

O ustanowieniu strefy ochronnej decyzję powinien podjąć właściwy organ, w tym wypadku RDOŚ w Rzeszowie.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy uznaje się za wystarczające. Złożony wniosek, jako bezprzedmiotowy, zostaje odrzucony. Uzasadnienie: W tym przypadku zastosowanie mają odpowiednie przepisy z ustawy o ochronie przyrody. Organem odpowiedzialnym za tworzenie stref ochronnych jest dyrektor RDOŚ. Lasy Państwowe, stojąc na gruncie prawa, mają obowiązek podporządkowania się wszystkim obostrzeniom zawartym w wydanych przez odpowiedni organ decyzjach.

13. Dla ochrony nadobnicy alpejskiej potrzebna jest zupełna rezygnacja z przetrzymywania ściętego drewna bukowego w lesie w okresie letnim, a nie tylko skracanie czasu przetrzymywania i lokalizacja składów w miejscach zacienionych.

W nawiązaniu do złożonego wniosku, Wykonawca projektu planu urządzenia lasu przedstawił następujące rozwiązania, zmienione w stosunku do projektu planu przedłożonego do konsultacji społecznych:

- przy planowaniu pozycji cięć do wykonania w I kwartale i do 15 czerwca II kwartału, należy, w obszarze do 100 m od stwierdzonych stanowisk występowania gatunku, obligatoryjnie uwzględniać wymogi wywozu drewna bukowego, jaworowego, wiązowego i jesionowego w terminie do 15 czerwca; w pierwszej kolejności należy wywozić drewno ze składów nasłonecznionych,
- ograniczyć pozyskiwania ww. gatunków drzew w okresie 15.06 -15.09, a jeśli w tym okresie zostaną pozyskane - wywiezienie ich bez zbędnej zwłoki poza obszar Natura 2000, a w razie pozostawiania drewna na składach w odległości mniejszej niż 100 m od potwierdzonych stanowisk należy zastosować profilaktykę i odpowiednie zabezpieczenie,
- pozostawienie na miejscu ściętych drzew (buk, jawor, wiąz, jesion) z otworami wlotowymi, wskazującymi na zasiedlenie przez nadobnicę.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

P.Brewczyński – odniósł się do przedstawionych przez Wykonawcę rozwiązań w następujący sposób:

- zapisy przygotowane zostały z wyprzedzeniem – na terenie Nadleśnictwa Stuposiany nie stwierdzono nadobnicy,
- pozostawienie drzew martwych sprzyja zwiększeniu liczebności tego gatunku,
- na dzień dzisiejszy nie jest znany wpływ wywozu drewna na liczebność populacji nadobnicy alpejskiej,
- nie jest znany wpływ wywozu drewna zasiedlonego na populację nadobnicy, który może mieć pozytywny wpływ na rozprzestrzenianie się gatunku, ponieważ nikt do tej pory nie prowadził takich badań,

biorąc pod uwagę przelegiwanie surowca opałowego np. przez trzy lata,

- bardzo ważne jest niedopuszczenie do zasiedlenia drewna przeznaczonego do sprzedaży,
- zaproponowane przez Wykonawcę rozwiązania w pełni zabezpieczają populację przed zagrożeniami.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – przyjmuje się rozwiązania zaproponowane przez Wykonawcę. W tym zakresie złożony wniosek zostaje uwzględniony.

Uzasadnienie: Rozwiązania zaproponowane przez Wykonawcę PUL w pełni zabezpieczają populację nadobnicy alpejskiej przed zagrożeniami. W ostatecznej wersji projektu planu urządzania lasu znajdzie się zapis zgodny z propozycją Wykonawcy.

14. Wniosek o pozostawianie większej ilości martwego drewna w lesie, ponieważ stanowi bardzo ważny czynnik podnoszący różnorodność biologiczną bieszczadzich lasów. Kolejnym argumentem przemawiającym za ograniczeniem pozyskiwania najstarszych drzew oraz za pozostawianiem martwego drewna w lasach dwóch powyższych nadleśnictw, jest rola, jaką pełnią w ochronie przeciwpowodziowej.

W nawiązaniu do złożonego wniosku, Wykonawca projektu planu urządzania przedstawił dane dotyczące miąższości drzew martwych na podstawie raportu końcowego wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów w Polsce za lata 2008 – 2012. Według tych danych ilość drewna martwego na terenie Nadleśnictwa Stuposiany wynosi 28,8 m³/ha, co znacznie przewyższa średnią krajową wszystkich form własności (5,6 m³/ha) i jest nieznacznie niższa od ilości stwierdzonej w parkach narodowych (35,8 m³/ha). Dodatkowo wskazano na apel WWF, o zwiększenie ilości drewna martwego w lasach Europy, do ilości 20 – 30 m³/ha.

Podczas dyskusji dotyczącej przedmiotowego wniosku głos zabrali:

R. Michalski – wskazał na to, że według raportów Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, ilość i jakość drewna martwego występującego na terenie Nadleśnictwa Stuposiany, nie jest wystarczająca dla zapewnienia odpowiednich warunków bytowania dla pewnych grup gatunków chrząszczy saproksylicznych. W związku z powyższym Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze składa wniosek o zwiększenie ilości drewna martwego.

L. Reizer – wskazał na to, że ilość drewna martwego będzie systematycznie wzrastać. Poza tym nie ma technicznych możliwości ujęcia w projekcie PUL propozycji wniosku o zwiększenie ilości martwego drewna. Przywołał pismo Ministra Środowiska w sprawie Ostoi Jaśliskiej, gdzie wskazano, że jeżeli Plan zadań ochronnych wskazuje poziom martwego drewna na poziomie FV, to postulat dotyczący zwiększania ilości martwego drewna należy uznać za bezpodstawny.

R. Michalski – wskazał na potrzebę dopracowania miar dla wskaźnika FV. W raportach Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze podane są wartości dotyczące wymagań organizmów saproksylicznych. Wymagania dla tych organizmów są znacznie większe niż na siedliskach żywej buczyny.

P. Fąfara: Zwrócił uwagę przedmówcy, że istnieje konieczność wskazania przez Niego, czym te wymagania są poparte, żeby nie mówić wyłącznie o uznaniowości Wnioskodawcy w tym zakresie.

R. Michalski – wymagania są określone w sposób obiektywny w oparciu o monitoring. Materiały są w posiadaniu RDLP od pół roku i można się z nimi zapoznać.

P. Fąfara: Stwierdził, że jego zdaniem, w przekazanych materiałach nie ma informacji o rodzaju zastosowanej metodyki oraz metodyki interpretacji wyników.

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie – wyjaśnienie Wykonawcy należy uznać za wystarczające. Złożony wniosek zostaje odrzucony.

Uzasadnienie: Na dzień dzisiejszy występuje tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o ilość drewna martwego. Należy także uznać, że źródła danych w tym zakresie, czyli np. WISL, są wiarygodne. Z uwagi na powyższe Dyrektor RDLP w Krośnie nie widzi potrzeby wdrażania dodatkowych rozwiązań, poza Zarządzeniem nr 28/2014 za realizację którego odpowiada przede wszystkim Nadleśniczy.

Do powyższego rozstrzygnięcia zastosowanie ma także uzasadnienie przedstawione w pkt 11 niniejszego protokołu.

W związku z wątpliwościami spowodowanymi polemiką pomiędzy R.Michalskim a P.Fąfarą, porównano metodykę proponowaną przez GIOŚ z metodyką zastosowaną przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze (FDP) przy badaniach populacji zagłębka bruzdkowanego i zgniotka cynobrowego na terenie Nadleśnictw Stuposiany i Lutowiska.

Po ponownym przeanalizowaniu materiałów przekazanych Dyrektorowi RDLP Krosno przez Fundację Dziedzictwo Przyrodnicze stwierdzono:

Przy badaniu liczebności zagłębka bruzdkowanego metodyka GIOŚ zakłada, w pierwszej kolejności metodę pułapek ekranowych, jako metodę mało inwazyjną. Dopiero przy braku stwierdzeń występowania dopuszcza metodę inwazyjną, polegającą na przeszukaniu środowiska rozwoju tego owada, czyli kłód drewna martwego. Badania metodą inwazyjną prowadzi się do stwierdzenia 4 osobników imago lub do przeszukania 10 sztuk kłód w przypadku braku imago.

W opisie badań prowadzonych przez FDP nie wskazano jaką metodyką się posłużono przy określeniu wskaźnika dotyczącego populacji. Wskazano jedynie na przeprowadzenie tzw. „rozpoznania entomologicznego”, przy „okazji” którego stwierdzono występowanie jednej sztuki zagłębka bruzdkowanego w środowisku rozwoju. Z opisu zawartego w

przekazanych materiałach wynika, że nie zastosowano wcześniej pułapek ekranowych. Nie wskazano także, ile sztuk kłód przeszukano.

W odniesieniu do oceny wskaźników siedliska, prowadzący badania powinien odpowiednio uszczegółowić metodykę przedstawioną w podręczniku GIOŚ, tak aby możliwa była weryfikacja wyników badań oraz właściwe określenie wskaźników. Przykładem może być określenie wskaźnika „ilość martwego drewna”. Ocenę tego wskaźnika podano jako U2 czyli stan zły, podczas gdy ogólnie dostępne dane, w postaci np. wyników Wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów, wskazują na bardzo duży zasób drewna martwego w bieszczadzkich drzewostanach gospodarczych, porównywalny nawet do zasobów w Bieszczadzkim Parku Narodowym. Wyniku tego nie można zweryfikować z powodu niewskazania przez wykonawcę badań szczegółowej metodyki dokonania pomiaru tego drewna.

Załączone do raportu dane w formie elektronicznej, które mają wskazywać na powierzchnie objęte badaniami, nie są czytelnie opisane. Nie jest też określone miejsce pomiaru kłody. Pozostałe opisane wskaźniki są zasadniczo wynikiem „eksperckiej” oceny, która jest oceną subiektywną, ukierunkowaną na bezpodstawne wskazanie złego stanu siedliska. Przykładem może być określenie wieku drzew 150 letnich z dokładnością do 1 roku. Z metodyki zawartej w podręczniku GIOŚ, dotyczącej zagłębka bruzdkowanego, wynika, że wskaźnik „wiek drzew w drzewostanie” określa się na podstawie udziału drzew ponad 150 letnich. W przypadku udziału ponad 10 % tych drzew – wskaźnik FV. W konkretnym przypadku przeprowadzonych badań wskazano na drzewa 100-150 lat – ocena U1. Ocenę U2, czyli złą, wpisuje się, jeżeli drzewa mają wiek do 100 lat. Określenie wieku za pomocą oględzin w drzewostanach liściastych starszych klas wieku jest obarczone bardzo dużym błędem. Być może 10% drzew z przedziału 100-150 lat (w opisie taksacyjnym przyjmuje się wiek średni w grupach wiekowych) miało 151 lub więcej lat.

Podsumowując stwierdzić należy, że wyniki badań finansowanych ze środków publicznych, powinny być opracowane w czytelnej formie, dostępnej pojęciowo dla szerokiego grona potencjalnych odbiorców, często niezwiązanych z leśnictwem, ochroną przyrody czy środowiska. Opracowanie FDP nie daje możliwości jednoznacznej weryfikacji oraz odniesienia się przez zainteresowane podmioty do wyników tych badań, ich powtórzenia oraz wykorzystania, np. w praktyce leśnictwa.

W dalszej części posiedzenia Komisji projektu planu, Wykonawca tego dokumentu przedstawił sposób uwzględnienia w nim uwag zawartych w opinii RDOŚ w Rzeszowie. W związku z tym, że w obradach KPP nie uczestniczył przedstawiciel Organu, który wydał opinię, dyskusję nad wnioskami RDOŚ zaplanowano po przedstawieniu całości uwag zawartych w opinii.

Uwagi RDOŚ w Rzeszowie oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie PUL dla Nadleśnictwa Stuposiany.

1. „...w rozdziale 4.6 Plan działań w zakresie ochrony.. ppkt. 4.6.4.1. pominięto siedliska: 9180, 91E0, 91D0, 9410”

Dotychczasowe zapisy:

„ Rozdział 4.2.4. Programu ochrony przyrody; Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie na terenie Nadleśnictwa Stuposiany (str. 40 POP) - jest to zestawienie siedlisk przyrodniczych na terenie Nadleśnictwa, uzgodniony z RDOŚ (notatka służbowa z dnia 15.07.2014 r., spisana przez przedstawicieli RDOŚ w Rzeszowie, RDLP w Krośnie i BULiGL O/Przemyśl).

W notatce tej nie wymieniono siedlisk: 9180 i 9410, są jedynie wymienione siedliska 91E0 i 91D0.

9180 - występuje punktowo - dopisano tą informację do Programu ochrony przyrody.

9410 - w wyniku weryfikacji siedlisko zostało usunięte - zgodnie ze stanem obecnym nie powinno być wymienione w Prognozie - błąd poprawiono.

W rozdziale 4.6. ppkt 4.6.4.1 użyto nazw siedlisk takich, jakie występują na terenie Nadleśnictwa (POP str. 117):

- 91E0 Bagienna olszyna górską (Caltho Alnetum), nadrzeczna olszyna górską (Alnetum incanae)
- 91D0 Podmokła i torfowiskowa świerczyna górską (Sphagno-Piceetum).

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

W Programie ochrony przyrody oraz w Prognozie oddziaływania na środowisko zastosowano nazwy zgodne z „Poradnikiem ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny”

- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe)
- 91D0* Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum). Ujednolicono nazewnictwo siedlisk przyrodniczych.

Po zmianie nastąpiło ujednoczenie nazw siedlisk w ww. dokumentach oraz treści tych dokumentów w zakresie nazw siedlisk i działań ochronnych.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

2. „...w rozdziale 4.6. Plan działań w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i wartości kulturowych, ppkt. 4.6.4.1., pominięto wskazania do ochrony i zachowania priorytetowych siedlisk przyrodniczych jakimi są: 9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach, 91E0 –Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, 91D0 – Bory i lasy bagienne oraz siedlisko 9410 – Górskie bory świerkowe, w których w większości zaplanowane wskazania gospodarcze.” „Zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko powinny zostać przeniesione do Programu ochrony przyrody w sytuacji konieczności modyfikacji działań ochronnych, minimalizujących i ograniczających negatywny wpływ na elementy” Organ opiniujący wskazuje na spowodowaną powyższymi brakami niespójność Programu ochrony przyrody i Prognozy ...

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Do Programu ochrony przyrody dopisano siedlisko 9180, jako występujące punktowo.

Z Prognozy oddziaływania na środowisko usunięto siedlisko 9140, występowania którego nie potwierdzono w trakcie prac taksacyjnych.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

3. „Analiza dokumentu, nasuwa również wątpliwości dotyczące oceny wskazań gospodarczych dla siedliska priorytetowego siedliska 91E0 Ponadto należy zauważyć, iż zagadnienie ochrony siedlisk łęgowych bezpośrednio związane jest z ochroną dolin potoków. W związku z powyższym zapisy Programu ochrony przyrody powinny jednoznacznie wskazywać, czy zapisy dotyczyć będą wszystkich cieków, czy jedynie wybranych. ... zachowanie tego siedliska jest nierozzerwalnie związane z potokami.”

Na siedlisku 91E0, w projekcie PUL, wyznaczono jedynie zabiegi pielęgnacyjne dla wydzieleń, w których występuje świerk na gruntach porolnych. Gatunek nie jest przewidziany w żadnych opracowaniach dla tego siedliska, zatem celem takiego działania było dostosowanie składu gatunkowego do siedliska;

Dotychczasowe zapisy:

1) Na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) wokół potoków oraz na stromych stokach na innych siedliskach przyrodniczych należy pozostawić strefy buforowe bez pozyskania, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Indywidualnie należy podchodzić do tworzenia takich stref buforowych dla innych przedmiotów ochrony. Tworzenie ich powinno być podyktowane rzeczywistym występowaniem przedmiotu ochrony;

2) Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.:

przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej;

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zmieniono zapisy odnośnie siedliska 91E0

- pozostawienie bez użytkowania rębego – nie należy wprowadzać sztucznych odnowień;

- cięcia pielęgnacyjne ograniczyć do niezbędnego minimum - stosowane w wypadku występowania gatunków niezgodnych z siedliskiem (w 3 wyłączeniach o pow. 4,76 ha) - powierzchnia występowania siedliska 91E0 wynosi 100,42 ha,

- pozostawić zgodnie z wykazem - strefę buforową wokół potoków bez pozyskania drewna.

-na siedliskach łągowych, w tym siedliskach przyrodniczych 91E0 wokół potoków, oraz na stromych stokach - na innych siedliskach przyrodniczych, w miejscach występowania przedmiotów ochrony zależnych od potoków, należy pozostawić strefy buforowe bez pozyskania drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Na terenie Nadleśnictwa takie strefy buforowe wyznaczono na powierzchni 64,05 ha;

- nie należy prowadzić zrywki wzdłuż koryt potoków, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.: przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej;

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

4. „... zastosowane przy beżliście okrywowym, dla którego zaprojektowano zadania z zakresu gospodarki leśnej typu rębnia uznano za niewłaściwe i mogące skutkować negatywnym wpływem ...”

Dotychczasowe zapisy:

W Programie ochrony przyrody, str. 116: „- na powierzchniach zrębowych miejsca występowania chronionych gatunków ujmować w pozostawiane biogrupy.”

W Prognozie ,..., str. 65 - tekst z tabeli:

„W rejonie stanowisk gatunku pozostawiać strefy buforowe wokół potoków. Pozostawiać drzewa martwe i zamierające w drzewostanie. W razie potrzeby wycięcia drzew martwych należy je pozostawić na miejscu do naturalnego rozkładu”.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

W Programie ochrony przyrody:

- wokół potoków, w miejscach występowania gatunków chronionych z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej., pozostawiać strefy buforowe bez

pozyskania drewna (np. bezlist okrywowy, biegacz urozmaicony - patrz załączniki, tab. 1),

- dla bezlistu okrywowego wyznaczono dokładny bufor i podano go w POP na stronie 56 oraz w Prognozie na stronie 65.

W rejonie stanowisk gatunku pozostawiać strefy buforowe wokół potoków - zgodnie z załącznikiem mapowym. Pozostawiać drzewa martwe i zamierające w drzewostanie. W razie potrzeby wycięcia drzew martwych należy je pozostawić na miejscu do naturalnego rozkładu.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

5. „...wskazania ochronne dla tego gatunku (zagłębka bruzdkowanego i nadobnicy alpejskiej - przyp. red.) powinny być niezwykle precyzyjne pod każdym względem i niepodlegające interpretacji...”

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Zagłębek bruzdkowany – gatunek ten nie wymaga strefy ochrony – zaleceń nie zmieniono.

Ochrona zgodnie z wytycznymi zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie.

Nadobnica alpejska - zmieniono zapis na:

- przy planowaniu pozycji cięć do wykonania w I kwartale oraz do 15 czerwca II kwartału, należy obligatoryjnie uwzględniać wymogi wywozu drewna bukowego, jaworowego, wiązowego i jesionowego w terminie do 15 czerwca. W pierwszej kolejności należy wywozić drewno ze składów nasłonecznionych,

- ograniczyć pozyskiwania ww. gatunków drzew w okresie 15 czerwca do 15 września, a jeśli w tym okresie zostaną pozyskane - wywiezienie ich bez zbędnej zwłoki poza obszar Natura 2000. W razie pozostawiania drewna na składach w odległości mniejszej niż 100 m od potwierdzonych stanowisk należy zastosować profilaktykę i odpowiednie zabezpieczenie,

- pozostawienie na miejscu ściętych drzew (buk, jawor, wiąz, jesion) z otworami wlotowymi, wskazującymi na zasiedlenie przez nadobnicę.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

6. „Oddziaływania generowane przez PUL na gatunki ssaków...”

Dotychczasowe zapisy:

Nie stwierdzono miejsc stałego bytowania gatunków ssaków wymagających ochrony strefowej, dlatego zapisy POP i Prognozy uznaje się za wystarczające

Sposób uwzględnienia w projekcie planu - bez zmian.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

7. „Nie uwzględniono zapisów zarządzenia nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie.”

Dotychczasowe zapisy:

Uwzględniono w zakresie pozostawiania drzewostanów na 5% powierzchni przewidzianych do cięć uprzętających.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

W uzgodnieniu z Nadleśniczym Nadleśnictwa Stuposiany wprowadzono ostoje ksylobiontów; 12 wyłączeń o pow. 68,22 ha i bufora wzdłuż wykazanych w projekcie planu ul potoków o pow. 64,05 ha, w których zaniechane zostanie pozyskanie drewna.

W opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu, w informacjach różnych, dodano informacje o:

- ostojach ksylobiontów,
- buforach wzdłuż potoków.

8. „...monitorowanie skutków...w cyklu 5 i 10 lat”

Dotychczasowe zapisy:

Monitorowanie skutków realizacji planu w okresie 10 letnim w oparciu o metodykę kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych.

Sposób uwzględnienia w projekcie planu:

Monitorowanie skutków realizacji planu w okresie 10 letnim, z wykorzystaniem aktualnych w dacie przeprowadzania monitoringu, zasad kontroli w Lasach Państwowych.

Powyższe zmiany nie wymagają wprowadzenia korekt w opisach taksacyjnych projektu Planu urządzenia lasu.

W dalszej części nastąpiła dyskusja nad uwagami i wnioskami zawartymi w opinii RDOŚ, w której głos zabrali:

R.Michalski – poprosił o podanie minimalnej wielkości stref buforowych.

L.Reizer – w odpowiedzi wskazał jedną średnią wysokość drzewostanu, jako przyjętą do projektu planu ul szerokość strefy buforowej dla bezlistna okrywowego.

P.Fafara – wskazał na coroczną aktualizację bazy opisowej SILP oraz Leśnej mapy numerycznej i rolę tej czynności w zapewnieniu ochrony nowo stwierdzonych na gruncie stanowisk gatunków chronionych. Wskazał również na fakt uregulowania sposobu ochrony bezlistu okrywowego w Zarządzeniu nr 28/2014.

R.Michalski – wniósł o wprowadzenie zapisu dotyczącego wielkości minimalnej strefy buforowej. Poprosił o zdefiniowanie jednej średniej wysokości drzewostanu.

P.Brewczyński –zwrócił uwagę na to, że strefy buforowe są oznaczone na mapach oraz, że nie tworzy się stref dla gatunków, które tego nie wymagają. Najważniejszym jest, aby nie zniszczyć danego stanowiska, przed czym zabezpieczają inne zapisy.

P.Fafara – przypomniał, że strefy nie powinny być kołowe lecz ich granice powinno się dostosować do naturalnych, występujących w terenie szczegółów. Zapewnia to czytelność przebiegu granic tych stref. Wyjaśnił, że jako jedną średnią wysokość drzewostanu w praktyce przyjmuje się ok. 25 m oraz, że nie ma potrzeby zapisywania powierzchni stref buforowych w związku z tym, że są one oznaczone na mapach numerycznych i przebieg tych stref jest znany.

R.Michalski – poprosił o przedstawienie fragmentu opinii RDOŚ dotyczącej zagłębka bruzdkowanego.

P.Fafara – jako moderator dyskusji wskazał na to, że w obradach nie uczestniczy przedstawiciel RDOŚ, natomiast sprawa wyłączenia z użytkowania dla ochrony zagłębka bruzdkowanego była omawiana szczegółowo przy wniosku organizacji pozarządowych. Treść zapisu została przyjęta niezależnie od tego, jaka jest opinia RDOŚ w tym zakresie. Opinia RDOŚ w tym zakresie prawie w całości pokrywała się z uwagami przekazanymi przez pozarządowe organizacje ekologiczne. Uwagi te były omawiane szczegółowo we wcześniejszej części prac Komisji. Omawianie ich ponownie, biorąc pod uwagę obszerność przedmiotowej opinii, będzie bardzo czasochłonne i nie wniesie nic nowego w związku z brakiem przedstawiciela RDOŚ w Rzeszowie.

L.Reizer – wskazał na merytoryczne trudności w odczycie i interpretacji opinii RDOŚ. W opinii tej nie wykazano w sposób jednoznaczny znacząco negatywnego oddziaływania projektu planu urządzania lasu na środowisko.

M.Stój – zadał pytanie, czy RDOŚ potwierdził zalecenia Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, dotyczące wyłączenia strefy o powierzchni 100 ha dla zapewnienia zagłębka bruzdkowanego.

S.Bazan – w odpowiedzi na zadane powyżej pytanie wskazał, że RDOŚ, jako właściwy organ, wziął pod uwagę zalecenia Ministra Środowiska, a nie Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, które nie są umocowane w przepisach prawa. S. Bazan także wyjaśnił zebranym pojęcie wyłączenia z użytkowania. Stwierdził, że wyłączenie z użytkowania pozostaje w gestii Ministra Środowiska, natomiast Wykonawca projektu PUL może w uzasadnionych przypadkach nie planować zabiegów gospodarczych w ramach sporządzanego projektu.

P.Brewczyński – wskazał na to, że nie ma na debacie organu, który wydał opinię (RDOŚ), więc nie można prowadzić dyskusji w tym zakresie.

J.Mazur – w podsumowaniu stwierdził, że opracowany projekt planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany, w jego przekonaniu jako Nadleśniczego oraz wszystkich pracowników Nadleśnictwa Stuposiany, gwarantuje zapewnienie trwałości lasu, w pełni wyczerpuje aspekt ochrony przyrody oraz innych podstawowych funkcji lasu. Jeszcze raz wskazał na

aspekt historyczny, dotyczący lasów tego regionu, a w szczególności na to, że w okresie obowiązywania ostatniego planu urządzenia lasu, powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia w Nadleśnictwie Stuposiany wzrosła o 300 %. Przypomniał również bardzo znaczący fakt z historii Bieszczadów, związany z istnieniem ośrodka URM i wysiedleniem ludzi z tych terenów. Do końca lat 70-tych ubiegłego wieku związany z tym brak użytkowania lasu, czyli swego rodzaju ochrona ścisła, doprowadziła do wystąpienia szkód w drzewostanach na dużych powierzchniach. Pozostałości tych szkód można obserwować do dnia dzisiejszego, natomiast obecny obraz drzewostanów Nadleśnictwa Stuposiany jest efektem 30-letniej pracy leśników na tym terenie.

B.Neroj - jako podsumowanie przeprowadzonych obrad, przywołał dokument wydany przez Komisję Europejską, dotyczący dobrych praktyk stosowanych w leśnictwie „Natura 2000 i lasy”. Zawarte w nim zapisy mówią m.in., że prowadzenie gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000, to zaspokajanie wszystkich potrzeb społeczeństwa. W odniesieniu do regionu Bieszczad, nawiązując do wskazań zawartych w tym dokumencie, zapewnione powinny być potrzeby Lasów Państwowych prowadzących działalność gospodarczą, prawie jedyną na tym terenie, stwarzającą miejsca pracy dla lokalnej społeczności, organizacji ekologicznych zajmujących się ochroną przyrody oraz turystów odwiedzających region, mających do dyspozycji tereny BdPN oraz Lasów Państwowych. Gospodarka ta powinna cechować się synergią wszystkich tych grup społecznych, które są jednakowo ważne i nie ma wśród nich priorytetów. Takim priorytetem nie mogą być nadmiernie stosowane bierne formy ochrony przyrody, które w sposób oczywisty ograniczają interesy innych grup społecznych. Preferowane powinny być aktywne formy ochrony, które wpływają korzystnie nie tylko na sam przedmiot ochrony, ale także na całe otoczenie.

Na zakończenie stwierdził, że blisko połowa obszarów Natura 2000 w Polsce to obszary leśne, zarządzane przez Lasy Państwowe. Fakt występowania w nich tak dużej ilości stanowisk gatunków chronionych bez wątplenia świadczy o tym, że gospodarka leśna prowadzona do tej pory, miała pozytywny wpływ na te organizmy. W związku z tym Komisja Europejska rekomenduje prowadzenie gospodarki leśnej jak dotychczas, bez wykonywania gwałtownych zmian w tym zakresie.

W podsumowaniu debaty Komisji projektu planu dla Nadleśnictwa Stuposiany, Dyrektor RDLP w Krośnie wskazał ponownie, na ciągle podejmowane przez administrację Lasów Państwowych z terenu tutejszej RDLP, działania zmierzające do ulepszania wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Stwierdził, że Lasy Państwowe muszą mieć na uwadze również szeroko rozumiany interes społeczny, przejawiający się w oczekiwaniach samorządów terytorialnych w kwestii udostępnienia i promocji lasów oraz zapewnieniu miejsc pracy dla lokalnej ludności. Szczęólnego znaczenia sprawy te nabierają w warunkach Bieszczadów, gdzie z racji braku innych możliwości zatrudnienia, las staje się często jedynym źródłem dochodu mieszkańców. Zrównoważona gospodarka leśna prowadzona w ubiegłym okresie przez Nadleśnictwo Stuposiany, jak również ta, która została

zaplanowana w ramach projektu planu urządzenia lasu na najbliższe dziesięciolecie, zdaniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, spełnia wszelkie standardy, jeżeli chodzi o zapewnienie trwałości lasu, bioróżnorodności, aspekty społeczne oraz wymogi ochrony przyrody w ujęciu ekosystemowym, zachowując przy tym stanowiska chronionych organizmów dla przyszłych pokoleń.

Na tym protokół zakończono

W załączeniu:

1. Lista uczestników
2. Stanowisko Starosty Bieszczadzkiego w sprawie projektu planu ul dla Nadleśnictwa Stuposiany

H
27/10/15

Decyzja Dyrektora RDLP w Krośnie

19.10.2015
DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famielc
.....
(data i podpis)

**LISTA UCZESTNIKÓW KOMISJI PROJEKTU PLANU
DLA NADLEŚNICTWA STUPOSIANY
LUTOWISKA DNIA 25.08.2015 r.**

Lp	Imię i Nazwisko	Instytucja	Stanowisko	Podpis
1.	Marcel Marecki	RDLP Słom	Z-ca Dyrektora	
2.	Jan Budwan	RDLP Krosno	p. specjalista	
3.	Heneka Kimla	RDLP Krosno	st. specjalista	
4.	Piotr Grewyński	RDLP w Krosnie	Naczelnik ZO	
5.	Piotr Fefar	RDLP o Krosnie	Naczelnik ZO	
6.	Marcel Trzciniak	DGLP	Naczelnik ZO	
7.	Janusz Łopaty	MS/DLP	Naczelnik	
8.	Jan Rebecowski	MS/DLP	Naczelnik	
9.	Grzegorz Pleba	ZOL Krosno	Kierownik	
10.	Marcel Sankiewicz	RDLP w Krosnie	Naczelnik	
11.	Lenon Amorosia	Nadles. Stuposiany	st. specjalista	
12.	Ewa Tkacz	Nadles. Stuposiany	Z-ca Naczelniczki	
13.	Bogdan Pędzich	Nadles. Stuposiany	Leśniczy	
14.	Ryszard Nowak	ZWL Stuposiany	wykonawca	
15.	STANISŁAW MUCIŁA	DUPN	inżynier	
16.	Janusz	Nadles. Stuposiany	Pracownik	
17.	Marcel Zajda	Nadles. Stuposiany	Pracownik	

18.	Bożydar Wany	BULIGL	Szef Produkcji	Blaz
19.	Bogumił Dąbek	BULIGL O. Przemysł	Z-ca Dyrektora	B. D. Sef
20.	Hennyle Gniwka	BULIGL O. Przemysł	Kierownik Pracowni	
21.	Reizer Lesiński	BuligL	Taks spec	Reizer
22.	Dariusz Krolak	BULIGL	kierownik pracowni	
23.	Stanisław Borek	BULIGL	Dyrektor Odm.	
24.	ANNA MICHAŁA	FUNDACJA STANISŁAWA BORSYSENKI	GRZEBO ZARZĄDCA	Anna
25.	Kateryna Borysenko	Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze	wolontariusz	
26.	Radosław Szymura	FUNDACJA DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE	pracownik	
27.	Marian Stoj	Komitet Ochrony Ostrowi	Koordynator	
28.	Konrad Stoj	Komitet Ochrony Ostrowi - Region Podkarpacki	ulomok	Uloj
29.	Krzysztof Mrocz	Ujed. Gminy Lutowiska	Uojt	
30.	Krzysztof Gpeltch	Urząd Gminy Lutowiska	Pracownik Rady Gminy	
31.	Lepold Petrzak	dotyczy Lesie Relinowcajnie	włosiński	Les. P. 2
32.	Poleyna Grabinska	Stowarzyszenie	wice przewodniczący Rady	Gr. P. 2
33.	KATARZYNA SEKULA	STOWARZYSZENIE POWIATOWE	WICESTAROSTA BIERZGARDZKI	
34.	Magdalena Skolnik	Stowarzyszenie Pomietowe	ahonka Zampka	
35.	Piotr Kowalski	agroturystyka	uturystyka	Kowalski
36.				
37.				
38.				

ZARZĄD POWIATU BIESZCZADZKIEGO

Stanowisko Zarządu Powiatu Bieszczadzkiego w sprawie planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany

Zarząd Powiatu Bieszczadzkiego w pełni popiera sposób prowadzenia działalności leśnej prowadzonej przez Nadleśnictwo Stuposiany polegającej na ilości, jakości i sposobie pozyskiwanego drewna z administrowanego przez siebie terenu.

Przez wiele lat prowadzonej gospodarki przez Lasy Państwowe Nadleśnictwo Stuposiany, wytworzył się bardzo dobrze funkcjonujący mechanizm stanowiący symbiozę pomiędzy przyrodą a działalnością człowieka.

Gospodarka leśna polegająca między innymi na racjonalnym użytkowaniu lasu poprzez pozyskiwanie drewna w granicach nieprzekraczających możliwości produkcyjnych lasu stworzyła na terenie powiatu bieszczadzkiego mocną gałąź usług takich jak zakłady usług leśnych, zakłady transportowe i tartaki dające miejsca pracy miejscowej ludności. Świadczenie usług na rzecz lasów jest znaczące dla terenu o czym świadczy spadek bezrobocia w okresach od kwietnia do września co jest bardzo istotne na terenach dotkniętych tak dużym bezrobociem.

Tak piękny region naszego kraju jakim są Bieszczady zasobny w naturalny urok jest miejscem wypoczynku dla wielu turystów zarówno z kraju jak i z zagranicy. Aby podnieść dostępność naszego terenu sukcesywnie poprawiana jest infrastruktura drogowa, powstają miejsca noclegowe dla turystów, rozwija się gałąź usług. Gołym okiem widać rozwój Bieszczad oparty na utrzymaniu prawidłowo funkcjonującej gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe.

Ingerowanie w ten dobrze i prawidłowo funkcjonujący organizm przez osoby kierujące się niezrozumiałymi pobudkami nie mającymi absolutnie nic wspólnego z prawidłowym funkcjonowaniem ekosystemów może spowodować wielkie i być może nieodwracalne szkody zarówno dla przyrody Bieszczad jak i mieszkańców naszego terenu.

z up. STAROSTY
Stelmas
Kierownik Sekcja
WICESTAROSTA

**DYREKTOR
BIESZCZADZKIEGO PARKU NARODOWEGO
Z SIEDZIBĄ W USTRZYKACH GÓRNYCH**

**Ustrzyki Górne 19
38-713 Lutowiska**

Ustrzyki Górne, 16 października 2015 r

znak spr. DN-64- 11/15

Postanowienie

Działając zgodnie z art. 106 § 1 i § 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz.U. 2013 r. poz. 267 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. 2013 poz. 627 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, z dnia 9 października 2015 roku, dotyczącego uzgodnienia projektów planów urządzenia lasu dla nadleśnictw Lutowiska i Stuposiany, sporządzonych na lata 2015 – 2024, w części dotyczącej otuliny Bieszczadzkiego Parku Narodowego –

postanawiam

uzgodnić przedstawiony mi projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Stuposiany.

Uzasadnienie

W dniu 9 października 2015 r. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie przesłał projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Stuposiany na lata 2015-2024. Projekt został poprawiony zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami wypracowanymi na spotkaniu przedstawicieli Bieszczadzkiego Parku Narodowego, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie oraz Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej O/Przemysł.

Zdaniem Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego przedłożony projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Stuposiany nie zawiera zapisów mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody Bieszczadzkiego Parku Narodowego. W związku z powyższym należało postanowić jak powyżej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 106 § 5 KPA – na niniejsze postanowienie stronie przysługuje, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia niniejszego postanowienia, zażalenie do Ministra Środowiska, złożone za pośrednictwem Dyrektora Bieszczadzkiego Parku Narodowego z s. w Ustrzykach Górnych.

BIESZCZADZKI PARK NARODOWY
Ustrzyki Górne 19, 38-713 Lutowiska
tel. (13) 461 0650, (13) 461 0610
REGON 180792174, NIP 6891232725
(5)

DYREKTOR
Bekier
inż. Leopold Bekier

9. TABELE

Zestawienie kodów administracyjnych

18-01-052-0002 Bereźki
18-01-052-0004 Bukowiec
18-01-052-0009 Dydiowa
18-01-052-0010 Dźwiniacz Górny
18-01-052-0014 Łokieć
18-01-052-0015 Muczne
18-01-052-0017 Procisne
18-01-052-0018 Pszczeliny
18-01-052-0022 Sokoliki
18-01-052-0023 Stuposiany
18-01-052-0024 Tarnawa Niżna
18-01-052-0025 Tarnawa Wyżna
18-01-052-0029 Żurawin
18-01-052 Lutowska
18-01 Bieszczadzki
18 Podkarpackie

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	18	18
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gmina	52	52	52	52	52	52	52	52	52
	Obręb ewidencyjny	2	4	9	10	14	15	17	18	22
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11
3) utwory fizjograficzne										
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji								0,9263		
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów		0,8665					15,8293	17,1477	28,1914	2,1800
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia										
OGÓŁEM (1-8)		806,1722	60,9700	1155,9319	370,8201	254,4904	1080,1755	338,5730	1131,3497	646,2800

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	Ogółem
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	
	Gmina	52	52	52	52	52			
	Obręb ewidencyjny	23	24	25	29				
1		12	13	14	15	16	17	18	19
6. Tereny różne - razem									
<i>w tym:</i>									
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult.									
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego									
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)									
4) różne inne									
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem									
<i>w tym:</i>									
7.1. Tereny mieszkaniowe									
7.2. Tereny przemysłowe									
7.3. Tereny zabudowane inne									
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane									
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem									
<i>w tym:</i>									
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne									
2) tereny zabytkowe									
3) tereny sportowe									
4) ogrody zoologiczne i botaniczne									
5) tereny zieleni nieurządzonej									
7.6. Użytki kopalne									
7.7. Tereny komunikacyjne - razem									
<i>w tym:</i>									
1) drogi									
2) tereny kolejowe									
3) inne tereny komunikacyjne									
8. Nieużytki - razem									
<i>w tym:</i>									
1) bagna									
2) piaski									

Rodzaj użytku	Województwo	18	18	18	18	18	18	18	Ogółem
	Powiat	1	1	1	1	1	1	1	
	Gmina	52	52	52	52	52			
	Obręb ewidencyjny	23	24	25	29				
	1	12	13	14	15	16	17	18	19
	3) utwory fizjograficzne								
	4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji					0,9263	0,9263	0,9263	0,9263
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów		105,9085	2,1300		11,5900	183,8434	183,8434	183,8434	183,8434
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia									
OGÓŁEM (1-8)		1114,0433	1019,5200	1164,4400	301,5184	9444,2845	9444,2845	9444,2845	9444,2845

Powierzchnia w ha (z dokł. do 1 ara) wynikająca z sumy opisów taksacyjnych:

leśna:	9260,42
nieleśna:	183,85
Ogółem:	9444,27

Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji

Tabela nr II Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	GB	BRZ	OLS	WB	Razem	
	Powierzchnia w ha											%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	10	11
LMGŚW	IA												
	I												
	II					4,66						4,66	17,87
	III					21,42						21,42	82,13
Razem	ha					26,08						26,08	100
	%					100						100	100
LGŚW	IA	21,64										21,64	0,26
	I		20,98	1475,71	932,14	550,53	80,7		17,45			3077,51	36,28
	II		0,66	790,59	1009,5	2705,68	39,46	21,84	9,09			4576,82	53,95
	III			2,33	6,75	465,53	12,44	2,85		92,32		582,22	6,86
Razem	IV					1,85				222,9		224,75	2,65
	ha	21,64	21,64	2268,63	1948,39	3723,59	132,6	24,69	26,54	315,22		8482,94	100
	%	0,26	0,26	26,74	22,97	43,89	1,56	0,29	0,31	3,72		100	100
LGW	IA	0,88										0,88	0,4
	I		2,18	81,66	1,66	0,3	1,17					86,97	39,6
	II			68,01	22,84		1,39			3,51		95,75	43,59
	III									1,27		1,27	0,58
Razem	IV									34,77		34,77	15,83
	ha	0,88	2,18	149,67	24,5	0,3	2,56			39,55		219,64	100
	%	0,4	0,99	68,14	11,15	0,14	1,17			18,01		100	100
LŁG	IA												
	I			5,39	3,21		0,65					9,25	9,75
	II			1,54								1,54	1,62
	III									16,12		16,12	16,99
Razem	IV									57,5	10,48	67,98	71,64
	ha			6,93	3,21		0,65			73,62	10,48	94,89	100
	%			7,3	3,38		0,69			77,59	11,04	100	100

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	JD	BK	JW	GB	BRZ	OL.S	WB	Razem	
	Powierzchnia w ha											%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	10	11
OLJG	IA												
	I												
	II												
	III									7,74		7,74	24,01
	IV									24,49		24,49	75,99
Razem	ha									32,23		32,23	100
	%									100		100	100
Łącznie	IA	22,52										22,52	0,25
	I		23,16	1562,76	937,01	550,83	82,52		17,45			3173,73	35,84
	II		0,66	860,14	1032,34	2710,34	40,85	21,84	9,09	3,51		4678,77	52,84
	III			2,33	6,75	486,95	12,44	2,85		117,45		628,77	7,1
	IV					1,85				339,66	10,48	351,99	3,97
Ogółem	ha	22,52	23,82	2425,23	1976,1	3749,97	135,81	24,69	26,54	460,62	10,48	8855,78	100
	%	0,25	0,27	27,39	22,31	42,35	1,53	0,28	0,3	5,2	0,12	100	100

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 8855 7413 m²

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących

Tabela nr III Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
	plazo-winy	haliz. zręby			1-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Rezerwaty																								
ŚW				5,25																			5,25	100,00
Razem				5,25																			5,25	100,00
Lasy ochronne																								
SO											21,64											21,64	21,64	0,24
											5920											5920	5920	0,20
MD							2,04	3,06		1,29									17,43			23,82	23,82	0,26
							185	485		225									3805			4700	4700	0,16
ŚW							68,43	449,88	125,68	105,40	213,15	259,95	25,20	2,79					1167,13			2417,61	2417,61	26,66
					730		265	44950	19785	29995	61145	53720	6280	1385					185250			403505	403505	13,93
JD			58,00	27,03		24,81	85,14	43,70	120,43		16,61		18,41	45,99	95,99	552,26	155,66	118,67	647,13	50,36		1975,16	2060,19	22,72
			418	853	2988	90	855	1250	12630		8780		4265	21710	52230	314225	86645	59390	237510	22225		824793	826064	28,52
BK			70,60	3,63		1,62		26,76	17,03	25,13	56,80	100,18	166,24	219,50	522,79	990,52	88,20	137,23	1331,04	66,93		3749,97	3824,20	42,17
			1444	96	370			740	3510	4050	22445	35515	63200	115485	239890	491675	48105	62380	444780	21600		1553745	1555285	53,72
JW							0,65		0,40	8,33	8,44	51,53	0,60						65,86			135,81	135,81	1,50
							85		70	1870	2275	7935	225						7950			20410	20410	0,70
GB											21,84		2,85									24,69	24,69	0,27
											4215		445									4660	4660	0,16
BRZ												4,33							21,49			25,82	25,82	0,28
												465							1430			1895	1895	0,07
OL.S			9,19	54,19			36,51	24,50	89,46	165,55	17,37								127,23			460,62	524,00	5,78
			230	1738			3735	3415	13490	33315	3280								13495			70730	72698	2,51
WB											10,48											10,48	10,48	0,12
											885											885	885	0,03

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. inie zales.	
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Razem			137,79	84,85		26,43	192,77	547,90	353,00	305,70	366,33	415,99	213,30	268,28	618,78	1542,78	243,86	255,90	3377,31	117,29		8845,62	9068,26	100,00
			2092	2687	4088	90	5125	50840	49485	69455	108945	97635	74415	138580	292120	805900	134750	121770	894220	43825		2891243	2896022	100,00

Lasy gospod.

SO											0,88											0,88	0,88	1,58
											165											165	165	7,69
ŚW							1,04	2,20		3,34	1,04											7,62	7,62	13,65
								165		830	290											1285	1285	59,84
JD			6,75	6,86			0,94															0,94	14,55	26,07
			22	105																			127	5,92
BK			15,93	15,56																			31,49	56,42
			5	480																			485	22,59
BRZ								0,72														0,72	0,72	1,29
								85														85	85	3,96
OL.S			0,55																				0,55	0,99
Razem			23,23	22,42			1,98	2,92		3,34	1,92											10,16	55,81	100,00
			27	585				250		830	455											1535	2147	100,00

Łącznie

SO											22,52											22,52	22,52	0,25
											6085											6085	6085	0,21
MD							2,04	3,06		1,29									17,43			23,82	23,82	0,26
							185	485		225									3805			4700	4700	0,16
ŚW				5,25			69,47	452,08	125,68	108,74	214,19	259,95	25,20	2,79					1167,13			2425,23	2430,48	26,62
					730		265	45115	19785	30825	61435	53720	6280	1385					185250			404790	404790	13,97
JD			64,75	33,89		24,81	86,08	43,70	120,43		16,61		18,41	45,99	95,99	552,26	155,66	118,67	647,13	50,36		1976,10	2074,74	22,73
			440	958	2988	90	855	1250	12630		8780		4265	21710	52230	314225	86645	59390	237510	22225		824793	826191	28,51
BK			86,53	19,19		1,62		26,76	17,03	25,13	56,80	100,18	166,24	219,50	522,79	990,52	88,20	137,23	1331,04	66,93		3749,97	3855,69	42,23
			1449	576	370			740	3510	4050	22445	35515	63200	115485	239890	491675	48105	62380	444780	21600		1553745	1555770	53,68

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.		
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
JW							0,65		0,40	8,33	8,44	51,53	0,60						65,86			135,81	135,81	1,49	
							85		70	1870	2275	7935	225						7950			20410	20410	0,7	
GB											21,84		2,85									24,69	24,69	0,27	
											4215		445									4660	4660	0,16	
BRZ								0,72				4,33							21,49			26,54	26,54	0,29	
								85				465							1430			1980	1980	0,07	
OLS			9,74	54,19			36,51	24,50	89,46	165,55	17,37								127,23			460,62	524,55	5,75	
			230	1738			3735	3415	13490	33315	3280								13495			70730	72698	2,51	
WB											10,48											10,48	10,48	0,11	
											885											885	885	0,03	
Ogółem			161,02	112,52			26,43	194,75	550,82	353,00	309,04	368,25	415,99	213,30	268,28	618,78	1542,78	243,86	255,90	3377,31	117,29		8855,78	9129,32	100
			2119	3272	4088	90	5125	51090	49485	70285	109400	97635	74415	138580	292120	805900	134750	121770	894220	43825		2892778	2898169	100	
Procent			1,76	1,23			0,29	2,13	6,03	3,87	3,39	4,03	4,56	2,34	2,94	6,78	16,90	2,67	2,80	37,00	1,28		97,00	100,00	100
			0,07	0,11	0,14	0,00	0,18	1,76	1,71	2,43	3,77	3,37	2,57	4,78	10,08	27,81	4,65	4,20	30,86	1,51		99,81	100,00	100	

Grunty związane z gospodarką leśną: 131,10

Ogółem lasy: 9260,42

Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem: (m²) 92604411

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących

Tabela nr IV Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku											KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI				VII	VIII		grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120				121-140	141 i wyżej			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
BGB	ŚW				5,25																			5,25	100
	Razem				5,25																			5,25	100
LMGŚW	BK														4,66	21,42							26,08	26,08	100
	Razem														4,66	21,42							26,08	26,08	100
LGŚW	SO											21,64											21,64	21,64	0,25
												5920											5920	5920	0,21
	MD							1,70	1,22		1,29									17,43			21,64	21,64	0,25
								185	120		225									3805			4335	4335	0,15
	ŚW							64,57	439,23	125,68	106,38	169,12	181,21	25,20	2,79					1154,45			2268,63	2268,63	26,31
							625			44000	19785	30550	49215	38200	6280	1385				182515			372555	372555	13,2
	JD			26,36	11,35		24,81	86,08	40,49	120,43		14,95		3,05	45,99	88,51	552,26	155,66	118,67	647,13	50,36		1948,39	1986,10	23,03
				337	158	2938	90	855	1250	12630		7705		1270	21710	46860	314225	86645	59390	237510	22225		815303	815798	28,92
	BK			84,21	19,19		1,62		26,76	17,03	25,13	56,80	100,18	166,24	214,84	501,37	990,22	88,20	137,23	1331,04	66,93		3723,59	3826,99	44,36
				1449	576	370			740	3510	4050	22445	35515	63200	113930	230700	491555	48105	62380	444780	21600		1542880	1544905	54,76
	JW											8,33	7,37	50,44	0,60					65,86			132,60	132,60	1,54
												1870	1975	7770	225					7950			19790	19790	0,7
	GB											21,84		2,85									24,69	24,69	0,29
												4215		445									4660	4660	0,17
BRZ									0,72				4,33						21,49			26,54	26,54	0,31	
									85				465						1430			1980	1980	0,07	
OL.S								4,10	1,92	33,01	146,63	2,33							127,23			315,22	315,22	3,66	
								285	275	4860	31675	810							13495			51400	51400	1,82	
Razem				110,57	30,54		26,43	156,45	510,34	296,15	287,76	294,05	336,16	197,94	263,62	589,88	1542,48	243,86	255,90	3364,63	117,29		8482,94	8624,05	100
				1786	734	3933	90	1325	46470	40785	68370	92285	81950	71420	137025	277560	805780	134750	121770	891485	43825		2818823	2821343	100

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.	
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
powierzchnia w ha / miąższość w m3																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
LGW	SO											0,88											0,88	0,88	0,31	
												165											165	165	0,33	
	MD								0,34	1,84													2,18	2,18	0,77	
										365													365	365	0,73	
	ŚW								1,04	12,85		0,83	43,53	78,74							12,68			149,67	149,67	52,91
							105			1115		115	11785	15520							2735			31375	31375	62,96
	JD				38,39	22,54							1,66		15,36		7,48							24,50	85,43	30,2
					103	800							1075		2995		5370							9440	10343	20,75
	BK				2,32																			0,30	2,62	0,93
																								120	120	0,24
JW									0,40		1,07	1,09											2,56	2,56	0,9	
									70		300	165											535	535	1,07	
OL.S								6,97	3,51	22,43	1,06	5,58											39,55	39,55	13,98	
								605	665	4385	100	1185											6940	6940	13,92	
Razem				40,71	22,54			8,35	18,20	22,83	1,89	52,72	79,83	15,36		7,48	0,30			12,68			219,64	282,89	100	
				103	800	105		605	2145	4455	215	14510	15685	2995		5370	120			2735			48940	49843	100	
LLG	ŚW							3,86			1,53	1,54											6,93	6,93	4,87	
								265			160	435											860	860	7,35	
	JD								3,21														3,21	3,21	2,25	
							50																50	50	0,43	
	JW							0,65															0,65	0,65	0,46	
								85															85	85	0,73	
	OL.S			2,77	44,76			11,08	19,07	23,89	17,86	1,72												73,62	121,15	85,06
				1523			935	2475	3145	1540	210												8305	9828	83,93	
WB												10,48											10,48	10,48	7,36	
												885											885	885	7,56	
Razem				2,77	44,76			15,59	22,28	23,89	19,39	13,74											94,89	142,42	100	
				1523	50		1285	2475	3145	1700	1530												10185	11708	100	
OLJG	OL.S			6,97	9,43			14,36		10,13		7,74											32,23	48,63	100	
				230	215			1910		1100		1075											4085	4530	100	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent			
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
	Razem			6,97	9,43			14,36		10,13		7,74											32,23	48,63	100		
				230	215			1910		1100		1075											4085	4530	100		
Łącznie	SO											22,52											22,52	22,52	0,25		
													6085											6085	6085	0,21	
	MD								2,04	3,06		1,29									17,43			23,82	23,82	0,26	
									185	485		225										3805			4700	4700	0,16
	ŚW				5,25				69,47	452,08	125,68	108,74	214,19	259,95	25,20	2,79						1167,13			2425,23	2430,48	26,62
							730		265	45115	19785	30825	61435	53720	6280	1385						185250			404790	404790	13,97
	JD			64,75	33,89			24,81	86,08	43,70	120,43		16,61		18,41	45,99	95,99	552,26	155,66	118,67	647,13	50,36		1976,10	2074,74	22,73	
				440	958	2988	90	855	1250	12630		8780		4265	21710	52230	314225	86645	59390	237510	22225			824793	826191	28,51	
	BK			86,53	19,19		1,62		26,76	17,03	25,13	56,80	100,18	166,24	219,50	522,79	990,52	88,20	137,23	1331,04	66,93			3749,97	3855,69	42,23	
				1449	576	370			740	3510	4050	22445	35515	63200	115485	239890	491675	48105	62380	444780	21600			1553745	1555770	53,68	
	JW								0,65		0,40	8,33	8,44	51,53	0,60							65,86			135,81	135,81	1,49
									85		70	1870	2275	7935	225							7950			20410	20410	0,7
	GB												21,84		2,85										24,69	24,69	0,27
													4215		445										4660	4660	0,16
	BRZ									0,72					4,33							21,49			26,54	26,54	0,29
									85						465							1430			1980	1980	0,07
	OL.S				9,74	54,19			36,51	24,50	89,46	165,55	17,37									127,23			460,62	524,55	5,75
					230	1738			3735	3415	13490	33315	3280									13495			70730	72698	2,51
WB												10,48												10,48	10,48	0,11	
												885												885	885	0,03	
Ogółem				161,02	112,52		26,43	194,75	550,82	353,00	309,04	368,25	415,99	213,30	268,28	618,78	1542,78	243,86	255,90	3377,31	117,29			8855,78	9129,32	100	
				2119	3272	4088	90	5125	51090	49485	70285	109400	97635	74415	138580	292120	805900	134750	121770	894220	43825			2892778	2898169	100	

Grunty związane z gospodarką leśną:

131,10

Ogółem lasy:

9260,42

Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:

(m²)

92604411

Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V a Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
LMGŚW	JD									0,47								0,47	1,80
	BK									4,19	21,42							25,61	98,20
Razem	ha									4,66	21,42							26,08	100,00
	%									17,87	82,13							100,00	100,00
LGŚW	SO					0,26	15,91	2,25							5,14			23,56	0,28
	MD		1,53	63,34	14,41	3,77	4,86	0,33				0,98			18,91			108,13	1,27
	ŚW		53,57	280,54	93,35	134,29	114,77	145,05	26,39	12,32	1,90	14,72	7,95	1,08	531,85	4,87		1422,65	16,77
	JD	20,75	89,14	124,90	123,58	27,50	29,07	17,53	7,05	55,96	133,83	537,66	152,87	100,56	1342,05	52,82		2815,27	33,19
	BK	4,80		31,33	30,47	26,63	73,69	106,64	154,84	176,34	428,16	934,20	79,13	152,98	1269,32	53,96		3522,49	41,52
	JW	0,88	1,48		0,59	14,29	12,25	41,78	7,55	19,00	25,99	51,04	3,88	1,28	87,99	5,64		273,64	3,23
	WZ														2,34			2,34	0,03
	JS		6,46	0,34	1,83		0,10								5,86			14,59	0,17
	GB					1,04	6,87	0,78	1,53					0,03	1,17			11,42	0,13
	BRZ		0,17	0,97	4,23	6,85	3,94	7,49					3,88		19,58			47,11	0,56
	OL.S		4,10	7,94	27,69	73,13	29,61	13,88	0,58						78,65			235,58	2,78
	OS			0,38			2,08								1,77			4,23	0,05
	WB			0,60					0,43									1,03	0,01
LP						0,20											0,20	0,00	
IWA						0,70											0,70	0,01	
Razem	ha	26,43	156,45	510,34	296,15	287,76	294,05	336,16	197,94	263,62	589,88	1542,48	243,86	255,90	3364,63	117,29		8482,94	100,00
	%	0,31	1,84	6,02	3,49	3,39	3,47	3,96	2,33	3,11	6,95	18,18	2,87	3,02	39,68	1,38		100,00	100,00
LGW	SO						0,61	4,23										4,84	2,20
	MD		0,31	1,00		0,17		0,05										1,53	0,70
	ŚW		2,43	13,16	6,15	0,84	38,72	64,56	3,08		0,75				5,34			135,03	61,48
	JD		0,03	0,71	3,94		5,44	4,58	9,20		5,98		0,09		6,19			36,16	16,46
	BK							0,06					0,21					0,59	0,27

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Powierzchnia zalesiona w ha	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	JW				0,20	0,16	0,76	0,65	1,54									3,31	1,51
	JS						0,04											0,04	0,02
	GB				0,08													0,08	0,04
	BRZ			0,48		0,18	1,87											2,53	1,15
	OL.S		5,58	2,85	12,46	0,72	6,97	3,38	1,54		0,75					0,83		35,08	15,97
	OS								0,45									0,45	0,20
Razem	ha		8,35	18,20	22,83	1,89	52,72	79,83	15,36		7,48	0,30				12,68		219,64	100,00
	%		3,80	8,29	10,39	0,86	24,00	36,35	6,99		3,41	0,14				5,77		100,00	100,00
LŁG	SO		0,07															0,07	0,07
	ŚW		4,07	1,92	3,09	2,36	1,54											12,98	13,68
	JD		0,21	1,77														1,98	2,09
	BK		0,62			0,78												1,40	1,48
	JW		0,18	0,99	2,09													3,26	3,44
	JS			1,00	0,10													1,10	1,16
	OL.S		9,67	14,36	18,37	15,67	4,92											62,99	66,37
	WB		0,77	1,02	0,24	0,58	7,28											9,89	10,42
Razem	ha		15,59	22,28	23,89	19,39	13,74											94,89	100,00
	%		16,43	23,48	25,18	20,43	14,48											100,00	100,00
OLJG	ŚW		4,02		1,91		1,55											7,48	23,21
	OL		1,00		1,35													2,35	7,29
	OL.S		9,34		6,87		6,19											22,40	69,50
Razem	ha		14,36		10,13		7,74											32,23	100,00
	%		44,56		31,43		24,01											100,00	100,00
Łącznie	SO		0,07			0,26	16,52	6,48							5,14			28,47	0,32
	MD		1,84	64,34	14,41	3,94	4,86	0,38				0,98			18,91			109,66	1,24
	ŚW		64,09	295,62	104,50	137,49	156,58	209,61	29,47	12,32	2,65	14,72	7,95	1,08	537,19	4,87		1578,14	17,82
	JD	20,75	89,38	127,38	127,52	27,50	34,51	22,11	16,25	56,43	139,81	537,75	152,87	100,56	1348,24	52,82		2853,88	32,23

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	BK	4,80	0,62	31,33	30,47	27,41	73,69	106,70	154,84	180,53	449,58	934,41	79,13	152,98	1269,64	53,96		3550,09	40,09
	JW	0,88	1,66	0,99	2,88	14,45	13,01	42,43	9,09	19,00	25,99	51,04	3,88	1,28	87,99	5,64		280,21	3,16
	WZ														2,34			2,34	0,03
	JS		6,46	1,34	1,93		0,14								5,86			15,73	0,18
	GB				0,08	1,04	6,87	0,78	1,53				0,03		1,17			11,50	0,13
	BRZ		0,17	1,45	4,23	6,85	4,12	9,36				3,88			19,58			49,64	0,56
	OL		1,00		1,35													2,35	0,03
	OL.S		28,69	25,15	65,39	89,52	47,69	17,26	2,12		0,75				79,48			356,05	4,02
	OS			0,38			2,08	0,45							1,77			4,68	0,05
	WB		0,77	1,62	0,24	0,58	7,28	0,43										10,92	0,12
	LP						0,20											0,20	0,00
	IWA			1,22			0,70											1,92	0,02
Ogółem	ha	26,43	194,75	550,82	353,00	309,04	368,25	415,99	213,30	268,28	618,78	1542,78	243,86	255,90	3377,31	117,29		8855,78	100,00
	%	0,30	2,20	6,22	3,99	3,49	4,16	4,70	2,41	3,03	6,99	17,42	2,75	2,89	38,13	1,32		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

8855 7413 m²

Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Tabela nr V b Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem								
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII												
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Miąższosc w m3								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20							
LMGŚW	JD									175								175	1,63							
	BK									1380	9190							10570	98,37							
Razem	m3									1555	9190							10745	100							
	%									14,47	85,53							100,00	100							
LGŚW	SO					40	4345	490							1750			6625	0,24							
	MD		170	11375	3385	1145	980	50				790			6490			24385	0,87							
	ŚW		410	28550	16485	36365	38115	32950	6830	3425	730	6755	2735	495	157210	1465		332520	11,81							
	JD		445	3235	10555	8700	13815	5410	3350	37890	81780	358045	93795	54635	318350	24650		1014655	36,05							
	BK			2235	5545	3520	25525	34930	58435	87885	182880	420765	37085	66000	360275	16290		1301370	46,22							
	JW	90			25	2075	2495	5655	2605	7825	12170	18570	1130	640	28000	1420		82700	2,94							
	WZ														245			245	0,01							
	JS						25								630			655	0,02							
	GB					105	1180	110	175					5	180			1755	0,06							
	BRZ		15	130	610	1005	1010	1210				855			6350			11185	0,4							
	OL.S		285	760	4180	15415	4080	1100	25						11450			37295	1,32							
	OS			85			460								555			1100	0,04							
	WB			100				45										145	0,01							
	LP						50											50	0							
IWA						205											205	0,01								
Razem	m3	90	1325	46470	40785	68370	92285	81950	71420	137025	277560	805780	134750	121770	891485	43825		2814890	100							
	%	0,00	0,05	1,65	1,45	2,43	3,28	2,91	2,54	4,87	9,86	28,63	4,79	4,33	31,65	1,56		100,00	100							
LGW	SO					135	675											810	1,66							
	MD			120		30		5										155	0,32							
	ŚW		150	1455	1025	95	10530	13510	460		605				1840			29670	60,75							
	JD				2695		2545	825	2240		4615	30			680			13630	27,91							

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Miąższosc w m3		%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	BK							15				90							105	0,22
	JW				55	20	240	125	170										610	1,25
	JS																			
	GB				5														5	0,01
	BRZ			70			20	150											240	0,49
	OL.S		455	500	675	70	1040	295	125		150					215			3525	7,22
	OS								85										85	0,17
Razem	m3		605	2145	4455	215	14510	15685	2995		5370	120			2735			48835	100	
	%		1,24	4,39	9,12	0,44	29,71	32,12	6,13		11,00	0,25			5,60			100,00	100	
LŁG	SO		25																25	0,25
	ŚW		180	260	575	265	435												1715	16,92
	JD		20	20															40	0,39
	BK		105			140													245	2,42
	JW		30	185	375														590	5,82
	JS			155	20														175	1,73
	OL.S		830	1445	2130	1225	415												6045	59,64
	WB		95	180	45	70	680												1070	10,56
IWA			230															230	2,27	
Razem	m3		1285	2475	3145	1700	1530											10135	100	
	%		12,68	24,42	31,03	16,77	15,10											100,00	100	
OLJG	ŚW		1350		210		370												1930	47,24
	OL		100		250														350	8,57
	OL.S		460		640		705												1805	44,19
Razem	m3		1910		1100		1075											4085	100	
	%		46,75		26,93		26,32											100,00	100	
Łącznie	SO		25			40	4480	1165							1750			7460	0,26	
	MD		170	11495	3385	1175	980	55				790			6490			24540	0,85	
	ŚW		2090	30265	18295	36725	49450	46460	7290	3425	1335	6755	2735	495	159050	1465		365835	12,66	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższosc w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	JD		465	3255	13250	8700	16360	6235	5590	38065	86395	358075	93795	54635	319030	24650		1028500	35,6
	BK		105	2235	5545	3660	25525	34945	58435	89265	192070	420855	37085	66000	360275	16290		1312290	45,44
	JW	90	30	185	455	2095	2735	5780	2775	7825	12170	18570	1130	640	28000	1420		83900	2,9
	WZ														245			245	0,01
	JS			155	20		25								630			830	0,03
	GB				5	105	1180	110	175					5	180			1760	0,06
	BRZ		15	200	610	1005	1030	1360				855			6350			11425	0,4
	OL		100		250													350	0,01
	OL.S		2030	2705	7625	16710	6240	1395	150		150				11665			48670	1,68
	OS			85			460	85							555			1185	0,04
	WB		95	280	45	70	680	45										1215	0,04
	LP						50											50	0
	IWA			230			205											435	0,02
Ogółem	m3	90	5125	51090	49485	70285	109400	97635	74415	138580	292120	805900	134750	121770	894220	43825		2888690	100
	%	0	0	2	2	2	4	3	3	5	10	28	5	4	31	2		100	100

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności

Tabela nr VI Nadleśnictwo Stuposiany (04-23)

Gospodarstwo	Wiek ręb.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales	
			I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyż.					
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3																				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
SPECJALNE (S)	80	ŚW		3,86	2,76		8,02	6,56			2,33					12,98			36,51	
				265	145		1545	1665			1200					4070			8890	
	120	JD			4,85							8,57	79,19	10,72	59,68				163,01	
					105							3700	52070	5360	24730				85965	
	120	BK							35,49	32,82	47,85	80,16	285,76	17,89	45,55	15,57			561,09	
									14525	14275	18380	39120	129455	7995	25805	4920			254475	
	100	JW		0,65		0,40		7,37	5,00	0,60									14,02	
					85		70		1975	1175	225									3530
	80	GB							1,00											1,00
									205											205
	40	OL.S			25,44	19,07	34,02	17,86	9,46											105,85
					2845	2475	4245	1540	1285											12390
	40	WB							10,48											10,48
								885											885	
	Razem			29,95	26,68	34,42	25,88	34,87	40,49	33,42	50,18	88,73	364,95	28,61	105,23	28,55			891,96	
				3195	2725	4315	3085	6015	15700	14500	19580	42820	181525	13355	50535	8990			366340	
LASÓW OCHRONNYCH (O)	80	SO						21,64											21,64	
								5920											5920	
	100	MD		2,04	3,06		1,29									17,43			23,82	
				185	485		225									3805			4700	
	80	ŚW		64,57	447,12	125,68	97,38	206,59	259,95	25,20	0,46					1154,15			2381,10	
					44805	19785	28450	59480	53720	6280	185					181180			393885	
	120	JD	24,81	85,14	38,85	120,43		16,61		18,41	45,99	87,42	473,07	144,94	58,99	647,13	50,36		1812,15	
			90	855	1145	12630		8780		4265	21710	48530	262155	81285	34660	237510	22225		735840	
120	BK	1,62		26,76	17,03	25,13	56,80	64,69	133,42	171,65	442,63	704,76	70,31	91,68	1315,47	66,93		3188,88		
				740	3510	4050	22445	20990	48925	97105	200770	362220	40110	36575	439860	21600		1298900		

Gospodarstwo	Wiek ręb.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales	
			I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyż.					
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m3																17	18	19	20	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	100	JW					8,33	1,07	46,53							65,86			121,79	
							1870	300	6760							7950			16880	
	80	GB						20,84		2,85									23,69	
									4010		445								4455	
	80	BRZ							4,33							21,49			25,82	
									465							1430			1895	
	40	OL.S		11,07	5,43	55,44	147,69	7,91								127,23			354,77	
				890	940	9245	31775	1995								13495			58340	
	Razem		26,43	162,82	521,22	318,58	279,82	331,46	375,50	179,88	218,10	530,05	1177,83	215,25	150,67	3348,76	117,29		7953,66	
			90	1930	48115	45170	66370	102930	81935	59915	119000	249300	624375	121395	71235	885230	43825		2520815	
(GPZ)	80	SO						0,88											0,88	
								165											165	
	80	ŚW		1,04	2,20		3,34	1,04											7,62	
					165		830	290												1285
	120	JD		0,94															0,94	
	80	BRZ			0,72															0,72
					85															85
	Razem		1,98	2,92		3,34	1,92												10,16	
				250		830	455												1535	
OGÓLEM GOSP. (G)				1,98	2,92		3,34	1,92											10,16	
				250		830	455												1535	
Łącznie			26,43	194,75	550,82	353,00	309,04	368,25	415,99	213,30	268,28	618,78	1542,78	243,86	255,90	3377,31	117,29		8855,78	
			90	5125	51090	49485	70285	109400	97635	74415	138580	292120	805900	134750	121770	894220	43825		2888690	

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

8855 7413 m²

Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miazszości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy

Tabela nr VIII a Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Gatunek panujący	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	Procent
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Bieżący roczny przyrost miazszości w m3																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO						195											195	0,33
MD		20	30		10									100			160	0,27
ŚW		145	6700	1805	1495	2195	1735	175	35					6570			20855	35,16
JD	15	180	240	1575		310		105	270	615	3205	945	540	2300	245		10545	17,78
BK			125	270	260	505	675	1165	2190	3980	7190	550	750	6140	350		24150	40,72
JW				5	60	65	195	5						300			630	1,06
GB						125		10									135	0,23
BRZ			5				5							40			50	0,08
OL.S		195	155	475	1220	120								410			2575	4,34
WB						15											15	0,03
Razem	15	540	7255	4130	3045	3530	2610	1460	2495	4595	10395	1495	1290	15860	595		59310	100

Przyrost tablicowy w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym = $32115\text{m}^3/1\text{rok} = 321150\text{m}^3/10\text{ lat} = 54\%$ całości spodziewanego przyrostu okresowego tablicowego

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII		
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	OLS		1,9												1,9
	Razem		7,46	283,36	155,53	117,9	239,09	173,81	166,98	223,85	406,61	664,58	50,67	2489,84	
Łącznie	SO						22,52							22,52	
	MD		1,7	3,06		1,29								6,05	
	ŚW		3,86	433,97	108,47	83,15	114,95	35,32	8,69	2,33				790,74	
	JD		20,58	24,37	97,67		16,61		18,41	36,68	91,93	121,17		427,42	
	BK			10,22	17,03	25,13	56,8	88,05	139,88	184,84	314,68	543,41	50,67	1430,71	
	JW					8,33	7,37	50,44						66,14	
	GB						20,84							20,84	
	OLS		1,9											1,9	
Ogółem			28,04	471,62	223,17	117,9	239,09	173,81	166,98	223,85	406,61	664,58	50,67	2766,32	

*- dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10. leciu

Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć

Tabela nr XVII Nadleśnictwo Stuposiany (04-23)

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m ³	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
I. Użytki rębne: A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	5117,03	565,92	477856	416461
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			23893	20823
Łącznie użytki rębne ze spodziew. przyrostem	5117,03	565,92	501749	437284
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego) 1. uprzątnięcie płazowin 2. uprzątnięcie nasien- ników i przestojów 3. pozostałe			2209	1907
Razem nie zaliczone			2209	1907
Razem użytki rębne	5117,03	565,92	503958	439191
II. Użytki przedrębne A. Czyszczenia	276,48		20736	16589
B. Trzebieże	2489,84		186738	149390
Razem użytki przedrębne (m ³ wg przyjęt. etatu)	2766,32		207474	165979
Ogółem użytki główne (I+II)	7883,35	565,92	711432	605170

* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

Orientacyjna porównawcza wielkość użytkowania ogółem z uwzględnieniem etatu
wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych = 38420 m³ grubizny netto/1 rok
(obliczenie brutto > netto z zastosowaniem odpowiednich proporcji)

Zestawienie zbiorcze wskaźników gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu

Tabela nr XVIII Nadleśnictwo Stuposiany (04-23-)

Typ siedliskowy lasu	Odnowienia i zalesienia							Poprawki i uzupełnienia	Ogółem odnowienia i zalesienia oraz poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszyców	Pielęgnowanie				Melioracje	
	otwarte			pod osłoną			razem				upraw		młodników	razem	wodne	agrotechniczne
	halizny, płazowiny, zręby	grunty nieleśne	zręby projektowane	przy rębniach złożonych	podsadzenia	dolesianie luk i przerzedzeń					pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
LGŚW				546,62			546,62		546,62		105,38	283,96	1389,01	1778,35		519,22
LGW				19,30			19,30		19,30				15,48	15,48		19,30
LŁG												0,60	0,30	0,90		
LMGŚW																
OGÓŁEM				565,92			565,92		565,92		105,38	284,56	1404,79	1794,73		538,52

